

§ 38

Dnr 2020/KS 0081 10

UTDRAG

Årsredovisning för Tyresö kommun 2019

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Årsredovisning för Tyresö kommun 2019 godkänns.
2. I och med årets positiva balanskravsresultat på 98 694 636 kr ska kommunens negativa balanskravsresultat från 2018 på -34 358 338 kr anses reglerat.
3. Kommunen avsätter 37 023 973 kr till en nyinrättad resultatutjämningsreserv.
4. 58 179 tkr avseende utgifter för investeringsprojekt som påbörjats men inte avslutats under 2019 överförs till budget 2020 enligt bilaga 1.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat en årsredovisning för kommunens verksamhet och ekonomi 2019. Syftet med årsredovisningen är att ge politiker, medborgare och andra intressenter en bild av hur kommunens ekonomi och verksamhet har utvecklats under året.

Årsredovisningen visar hur verksamheterna har finansierats och hur ekonomin ser ut vid årets slut. I årsredovisningen redovisas också hur resultatet blev i förhållande till den antagna budgeten och om målen för verksamheten har uppfyllts. Dessutom görs en bedömning om den förväntade utvecklingen.

Ärendet återremitterades vid kommunstyrelsens sammanträde den 31 mars för utredning av en revidering av kommunens ekonomiska regler för resultatenheter samt utredning om kommunen kan tillämpa regelverket om resultatutjämningsreserven i anslutning till beslut om årsredovisningen 2019.

Ordförandeförslag

Ordföranden Anita Mattsson (S) föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

Årsredovisning för Tyresö kommun 2019 godkänns.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	--	--	--

I och med årets positiva balanskravsresultat på 98 694 636 kr ska kommunens negativa balanskravsresultat från 2018 på -34 358 338 kr anses reglerat. Kommunen avsätter 37 023 973 kr till en nyinrättad resultatutjämningsreserv. 58 179 tkr avseende utgifter för investeringsprojekt som påbörjats men inte avslutats under 2019 överförs till budget 2020 enligt bilaga 1.

Yrkande

Anki Svensson (M) och Ulrica Riis-Pedersen (C) yrkar avslag till beslutspunkt 3 i ordförandeförslaget med hänvisning till gemensam skriftlig reservation i § 36.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om kommunstyrelsen vill bifalla beslutspunkterna 1, 2 och 4 i ordförandeförslaget och finner att kommunstyrelsen bifaller dessa.

Ordföranden ställer frågan om kommunstyrelsen bifaller beslutspunkt 3 i ordförandeförslaget.

Ordföranden ställer frågan om kommunstyrelsen avslår beslutspunkt 3 i ordförandeförslaget enligt yrkande från Anki Svensson (M).

Kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandens förslag till beslut.

Bilagor

Kommunstyrelsen protokollsutdrag 2020-03-31 § 39.pdf

Tjänsteskrivelse 2020-03-24 Årsredovisning för Tyresö kommun.pdf

Tyresökommunårsredovisning20197KFgulamarkeringarändringar.pdf

Tyresökommunårsredovisning2019KSapril.pdf

Tjänsteskrivelse Årsredovisning för Tyresö kommun 2019.pdf

Bilaga1 Investeringsutgifter budgeterade 2019 som överförs till budget 2020.pdf

Kommunledningsutskottet protokollsutdrag 2020-03-18 § 16.pdf

Kultur- och fritidsnämnden protokollsutdrag 2020-03-02 § 10.pdf

Arbetsmarknads- och socialnämndens protokollsutdrag 2020-03-03 § 1015

Verksamhetsberättelse 2019.pdf

Äldre- och omsorgsnämndens protokollsutdrag 2020-03-05 § 19

Verksamhetsberättelse.pdf

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden protokollsutdrag 2020-03-05 § 13

Verksamhetsberättelse 2019.pdf

Barn- och utbildningsnämnden protokollsutdrag 2020-03-04 § 18

Verksamhetsberättelse 2019.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Byggnadsnämnden protokollsutdrag 2020-03-03 §2.pdf

Tjänsteskrivelse Årsredovisning för Tyresö kommun 2019.pdf

Tjänsteskrivelse. Årsredovisning för Tyresö kommun 2019. Reviderad efter återremittering KS 2020-03-31 (med gula ändringsmarkeringar).pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Torstein Tysklind
Ekonomichef
08-578 297 30
torstein.tysklind@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2020-03-24

1 (4)

Diarienummer
2020/KS 0081 10

Kommunstyrelsen

Årsredovisning för Tyresö kommun 2019

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige

1. Årsredovisning för Tyresö kommun 2019 godkänns.
2. I och med årets positiva balanskravsresultat på 98 694 636 kr ska kommunens negativa balanskravsresultat från 2018 på -34 358 338 kr anses reglerat.
3. Kommunen avsätter 37 023 973 kr till en nyinrättad resultatutjämningsreserv.
4. 58 179 tkr avseende utgifter för investeringsprojekt som påbörjats men inte avslutats under 2019 överförs till budget 2020 enligt bilaga 1.

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Holmmark
Kommundirektör

Torstein Tysklind
Ekonomichef

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat en årsredovisning för kommunens verksamhet och ekonomi 2019. Syftet med årsredovisningen är att ge politiker, medborgare och andra intressenter en bild av hur kommunens ekonomi och verksamhet har utvecklats under året.

Årsredovisningen visar hur verksamheterna har finansierats och hur ekonomin ser ut vid årets slut. I årsredovisningen redovisas också hur resultatet blev i förhållande till den antagna budgeten och om målen för verksamheten har uppfyllts. Dessutom görs en bedömning om den förväntade utvecklingen.

I anslutning till beslutet föreslås 37 023 973 tkr avsättas till en nyinrättat resultatutjämningsreserv.

Årsredovisning 2019

Årsredovisningen följer den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning. Kommunstyrelseförvaltningen har valt att göra en mer koncentrerad årsredovisning som motsvarar de krav som lagstiftning och normering ställer på årsredovisningen. Det innebär bland annat att avsnittet om kommunens verksamheter har utgått, och att dessa i stället följs upp i nämndernas verksamhetsberättelser.

Kommunstyrelseförvaltningen har även valt att redan nu i största möjliga grad tillämpa Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15 om förvaltningsberättelse som först gäller från och med årsredovisningen 2020. Detta för att säkerställa att den nya årsredovisningen följer en modell för årsredovisningar som kan användas under en rad kommande år.

Årsredovisningen omfattar tre avsnitt:

- Förvaltningsberättelse
- Ekonomiska rapporter

Årsredovisningen är under granskning av kommunens revisorer. Planen är att granskningen kommer att ha genomförts innan kommunstyrelsen behandlar årsredovisningen. När revisionsrapporten föreligger kommer årsredovisningen kompletteras med ett sådant avsnitt.

Reglering av underskott 2018

Kommunen hade förra året ett negativt balanskravsresultat på - 34 358 338 kr. Enligt Kommunallagen kap 11 § 12 ska kommunen inom tre år reglera ett sådant underskott. I och med årets överskott ska detta anses reglerat.

Resultatutjämningsreserven (RUR)

Kommunallagen öppnar för att kommuner som redovisar betydande överskott kan använda en resultatutjämningsreserv för att utjämna resultat över året. Inför årets beslut har förslag till de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som är förutsättning för reserven tagits fram. Under förutsättning av att kommunstyrelsen och kommunfullmäktige fastställer riktlinjerna föreslås att kommunen avsätter 37 026 973 kronor till resultatutjämningsreserven.

Det innebär att årets balanskravsresultat på 61,7 mnkr dels reglerar 2018 års underskott, dels uppfyller kravet på ett resultat som motsvarar en procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Överföring av investeringsmedel

En sammanställning av investeringsprojekt som pågår, men inte avslutats under 2019, har upprättats. Sammanställningen är gjord utifrån det investeringsprogram som beslöts i kommunfullmäktige 2019-06-13 som en del av kommunplansbeslutet. Vid det tillfället beslöt kommunfullmäktige om omfördelning av investeringsmedel i projekten mellan åren i planperioden, även för 2019. De justeringar som nu görs är medel som gjordes tillgängliga för investeringsutgifter 2019 men som inte förbrukats under året. Sammantaget för projekten enligt bilaga 1 uppgår budget som ska överföras till 2020 till 58 179 tkr.

Överföring av över-/underskott för resultatenheter

Det har varit vanligt att i anslutning till beslutet om kommunens årsredovisning även fatta beslut om överföring av över-/underskott för resultatenheter mellan

året. Inför årets beslut har kommunstyrelseförvaltningen föreslagit nya riktlinjer för resultatenheter som innebär att sådan överföring inte ska ske. Därför föreslås ingen sådan överföring.

Gulmarkering avser text som är ändrat sedan den tjänsteskrivelse som förelåg inför kommunstyrelsens sammanträde 2020-03-31.

2019 Årsredovisning

Version 1.2
Diarienummer 2020/KS-0081

tyresö kommun

Vi bygger ett framgångsrikt Tyresö

Tack vare ett gemensamt målinriktat effektiviseringsarbete och skickliga medarbetare har vi lyckats vända ett betydande underskott 2018 till ett stort överskott för 2019. Vi når inte bara överskottsmålet på två procent utan slår det med råge. Resultatförbättringen visar även att den justering av skatten vi genomförde inför 2019 var nödvändig för att undvika de tuffa besparingar, inom bland annat skola och omsorg, som vi nu ser att andra kommuner tvingas genomföra.

Under året har vi inte bara lyckats nå ett riktigt bra resultat. Vi har också beslutat att genomföra många satsningar för att göra det bättre, enklare och roligare att bo, leva och verka i Tyresö. Till exempel har vi beslutat att Björkbackens äldreboende ska utvecklas till ett av Sveriges mest moderna äldrecentrum och att öppna den första träffpunkten för äldre. Vi har även beslutat att investera i våra unga genom att, för första gången på många år, höja skolpengen.

För att göra Tyresö till en ännu tryggare plats har vi beslutat att anställa fler fältassistenter, sätta upp fler trygghetskameror och bättre belysning och påbörjat det långsiktiga arbetet med att skapa ett tryggare Granängsringen.

Vi kommer att fortsätta värna om Tyresös fantastiska gröna och blåa karaktär. Därför bygger vi nya cykelvägar och satsar på en bro in till nationalparken. Under året har vi dessutom påbörjat arbetet med KRAV-certifiering av den mat som serveras i alla våra verksamheter.

Allt detta gör vi för att vi ser att det är viktigt med långsiktiga investeringar för att skapa ett hållbart samhälle. Ett samhälle där vi tillsammans tar ansvar för att alla har möjlighet att leva fria liv, göra egna val och bli framgångsrika.

Avslutningsvis konstaterar jag att vi befinner oss i en situation där coronavirusets framfart kommer att påverka våra ekonomiska förutsättningar framöver. Kommunens alla verksamheter och medarbetare har visat att man inte räds nya utmaningar. Den inställningen kommer vi att vara beroende av framöver. Det är bara tillsammans vi kan skapa ett framgångsrikt Tyresö.

Anita Mattsson (S), kommunstyrelsens ordförande

Anita Mattsson (S), kommunstyrelsens ordförande

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande	2
Förvaltningsberättelse	4
Översikt över verksamhetens utveckling	4
Den kommunala koncernen	5
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	6
Omvärlden och verksamheten	6
Risker och konsekvenser	8
Finansiella risker och riskhantering	10
Pensionsförpliktelser	11
Händelser av väsentlig betydelse	12
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	13
Kommunens styrning	13
Riskhantering och internkontroll	13
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	14
Ekonomisk utveckling	14
Årets resultat	14
Kommunens verksamheter	14
Tyresö bostäder AB	15
Kommunens investeringar	15
Finansiell analys	17
Kommunens mål för god ekonomisk hushållning	19
Strategiska mål	19
Grundförutsättningar	20
Väsentliga personalförhållanden	23
Balanskravsresultat	24
Förväntad utveckling	25
Ekonomiska rapporter	26
Resultaträkning	26
Balansräkning	27
Kassaflödesanalys	28
Noter	29
Driftredovisning	37
Investeringsredovisning	39
Redovisningsprinciper	41
Revisionsrapport	42

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Kommunkoncern (mnkr)	2019	2018	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter	882,5	844,3	833,2	899,9	775,3
Verksamhetens kostnader	-3 300,6	-3 213,2	-3 061,8	-3 016,6	-2 788,3
Årets resultat	141,3	-5,6	108,0	122,3	28,8
Soliditet (%)	28,7	29,9	33,0	32,6	31,5
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	16,5	15,5	16,9	14,9	12,6
Nettoinvesteringar	686,0	600,8	481,7	249,0	235,5
Självfinansieringsgrad (%)	44,1	26,6	54,1	109,2	71,6
Långfristig låneskuld*	2 524,1	2 049,4	2 476,2	2 353,5	2 307,9
Antal anställda ¹	2 437	2 456	2 397	2 443	2 390

Kommunen (mnkr)	2019	2018	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter	639,7	623,8	608,1	678,3	555,7
Verksamhetens kostnader	3 155,1	3 076,8	2 925,5	2 886,8	2 661,4
Årets resultat	99,0	-24,4	84,5	27,0	14,8
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster	99,0	-10,4	84,5	37,5	0,5
Årets resultat exklusive jämförelsestörande/skatteintäkter ² (%)	3,6	-0,4	3,4	1,6	0,0
Årets resultat /Bruttokostnader (%)	3,0	-0,8	2,8	0,9	0,5
medel Stockholmskommuner (%)		2,1	4,0	4,2	3,0
Eget kapital	1 130,6	1 045,7	1 070,1	985,6	958,6
Soliditet (%)	32,9	35,5	38,9	36,6	38,7
Soliditet inklusive pensionsskuld (%)	11,4	9,5	10,5	6,4	4,6
medel Stockholmskommuner (%)	-	24,0	25,0	24,0	21,0
Nettoinvesteringar	444,7	154,8	206,2	244,1	182,1
Skattefinansieringsgrad (%) (självfinansiering)	48,4	56,7	91,7	52,7	62,8
Investeringar/verksamhetens nettokostnader (%)	19,6	11,4	11,7	12,0	9,0
medel Stockholmskommuner (%)		14,6	15,0	14,0	12,0
Lån i bank eller kreditinstitut (mnkr)	1 000,0	680,0	680,0	820,0	700,0
Lån i bank eller kreditinstitut/ skatteintäkter (%)	36,6	26,7	27,1	34,9	31,7
Antal anställda ¹	2 392	2 413	2 354	2 402	2 352
Verksamhetens kostnader exkl avskrivningar/skatteintäkter ² (%)	92,1	97,0	92,5	94,	94,6
Avskrivningar/skatteintäkter (%)	4,3	4,4	4,2	4,3	4,5
Nettokostnader årlig ökning (%)	1,9	6,7	4,4	5,9	4,7
Skatteintäkter + generella statsbidrag årlig ökning (%)	7,2	1,7	6,7	6,2	4,9

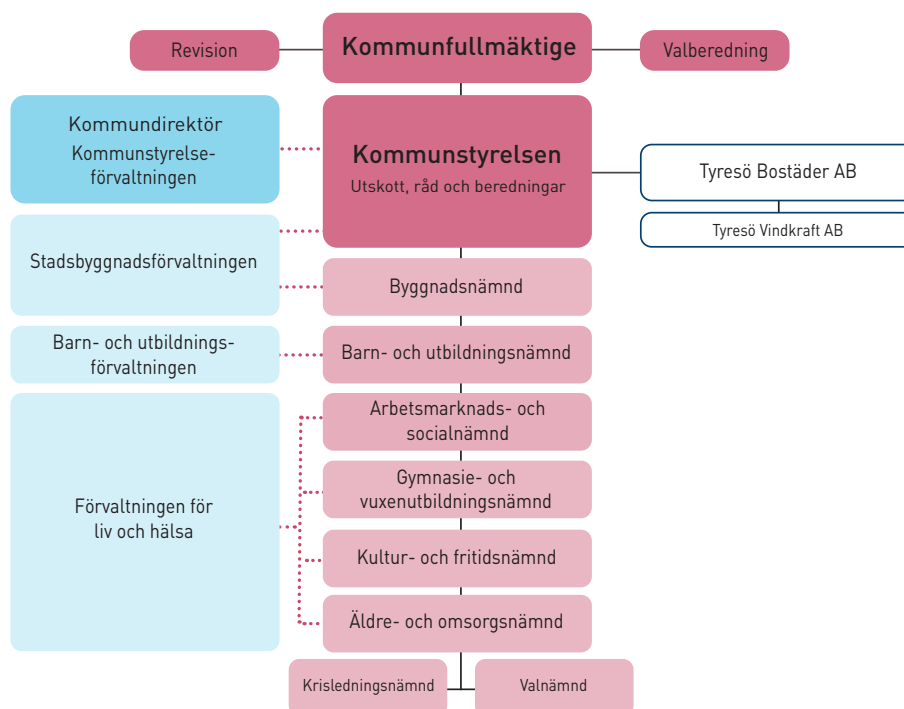
¹ Avser månadsavlönade tillsvidareanställda.

² Begreppet skatteintäkter i tabellen avser summan av skatter och generella statsbidrag

- Tyresö kommunkoncern redovisar för 2019 det bästa resultatet som uppnåtts under senaste femårsperioden, en effekt av goda resultat både i kommunen och Tyresö Bostäder AB. Inom kommunen har ett antal verksamheter förbättrat sina resultat kraftigt, särskilt äldreomsorg och grundskola. Efter två år med svagare nivåer vänder Tyresö Bostäders resultat upp igen.
- Nettoinvesteringstakten är hög, något högre än förra året och långt högre än i början av perioden. Under 2019 ligger huvuddelen av investeringarna inom kommunen (Fornuddens skola och ishalls-/parkeringsgarageprojektet), förra året hade Tyresö Bostäder största investeringsvolymen.
- Investeringarna innebär ökad upplåning, och att soliditeten exklusive pensionsförpliktelser sjunker. Under 2019 har kommunens andel av upplåningen ökat.
- Kommunens resultat är betydligt över det budgeterade resultatet på 54,4 miljoner kronor (mnkr). Resultaten har under perioden varit mycket varierande, och kommunen behöver etablera en stabil resultatnivå runt tre procent årligen.
- Det finns i år inga större engångsintäkter eller kostnader som avviker från det normala och som vi väljer att lyfta fram som förklaring till resultatet.
- Nettokostnadsökningarna ligger på en betydligt lägre nivå än tidigare år, samtidigt har kommunen en mycket kraftig ökning av intäkterna från skatter och generella statsbidrag. Förhållandet är i princip motsatt mot förra året då nettokostnaderna ökade kraftigt medan skatteintäkterna hade en mer moderat utveckling.
- En viktig faktor för resultatet är att kommunen har klarat att pressa tillbaka kostnadsnivån. På så sätt avviker 2019 från tidigare år i jämförelsen. Detta är en önskvärd utveckling som ger bättre förutsättningar för kommande år.
- Kommunens nettoinvesteringar ligger över nivån för tidigare år, vilket ger effekten att kommunens låneskuld ökar, och att skattefinansieringsgraden för investeringarna sjunker under 50 procent. Detta sker trots det goda ekonomiska resultatet.

Den kommunala koncernen

Andra företag/organisationer med ägarintressen och ägarandelar

• Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund	29,6%
• Södertörns överförmyndarnämnd	13,16%
• Södertörns brandförsvarsförbund	9,04%
• Vår ljus AB*	5,5%
• Stockholmsregionens Försäkrings AB	4,07%
• Kommuninvest	0,61%
• SKL Inera AB	0,16%

Privata utförare

- Attendo
- Bra Liv
- Förenade Care
- Inspira
- Internationella Engelska skolan i Tyresö
- Jobbverket
- Kunskapsskolan i Sverige AB
- Lindalens Omsorg AB
- Lärande i Sverige AB
- Magelungen
- MP3 förskolor AB
- Noga Omsorg AB
- Praktiska Sverige AB
- Pysslingen
- Sjölin's Gymnasium AB
- Stiftelsen Fryshuset
- Tyresö Montessoriskola
- Vårdaga

*Vår ljus AB bildades 1994 av 25 kommuner i Stockholms län för att erbjuda vård-, behandlings- och rådgivartjänster för i första hand barn och unga. Styrelsen beslutade att avveckla bolaget i samband med den ordinarie bolagsstämma i maj 2019.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Omvärlden och verksamheten

Politiska beslut

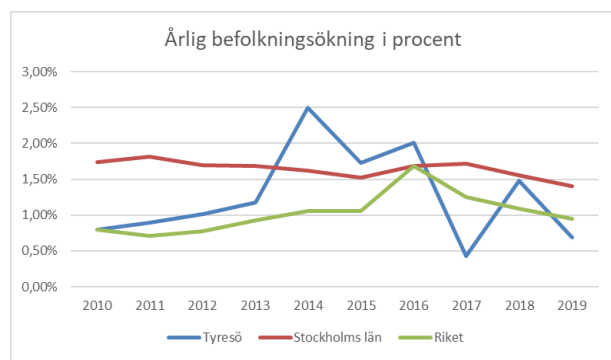
- Läsa, skriva, räkna-garantin infördes den 1 juli 2019 och gäller från förskoleklass till årskurs 3. Det innebär att elever som behöver stöd, ska få det tidigt och utifrån sina behov. Huvudmannen ska se till att det finns tillräckliga organisatoriska och ekonomiska förutsättningar att uppfylla garantin.
- Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, LUS, trädde i kraft. Lagändringen innebär att kommunens planering för insatser vid utskrivning från slutenvård behöver ske snabbare och på ett nytt sätt. Detta leder till ökade kostnader och krav på personella resurser. Ett avtalsförslag har förhandlats fram för hur detta ska tillämpas i samarbete mellan kommunerna och Region Stockholm.
- Från och med 2019 måste alla som jobbar i hemtjänst, särskilda boenden och LSS-boenden ha arbetskläder. Socialstyrelsens förordning gäller dock inte de som arbetar med LSS i vårdtagarnas hem.
- En lagändring trädde i kraft i januari som likställer spelmissbruk med andra missbruk. Detta innebär ökat ansvar för kommunerna och medför konsekvenser för kommunens verksamhet.
- En ny lag om kommunal redovisning gäller från 1 januari 2019 vilket har medfört ny normering från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR). Normeringen innebär ett annat sätt att redovisa intäkter från investeringsbidrag, exploateringsbidrag och gatukostnadsersättningar, samt att vissa kostnader som uppstår tidigt i ett projekts livscykel ska redovisas som driftskostnader i stället för som investeringar. Effekten kommer att bli stora variationer i kommunens redovisade resultat, och kommer att påverka kommunens budgetering och medföra behov att ta fram nya/reviderade finansiella mål.

Utvecklingen på arbetsmarknaden

Under 2019 försvagades konjunkturen, arbetslösheten steg något både i Stockholmsområdet och i landet som helhet. För Tyresö har arbetslösheten i princip legat stilla på en nivå klart under rikssnittet. Även i jämförelse med länet ser kommunens arbetslöshetssiffror förhållandevis bra ut.

Den pågående avmattningen i svensk ekonomi väntas fortsätta under 2020 och enligt Arbetsförmedlingens prognos kommer arbetslösheten i Sverige stiga från 6,8 till 7,2 procent till följd av svagare efterfrågan på arbetskraft. Hårdast drabbas de grupper som redan i dag står längst ifrån arbetsmarknaden, exempelvis utrikesfödda kvinnor med kort utbildning och liten yrkeserfarenhet.

Utmaningen för Tyresö blir att hantera denna växande långtidsarbetslöshet. Samtidigt genomgår Arbetsförmedlingen en stor förändring med minskade anslag, personalneddragningar och färre platser i arbetsmarknadspolitiska program. Detta riskerar att vältra över ansvar och kostnader på kommunerna, bland annat i form av försörjningsstöd och olika former av arbetsmarknadsinsatser som staten tidigare stått för.

Befolkningsutveckling

Tyresö kommuns befolkning växte 2019 med 329 personer till 48 333, en ökningstakt med 0,69 procent. Ökningstakten var lägre än den i Stockholms län (1,41 procent). Det finns en tendens att ökningstakten för befolkningen avtar både i länet och i hela landet.

Utvecklingen i Tyresö påverkas dels av vilka byggprojekt som blir inflyttningsklara under året, dels av hur utvecklingen på bostadsmarknaden ser ut i andra närliggande kommuner inom Stockholms län. En något högre utflyttning skedde 2019 än tidigare år, vilket kan bero på tillgången på större småhus och dragningskraften till mer centrala lägen i länet.

De senaste tre åren har antalet födda varit lägre än perioden innan dess. Om detta är en följd av bostadstillgång/generationsskifte, utflyttningen i åldern 25–44 år, eller en effekt av ändrat mönster för familjebildning återstår att se.

Demografiskt tryck

Analys av prognosen och utfallet för befolkningsutvecklingen 2019, visar att inflyttningen i hög grad följde den nybyggnadstakt som var planerad för året. Antalet nyfödda under året var lägre än prognosen liksom antalet döda. Det som avvek mest från prognosen var utflyttningen från kommunen, vilken var högre än prognosen, framför allt är avvikelsen störst i åldrarna 19–44 år. Om utvecklingen fortsätter även kommande år, blir det färre skattebetalare som ska bära en förväntad ökning av försörjningsbördan. Denna beror till största delen på att den befolkning som redan finns i kommunen åldras. Antalet barn och unga i för- och grundskoleålder ökar nu saktare på grund av utflyttning och lägre födelsetal. Det kan även innebära att behovet av förskole- och grundskoleplatser ökar i saktare takt än tidigare planer och därmed kan behovet av nyinvestering senareläggas något.

Investeringsbehov

Det finns stora investeringsbehov i kommunsektorn som helhet. En ökande befolkning bidrar till ett ökat behov av både kommunala tjänster och investeringar i kommunerna. Ny infrastruktur som vägar, vatten och avlopp behöver skapas för att möjliggöra fortsatt bostadsbyggande. Det behöver byggas förskolor, skolor och äldreboenden men även fler idrotts-, kultur- och fritidsanläggningar. Befintlig infrastruktur måste uppgraderas för att klara det ökande trycket.

Utvecklingen i Tyresö kommun liknar den i landet i övrigt. Kommunen har ett tydligt tryck mot exploateringsinvesteringar och investeringar i infrastruktur för att möjliggöra en framtida befolkningstillväxt. En del av dessa investeringar kan täckas av intäkter i form av markförsäljning och exploateringsbidrag. Kommunen hade en kraftig befolkningstillväxt under 60- och 70-talen vilket inneburit att merparten av kommunens fastigheter och anläggningar byggdes då och nu behöver renovering. Dessutom har kommunen en planerad befolkningsutveckling som innebär ökat behov av nya anläggningar och fastigheter.

En uppbromsning av befolkningsökningen kommer innebära ett något sänkt investeringstryck. Behovet av reinvesteringar i befintliga fastigheter kvarstår.

Marknadsförändringar

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) förutspår i sina senaste makroekonomiska prognoser¹ att Sverige går in i en mild lågkonjunktur under slutet av 2020. Avmattningen innebär att SKR:s förväntningar på BNP-tillväxten är låg, endast 0,9 procent 2019. Även inflationen förväntas bli låg, KPIF (inflation med fasta räntor) förväntas bli 1,6 procent 2020 och stanna under

målet på 2 procent i hela perioden 2020–2022. Den reala skatteunderlagstillväxten förväntas stanna på 0,5 respektive 0,4 procent 2020–2021. Detta sker samtidigt som vi i kommunen ser ett ökat demografiskt tryck.

I en kommande lågkonjunktur finns det en begränsad möjlighet att stimulera ekonomin genom en räntesänkning. Riksbanken har så sent som i december avslutat en längre period med negativa räntor och fåtalet bedömare tror att man kommer välja den vägen igen. Det innebär att ansvaret för att stimulera ekonomin kommer falla på regeringen. Vid en sådan utveckling är det sannolikt att kommuners ekonomi kommer att prioriteras – då detta innebär en snabb möjlighet att få effekt av stimulanser².

På lånemarknaden ligger visserligen de korta räntorna 0,25 procentenheter högre än för ett år sedan, efter Riksbankens räntehöjning. För ett år sedan förväntade marknaden sig stigande räntor på sikt, medan marknaden idag har extremt låga förväntningar på den framtida räntenivån. Effekten blir att skillnaden mellan korta och långa räntor är extremt låg. Att låna pengar med tio års räntebindning kan idag kosta en kommun under 1 procent ränta³.

Bostadsbyggande

Det har skett en avmattning inom den svenska bygg- och finanssektorn, vilket haft effekt på bostadsbyggandet i hela landet. Priserna på lägenheter har sjunkit något och utvecklingen har påverkat viljan att köpa nyproducerade lägenheter. För Tyresös del kommer de bostäder som redan är i produktion byggas färdigt. Under 2019 har 378 bostäder färdigställt. För 2020 förväntas ungefär samma nivå. Det märks dock en mer avvaktande attityd hos bostadsföretagen, vilket bidragit till att flera av samhällsbyggnadsprojekten nu präglas av en viss osäkerhet.

För kommunens stadsbyggnadsförvaltning har extra resurser lagts på att kommunicera, förankra och hitta alternativa lösningar i utförande och upplåtelseformer. Trots avmattning finns det fortsatt ett intresse för att bygga i Tyresö kommun, om än mer återhållsamt.

Coronaviruset

I december 2019 bröt ett coronavirus ut i Kina. Det är svårt att uppskatta de ekonomiska konsekvenserna av det nya viruset eftersom det inte går att förutspå den fortsatta spridningen. Kinas betydelse för världsekonomin har ökat och motsvarade 2018 16 procent av världens samlade BNP. De bedömningar som hittills gjorts är att tillväxten kommer att dämpas, främst i Kina, med viss spridning även till andra delar av världsekonomin. Av Sveriges samlade export gick cirka fyra procent till Kina 2018.

1 SKR:s MakroNytt nr 1/2020 – 2020-02-13 samt nr 3/2019 – 2019-12-20.

2 Finansminister Magdalena Andersson förde en sådan argumentation, när hon föredrog de ekonomiska utsikterna vid Ekonomichefsdagarna 2020-01-09.

3 0,8 % enligt Kommuninvest, avläst 2020-02-24.

Risker och konsekvenser

Nedan återfinns en sammanställning över risker som har identifierats i den kommunala verksamheten och koncernen. Riskerna är indelade i tre områden:

- Omvärldsrisker är sådana risker som påverkar kommunen utifrån, och som kan få ekonomiska konsekvenser för den kommunala organisationen.
- Verksamhetsrisker avser risker som är knutna till den egna organisationen och dennas förmåga att

hantera händelser. Här redovisas de risker som finns i nämndernas riskhanteringsplaner och som har getts ett riskvärde på 15-25¹.

- Finansiella risker har bedömts för hela kommun-koncernen.

Utöver denna sammanställning kommenteras många av riskerna under lämpligt avsnitt i årsredovisningen.

Identifierad omvärldsrisk	Beskrivning	Ansvarig organisatorisk enhet	Hantering av risk
Arbetsförmedlingen	Reformeringen av Arbetsförmedlingen, med minskad personal och färre arbetsmarknadsinsatser, riskerar att minska intäkter och vältra över kostnader och ansvar på kommunen.	Arbetsmarknadsenheten Försörjningsstödsenheten	Lokal samverkan med Arbetsförmedlingen Tätt samarbete mellan arbetsmarknad- och försörjningsstödsenheten Säkra finansiering från andra parter
Garanti inom grundskolan	Läsa, skriva, räkna-garantin infördes den 1 juli 2019 och gäller från förskoleklass till årskurs tre.	Grundskolan	Prioritering av organisations- och ekonomiska förutsättningar för att uppfylla garantin.
Lagen om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård, LUS, har trätt i kraft.	Lagändringen innebär att kommunens planering för insatser vid utskrivning från slutenvård behöver ske snabbare och på ett nytt sätt	Äldreomsorg Omsorg om personer med funktionsnedsättning Socialpsykiatri	Hemtagning från sjukhus ska ske enligt den tidsfrist som finns för utskrivningsklara patienter. Kan leda till ökade kostnader och behov av personella resurser. Verksamheten måste omstruktureras.
Försäkringskassans schablonbelopp för personlig assistans	Schablonbeloppet är fortsatt lågt och ligger under omsorgsprisindex (OPI).	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	Detta innebär att det blir svårare att klara ökade lönekostnader och andra omkostnader, vilket kan försvåra möjligheten att hitta utförare för den kommunala assistansen.
Socialstyrelsens förordning om arbetskläder	Från och med 2019 måste alla som jobbar i hemtjänst, särskilda boenden och LSS boenden ha arbetskläder.	Äldreomsorg Omsorg om personer med funktionsnedsättning	Resurser måste avsättas för arbetskläder, tvätt och förvaring.
Bullerstörning vid aktiviteter på fotbollsplaner	En dom gällande Boovalen i Nacka, likställer ljud från barn och ungdomarnas fotbollsverksamhet med buller från industrier. Om domen blir prejudicerande får det konsekvenser för kommuner och idrottsföreningar.	Fritidsverksamheten	Översyn och åtgärder för att minska buller, alternativt flytta eller minska antalet fotbollsplaner.
Kommunalt ansvar för stöd och behandling vid spelmissbruk	En lagändring trädde i kraft i januari 2019 som likställer spelmissbruk med andra missbruk.	Individ- och familjeomsorg	Resurser avsättas för stöd och behandling vid spelmissbruk.
Redovisning av exploateringar och olika former av investeringsbidrag.	En ny lag om kommunal redovisning gäller från 1 januari 2019 som kan påverka redovisningen och kommunens bokföring.	Plan och exploatering	Ökat behov av skattefinansiering. Förändrad budgetering och reviderade finansiella mål.

¹ Riskvärdet beräknas enligt en modell där sannolikhet och konsekvens var för sig bedöms på en 5 gradig skala och där riskvärdet är dessa två värden multiplicerat med varandra.

Identifierad verksamhetsrisk, riskvärde 15-25	Beskrivning	Ansvarig organisatorisk enhet	Hantering av risk Genomförda åtgärder 2019
Socialpsykiatri	Ökande kostnader inom socialpsykiatri för utskrivningsklara personer från slutenvården	Individ- och familjeomsorg Socialpsykiatri	Beredskap för snabbt uppkomna behov och uppföljning av kostnader
Slutenvården	Ökande kostnader för utskrivningsklara personer från slutenvården som kommunen inte kan ta emot i tid	Äldreomsorg	Möjliggöra för snabba insatser vid behov i samband med utskrivning från slutenvården
Rapportering av statistik avseende LSS	Felaktiga beslutsunderlag på grund av bristande rapportering av statistik avseende LSS	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	Kvalitetssäkring av inrapportering av statistik inom LSS-området
Viten för icke verkställda beslut		Omsorg om personer med funktionsnedsättning	God framförhållning och kontroll av kommande behov
HVB-hem	Ökade kostnader för placering i HVB-hem	Individ- och familjeomsorg	Genomgång av samtliga avtal som inte ingår i ramavtalsomförhandlas
Ensamkommande barn och unga samt vissa nyanlända vuxna	Sänkt statlig ersättning för ensamkommande barn och unga samt vissa nyanlända vuxna	Individ- och familjeomsorg Integrationsenheten	Följa volymer, kostnader och intäkter varje månad
Våld i nära relationer	Ökning av antalet fall av våld i nära relationer	Individ- och familjeomsorg	Samverkan och statistikuppföljning
Löneglidning och personalomsättning	Ökande personalkostnader som följd av löneglidning/ personalomsättning	Barn- och utbildningsförvaltningen	Följa och analysera löneglidningen. Lönestatistik tas ut och analyseras årligen. Löneglidningen minskar inom grundskolan.
Namnsättning lekparkar	Risk att räddningstjänsten inte hittar till lekparkar när olyckor har inträffat	Tekniska kontoret	Namnsätta lekparkar. Skyltning med GPS-mottagare för att underlätta för SOS 112.
Finansiella risker	Beskrivning	Ansvarig organisatorisk enhet	Hantering av risk
Ränterisk	Skuldsättningen bidrar till ökade kostnader vid högre räntenivå	Finansförvaltning Tyresö Bostäder AB Tyresö Vindkraft AB	- Policy för räntebindning
Finansieringsrisk	Risk att inte kunna omsätta lån vid förfallodag	Finansförvaltning Tyresö Bostäder AB Tyresö Vindkraft AB	- Förfallodagar sprids i framtiden - Medlemskap i Kommuninvest

Finansiella risker och riskhantering

Kommunkoncernens finanspolicy, som fastställer regelverket för skuldförvaltning och övriga finansiella risktaganden, reviderades av kommunfullmäktige 2017. Målet för skuldförvaltningen är att genom aktiv upplåning minimera kostnaderna i förhållande till bindningstid, likviditet och risktagande. Syftet är att trygga finansiering på både kort och lång sikt genom stabilitet och förutsägbarhet vad gäller framtida räntekostnader. I övrigt syftar policyn till att begränsa det finansiella risktagandet.

Ränterisk

Kommunkoncernens upplåning uppgår vid bokslutet till 2 872 (2 490 för 2018) mnkr, varav 1 000 (680 för 2018) mnkr i kommunen och 1 872 (1810 för 2018) mnkr i Tyresö Bostäder AB:s koncern. Kommun-koncernen har inga räntebärande tillgångar.

Kommunens upplåning hade vid bokslutet en räntebindningstid på 2,6 år. 260 mnkr (26 procent)

har tre månaders räntebindning, av detta är 100 mnkr säkrat med en räntetak-option som löper till 2023. Medelräntan uppgick till 0,55 procent inklusive optionskostnaden. En ökning av räntan med en procentenhet medför ökade räntekostnader med 10 mnkr. Tyresö Bostäder AB:s koncern hade vid bokslutet huvuddelen (1 640 mnkr) av sin upplåning till tre månaders räntebindning. Bolaget hade vid bokslutet ränteswappar med ett sammanlagt nominellt belopp om 1 400 mnkr. Inklusivt ränteswapparna är räntebindningstiden 1,83 år och medelräntan 0,45 procent på balansdagen. Det ger en räntebindningstid för kommunkoncernen på 2,15 år och en medelränta på 0,48 procent.

Finanspolicyn reglerar kommunens ränterisk. Ränterisken begränsas genom restriktioner för andelen kort och lång räntebindning i enlighet med finanspolicyn. Hur fördelningen ser ut per balansdagen och policyns krav redovisas i tabellen nedan.

Räntebindningstid kommun			Räntebindningstid TYBO		Enligt policy		
	mnkr	%	mnkr	%	Normal	Min	Max
0-1 år	360	36	740	40	40	30	50
1-2 år	130	13	300	16	20	12,5	27,5
2-3 år	150	15	375	20	20	12,5	27,5
3-4 år	170	17	225	12	10	5	15
4-5 år	50	5	200	11	10	5	15
5-6 år	90	9			0	0	10
6-7 år	50	5			0	0	10
7-8 år					0		10
8-9 år					0		10
9-10 år-					0		10
SUMMA	1000	100	1 840	100			

Finanseringsrisk

Kommunens upplåning hade vid bokslutet en kapitalbindningstid på 2,79 år, för Tyresö Bostäder AB:s koncern var siffran 1,82 år vilket ger en kapitalbindningstid för kommunkoncernen på 2,08 år. Förvaltningen syftar till att fördela lånens förfallodag i framtiden för att minska finansieringsrisken.

Övriga finansiella risker

Kommunkoncernen har i dag inga placeringar av likviditet. Likviditeten är stabil och justeras genom

upplåningen. Huvuddelen av upplåningen är hos Kommuninvest som bedöms som en mycket stabil motpart och historiskt har kunnat ge krediter även när affärsbankerna har stoppat utlåningen. Likviditetsrisken bedöms som liten.

Kommunkoncernen har totalt utestående långfristiga fordringar på 16,5 mnkr varav huvuddelen 13,4 mnkr avser gatukostnadslån som är säkrade i fastigheters värde varför kreditrisken bedöms som försumbar. Kommunkoncernen har inte heller några finansiella placeringar eller positioner i utländska valutor, och har därför inga placerings- eller valutarisker.

Pensionsförpliktelser

PENSIONS FÖRPLIKTELSE (kommun o koncern)	Utfall			Prognos	
	2017	2018	2019	2020	2021
(mnkr inkl särskild löneskatt)					
Avsättning	240,6	281,7	319,0	350,4	394,5
Ansvarsförbindelse	780,5	766,1	737,2	714,0	689,6
Totala pensionsförpliktelser	1 021,1	1 047,8	1 056,2	1 064,4	1 084,1
Pensionsförpliktelse tryggats i pensionsförsäkring	0,0	0,0	0,0		
Pensionsförpliktelse tryggats i pensionsstiftelse	0,0	0,0	0,0		
Summa pensionsförpliktelse	1 021,1	1 047,8	1 056,2		
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	0,0	0,0	0,0		
Summa förvaltade pensionsmedel	0,0	0,0	0,0		
Finansiering					
Återlåning i verksamheten	1 021,1	1 047,8	1 056,2		
Konsolideringsgrad (%)	0,0	0,0	0,0		

Inom kommunkoncernen är det endast i kommunen där en del av pensionsförpliktelserna hanteras som avsättning inom balansräkningen och som ansvarsförbindelse. För huvuddelen av den anställda i kommunen och för alla anställda i Tyresö Bostäder regleras pensionsförpliktelserna fortlöpande genom utbetalningar till pensionsförvaltning som den anställda själva väljer eller till pensionsförsäkringar.

I och med att kommunen inte förvaltar pensionsmedel, utan återlånar hela beloppet har kommunen inga riktlinjer för förvaltningen av pensionsmedel. Därför redovisas inte heller marknadsvärdena för dessa.

Händelser av väsentlig betydelse

Ombyggnad av fastigheten Björkdalen

Kommunstyrelsen har fattat beslut om ombyggnad av fastigheten Björkdalen (ett av husen inom dagens Björkbacken) till ett modernt vård- och omsorgsboende med välfärdsteknik i framkant. Dagverksamhet för demenssjuka med mera planeras. Arbetsmiljöverket har beslutat om förbud att från och med 2 januari 2022 utföra omvårdnadsarbete inom Björkbackens vård- och omsorgsboende.

Ny organisationsstruktur

Utifrån uppdraget i kommunplanen att kostnaderna för administration och central förvaltning ska minska har en ny organisationsstruktur införts. Förvaltningen för liv och hälsa upphörde och tre nya förvaltningar bildades: arbetsmarknads- och socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen samt äldre- och omsorgsförvaltningen. Gymnasie- och vuxenutbildning integrerades i barn- och utbildningsförvaltningen. Administrativa stödfunktioner centraliserades och statsbyggnadsförvaltningen och tekniska kontoret samlades i ett gemensamt samhällsbyggnadskontor.

Skyfallsutredning

Kommundirektören fick i uppdrag att genomföra en skyfallsutredning. Här ingick att överväga en modell för att få en bild av översvämningsrisker och extrema flödesändelser. Detta uppskattas till mycket höga kostnader.

Vattenfall

Avtalet med Vattenfall om nedgrävning av kraftledning vid Petterboda har upphävts. En justering av cirkulationsplatsens placering möjliggjorde att kraftledningen kunde vara kvar, vilket medförde sänkta investeringsutgifter med 14 mnkr.

Omstrukturering Hästkons boendeenhet

En omfattande omstrukturering av Hästkons boendeenhet har påbörjats för att bland annat möta den nya lagstiftningen om samverkan och kommunens betalningsansvar för personer med psykisk funktionsnedsättning som vistas inom slutenvården i väntan på boende i hemkommunen.

Utökat samarbete

Kommunen har tecknat ett partneringavtal med JM Entreprenad för stadsbyggnadsförvaltningens exploateringsarbete på östra Tyresö. Syftet med samarbetet är att det ska ge kommunen tids- och kvalitetsvinster samt ekonomiska fördelar under en period på tio till tolv år.

Norra Tyresö Centrum etapp 2

I juni har detaljplanen för Norra Tyresö Centrum etapp 2 vunnit laga kraft och arbetet med att förtäta centrumområdet kunde fortsätta. Planområdet omfattar två kvarter där det ena innehåller en befintlig vårdcentral med lokaler för andra verksamheter. Inom detta kvarter tillförs en ny byggnad för vårdboende, korttidsboende och lokaler i gatuplan. I det andra kvarteret planeras en byggnad för bostäder, förskolor och lokaler för centrumändamål.

Markförvärv

Ett antal strategiska markförvärv har genomförts, bland annat området benämnt Skrubbatrangeln i gränsen mot Nacka och Stockholms stad. De nya markområdena ger kommunen ökade möjligheter att utveckla områdena och på sikt även öka kommunens intäkter. Investeringsanslag för markförvärv utökades från 10 till 45 miljoner. Utgiften redovisas under markreserv inom kommunens investeringsredovisning.

Bostadsbyggande

En detaljplan som syftar till att förtäta området kring Granitvägen vann laga kraft under året. En förtätning kan ge området attraktiva bostäder på kollektivtrafiknära mark som till stora delar redan är tagen i anspråk. Detaljplanen möjliggör för cirka 430 bostäder samt eventuellt verksamheter för Filadelfiaförsamlingen i form av ett nytt aktivitetshus. De nya centrumnära bostäderna bidrar med blandade upplåtelseformer och en varierad bebyggelsestruktur.

Förlikning med Skandia fastighet

Efter tvister i fastighetsrättsliga frågor har kommunfullmäktige godkänt ett förlikningsavtal med Skandia fastigheter AB. Avtalet innebar i första hand att kommunen betalade 44 miljoner för marken till Skandia och att alla tvister därmed löstes. Utgiften redovisas under projektet Norra Tyresö Centrum inom kommunens investeringsredovisning.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunens styrning

Kommunens styrning och uppföljning sker på tre nivåer:

Kommunplan

Kommunfullmäktige lägger fast den politiska inriktningen och de ekonomiska ramarna för vad som ska åstadkommas på en övergripande nivå under mandatperioden 2019–2022. Kommunplanen innehåller vision och målområden med fyra strategiska kommunövergripande mål som gäller hela mandatperioden. För tre av målen har indikatorer fastställts.

Kommunplanen innehåller även tre grundförutsättningar som omfattar samtliga verksamheter: hållbar ekonomi, hållbar kvalitetsutveckling och attraktiv arbetsgivare. För dessa förutsättningar finns elva grundkrav som ska uppfyllas.

Det finns totalt 19 verksamhetsområden (inklusive politisk verksamhet samt kommunalförbund som inte omfattas av mål och grundförutsättningar).

Nämndplan

Nämnderna beslutar om en årlig nämndplan med mål för de verksamhetsområden de ansvarar för.

Enhetsplan

Utifrån kommunplanen och nämndplanerna tar verksamheterna fram enhetsplaner med aktiviteter för att nå visionen och målen.

Målen och indikatorer följs upp kontinuerligt i delårsrapporter och årsredovisning samt i nämndernas verksamhetsberättelser. Nämnderna och kommunstyrelsen följer upp verksamhetens ekonomi varje månad, förutom i januari och juni. Om nämnden bedömer att målen inte kommer att uppfyllas ska detta rapporteras till kommunstyrelsen. Nämnderna ska säkerställa att de uppfyller de krav som ställs i lagstiftning och andra styrdokument. Uppföljning baseras på internkontroll, riskhantering och avvikelsehantering. Kommunstyrelsen utövar tillsyn över nämnderna.

Två kommunala bolag, Tyresö Bostäder AB och Tyresö Vindkraft AB, ingår i kommunkoncernen under 2019. Tyresö Vindkraft AB ingår som dotterbolag till Tyresö bostäder efter förvärvet från kommunen 2018. Kommunfullmäktige styr verksamheten genom bolagsordning och ägardirektiv.

Riskhantering och internkontroll

Kommunfullmäktige har fastställt riktlinjer med anvisningar som omfattar hela processen från riskanalys till uppföljning och återrapport. Gemensamma rutiner för riskhantering har fastställts av kommundirektören. Här förtydligas processen för riskanalys, det vill säga inventering, bedömning samt beslut om åtgärder för att hantera och förebygga risker. Resultatet ska redovisas i en riskhanteringsplan/ internkontrollplan som fastställs i nämndplanerna. Resultatet redovisas i verksamhetsberättelserna.

Kommunstyrelsen har beslutat om en utvecklad uppföljningsplan. Utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska kommunstyrelseförvaltningen årligen utveckla en samlad analys av arbetet med riskhantering och interkontroll där även Tyresö Bostäders arbete ska ingå. Analysen ska redovisas i kommunstyrelsen. Riskhantering och interkontroll ska följas upp flera gånger per år. Uppföljning ska redovisas, förutom i verksamhetsberättelse, även i samband med delårsrapporter och årsredovisning.

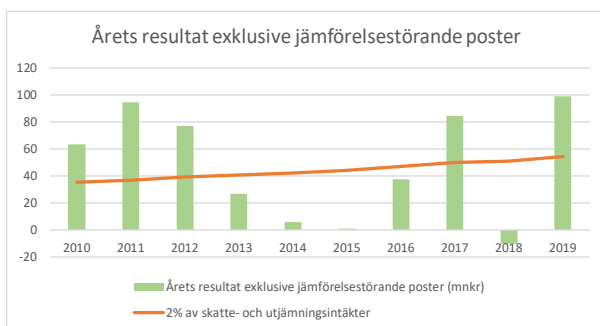

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Ekonomisk utveckling

Årets resultat

Det ekonomiska resultatet för Tyresö kommunkoncern 2019 uppgick till 141,3 mnkr. Det är en klar förbättring sedan förra året då koncernen redovisade ett negativt resultat. Resultatet är det bästa koncernen haft sedan 1994¹.

Det ekonomiska överskottet för Tyresö kommun 2019 uppgick till 99,0 mnkr mot budgeterat 54,4 mnkr. Inga jämförelsestörande poster ingår. I resultatet ingår markförsäljningsvinster med 13,5 mnkr netto, vilket är något mer än den budget (10 mnkr) som avsåg att täcka stadsbyggnadsförvaltningens förädlingskostnader för marken. I resultatet ingår pensionsavsättningar med 37,3 mnkr vilket är något lägre än förra året (41,1 mnkr).

Kommunens nettokostnader ökade med 1,9 procent (6,7 procent 2018) medan intäkter från skatter och generella statsbidrag ökade 7,2 procent (1,7 procent 2018). Ökningen av skatteintäkten beror dels på skatthöjningen 2019 (2,2 procent eller 57 mnkr), dels på befolkningsökningen 2018 (1,6 procent) och slutligen på andra faktorer 3,3 procent (skatteunderlagstillväxt). Nettokostnadsökningen kan sättas i relation till befolkningsökningen under 2019 (0,7 procent), ökade lönenivåer (utfall lönerrevision 2,34 procent) och inflationsutvecklingen (1,8 procent). Ökningstakten på 1,9 procent hade varit rimlig utifrån löneökningar och inflation. Att det dessutom har skett en befolkningsökning tolkas som ett tecken på att

verksamheten blivit mer kostnadseffektiv.

De stora kostnadsslagen ökade mer än nettokostnaderna. Personalkostnaderna ökade med 2,8 procent, varav en del förklaras av löneutvecklingen. Den arbetade tiden ökade med 1,0 procent. I förhållande till befolkningsökningen och utvecklingen av det demografiska trycket är ökningen modest. De fyra föregående åren ökade personalkostnaderna 4,0 procent i snitt. Även kostnaderna för köp av verksamhet ökade 2,0 procent vilket inte tyder på någon volymökning. Kostnadsutvecklingen för köp av verksamhet är mer beroende av lönekostnadsökningarna än inflationen. Personal och köp av verksamhet stod för hela 77,3 procent av kostnaderna. Avskrivningarna ökade 3,6 procent. Övriga kostnader minskade dock hela 3,9 procent.

Kommunens verksamheter

Kommunens verksamhetsområden kostade 2 590 mnkr under 2019 (2 551 för 2018), en ökning med 40 mnkr eller 1,5 procent (155 mnkr eller 6,5 procent för 2018). Utbildning (förskola, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning) står för 50 procent, vård och omsorg 33 procent (arbetsmarknads- och socialnämnd samt äldre- och omsorgsnämnd), samt övrigt 17 procent. Vård och omsorgs andel har ökat med en dryg procentenhet, medan utbildning minskat sin andel 0,5 procentenhet.

Kommunens verksamhetsområden redovisade gemensamt ett resultat som är 23,9 mnkr bättre än budget, motsvarande resultat förra året var 64,4 mnkr sämre än budget. Förbättringen är på 88,5 mnkr. Om effekten av skatthöjningen dras av är förbättringen 31,1 mnkr. Sju av kommunens nitton verksamhetsområden redovisade en negativ avvikelse med totalt 16,4 mnkr medan övriga tolv visade positiva resultat med totalt 40,3 mnkr. Förra året redovisade tio verksamhetsområden negativa avvikelser som dessutom var betydligt större.

Justerad utfallsförbättring (mnkr)	Avvikelse 2019	Avvikelse 2018	Netto tillskott	Justerad förändring
Grundskola	-2,2	-24,8	10,0	12,6
Äldreomsorg	11,9	-11,0	3,0	19,9
Individ- och familjeomsorg	-8,8	-23,0	13,3	0,9
Gemensam verksamhet	14,4	-9,4	12,9	10,9

De stora verksamheterna fick för 2019 en årlig ramförändring utifrån demografutvecklingen. För-, grund- och gymnasieskola fick en uppräknig för ökade kostnader med två procent. Övriga verksamheter fick inte någon sådan uppräknig, vilket i praktiken innebar ett besparingskrav. Utöver detta fick vissa verksamheter särskilda budgettillskott. Nedan jämförs utfallen mellan åren 2018 och 2019 för de verksamheter som haft betydande förändringar. Jämförelsen är justerad för det nettotillskott verksamheterna fick inklusive det besparingskrav en utebliven kompensation för kostnadsökningar har inneburit.

Äldreomsorgens resultatupphämtning är impo-nerande (se tabellen tidigare sida). Inför året tillfördes verksamheten 10 mnkr samtidigt som man inte fick en uppräknig för löne- och kostnadshöjningar vilket motsvarade ett effektiviseringskrav på 7,0 mnkr. 2018 var ett år med stora utmaningar, särskilt inom särskilt boende där resultatet tyngdes av omställningskostnader när enheter stängdes ner och organiserades om på Björkbacken. Under 2019 hann resultaten av omställningen sätta sig samtidigt som hemtjänsten arbetade aktivt med att förbättra sina resultat. Detta är första gången på 2010-talet som äldreomsorgen redovisar ett överskott. Även omsorgen om personer med funktionsnedsättning hade ett utmanande år, dels på grund av statliga bidrag som uteblev inför 2019 men även som ett resultat av att socialpsykiatri fördes till individ- och familjeomsorgen. En upphämtning under hösten gjorde att verksamheten kunde lämna ett överskott.

Inom barn- och utbildningsnämnden förbättrade grundskolan sitt resultat med 12,6 mnkr sedan förra året kompenserat för de 10 mnkr som skjutits till i ram. Ett målmedvetet arbete pågick för att få alla skolenheter att hålla sina budgetar. Grundskolan är vårt största verksamhetsområde och underskottet på 2,2 mnkr motsvarar endast 0,3 procent av ramen. Förskolan hade ett betydande överskott som innebar att nämnden som helhet klarade sin budget.

Även kommunstyrelsen förbättrade sitt resultat kraftigt, kompenserat för de medel som skjutits till

är förbättringen 10,9 mnkr. De stora förbättringarna gjordes på gemensam verksamhet. 2019 fanns färre negativa poster av engångskaraktär som fått bäras av den centrala förvaltningen, dels lämnade verksamheter som redovisade underskott 2018 (HR-avdelningen och upphandlingsenheten) överskott, och dels har en allmän kostnadsmedvetenhet bidragit till att hålla kostnaderna nere.

Kultur- och fritidsnämndens överskott på 4,4 mnkr motsvarar 4,1 procent av ramen. En betydande del av nämndens kostnader är knutna till kapitalkostnader. Under 2019 väcktes frågan om inte denna nämnd har fått överkompensation när ramen räknats upp för pris- och lönehöjningar vilket kan vara en delförklaring till att nämnden traditionellt lämnar överskott. I budget för 2020 har kostnadsökningskompensationen inte gjorts för den del av ramen som täcker kapitalkostnader.

Byggnadsnämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden lämnade mindre underskott. Gymnasieskolan redovisade ett underskott, som inte fullt täcks upp av överskottet på vuxenutbildningen.

Endast en nämnd, arbetsmarknads- och socialnämnden, lämnade ett betydande negativt ekonomisk resultat (-7,8 mnkr). Avvikelsen beror främst på de utmaningar som finns inom individ- och familjeomsorgen. Verksamhetsområdet har i flera år slitit med ett kostnadsläge som varit för högt. Det har handlat dels om kostnader för placeringar av barn och unga, placeringar av vuxna samt kostnader för mottagande av ensamkommande flyktingbarn. Under 2019 initierades ett målmedvetet arbete för att sänka kostnadsnivåerna. Detta gav viss effekt under hösten, särskilt när det gäller ensamkommande och placeringar av vuxna. På barn- och ungdomsområdet kvarstår betydande utmaningar. Förväntningen är att de positiva ekonomiska effekterna blir större under 2020 för att nå en ny kostnadsnivå någon gång under 2021.

Tyresö Bostäder AB

Tyresö Bostäder AB:s koncern redovisade ett resultat på 49,6 mnkr för året jämfört med 19,6 mnkr 2018. Inflyttningen i nyproducerade fastigheter som inleddes hösten 2018 fortsatte under 2019. Den ökade volymen innebar ökade hyresintäkter, men även ökade driftskostnader. Förra året pressades avskrivningskostnaderna upp av värdesnedskrivningar för dotterbolaget Tyresö Vindkraft AB. De lägre avskrivningarna 2019 bidrog till det förhöjda resultatet. Dessutom sjönk räntekostnaderna på bolagets lån mellan åren, trots att lånevolymer ökade.

Kommunens investeringar

Årets investeringar, mnkr	2017	2018	2019
Bruttoinvesteringar	282	299	525
Nettoinvesteringar	207	178	462

Investeringarna uppgick till 462 mnkr netto. Brutto-utgifterna uppgick till 525 mnkr och inkomsterna till 63 mnkr. Exploateringsprojekten i Östra Tyresö fortsätter för att göra det möjligt att bo permanent i området samtidigt som vatten, avlopp och vägar byggs ut. Det största pågående exploateringsprojektet på Östra Tyresö är nu etapp 10, Brobänken och Nyfors.

Exploateringarna i Östra Tyresö förutsätter den pågående utbyggnaden av Tyresövägen. Under 2019 handlade en stor del av investeringsutgifterna om rondellen vid Petterboda.

I Norra Tyresö Centrum pågick också exploatering och utbyggnad för en ny stadsdel, där nya etapper blev inflyttningsklara under 2019. Under året ökade markreserven genom köp av mark vid Skrubba samt Hällberga.

De största fastighetsinvesteringarna är den nya Fornuddsskolan, där byggnationerna pågår enligt plan, samt den nya ishallen/parkeringsgaraget/anläggning för sophantering från bostäderna i Norra Tyresö Centrum.

Det beslutade investeringsprogrammet är tämligen omfattande. Den totala prognosen för 2019 var enligt kommunplanen en nettobudget om 486 mnkr. Utfallet 2019 på 462 mnkr var 24,6 mnkr lägre än budgetprognosen, betydligt närmare än tidigare år.

Större investeringsobjekt, mnkr

Exploatering/Omvandlingsområden

Exploatering Östra Tyresö	23,9
Norra Tyresö Centrum	55,6
Tyresövägen inkl Petterbodarondden	31,3
Markreserv	84,0

Verksamhetsinvesteringar

Fornuddens skola	100,1
Ny ishall, Norra Tyresö Centrum	48,1
Två gruppboäder	28,1

Finansiell analys

Bedömning av mål i rapporten

I rapporten finns ett stort antal mål och indikatorer som har bedömts. Bedömningen har gjorts genom färger där grönt signalerar att målet är uppnådd, gult att målet är delvis uppnådd och rött att målet inte är uppnådd. I de fall där inget målvärde har fastställts har ingen färg angetts. Eftersom det saknats fördefinierade nivåer för hur bedömningen ska göras, har det i vissa fall varit svårt att avgöra graden av måluppfyllnad. Ambitionen är därför att framgent alltid ha fördefinierade målnivåer.

Som stöd för röd-grön-färgblinda har rutorna en bokstav: R=röd, A=gul (amber på engelska) och G=grön.

Analysmodell

Analysen av resultat, utveckling och ställning för kommunen görs utifrån en modell med fyra finansiella perspektiv: resultat, kapacitet, risk och kontroll som är vanlig inom det kommunala området. Nedan görs en samlad bedömning av vart och ett av de fyra perspektiven.

För att öka läsbarheten samlas nyckeltalen som ligger till grund för bedömningen här även om de återfinns och kommenteras under sina respektive avsnitt i årsredovisningen. Uppföljningen av de finansiella målen återfinns i avsnittet *Grundförutsättning hållbar ekonomi* nedan.

(mnkr)	Bedömning 2019	Mål 2019	Utfall indikator					
			2019	2018	2017	2016	2015	
Ekonomiskt resultat								
Balans mellan intäkter och kostnader under året och över tiden	A							
Koncernresultat			141,3	-5,6	108,0	122,3	28,8	
Kommunens resultat	G	54,6	99,0	-24,4	84,5	27,0	14,8	
Kommunens resultat exklusive jämförelsestörande poster/skatteintäkter (%)	G	2,0	3,6	-0,4	3,4	1,6	0,0	
Nettoinvesteringar koncern			686,0	600,8	481,7	249,0	235,5	
Nettoinvesteringar kommun			444,7	154,8	206,2	244,1	182,1	
Självfinansieringsgrad kommun (%)			48,4	56,7	91,7	52,7	62,8	

Kommunens ekonomiska resultat för året överstiger det långsiktiga finansiella målet om en resultatnivå på 3 procent, och även målet om ett resultat på 2 procent 2019. Över femårsperioden motsvarar resultatet 1,6 procent av skatte- och utjämningsintäkterna, vilket är lägre än målet 2 procent. I och med att den långsiktiga resultatstabiliteten inte är tillräcklig bedöms målet som gult.

Kapacitet								
Kapacitet att möta finansiella åtgärderna på lång sikt	G							
Soliditet koncern (%)			28,7	29,9	33,0	32,6	31,5	
Soliditet kommun (%)	G	> 32,0	32,9	35,5	38,9	36,6	38,7	
Soliditet kommun inkl pensionsåtaganden (%)			11,4	9,5	10,5	6,4	4,6	
Eget kapital kommun			1 130,6	1 045,7	1 070,1	985,6	958,6	
Långfristig låneskuld koncern			2 524,1	2 049,4				
Långfristig låneskuld kommun			1 000,0	680,0	680,0	820,0	700,0	
Långfristig låneskuld / skatteintäkter (%)			36,6	26,7	27,1	34,9	31,7	

Kommunkoncernens soliditet sjunker vidare under nivån 30 procent. Kommunens soliditet sjunker kraftigt men är över golvnivån som angetts som finansiellt mål. Soliditeten inklusive pensionsåtaganden fortsätter stiga. Det finns en klar risk att kommunens soliditet inom kort kommer att bryta den angivna golvnivån. Även om det är så bedöms kommunens kapacitet att möta finansiella åtaganden på lång sikt vara god.

Risk								
Finns risker som kan påverka resultat och kapacitet?	G							
Ränterisk – 1 procentenhet räntehöjning kostar			10,0	6,8	6,8	8,2	7,0	
Primärkommunal skattesats			19,95	19,50	19,50	19,50	19,48	

De finansiella riskerna bedöms i avsnittet Finansiella risker och riskhantering under överskriften Viktiga förhållanden ovan vara i linje med kommunens finanspolicy. En räntehöjning på 1 procentenhet kommer vara kännbar för kommunens ekonomi och verksamheter, men bör kunna hanteras utan allvarliga följder. I och med skattehöjningen 2019 bedöms kommunens möjlighet att öka sitt ekonomiska utrymme genom skattehöjning att vara begränsad. Som helhet bedöms kommunens hantering av finansiella risker vara tillräcklig.

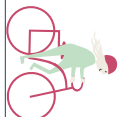

(mnkr)	Bedömning 2019	Mål 2019	Utfall indikator					
			2019	2018	2017	2016	2015	
Kontroll								
Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen?	A							
Samlat resultat för kommunens verksamhetsområden	G	0,0	23,9	-64,2	-33,6	2,9	-37,9	
Andel verksamhetsområden som bedriver sin verksamhet inom budgetram	R	19/19	12/19	10/19	12/20	17/20	8/20	
Andel verksamhetsområden med prognossäkerhet augusti inom +/- 1 %	R	20/20	9/20	10/20				
Prognossäkerhet delårsbokslut augusti (%)	R		1,7	0,7				
(mål för prognossäkerhet infördes 2018 och har inte mätts tidigare.)								

Kommunens verksamhetsområden lämnar i år ett betydande överskott jämfört med budget. Det är en klar förbättring mot tidigare år. Andel verksamhetsområden som håller budget ökar, men prognossäkerheten i augusti minskar. Även den övergripande prognossäkerheten i augusti minskar: Årets resultat är bättre än augustiprognozen. Indikatorn mäter vår förmåga att lägga en korrekt prognos, därför ses inte denna avvikelse som något positivt. Som helhet bedöms den ekonomiska kontrollen i kommunen kunna förbättras.

Sammanfattning finansiell analys

Kommunens resultat för 2019 är tillfredställande, men över en femårsperiod är resultatet något för svagt. Kommunens finansiella kapacitet bedöms som tillräcklig. Kommunen bedöms ha en acceptabel riskhantering, men behöver höja sin ekonomiska kontroll.

Kommunens mål för god ekonomisk hushållning

De strategiska målens indikatorer bedöms som gröna om målet är uppnått. En negativ avvikelse med mindre än 10 procent bedöms som gul. I övriga fall bedöms indikatorn som röd.

Strategiska mål

(mnkr)	Bedömning 2019	Mål 2019	Utfall indikator	
			2019	2018
Tyresöbornas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses, snabbt och enkelt	R			
Medborgarundersökning – Nöjd Region-Index – Trygghet	R	63–78	57	58
Medborgarundersökning – Vad tycker medborgarna i Tyresö kommun om kommunens verksamheter?	A	63	59	62
Andel ordinarie resultat i Kommunens kvalitet i korthet som är bland de 25 procent bästa kommunerna (%)	R	47,0	30,5	30,5

Indikatorerna visar samma eller marginellt sämre resultat jämfört med året innan och målnivån per indikator 2019 har därmed inte uppnåtts.

Sammantaget visar kommunens kvalitet i korthet (KKiK) där kommunens resultat inom 42 områden jämförs med 260 kommuner i landet, att Tyresö inom 13 områden tillhör de 25 procent bästa men inom 9 områden de 25 procent sämsta. Flera utvecklingsinsatser pågår, exempelvis digitalisering och robotisering inom bygglovsprocessen. Kvalitetsenhetens granskningar och tillsyn bedöms ha ökat medvetenheten inom verksamheterna om behovet att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Inom förskolan erbjuds samtliga barn plats inom tremånadersgarantin och vårdnadshavarna upplever att förskolan är en trygg plats för deras barn. Kommunens telefonväxel har avskaffats och samtal går nu direkt till samhällsvägledare i syfte att förbättra servicen till medborgarna

Nämnderna har, utifrån det övergripande målet, fastställt nämndmål för 2019. Nämnderna rapporterar en positiv riktning då samtliga nämndmål för 2019 är helt eller delvis uppfyllda.

Tyresöborna är medskapare och delaktiga i kommunens utveckling	R			
KKiK – Delaktighetsindex (%)	R	71,0	51,0	
Medborgarundersökning – Vad tycker medborgarna i Tyresö kommun om inflytandet i kommunen? (Nöjd-Inflytande-Index)	R	48–55	41	41
Andelen medborgare som känner till Tyresöinitiativet, som ett sätt att kunna påverka politiska beslut genom att föreslå förbättringar, ska öka. (%)	A	13,0	12,0	12,0

Indikatorerna visar samma resultatnivå som förra året och målnivån per indikator har därmed inte uppnåtts.

Verksamheterna genomför olika insatser för att öka delaktighet och påverkansmöjligheter. Medborgardialogen utvecklas, nya metoder provas, exempelvis workshop med medborgare inom stadsbyggnad, kontaktvägar förtydligas och synpunktshandlingen utvecklas. LSS-verksamheten och äldreomsorgen har genomfört medborgardialog om välfärdsteknik. Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar kontinuerligt, främst via enkäter och intervjuer, för att besökarna ska kunna påverka lokalernas utformning och utbud. Nämnderna rapporterar att samtliga nämndmål för 2019 är helt eller delvis uppfyllda. Sammantaget är bedömningen att insatserna och nämndmål kommer att leda till att det långsiktiga målet i hög grad kommer att uppfyllas.

Tyresö är en kommun som skapar goda livsvillkor som förebygger ohälsa	A			
Inga indikatorer angivna				

Arbetsmarknadsenheten och socialtjänsten bidrar till måluppfyllelse genom att säkerställa att socialt utsatta medborgare får stöd att förändra och förbättra sin situation. En särskild enhet har startat för att bland annat förebygga vräkningar. 70 procent av de ungdomar som deltagit i samverkansverksamheten Ung i Tyresö, gick vidare till arbete eller studier under 2019. 92 procent av de som avslutats i försörjningsstöd var fortfarande självförsörjande efter 1 år (inte återaktualiserade) enligt Kommunens Kvalitet i Korthet.

Vuxenutbildningen erbjuder ett stort utbud av kurser och utbildningar och andelen elever med godkända betyg är högt, 92 procent. Kultur och fritid erbjuder olika aktiviteter för prioriterade målgrupper, exempelvis dans för att främja hälsa för tonårsflickor med psykisk ohälsa, aktiviteter för nyanlända samt gratis musikundervisning i socioekonomiskt svaga områden. Grundskolans resultatutveckling är stabil och hög, i SKR:s årliga sammanställning ligger Tyresö bland de 25 procent bästa inom flera målområden. Inom äldreomsorgen är 88 procent nöjda med hemtjänsten enligt den nationella brukarundersökningen.

Nämnderna rapporterar att nämndmålen i olika grad är uppfyllda. Några nämndmål är inte uppfyllda, exempelvis mål för nöjdhet med mat och måltider inom äldreomsorgen. Den samlade bedömningen är att nämnderna visar en positiv riktning och att målet i hög grad kommer att uppfyllas på längre sikt.

Tyresö har en tillförlitlig och hållbar infrastruktur för hög livskvalitet	A			
Medborgarundersökning – Hur bedömer medborgarna Tyresö kommun som en plats att bo och leva på? (Nöjd-Region-Index)	R	71–79	69	68
Företagsklimat enl ÖJ (Insikt) – Totalt, NKI	G	62–69	68	68

Grundförutsättningar

Hållbar ekonomi

Finansiella mål och grundförutsättning hållbar ekonomi	Utfall 2019	Mål 2019	Utfall 2018	Finansiellt mål	Bedömning
Kommunens resultat ska under mandatperioden öka från två till tre procent av skatteintäkter, utjämnings och generella statsbidrag.					G
Indikator: Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster och markförsäljningsintäkter som andel av summan av skatteintäkter, utjämnings och generella statsbidrag (%) ¹	3,1	2	-1,9	Ja	G

Grundförutsättningen har en indikator som även är ett finansiellt mål. Indikatorns mål är uppnått utifrån kommunfullmäktiges mål för 2019, och även på den nivå som är fullmäktiges långsiktiga mål.

Alla kommunens verksamhetsområden ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser					A
Indikatorer: Samlat resultat för kommunens verksamhetsområden (mnkr)	23,9	0	-64,2	Ja	G
Andel verksamhetsområden som bedriver sin verksamhet inom budgetram	12/19	19/19	10/19		R
Andel verksamhetsområden med prognossäkerhet augusti inom +/- 1,0%	9/20	20/20	10/20		R
Prognossäkerhet delårsbokslut augusti (%)	1,7	0,5	0,7		R

Grundförutsättningen har tre indikatorer. Den som är ett finansiellt mål är uppnådd. Övriga tre är inte uppnådda. Därför bedöms grundförutsättningen som delvis uppnådd.

Kommunen ska ha en investeringstakt som ser till att kommunens tillgångar behåller sitt värde, att kommunens utveckling säkras enligt översiktsplan Tyresö 2035 samt att kapitalkostnader fördelas rättvist mellan generationer.	Uppfyllt		Uppfyllt		G
Indikator: Kommunens soliditet exklusive pensionsåtagande intjänat före 1998 (%)	32,9	>32,0	35,5	Ja	G
Avskrivningarnas andel av summan av skatteintäkter, utjämnings och generella statsbidrag (%)	4,3	≤ 5	4,4		G
Låneskuld per invånare (tkr)	20,7	≤ 34	14,2		G

Den tredje grundförutsättningen har tre indikatorer varav en är finansiellt mål. Indikatorn kommunens soliditet exklusive pensionsåtagande sjunker som resultat av den höga investeringstakten även om den håller sig inom målnivån. Kommunens budget för kommande år indikerar en motsvarande hög investeringstakt vilket innebär att soliditetsmåtts golvnivå sannolikt kommer att brytas. Övriga indikatorer håller sig inom målområdet.

Utifrån detta bedöms målet som uppnådd.

1) Måttet avviker från det mått som redovisas under Grundförutsättning hållbar ekonomi – ekonomiskt resultat och även i flerårsöversikten under Översikt över verksamhetens utveckling, då även alla intäkter för markförsäljning exkluderas. Det förklarar den lägre procentsatsen.

Kommunfullmäktige har angivit tre finansiella mål som alla har uppnåtts under 2019. Kommunen har fastställt tre grundförutsättningar för en hållbar ekonomi. Två av dessa bedöms som delvis uppnådd, en som uppnådd.

Hållbar kvalitetsutveckling

Hållbar kvalitetsutveckling innebär att verksamhetsuppdraget utförs med bästa möjliga kvalitet med tillgängliga resurser genom följande grundkrav:

Grundförutsättning /Grundkrav / Kommentarer	Bedömning
<p>Mål och intentioner i lagstiftning eller motsvarande nationella styrdokument är uppfyllda i syfte att skapa värde och förbättrad situation för medborgare och intressenter med hänsyn till deras behov och förväntningar</p>	A
<p>Nämnderna rapporterar att kraven är uppfyllda i hög grad. Inom barn- och utbildningsverksamheten har det systematiska kvalitetsarbetet utvecklats och kontinuerliga uppföljningar av elevresultat genomförts. Inom äldreomsorgen visar domstolarnas bedömning vid överklaganden att verksamhetens beslut har stöd i rättspraxis. Verksamhetsområdena kultur- och fritidsverksamhet, renhållning, vatten och avlopp samt väghållning och park, arbetsmarknad- och socialtjänst samt gymnasie- och vuxenutbildning bedömer att kraven är helt uppfyllda.</p>	
<p>Utlovade kvalitets- och servicenivåer är uppfyllda</p>	A
<p>Nämnderna bedömer att kraven är delvis eller i hög grad uppfyllda. Den nationella brukarundersökningen inom äldreomsorgen visar att värdighetsgarantierna endast delvis är uppfyllda. Äldreomsorgen har näst högst personalkontinuitet i landet inom hemtjänsten men är en av de 33 procent kommuner med längst verkställighetstid för vård- och omsorgsboende. Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att kraven är helt uppfyllda. Utredningstider och väntetider ligger inom rikssnittet och den nationella brukarundersökningen visar goda resultat för tillgänglighet och bemötande. Inom kommunens servicecenter är utlovade servicenivåer uppfyllda. Vårens mätning visade att 84 procent är nöjda med sin kontakt med kommunens servicecenter.</p>	
<p>Hållbar kvalitetsutveckling säkerställs och drivs av engagerade och kompetenta chefer och medarbetare</p>	A
<p>Bedömningen är att grundförutsättningen uppfylls i hög grad. Under året har verksamheterna arbetat med ledarutvecklingsprogram. En medarbetarfilosofi har också tagits fram. Ett arbete pågår med att implementera filosofin i alla arbetsgrupper. Verksamheterna tar på olika sätt tillvara på medarbetares kompetens, engagemang och utvecklingsidéer. 2018 års medarbetarundersökning visar på ett stort engagemang bland medarbetarna.</p>	
<p>Verksamheterna förbättras och utvecklas genom effektiva och innovativa processer och arbetssätt</p>	A
<p>Nämndernas bedömning är att grundförutsättningen är i hög grad uppfyllt. Processkartläggningar pågår inom verksamheterna för att kvalitetssäkra effektiv handläggning. Fler e-tjänster utvecklas. Digitaliseringsarbetet har tagit fart. Arbetssätt ses över och kollegialt lärande tillämpas.</p>	
<p>Varje verksamhet redovisar hållbara resultat som ligger i framkant i jämförelse med andra aktörer inom samma område</p>	A
<p>Nämndernas bedömning är att grundförutsättningen är delvis uppfyllt. I Sveriges kommuners och regioners årliga resultatsammanställning ligger grundskolan i Tyresö i resultatområdet 25 procent av landets bästa kommuner inom flera mätområden. Tyresö har minskat sin storlek på barngrupperna i förskolan. 2018 var genomsnittet för hela landet 15,4 barn per grupp. I oktober 2019 hade Tyresö kommuns förskolor 14,8 barn per avdelning. (Nationella uppgifter för 2019 publiceras i april 2020). När det gäller folkbokförda Tyresöelever är värdet för gymnasieexamen inom 4 år och betygsmedel över genomsnittet och nästan bland de 25 procent bästa i landet. För Tyresö gymnasium är dock andelen lägre och har sjunkit sedan föregående år. Tyresö har ett lågt antal hushåll med försörjningsstöd jämfört med övriga landet.</p>	

Attraktiv arbetsgivare

Under 2019 har ingen medarbetarundersökning genomförts vilket gör att bedömningen av målpuppfyllelse inom grundförutsättning attraktiv arbetsgivare bygger

på nämndernas kvalitativa bedömning samt ett antal personalnyckeltal som används som indikatorer.

Grundförutsättning / Grundkrav / Kommentarer	Bedömning
<p>Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare dit medarbetare söker sig, är engagerade och utvecklas</p> <p>Den ovanstående målformuleringen avser att mäta om Tyresö kommun på en övergripande nivå är att betrakta som en attraktiv arbetsgivare. Det innebär att Tyresö kommun har lyckats om det är enkelt att hitta nya kompetenta medarbetare när lediga tjänster utannonseras. Därutöver att de medarbetare som jobbar i kommunen är engagerade i sitt arbete och utvecklar både sig själva och våra verksamheter.</p> <p>Nämnderna rapporterar att det i de allra flesta fall hittar kompetenta medarbetare till lediga tjänster. Därutöver har personalomsättningen fortsatt minska för tredje året i följd. Det skapar förutsättningar för ökad kontinuitet och kvalitet i våra verksamheter och kan även ses som en indikation på att Tyresö kommuns medarbetare är relativt nöjda med sin arbetssituation. Nämndernas samlade bedömning är att Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare på en övergripande nivå.</p>	G
<p>Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap</p> <p>För att Tyresö kommuns chefer ska ha förutsättningar att utöva ett gott ledarskap har ett ledarprogram tagits fram. Under 2019 slutförde ett 20-tal chefer ledarprogrammet. Totalt sett har cirka 80 procent av kommunens chefer genomgått ledarutvecklingsprogrammet. Under 2019 avbröts pågående ledningsgruppsutveckling utifrån att flertalet förvaltningar och verksamheter genomgick stora förändringar.</p> <p>Nämndernas sammanvägda bedömning är att Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap.</p>	G
<p>Tyresö kommun har engagerade medarbetare</p> <p>Ett flertal nämnder rapporterar att man arbetat med Tyresö kommuns medarbetarskap och de gemensamma värdeorden. Det arbetet syftar till att skapa gemensamma utgångspunkter och värderingar utifrån Tyresö kommuns uppdrag och vision. Det ska stärka medarbetarnas känsla av att ingå i ett större sammanhang och där varje medarbetares bidrag till helheten är viktig.</p> <p>Nämndernas sammanvägda bedömning är att Tyresö kommun har engagerade medarbetare.</p>	G
<p>Tyresö kommun erbjuder goda anställningsvillkor och arbetsförhållanden</p> <p>Detta delområde inom attraktiv arbetsgivare avser att bedöma om Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare utifrån arbetsgivarpolitikens "hygienfaktorer". Det handlar exempelvis om arbetsförhållanden som en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö samt konkurrenskraftiga löne- och anställningsvillkor.</p> <p>Sjukfrånvaron i Tyresö kommun är att betrakta som relativt hög i förhållande till de kommuner som har lyckats bäst med att få ner sjukfrånvaron. Dock kan konstateras att den totala sjukfrånvaron i Tyresö har sjunkit något för tredje året i följd vilket till stor del kan tillskrivas ett systematiskt arbetssätt. För 2019 slutade sjukfrånvaron på 7,5 procent.</p> <p>De löner som Tyresö kommun erbjuder är att betrakta som konkurrenskraftiga. Lönenivån i kommunens större yrkesgrupper är i paritet med närliggande grannkommuner. Vad gäller jämställdheten i lönesättningen finns det, enligt kommunens lönekartläggning, inga osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män. De ovägda (där jämförs mäns och kvinnors medellöner utan att ta hänsyn till skillnader i yrke) skillnaderna mellan kvinnor och mäns medellöner har fortsatt att minska och hamnade 2019 på 1,7 procent, vilket är ett mycket bra resultat. Vad gäller anställningsvillkor erbjuder kommunen huvuddelen av tillsvidareanställda medarbetare heltidstjänster (85 procent). Inom vård- och omsorgsverksamheten är emellertid sysselsättningsgraden lägre (inom verksamhetsområde 5: äldreomsorg är det 52 procent av de tillsvidareanställda medarbetarna som är anställda på heltid) och där finns ett pågående projekt tillsammans med Kommunal för att öka sysselsättningsgraden.</p> <p>Hög sjukfrånvaro och låga sysselsättningsgrader inom vård- och omsorgsverksamhet gör att delområdet, Tyresö kommun erbjuder goda anställningsvillkor och arbetsförhållanden, inte betraktas som uppfyllt</p>	A

Väsentliga personalförhållanden

	2019	2018	2017
Antal månadsavlönade (alla anställningsformer)			
Totalt	2 638	2 661	2 627
Kvinnor	2 051	2 074	2 054
Män	587	587	573
Antal månadsavlönade tillsvidareanställda			
Totalt	2 392	2 413	2 354
Kvinnor	1 878	1 895	1 869
Män	514	518	485
Antal månadsavlönade tillsvidareanställda omräknat till heltidstjänster (Årsarbetare)			
Totalt	2 302	2 317	2 254
Kvinnor	1 803	1 816	1 786
Män	499	501	472
Andel månadsavlönade tillsvidareanställda som arbetar heltid (%)			
Totalt	85	85	84
Kvinnor	84	84	83
Män	90	90	89
Könsfördelning (%) (alla anställda, alla anställningsformer)			
Andel kvinnor av alla anställda	78	78	78
Andel kvinnor av alla chefer	72	72	72
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid (avser alla månadsavlönade, alla anställningsformer)			
Total sjukfrånvaro	7,5	7,7	8,4
>=60 dagar %	42,4	44,3	46,2
Kvinnor	8,1	8,2	9,2
Män	5,4	6,4	5,2
<29	7,2	7,3	8,1
30-49	7,2	7,7	7,8
50-66	8,0	7,7	9,0
Kommunens direkta kostnader för sjuklön (i tkr)			
Totalt	18 862	18 732	18 876
Total personalomsättning (antal tillsvidareanställda som har slutat under året dividerat med genomsnittligt antal tillsvidareanställda under året) Avgångsorsak: egen uppsägning, pension, uppsägning från arbetsgivaren, hel sjukersättning eller dödsfall			
Total personalomsättning (procent)	13,6	14,4	16,0
Varav extern avgång i procent Avgångsorsak: Egen uppsägning	9,8	10,3	12,5

Balanskravsresultat

Balanskravsutredning (mnkr)	2019	2018
Årets resultat enligt resultaträkningen	99 012 405	-24 412 865
- Samtliga realisationsvinster	-317 769	-9 945 473
+ Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
+ Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	98 694 636	-34 358 338
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-37 026 973	0,0
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0
BALANSKRAVSRESULTAT	61 667 663	-34 358 338

Kommunen hade förra året ett negativt balanskravsresultat på - 34 358 338 kr. Enligt Kommunallagen kap 11 §12 ska kommunen inom tre år reglera ett sådant underskott. I och med årets överskott ska detta anses reglerat.

I bokslutet avsätter kommunen 37 023 973 kronor till en nyinrättad resultatutjämningsreserv. Enligt lagstiftningen får kommunen avsätta resultat som överstiger en procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning till resultatutjämningsreserven. Förutsättningen är att kommunen har positivt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, vilket Tyresö har. En procent i resultat motsvarar 27 309 325 kr. För att dels reglera förra årets underskott samtidigt som en-procentsmålet uppnås behöver kommunen ett balanskravsresultat på 61 667 663 kronor.

Förväntad utveckling

Det ekonomiska resultatet 2019 är ett av de bästa Tyresö kommun haft. Resultatet visar på en ekonomisk upphämtning för kommunens verksamheter, som har vänt ett stort underskott 2018 till ett stort överskott 2019. Det har tidigare funnits problem att stora verksamhetsområden har haft återkommande underskott som tyngt resultaten. De signaler som nu kommer från organisationen tyder på ett tydligare fokus på ekonomisk kontroll och budgetföljsamhet.

Resultatet har påverkats av den skattechöjning som genomfördes inför 2019. Den uttryckta politiska ambitionen är att höjningen inte ska vara permanent utan att skatten ska sänkas innan slutet av mandatperioden. Resultatet visar att detta kommer att vara möjligt.

Den ekonomiska verkligheten är bistrare för kommunerna de kommande åren än tidigare, med en förväntad svag skatteunderlagstillväxt som är resultat av en vikande konjunktur. Dessutom finns ett ökande demografiskt tryck från en åldrande befolkning. En viktig förutsättning för kommunsektorn blir om regering och riksdag kompenserar kommunerna för det ökande trycket genom ökande generella statsbidrag. De signaler som hittills kommit tyder på att bidrag till kommunsektorn ses som ett bra alternativ för att stimulera en stagnerande ekonomi genom finanspolitiska åtgärder.

Kommunen har ett ambitiöst investeringsprogram med nettoinvesteringar på 2,0 miljarder kronor fram till 2030. Programmet är tungt de första åren med stora utgifter 2020–2022, men utfallet per år brukar bli lägre än budgeterat framför allt på grund av förseningar i projekten. Investeringsprogrammet består till hälften av investeringar i verksamhetsfastigheter och anläggningar, den andra hälften avser exploateringsinvesteringarna kommer att finansieras genom markförsäljningar, investeringsbidrag och genom att de belastar avgiftskollektivet. Resterande del kommer, tillsammans med verksamhetsinvesteringarna, att behöva skattefinansieras.

Investeringsprogrammet är både en förutsättning för och ett resultat av den förväntade befolkningsökningen som pekar på att kommunen kommer att ha 60 000 invånare 2035 jämfört med 48 333 vid årsskiftet

2019/2020. En inbromsning på bostadsmarknaden har gjort det mindre attraktivt att bygga bostäder i Tyresö. Tillsammans med den svaga befolkningsutvecklingen 2019 kan detta vara en signal om att befolkningen kommer att öka saktare än tidigare förväntat. Trenden i länet och i riket är också att tillväxten mattas av något. Detta kommer att påverka den framtida investerings-takten både för verksamhets- och exploateringsinvesteringar. Här kommer det vara viktigt att kommunen läser signalerna i omgivningen så att investeringstakten anpassas till det aktuella behovet.

När det gäller investeringarna i verksamhetsfastigheter så drivs de inte bara av befolkningsutvecklingen, utan även av att många av kommunens fastigheter som byggdes på 60- och 70-talet nu behöver renoveras. Investeringarna kommer i förlängningen att innebära ökande avskrivnings- och kapitalkostnader som ska bäras av skattekollektivet. En befolkningsökning kommer att kunna finansiera delar av ökningen.

Investeringarna kommer dessutom innebära ökande lånefinansiering för kommunen, med ökande räntekostnader som följd. I det korta perspektivet, och i en ekonomi med låga räntor behöver inte detta vara ett problem. Det är dock önskvärt att hålla tillbaka skuldökningen, dels för att minska risker för framtida räntechocker dels för att låneutrymmet faktiskt är begränsat. Det kommer därför vara viktigt med den finansiering som kommer från de egna genererade överskotten och från markförsäljning och andra externa källor.

Sammanfattning

Resultatet 2019 är ett trendbrott, särskilt för att det finns ett överskott i verksamheterna och ett tydligare budgetfokus. Målsättningen att höja resultatnivåerna upp mot tre procent känns rimlig. Det finns ett antal utmaningar: En ambition att sänka skatten, svag tillväxt i skatteunderlaget, ökat demografisk tryck samt ökande avskrivnings- och räntekostnader. En viktig faktor för kommunens framtida ställning är att vi klarar öka den egna finansieringen dels genom överskott i verksamheten, dels genom markförsäljning och andra externa inkomstkällor. Detta bidrar även till att ha kontroll över skuldutvecklingen.

Ekonomiska rapporter

Resultaträkning

(mnkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Verksamhetens intäkter	1	639,7	623,8	882,5	844,3
Verksamhetens kostnader	2	-3 155,1	-3 076,8	-3 301,7	-3 213,2
Avskrivningar	3	-116,2	-112,2	-161,3	-154,3
Jämförelsestörande poster		-	-18,0	-	-17,7
Verksamhetens nettokostnad		-2 631,6	-2 583,1	-2 580,5	-2 540,8
Skatteintäkter	4	2 508,1	2 326,6	2 508,1	2 326,6
Generella statsbidrag och utjämning	5	222,9	221,3	222,9	221,3
Verksamhetens resultat		99,3	-35,2	150,4	7,1
Finansiella intäkter	6	14,1	14,4	13,7	7,9
Finansiella kostnader	7	-14,4	-7,7	-22,9	-20,6
Jämförelsestörande finansiella poster		-	4,0	-	-
Resultat efter finansiella poster		99,0	-24,4	141,3	-5,6
Extraordinära intäkter		-	-	-	-
Extraordinära kostnader		-	-	-	-
ÅRETS RESULTAT		99,0	-24,4	141,3	-5,6

Balansräkning

(mnr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och anläggningar	8	2 777,5	2 384,1	5 263,5	4 766,1
Maskiner och inventarier	9	70,0	75,3	79,5	83,9
Finansiella anläggningstillgångar	10, 11	107,6	136,5	58,8	75,1
Summa anläggningstillgångar		2 955,2	2 595,8	5 401,8	4 925,1
Omsättningstillgångar					
Förråd, exploateringstillgångar mm	12	54,8	66,2	54,8	66,2
Kortfristiga fordringar	13	211,2	155,3	238,3	190,1
Kassa, bank	14	215,9	129,4	309,6	170,4
Summa omsättningstillgångar		481,9	350,8	602,6	426,7
SUMMA TILLGÅNGAR		3 437,1	2 946,7	6 004,4	5 351,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	15				
Årets resultat		99,0	-24,4	141,3	-5,6
Resultatutjämningsreserv		-	-	-	-
Övrigt eget kapital		1 031,6	1 070,1	1 584,5	1 603,4
varav resultatutjämningsreserv		37,0	-	37,0	-
Summa eget kapital		1 130,6	1 045,7	1 725,7	1 597,8
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	16	319,0	281,7	319,0	281,7
Övriga avsättningar, skatter i bolagen		-	-	48,7	48,4
Skulder					
Långfristiga skulder	17	1 179,5	805,3	2 524,1	2 049,4
Kortfristiga skulder	18	807,9	813,9	1 386,8	1 374,4
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		3 437,1	2 946,7	6 004,4	5 351,8
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter		-	-	-	-
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder och eller avsättningar	19	737,2	766,1	737,2	766,1
Övriga ansvarsförbindelser	20, 21	2 031,8	1 945,8	159,5	171,3
Hyres- och leasingåtaganden	22	495,8	506,0	462,5	467,1
SUMMA PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER		3 264,8	3 217,9	1 359,1	1 404,5
Soliditet (exkl. panter och ansvarsförbindelser)		32,9%	35,5%	28,7%	29,9%
Soliditet (inkl. pensionsförpliktelser)		11,4%	9,5%	16,5%	15,5%

Kassaflödesanalys

(mnkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		99,0	-24,4	141,3	-5,6
Justering för övr ej likviditetspåverkande poster	X	140,6	148,2	183,9	250,7
Övriga likviditetspåverkande poster	Y	-6,6	-6,0	-6,6	-6,0
Medel från verksamh. före förändr. av rörelsekapital		221,0	117,8	318,5	239,1
Ökning (-) / Minskning (+) av långfristiga fordringar	11	28,8	-5,6	16,3	-5,7
Ökning (-) / Minskning (+) av kortfristiga fordringar	13	-55,9	13,4	-48,1	-19,9
Ökning (-) / Minskning (+) av förråd	12	11,4	3,8	11,4	3,8
varav årets förändring av exploateringsfastigheter		11,4	3,8	11,4	3,8
Ökning (+) / Minskning (-) av kortfristiga skulder	18	-6,0	54,5	12,4	35,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten		211,3	184,1	310,5	253,0
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-	-	-	-
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		-	-	-	-
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	8, 9	-514,8	-293,5	-686,0	-718,6
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		7,3	15,5	7,4	6,7
Förvärv av finansiella tillgångar		-	-1,3	-0,1	-1,3
Avyttring av finansiella tillgångar		0,2	4,0	26,9	0,0
Bidrag till investeringsverksamheten		62,6	120,5	62,6	112,4
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-444,7	-154,8	-589,1	-600,9
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		320,0	-	420,0	300,0
Amortering av skulder för finansiell leasing		0,0	-	0,0	-
Amortering av långfristiga skulder		-	-	-2,1	-2,2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		320,0	0,0	417,8	297,9
Årets kassaflöde		86,6	29,3	139,2	-50,0
Likvida medel vid årets början	14	129,4	100,1	170,4	220,4
Likvida medel vid årets slut	14	215,9	129,4	309,6	170,4
Förändring av likvida medel		86,6	29,3	139,2	-50,0

Ny uppställning av kassaflöde enligt RKR R13 samt omräkning av jämförelsetal 2018.

Noter

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	22,4	22,4	22,4	22,4
Taxor och avgifter	209,7	189,4	191,1	171,3
Hyror och arrenden	94,9	82,9	359,4	326,8
Bidrag	218,4	216,9	218,0	216,9
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	59,1	68,2	58,8	67,9
Exploateringsintäkter	33,7	33,9	26,3	33,9
Realisationsvinster	0,3	9,9	0,3	1,1
Försäkringsersättningar	1,1	0,4	1,1	0,4
Övriga intäkter	-	-	5,1	3,8
Summa verksamhetens intäkter	639,7	623,8	882,5	844,3
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	-1 390,0	-1 345,7	-1 423,8	-1 379,7
Pensionskostnader	-123,6	-126,1	-123,6	-126,1
Köp av huvudverksamhet	-1 016,5	-996,8	-1 016,5	-996,8
Lämnade bidrag	-80,4	-84,4	-80,4	-84,4
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-108,8	-109,3	-261,2	-241,1
Bränsle, energi och vatten	-62,1	-63,1	-62,1	-63,1
Lokal- och markhyror	-81,5	-66,2	-37,1	-31,5
Hyra / leasing anläggningstillgång	-8,0	-7,6	-6,4	-3,8
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	-82,9	-86,1	-82,9	-86,1
Tele, IT-kommunikation och postbefordran	-7,6	-5,9	-7,6	-5,9
Kostnader för transportmedel, transporter och resor	-24,8	-25,2	-24,8	-25,2
Försäkringspremier och riskkostnader	-15,5	-12,8	-15,5	-12,8
Övriga främmande tjänster	-74,5	-70,8	-74,5	-70,6
Anskaffningskostnad såld exploateringsfastighet	-17,7	-5,3	-17,7	-5,3
Realisationsförluster och utrangering	-2,6	-0,2	-2,6	-1,7
Övriga kostnader	-58,6	-71,3	-65,0	-79,1
Summa verksamhetens kostnader	-3 155,1	-3 076,8	-3 301,7	-3 213,2
Not 3 Avskrivningar				
Byggnader och anläggningar	-102,9	-98,7	-145,2	-138,2
Maskiner och inventarier	-13,3	-13,4	-16,0	-16,0
Summa avskrivningar	-116,2	-112,2	-161,3	-154,3
Not 4 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	2 527,6	2 336,4	2 527,6	2 336,4
Preliminär slutavräkning innevarande år	-20,6	-2,9	-20,6	-2,9
Slutavräkningsdifferens föregående år	1,1	-6,9	1,1	-6,9
Summa skatteintäkter	2 508,1	2 326,6	2 508,1	2 326,6

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	9,9	30,9	9,9	30,9
Strukturbidrag	-	-	-	-
Införandebidrag	-	-	-	-
Regleringsavgift	33,7	7,4	33,7	7,4
Kostnadsutjämningsbidrag	103,4	92,1	103,4	92,1
Kommunal fastighetsavgift	79,1	76,4	79,1	76,4
Generella bidrag från staten	10,0	19,1	10,0	19,1
varav stöd med anledning av flyktingsituationen	10,0	9,9	10,0	9,9
Avgift till LSS-utjämning	-13,2	-4,7	-13,2	-4,7
Summa generella statsbidrag och utjämning	222,9	221,3	222,9	221,3
Not 6 Finansiella intäkter				
Aktieutdelning kommunägda bolag	0,2	0,2	-	-
Borgensavgift kommunägda bolag	7,3	6,4	-	-
Överskottsutdelning Kommuninvest	4,1	6,2	4,1	6,2
Försäljning Tyresö Näringslivsaktiebolag	0,0	-	0,0	-
Försäljning av dotterbolag i Tyresö bostäder	-	-	7,0	-
Ränteintäkter	0,6	1,2	0,7	1,3
Ränteintäkter på utlämnade lån	0,2	0,2	0,2	0,2
Ränteintäkter på kundfordringar	0,2	0,2	0,2	0,2
Övriga finansiella intäkter	1,4	0,0	1,4	0,0
Summa finansiella intäkter	14,1	14,4	13,7	7,9
Not 7 Finansiella kostnader				
Räntekostnader på upptagna lån	-4,2	-4,4	-12,6	-17,3
Räntekostnader på pensionsskuld	-9,3	-2,5	-9,3	-2,5
Räntekostnader på leverantörsskulder	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Finansiella kostnader på optioner	-0,3	-0,1	-0,3	-0,1
Övriga finansiella kostnader	-0,6	-0,7	-0,7	-0,6
Summa finansiella kostnader	-14,4	-7,7	-22,9	-20,6
Not 8 Mark, byggnader och anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	2 808,9	2 723,6	5 160,8	5 077,4
Årets investeringar	381,5	135,0	579,6	173,4
Årets försäljningar	-10,3	-5,8	-40,2	-41,3
Årets utrangeringar	-2,1	-44,2	-7,3	-49,0
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Omklassificeringar	-5,6	0,3	-5,6	0,3
Utgående anskaffningsvärde	3 172,4	2 808,9	5 687,3	5 160,8
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 176,8	-1 122,3	-1 820,2	-1 720,5
Årets försäljningar	0,9	-	11,7	11,9
Årets utrangeringar	2,0	44,2	4,9	44,2
Årets avskrivningar	-102,9	-98,7	-145,3	-138,2
Årets nedskrivningar	-	-	-	-17,7
Omklassificeringar	4,8	-	4,8	-
Utgående avskrivningar	-1 272,1	-1 176,8	-1 944,2	-1 820,2
Pågående projekt	877,2	752,0	1 520,3	1 425,6
Utgående bokfört värde	2 777,5	2 384,1	5 263,5	4 766,1
Genomsnittlig nyttjandeperiod, antal år	31	28	39	37

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Not 9 Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	138,9	141,1	161,0	163,4
Årets investeringar	15,0	4,9	18,6	8,0
Årets försäljningar	-1,0	-	-4,2	-0,2
Årets utrangeringar	-	-7,1	-0,5	-10,5
Omklassificeringar	-	-	-	-
Utgående anskaffningsvärde	152,9	138,9	175,0	160,7
Ingående ackumulerade avskrivningar	-74,7	-68,3	-88,2	-82,5
Årets försäljningar	1,0	-	4,2	0,2
Årets utrangeringar	-	7,1	0,4	10,4
Årets avskrivningar	-13,3	-13,4	-16,0	-16,0
Omklassificeringar	-	-	-	-
Utgående avskrivningar	-87,0	-74,7	-99,6	-87,9
Pågående projekt	4,1	11,1	4,1	11,1
Utgående bokfört värde	70,0	75,3	79,5	83,9
Genomsnittlig nyttjandeperiod, antal år	12	10	11	10
Not 10 Finansiella anläggningstillgångar - aktier och andelar				
Aktier i Tyresö Bostäder AB	50,0	50,0	-	-
Aktier i Tyresö Näringslivs AB	-	12,5	-	-
Aktier i Tyresö Vindkraft AB	-	-	-	-
Aktier i Stockholmsregionens försäkrings AB	4,1	4,1	4,1	4,1
Övriga aktier	0,3	0,3	0,3	0,3
Kommuninvest ekonomisk förening *)	26,6	40,7	26,6	40,7
Andel i bostadsrätter	10,4	10,4	10,4	10,4
Tyrestaskogen, grundfond	3,0	3,0	3,0	3,0
Summa aktier och andelar	94,5	121,1	44,5	58,6
*) I kommunen återförd uppskrivning av insatskapital Kommuninvest (14,1) pga ny lag LKBR.				
Not 11 Finansiella anläggningstillgångar - långfristiga fordringar				
Utlämnade gatukostnadslån	11,5	13,4	11,5	13,4
Avgår kortfristig del av långfristigt lån	-0,9	-1,0	-0,9	-1,0
Finansiell placering i optioner	1,0	1,3	1,0	1,3
Övriga långfristiga fordringar	1,6	1,7	2,8	2,9
Summa långfristiga fordringar	13,1	15,4	14,3	16,5
Summa finansiella anläggningstillgångar (not 10 och 11)	107,6	136,5	58,8	75,1
Not 12 Förråd, exploateringsstillgångar mm				
Förråd presentartiklar och gåvor	-	-	-	-
Exploateringsmark Trollbäcken	6,1	6,1	6,1	6,1
Exploateringsmark Bollmora	7,9	6,1	7,9	6,1
Exploateringsmark Tyresö Strand	30,6	40,8	30,6	40,8
Exploateringsmark Östra delarna av Tyresö	10,2	13,2	10,2	13,2
Exploateringsmark Länna / Skrubba	-	0,1	-	0,1
Summa förråd, exploateringsstillgångar mm	54,8	66,2	54,8	66,2

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Not 13 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	60,7	23,3	61,0	24,7
Värdereglering av kundfordringar	-1,1	-0,4	-1,1	-0,4
Fordran statsbidrag	4,4	9,4	4,4	9,4
Skattefordringar	30,1	28,7	31,3	28,7
Fordran kommunal fastighetsavgift	39,4	35,8	39,4	35,8
Övriga kortfristiga fordringar	7,6	8,8	10,0	9,7
Upplupna ränteutgifter	7,3	6,4	7,3	6,4
Upplupna skatteintäkter	-	-	-	-
Förutbetalda kostnader / upplupna intäkter	62,8	43,3	86,0	75,8
Summa kortfristiga fordringar	211,2	155,3	238,3	190,1
Not 14 Kassa och Bank				
Kassa	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankmedel	215,9	129,4	309,6	170,4
Summa kassa och bank	215,9	129,4	309,6	170,4
Tyresö kommun har en koncernkontokredit på 150 Mkr som inte var utnyttjad vid bokslutstillfället.				
Not 15 Eget kapital				
Ingående kapital enligt balansräkningen *)	1 045,7	1 070,1	1 597,8	1 603,4
Justering av eget kapital **)	-14,1	-	-13,4	-
Periodens resultat	99,0	-24,4	141,3	-5,6
varav resultatutjämningsreserv	37,0	0,0	37,0	0,0
Summa eget kapital	1 130,6	1 045,7	1 725,7	1 597,8
Ingående resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avstättning/disponering till reserv	37,0	0,0	0,0	0,0
Utgående resultatutjämningsreserv	37,0	0,0	37,0	0,0
*) Kommunens skuld till Renhållnings-kollektivet och VA-kollektivet ingår i kortfristiga skulder, se not 18.				
**) I kommunen återförd uppskrivning av insatskapital Kommuninvest (14,1) pga ny lag LKBR.				
Not 16 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser				
Avsatt till pensioner, tjänstemän				
Ingående avsättning pensioner, exkl ÖK-SAP	216,7	185,4	216,7	185,4
Försäkring	-	-	0,0	-
Ränteuppräknings	2,3	2,0	2,3	2,0
Basbeloppsuppräknings	4,8	2,9	4,8	2,9
Nya utbetalningar	-6,6	-5,9	-6,6	-5,9
Sänkning av diskonteringsränta	-	-	-	-
Intjänad PA-KL	0,1	-	0,1	-
Slutbetalning FÅP	-	-	-	-
Intjänad Förmånsbestämd ålderspension	28,3	32,6	28,3	32,6
Nya efterlevandepensioner	0,3	0,3	0,3	0,3
Övrig post	-0,1	-0,7	-0,1	-0,7
Utgående avsättning, exkl. särskild löneskatt	245,7	216,7	245,7	216,7
Löneskatt	59,6	52,6	59,6	52,6
Summa avsatt till pensioner, exkl ÖK-SAP	305,3	269,2	305,3	269,2
Ingående avsättning pensioner ÖK-SAP	-	0,1	0,0	0,1
förändring under året ÖK-SAP	-	-0,1	0,0	-0,1
Utgående avsättning, exkl. särskild löneskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
Löneskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avsatt till pensioner ÖK-SAP	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avsatt till pensioner, tjänstemän	305,3	269,2	305,3	269,2

(mnr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Avsatt till pensioner, förtroendevalda				
Avsättning för förtroendevaldas pensioner, OPF-KL och PFA	11,0	10,1	11,0	10,1
Löneskatt	2,7	2,4	2,7	2,4
Summa avsatt till pensioner, förtroendevalda	13,7	12,5	13,7	12,5
Summa avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	319,0	281,7	319,0	281,7
Not 16a Specifikation per förmån				
Pensionsbehållning	0,0	0,0	0,0	0,0
Förmånsbestämd ÅP	239,4	210,1	239,4	210,1
Pension till efterlevande	1,1	1,1	1,1	1,1
PA-KL pensioner	5,2	5,5	5,2	5,5
Särskild avtalspension ÖK-SAP	-	-	-	-
Löneskatt	59,6	52,6	59,6	52,6
Summa specifikation, not 16a	305,3	269,2	305,3	269,2
Antal tjänstemän som enligt avtal har rätt till visstidspension	0	0	0	0
Aktualiseringsgrad	98,0%	98,0%	98,0%	98,0%
Not 17 Långfristiga skulder				
Lån i banker och kreditinstitut (se specifikation, not 17a)	1 000,0	680,0	2 872,8	2 454,9
Avgår kortfristig del av långfristigt skuld *)	-300,0	-330,0	-807,8	-840,0
Långfristig leasingskuld	0,2	0,3	0,2	0,3
Gatukostnadsbidrag	127,1	110,1	127,1	110,1
VA-anslutningsbidrag	148,8	127,5	141,1	119,4
Investeringsbidrag	203,3	200,4	190,6	187,7
Investeringsfond VA	-	5,0	-	5,0
Investeringsfond Renhållning	-	12,0	-	12,0
Summa långfristiga skulder	1 179,5	805,3	2 524,1	2 049,4
Investeringsbidrag, gatukostnadsersättningar och anslutningsavgifter periodiseras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarande tillgång har.				
*) omräkning av jämförelsetal 2018, enligt RKR R12. Från årsbokslut 2019 bokför kommunen lån som förfaller inom ett år som kortfristig del av långfristig skuld.				
Not 17a Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut				
Lån som förfaller inom				
0-1 år	300,0	330,0	1 072,8	840,0
1-3 år	510,0	200,0	1 410,0	959,9
3-5 år	140,0	100,0	340,0	470,0
Senare än 5 år	50,0	50,0	50,0	185,0
Summa	1 000,0	680,0	2 872,8	2 454,9
Kreditgivare				
Nordea Hypotek	-	-	275,0	75,0
Handelsbanken	-	-	-	-
Kommuninvest	1 000,0	680,0	2 497,8	2 179,9
SEB	-	-	100,0	200,0
Summa kreditgivare	1 000,0	680,0	2 872,8	2 454,9

Checkräkningskrediterna uppgår till 150 mnr, varav 0 mnr var utnyttjad per 2019-12-31.

Kommunens snittränta 2019-12-31 uppgick till 0,52 procent inkl derivat.

Tyresö Bostäders snittränta 2019-12-31 uppgick till 0,44 procent inkl derivat, exkl borgensavgift.

Tyresö Vindkrafts AB låneskuld uppgick till 32,8 mnr per 2019-12-31 och räntan är bunden till 0,83 procent.

Kommunens räntebindningstid uppgår till 891 dagar.

Tyresö Bostäders räntebindningstid uppgår till 679 dagar.

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Not 18 Kortfristiga skulder				
Kortfristig del av långfristig skuld	300,0	330,0	807,8	840,0
Leverantörsskulder	166,8	136,8	199,8	163,4
Personalens skatter och avgifter	48,2	51,2	48,2	51,2
Moms och punktskatter	7,6	5,2	7,6	7,3
Övriga kortfristiga skulder	37,7	60,5	43,1	57,7
Upplupna pensionskostnader	45,4	43,9	45,4	43,9
Upplupen löneskatt	12,6	11,2	12,6	11,2
Upplupna semesterlöner	69,3	70,7	69,3	70,7
Upplupna räntekostnader	0,6	1,3	0,6	1,3
Förutbetalda skatteintäkt	22,4	19,4	22,4	19,4
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter *)	97,4	83,8	130,2	108,4
Summa kortfristiga skulder	807,9	813,9	1 386,8	1 374,4

*) Ingår skuld till Renhållnings-kollektivet med 27,8 mnkr och till VA-kollektivet med 13,2 mnkr.

Not 19 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder och eller avsättningar				
Ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998				
Ingående ansvarsförbindelse	612,2	624,5	612,2	624,5
Ränteuppräknig	4,2	3,8	4,2	3,8
Basbeloppsuppräknig	15,0	9,8	15,0	9,8
Gamla utbetalningar	-36,9	-34,8	-36,9	-34,8
Sänkning av diskonteringsränta	-	-	-	-
Aktualisering	-	-	-	-
Bromsen	-	-	-	-
Övrig post	-4,3	9,0	-4,3	9,0
Utgående ansvarsförbindelse, exkl. särskild löneskatt	590,2	612,2	590,2	612,2
Löneskatt	143,2	148,5	143,2	148,5
Summa pensionsförpliktelser KPA	733,4	760,7	733,4	760,7
Pensionsskuld Södertörns Brandförsvarsförbund, inkl. löneskatt	-	-	-	-
Förtroendevaldas pensioner *)	3,1	4,4	3,1	4,4
Löneskatt	0,7	1,1	0,7	1,1
Summa pensionsförpliktelser	737,2	766,1	737,2	766,1

*) Tyresö kommun har två förtroendevalda som enligt avtal har rätt till visstidspension.

Not 20a Borgensåtaganden				
Tyresö Bostäder AB	1 840,0	1 740,0	-	-
Tyresö Vindkraft AB	32,8	34,9	-	-
Tyresö Sportcenter AB	0,5	0,5	0,5	0,5
Tyresö Nya Badanläggning AB	140,0	140,0	140,0	140,0
Trollbäckens Tennisklubb	4,0	4,0	4,0	4,0
Brf Hanviken (Aniara)	11,5	23,1	11,5	23,1
Tyresö Strands Båtklubb	3,0	3,3	3,0	3,3
Summa borgensåtaganden	2 031,8	1 945,8	159,0	170,9

Not 20b Solidarisk borgen

Tyresö kommun har i september 2010 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 290 kommuner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Tyresö kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige ABs totala förpliktelser till 460 925 942 275 kronor och totala tillgångar till 460 364 563 304 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2 812 510 187 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 810 139 018 kronor.

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Not 21 Övriga ansvarsförbindelser				
Garantiåtagande mm	-	-	0,5	0,4
Summa, övriga ansvarsförbindelser	0,0	0,0	0,5	0,4
Not 22a Hyres- och leasingåtaganden, operationella				
Inom 1 år	8,0	10,5	3,4	3,7
senare än ett år men inom fem år	116,9	117,3	93,7	92,4
senare än fem år	370,7	377,9	365,2	370,7
Summa hyres- och leasingåtaganden	495,6	505,7	462,3	466,8
Not 22b Hyres- och leasingåtaganden, finansiella				
Inom 1 år	-	-	-	-
senare än ett år men inom fem år	0,2	0,3	0,2	0,3
senare än fem år	-	-	-	-
Summa hyres- och leasingåtaganden	0,2	0,3	0,2	0,3
Summa pantor och ansvarsförbindelser (not 19-22)	3 264,8	3 217,9	1 359,1	1 404,5

Noter kassaflöde

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Not X Justering för ej likviditetspåverkande poster				
Avskrivningar	116,2	112,2	161,3	171,9
Resultateffekt av utrangeringar	0,1	-	5,2	-
Gjorda avsättningar	44,0	47,1	30,4	47,1
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	2,1	-13,7	-4,9	-0,8
Årets exploateringsresultat	-16,0	-	-8,5	-
Justering för periodiserade anslutningsavgifter VA	-4,3	-3,7	-4,3	-3,7
Justering för periodiserade offentliga bidrag	-1,1	-0,9	-1,1	-0,9
Justering för intäktsförd gatukostn./expl.ersättning från privata	-5,9	-5,9	-5,9	-5,9
Övriga ej likviditetspåverkande poster	5,4	13,1	11,5	43,0
Summa not X	140,6	148,2	183,9	250,7
Not Y Övriga likviditetspåverkande poster				
Utbetalning av avsättningar för pensioner	-6,6	-6,0	-6,6	-6,0
Summa not Y	-6,6	-6,0	-6,6	-6,0

Övriga upplysningar som ska lämnas i not

Särredovisning av Vatten och Avlopp

Resultatrapport Vatten och Avlopp (mnkr)	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Verksamhetens intäkter	98,8	93,0
Verksamhetens kostnader	-84,3	-73,0
Avskrivningar	-11,2	-9,6
Verksamhetens nettokostnader	3,3	10,4
Finansiella intäkter	-	-
Finansiella kostnader	-1,9	-2,9
Årets resultat	1,4	7,5
Avsättning/återföring förutbetalad intäkt VA-kollektivet	-6,4	-2,5
Avsättning till investeringsfond VA	5,0	-5,0
Resultat efter bokslutsdisposition	0,0	0,0

Balansrapport Vatten och Avlopp (mnkr)	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Anläggningstillgångar		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	364,6	281,1
Maskiner och inventarier	2,4	0,7
Summa anläggningstillgångar	367,0	281,8
Omsättningstillgångar		
Kortfristiga fordringar	28,2	8,0
Summa omsättningstillgångar	28,2	8,0
SUMMA TILLGÅNGAR	395,2	289,8
Ingående eget kapital	11,7	4,2
Årets resultat	1,4	7,5
Summa eget kapital	13,1	11,7
Kortfristiga skulder	21,0	4,4
Långfristiga skulder	361,1	273,7
Summa avsättningar och skulder	382,1	278,1
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	395,2	289,8

Räkenskapsrevision

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Total kostnad för räkenskapsrevision	-0,6	-0,5	-0,9	-0,7
Varav kostnad för de sakkunnigas granskning av räkenskaperna	-0,4	-0,3	-0,6	-0,5

Driftredovisning

(mnkr)	Intäkter	Kostnader	Netto- kostnader	Kommun- bidrag	Avvikelse 2019	Avvikelse år 2018
Barn- och utbildningsnämnden						
Förskola	34,5	-352,3	-317,8	320,7	2,9	4,1
Grundskola	99,7	-827,1	-727,4	725,2	-2,2	-24,8
Totalt	134,2	-1 179,4	-1 045,1	1 045,9	0,7	-20,8
Arbetsmarknads- och socialnämnden						
Individ- och familjeomsorg	52,1	-297,0	-244,9	236,1	-8,8	-23,0
Arbete och integration	49,5	-59,7	-10,2	11,3	1,1	-2,2
Varav flyktingverksamhet	40,2	-41,3	-1,1	2,0	0,9	-1,5
Totalt	101,5	-356,7	-255,2	247,4	-7,8	-25,2
Äldre- och omsorgsnämnden						
Äldreomsorg	89,2	-438,4	-349,2	361,1	11,9	-11,0
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	18,0	-271,4	-253,5	254,9	1,4	1,0
Totalt	107,1	-709,8	-602,7	616,0	13,3	-10,0
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden						
Gymnasieskola	64,1	-296,2	-232,1	228,7	-3,4	-0,7
Vuxenutbildning	21,2	-46,0	-24,8	28,2	3,4	5,7
Totalt	85,2	-342,2	-256,9	256,9	-0,0	5,0
Kultur- och fritidsnämnden						
Bibliotek, kultur och fritid, fritidsgårdar	17,6	-120,9	-103,3	107,7	4,4	1,7
Totalt	17,6	-120,9	-103,3	107,7	4,4	1,7
Byggnadsnämnden						
Bygglovsverksamhet	5,8	-12,6	-6,8	6,3	-0,6	-1,1
Totalt	5,8	-12,6	-6,8	6,3	-0,6	-1,1
Kommunstyrelsen						
Plan och exploatering	18,3	-54,4	-36,1	35,9	-0,3	-8,1
Väghållning och park	22,3	-92,9	-70,6	70,5	-0,1	3,6
Miljö, trafik och övrigt	1,9	-8,4	-6,5	6,9	0,5	1,4
Vatten och avlopp	97,4	-97,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Renhållning	43,7	-43,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Näringsliv	0,1	-1,4	-1,3	1,3	0,0	0,0
Gemensam verksamhet	417,8	-553,6	-135,7	150,1	14,4	-9,4
Kommunalförbund med mera	0,0	-43,3	-43,3	43,7	0,5	0,1
Politisk verksamhet	0,1	-26,8	-26,7	25,8	-1,0	-1,5
Totalt	601,6	-921,8	-320,2	334,2	13,9	-13,9
Summa verksamhetsområden	1 053,1	-3 643,4	-2 590,3	2 614,3	23,9	-64,3

Finansförvaltning

(mnkr)	Intäkter	Kostnader	Netto- kostnader	Budget	Avvikelse 2019	Avvikelse 2018
Kostnad kommunbidrag			-2 614,3	-2 614,4	0,2	
Pensionsutbetalningar	0,0	-56,6	-56,6	-55,5	-1,1	0,5
Förändring semesterlöneskuld	0,0	-0,8	-0,8	-1,0	0,2	-0,4
Förändring pensionsavsättning	0,0	-12,8	-12,8	-11,0	-1,8	-20,4
Statsbidrag maxtaxa	12,2	0,0	12,2	12,5	-0,3	-1,0
Intäkt kapitaltjänst (internränta)	16,5	0,0	16,5	16,7	-0,2	-0,5
Övrigt						
Exploateringsvinster	33,8	-20,3	13,5	10,0	3,5	
Simhall	0,0	-15,4	-15,4	-16,0	0,6	0,8
Jämförelsestörande poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-18,0
Interna poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt finansförvaltning	10,4	-8,6	1,8	0,0	1,8	38,2
Summa finansförvaltning	72,8	-114,5	-41,8	-44,3	2,5	-0,9
Summa verksamheten	1 125,9	-3 758,0	-2 632,1	-2 658,7	26,5	-65,2
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem						
Skatteintäkter	2 508,1	0,0	2 508,1	2 493,8	14,3	0,8
Generella statsbidrag och utjämning	236,1	-13,2	222,9	224,3	-1,4	-3,6
Summa skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem	2 744,2	-13,2	2 730,9	2 718,1	12,8	-2,7
Finansiella intäkter	14,1	0,0	14,1	6,5	7,6	7,9
Finansiella kostnader	0,0	-13,9	-13,9	-11,5	-2,4	7,3
Jämförelsestörande finansiella poster						4,0
Resultat	3 884,1	-3 785,1	99,0	54,4	44,7	-48,7
Generella statsbidrag och utjämning						
Inkomstutjämning	9,9	0,0	9,9	17,5	-7,6	-27,4
Kostnadsutjämning	103,4	0,0	103,4	109,6	-6,2	-5,1
Regleringspost	33,7	0,0	33,7	21,1	12,6	16,1
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämning	0,0	13,2	-13,2	-13,4	0,2	1,4
Generellt statsbidrag	10,0	0,0	10,0	9,5	0,5	13,0
Fastighetsavgift	79,1	0,0	79,1	80,0	-0,9	-1,6
Sammanlagt	236,1	13,2	222,9	224,3	-1,4	-3,6

Investeringsredovisning

	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse 2019	Utfall ack 2019	Total budget	Kvar av Total
EXPLOATERINGSPROJEKT						
Exploatering Östra Tyresö						
Östra Tyresö etapp 7-11	19 174	44 252	25 078	230 382	263 394	33 012
Östra Tyresö etapp 13-17	4 701	200	-4 501	7 095	87 600	80 505
Större exploateringsprojekt						
Norra Tyresö Centrum	48 799	-57 288	-106 087	86 064	101 133	15 069
Wättingestråket	3 096	6 086	2 990	8 944	111 229	102 285
Trollbäckens centrumstråk	198	708	511	2 490	12 000	9 510
Övriga exploateringar	18 475	20 323	1 848	-4 325	133 708	138 033
INFRASTRUKTURPROJEKT						
Infrastrukturprojekt	38 233	20 963	-17 270	82 845	189 835	106 990
ÖVRIGT STADSBYGGNAD						
Samhällsbyggnadsfrågor	2 260	10 300	8 040	13 820	48 140	34 320
Samlingsanslag samhällsbyggnadsutredningar	746	10 000	9 254	746	40 000	39 254
Verksamhetsrelaterat	183	2 825	2 642	183	8 525	8 342
Markreserv	84 038	78 273	-5 765	110 246	118 400	8 155
VERKSAMHETSLOKALER OCH ANLÄGGNINGAR						
Samlingsanslag fritidsanläggningar	136	1 000	864	2 059	4 000	1 941
Övriga fritidsanläggningar	5 181	12 839	7 658	22 031	58 450	36 419
Verksamhetslokaler	183 324	225 771	42 447	293 752	1 111 800	818 048
varav lokaler för kultur och fritid	48 109	30 000	-18 109	70 271	328 000	257 729
varav lokaler för skola	100 126	90 000	-10 126	153 757	466 000	312 243
varav lokaler för förskola	9 964	27 290	17 326	32 197	173 200	141 003
varav lokaler funktionshinder/IFO	25 125	30 481	5 356	35 163	57 500	22 337
varav lokaler teknisk förvaltning	0	48 000	48 000	2 364	87 100	84 736
SAMLINGSANSLAG						
Samlingsanslag för fastighet, initierat av hyresgäst	8 750	20 000	11 250	17 519	80 000	
Samlingsanslag för fastighet, initierat av ägaren	3 788	10 000	6 213	3 788	40 000	
Samlingsanslag planerat underhåll komponent	0	0	0	0	15 000	
Inventarier, IT och småinvesteringar	0	5 000	5 000	633	20 000	
Inventarier förvaltningar	3 373	5 000	1 628	6 955	20 000	
Samlingsanslag till kommunstyrelsens förfogande	0	0	0	0	15 000	
Samlingsanslag/förfogandemedel kommunstyrelsen lokalinvesteringar	0	20 000	20 000	0	90 000	

TEKNISKA VERKSAMHETER						
Skattefinansierad						
Gata park	40 106	29 882	-10 224	60 357	141 000	80 643
Avgiftsfinansierad						
Vatten och avlopp	-346	13 000	13 346	5 687	81 000	75 313
Renhållning	-2 067	7 582	9 649	23 174	86 500	63 326
Summa skattefinansierad verksamhet	464 559	466 134	1 575	945 583	2 709 214	1 763 631
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	-2 414	20 582	22 996	28 860	167 500	138 640
SUMMA INVESTERINGSPROGRAM	462 146	486 716	24 570	974 444	2 876 714	1 651 165

Redovisningsprinciper

Kommunen

Kommunens redovisning är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR), vilket bland annat innebär att:

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Gränsdragning mellan kostnad och investering.

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen i Tyresö kommun har satts till 50 000 kr. För investeringar i hyrda lokaler har gränsen beslutats till 500 000 kr.

Anläggningstillgångar. Kommunen tillämpar RKR 18.1 för räkenskapsåret 2019, vilket innebär att investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar bokförs som förutbetalda intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Avskrivningar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning, det vill säga lika stora nominella belopp varje år. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. För tillgångar i form av mark och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Intervall avskrivningstider:

Byggnader och anläggningar	5 – 50 år
Maskiner och inventarier	3 – 25 år
Aktier och andelar	ingen avskrivning
Mark, bostadsrätter	ingen avskrivning

Omprövning av nyttjandeperiod ska ske om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt.

Kommunen tillämpar komponentavskrivning enligt rekommendation RKR R4. För anläggningstillgångar med komponenter som har olika nyttjandeperiod och där varje komponents anskaffningsvärde är betydande i förhållande till totalt anskaffningsvärde för investeringen ska uppdelning göras på komponenter. Detta för att avskrivningarna ska ge en rättvisande resultatredovisning.

Egen nedlagd tid som är direkt hänförlig till investeringsprojekt debiteras investeringen med faktisk lönekostnad, enligt RKR R4.

Skatteintäkter. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s prognos i enlighet med rekommendation RKR R2.

Säkringsredovisning. Kommunen tillämpar säkringsredovisning för räntetak i form av optioner enligt RKR R8.

Pensionsskuld före 1998 redovisar Tyresö kommun som en ansvarsförbindelse, enligt blandmodellen. Pensionsskuld som uppkommit from 1 januari 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen och årets förändring redovisas som verksamhetskostnad i resultaträkningen. Pensionsskuldens räntekostnad redovisas bland finansiella kostnader i resultaträkningen. Pensionsförpliktelser värderas enligt RIPS17.

Jämförelsestörande poster särredovisas på egen rad i resultaträkningen samt i not. För att en post ska betraktas som jämförelsestörande, ska posten uppgå till ett väsentligt belopp samt vara av sådant slag att den är viktig att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder, enligt RKR R11.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunförbund i vilka kommunen har ett betydande inflytande. Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden. Konsolidering sker med proportionell metod.

Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar:

• Tyresö Bostäder AB och Tyresö Vindkraft AB – helägt dotterbolag	100 %
• Södertörns Miljö- & hälsoskyddsförbund	29,6 %
• Södertörns Överförmyndarnämnd	13,16 %
• Södertörns brandförsvarsförbund	9,04 %
• Världsljus AB	5,5 %
• Stockholmsregionens Försäkrings AB	4,07 %
• Inera AB	0,16 %

Samtliga bolag där kommunens ägarandel överstiger 20 procent av rösterna konsoliderats, med undantag för Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund där konsolideringsskyldighet ej föreligger enligt rekommendation RKR R16, på grund av att verksamheten är av obetydlig omfattning för kommunen.

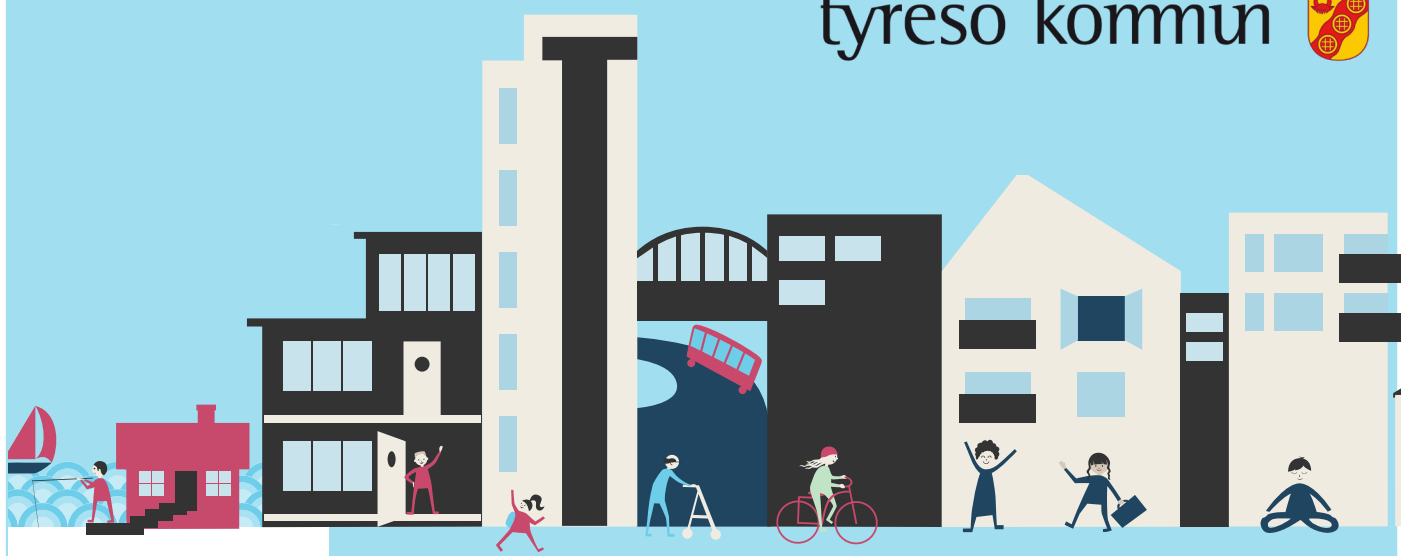
De kommunala bolagen tillämpar årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Vid avvikelser i redovisningsprinciper mellan kommunen och de kommunala bolagen är kommunens redovisningsprinciper vägledande för den sammanställda redovisningen.

Revisionsrapport

Postadress 135 81 Tyresö
Besöksadress Marknadsgänd 2
Telefon 08-578 291 00
E-post kommun@tyreso.se
www.tyreso.se
www.facebook.se/tyresokommun

tyresö kommun

§ 39

Dnr 2020/KS 0081 10

Årsredovisning för Tyresö kommun 2019

UTDRAG

Kommunstyrelsens beslut

1. Ärendet återremitteras för utredning av en revidering av kommunens ekonomiska regler för resultatenheter samt utredning om kommunen kan tillämpa regelverket om resultatutjämningsreserven i anslutning till beslut om årsredovisningen 2019.
2. Kommunstyrelsen håller extra sammanträde den 15 april för behandling av årsredovisning för Tyresö kommun 2019.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat en årsredovisning för kommunens verksamhet och ekonomi 2019. Syftet med årsredovisningen är att ge politiker, medborgare och andra intressenter en bild av hur kommunens ekonomi och verksamhet har utvecklats under året.

Årsredovisningen visar hur verksamheterna har finansierats och hur ekonomin ser ut vid årets slut. I årsredovisningen redovisas också hur resultatet blev i förhållande till den antagna budgeten och om målen för verksamheten har uppfyllts. Dessutom görs en bedömning om den förväntade utvecklingen.

Kommunledningsutskottet har berett ärendet och föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna årsredovisning för Tyresö kommun 2019.

Sedan kommunledningsutskottets behandling har ärendet kompletterats med tjänsteskrivelse samt en sammanställning i bilaga 1 över investeringsprojekt som pågår men inte har avslutats under 2019.

Ordförandeförslag

Ordförande Anita Mattsson (S) föreslår att ärendet återremitteras för utredning av en revidering av kommunens ekonomiska regler för resultatenheter samt utredning om kommunen kan tillämpa regelverket om resultatutjämningsreserven i anslutning till beslut om årsredovisningen 2019.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	---

Ordföranden föreslår också att kommunstyrelsen håller extra sammanträde den 15 april för behandling av årsredovisning för Tyresö kommun 2019.

Yrkande

Marie Åkesdotter (MP), Inger Gemicioglu (V), Dick Bengtson (M), Christina Melzén (L), Mats Lindblom (L), Anna Lund (KD), Per Carlberg (SD) och Ulrica Riis-Pedersen (C) yrkar bifall till ordförandeförslaget.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om kommunstyrelsen bifaller ordförandeförslaget och finner att kommunstyrelsen bifaller det.

Bilagor

Tjänsteskrivelse Årsredovisning för Tyresö kommun 2019.pdf
Tyresökommunårsredovisning2019KS.pdf
Bilaga1 Investeringar utgifter budgeterade 2019 som överförs till budget 2020.pdf
Kommunledningsutskottet protokollsutdrag 2020-03-18 § 16.pdf
Kultur- och fritidsnämnden protokollsutdrag 2020-03-02 § 10.pdf
Arbetsmarknads- och socialnämndens protokollsutdrag 2020-03-03 § 1015
Verksamhetsberättelse 2019.pdf
Äldre- och omsorgsnämndens protokollsutdrag 2020-03-05 § 19
Verksamhetsberättelse.pdf
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden protokollsutdrag 2020-03-05 § 13
Verksamhetsberättelse 2019.pdf
Barn- och utbildningsnämnden protokollsutdrag 2020-03-04 § 18
Verksamhetsberättelse 2019.pdf
Byggnadsnämnden protokollsutdrag 2020-03-03 §2.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Torstein Tysklind
Ekonomichef
08-578 297 30
torstein.tysklind@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE
2020-03-24
1 (4)

Diarienummer
2020/KS 0081 10

Kommunstyrelsen

Årsredovisning för Tyresö kommun 2019

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige

1. Årsredovisning för Tyresö kommun 2019 godkänns.
2. I och med årets positiva balanskravsresultat på 98,7 mnkr ska kommunens negativa balanskravsresultat 2018 på -34,4 mnkr anses reglerat.
3. 58 179 tkr avseende utgifter för investeringsprojekt som påbörjats men inte avslutats under 2019 överförs till budget 2020 enligt bilaga

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut till kommunstyrelsen

4. Kommundirektören ges i uppdrag att utreda en revidering av kommunens ekonomiska regler för resultatenheter.
5. Kommundirektören ges i uppdrag att utreda om kommunen kan tillämpa regelverket om resultatutjämningsreserven i anslutning till beslut om årsredovisningen 2019.

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmårk
Kommundirektör

Torstein Tysklind
Ekonomichef

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat en årsredovisning för kommunens verksamhet och ekonomi 2019. Syftet med årsredovisningen är att ge politiker, medborgare och andra intressenter en bild av hur kommunens ekonomi och verksamhet har utvecklats under året.

Årsredovisningen visar hur verksamheterna har finansierats och hur ekonomin ser ut vid årets slut. I årsredovisningen redovisas också hur resultatet blev i förhållande till den antagna budgeten och om målen för verksamheten har uppfyllts. Dessutom görs en bedömning om den förväntade utvecklingen.

Årsredovisning 2019

Årsredovisningen följer den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning. Kommunstyrelseförvaltningen har valt att göra en mer koncentrerad årsredovisning som motsvarar de krav som lagstiftning och normering ställer på årsredovisningen. Det innebär bland annat att avsnittet om kommunens verksamheter har utgått, och att dessa i stället följs upp i nämndernas verksamhetsberättelser.

Kommunstyrelseförvaltningen har även valt att redan nu i största möjliga grad tillämpa Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15 om förvaltningsberättelse som först gäller från och med årsredovisningen 2020. Detta för att säkerställa att den nya årsredovisningen följer en modell för årsredovisningar som kan användas under en rad kommande år.

Årsredovisningen omfattar tre avsnitt:

- Förvaltningsberättelse
- Ekonomiska rapporter

Årsredovisningen är under granskning av kommunens revisorer. Planen är att granskningen kommer att ha genomförts innan kommunstyrelsen behandlar årsredovisningen. När revisionsrapporten föreligger kommer årsredovisningen kompletteras med ett sådant avsnitt.

Överföring av investeringsmedel

En sammanställning av investeringsprojekt som pågår, men inte avslutats under 2019, har upprättats. Sammanställningen är gjord utifrån det investeringsprogram som beslöts i kommunfullmäktige 2019-06-13 som en del av kommunplansbeslutet. Vid det tillfället beslöt kommunfullmäktige om omfördelning av investeringsmedel i projekten mellan åren i planperioden, även för 2019. De justeringar som nu görs är medel som gjordes tillgängliga för investeringsutgifter 2019 men som inte förbrukats under året. Sammantaget för projekten enligt bilaga 1 uppgår budget som ska överföras till 2020 till 58 179 tkr.

Överföring av över-/underskott för resultatenheter

Det har varit vanligt att i anslutning till beslutet om kommunens årsredovisning även fatta beslut om överföring av över-/underskott för resultatenheter mellan året. Ett sådant beslut bygger på kommunens ekonomiska regler för resultatenheter som antogs av KS 2008. Inför årets behandling har det varit en ambition ge frågan om resultatensheternas över- och underskott en mer grundlig genomlysning. På grund av den rådande situationen med Coronavirus i samhället har kommunstyrelseförvaltningen inte kunnat genomföra utredningen i tid för att frågan kan behandlas vid kommunstyrelsen 2020-03-31. Därför föreslås att ge kommundirektören i uppdrag att utreda frågan om ekonomiska regler för resultatenheter. Det innebär att ett beslut om överföring av över-/underskott för resultatenheter kommer att fattas senare i år.

-

Resultatutjämningsreserven (RUR)

Kommunallagen öppnar för att kommuner som redovisar betydande överskott kan använda en resultatutjämningsreserv för att utjämna resultat över året. För att detta ska vara möjligt kräver lagstiftningen att fullmäktige i kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning ska fastställa regler som gäller för reserven.

I och med det goda ekonomiska resultatet 2019 samt att de ekonomiska utsikterna för kommande år ser besvärligt ut bör kommunen utreda möjligheten att tillämpa resultatutjämningsreserven redan vid kommunfullmäktiges beslut om årsredovisningen 2019. Därför ges kommundirektören i uppdrag att snabbutreda frågan och om möjligt ta fram regler för reserven. Om en tillämpning av reserven är möjlig kan det bli nödvändigt att avvakta med kommunfullmäktiges beslut om resultatutjämningsreserven till kommunfullmäktiges sammanträde i maj.

Bilaga 1:
**Investeringsutgifter budgeterade 2019 som
överförs till budget 2020.**

Exploatering Östra Tyresö

Etapp 11 Tegelbruksvägen, utgifter	463
Raksta etapp 8, utgifter	-99
Brevik etapp 10 Brobänken, utgifter	849
Nyfors, utgifter	-16 246
Förstudie ÖT (Etapp 12 Raksta t.ex)	-2 062
Fasanvägen Etapp 13	-1 328
Trinntorp Etapp 17	-21

Exploatering Norra Tyresö centrum

Vårflodsgatan/Blå gatan	925
Floras park/Norra torget	500
Forelltorget	500
Järnet 7, utredning	-73
Hasselbacken, Bollmora/Granängsvägen infrastruktur utgifter	1 263
Busstorg	256
Ombyggnad Dalgränd	1 192
Ombyggnad simvägen-Bollmoravägen	1 000
Simvägens förlängning till Forellen 4+ny tvärväg	4 957
Mindre justeringar Tyresö centrum, vägnät	-5 208
Nybyggnation lokalgator N Tyresö C	-39

Exploatering Wättinge

Wättinge kommande etapper	722
Gymnasietomten Wättinge	-2 621
Förbättring och breddning av Wättingestråket	1 000
Allmän platsmark/Lokalgator	500
Parkgatan	1 406
Granängsringen	1 771
Plats 1 - Gång och cykeltunnel under Tyresövägen	212

Trollbäckens Centrumstråk

Trollbäckens C	511
----------------	-----

<u>Övriga exploateringar</u>	
Strandängarna spänger	197
Exploatering UR-tomten	8 582
Bostäder bollplanen, Pluto, Njupkärrsvägen	470
Gång- och cykelbana Pluto, Njupkärrsvägen	-2 411
Maria Sofias väg	352
Exploatering Kryddvägen	-9 927
Exploatering Grindstolpen	1 516
Prästgårdsv/Apelv	426
Granängsvägen	-118
Granitvägen	-1 762
Granängstorget	-119
Temyntan utgifter	52
Temyntan parkanläggning, utgifter	-183
Bäverbäcken	-306
Vallmon	500
Agaten	500
Lastbilen	500
Södergården	-4 055
<u>Infrastrukturprojekt</u>	
Tyresövägen 3 körfält	4 334
Petterboda	-19 359
Ettapp 1, GC Tyresöv.	998
GC Bollmoravägen Bäverbäcken E1 Utgifter	-259
Kraftledning	1 656
GC Bollmoravägen Bäverbäcken E2	301
Bollmoravägen/Njupkärrsvägen korsning	1 928
<u>Övrigt stadsbyggnad</u>	
Bollmora verksamhetsområde	1 000
Klövbergets naturreservat	300
Brygga Klövberget	975
Skrubba (LÄSK) (oklart vad)	500
Fornuddsparken	3 874
Fornudden GC/Väg Fornuddsvägen / Ängsvägen	1 869
<u>Verksamhetsrelaterat</u>	
Masshanteringsplatser	1 912
Mätinstrument Mät och Kart	143

Verksamhetslokaler och anläggningar

Varav lokaler/anläggningar för kultur och fritid

Omläggning naturgräsplan Trollbäcken IP	1 000
Alby friluftsområde, utveckling ny vision	6 537
Alby friluftsområde, port till Nationalparken, nordlig entré	-294
Ishall	-38 062
Ishall NTC samordning admin	5 000
Fårdala om/tillbyggnad stall	4 953
Idrottshall Fornudden	10 000

varav lokaler för skola

Ny skola Fornudden	-10 127
--------------------	---------

varav lokaler för förskola

Kumla bibliotek ==> Kumla förskola	1 442
Förskola Akvarievägen, Centrum	6 809
Förskola Breviksvägen 5, Strand	9 075

varav lokaler funktionshinder / IFO/Äldreomsorg

Omsorgsboende Strandvägen LSS 6 plater	3 109
Omsorgsboende Hanviken LSS 6 plater	-772

varav lokaler teknisk förvaltning

Ishall NTC, avfallsterminal	3 000
Ishall NTC, parkeringsgarage	45 000

Pågående projekt samlingsanslag fastighet	9 690
Pågående projekt samlingsanslag inventarier	1 627

Tekniska verksamheter

Cykelplan	3 738
Maskinhall Alby	2 878

Renhållning

Masshanteringsplats Mediavägen	-297
Sopsug Norra Centrum, inkl röranläggningar	7 622
Utbyggnad kretsloppscentralen	202

Totalt Belopp	58 179
----------------------	---------------

---

§ 16

Dnr 2020/KS 0081 10

UTDRAG

Årsredovisning för Tyresö kommun 2019

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

- Årsredovisning för Tyresö kommun 2019 godkänns.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat en årsredovisning för kommunens verksamhet och ekonomi 2019. Syftet med årsredovisningen är att ge politiker, medborgare och andra intressenter en bild av hur kommunens ekonomi och verksamhet har utvecklats under året.

Årsredovisningen visar hur verksamheterna har finansierats och hur ekonomin ser ut vid årets slut. I årsredovisningen redovisas också hur resultatet blev i förhållande till den antagna budgeten och om målen för verksamheten har uppfyllts. Dessutom görs en bedömning om den förväntade utvecklingen.

Handlingarna kommer att kompletteras inför kommunstyrelsens handläggning av ärendet.

Ordförandeförslag

Ordförande Anita Mattsson (S) föreslår att kommunledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna årsredovisning för Tyresö kommun 2019.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om kommunledningsutskottet bifaller ordförandeförslaget och finner att kommunledningsutskottet bifaller det.

Bilagor

Tyresö kommun årsredovisning 2019 KLU.pdf

Kultur- och fritidsnämnden protokollsutdrag 2020-03-02 § 10.pdf

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	---

Arbetsmarknads- och socialnämndens protokollsutdrag 2020-03-03 § 1015

Verksamhetsberättelse 2019.pdf

Äldre- och omsorgsnämndens protokollsutdrag 2020-03-05 § 19

Verksamhetsberättelse.pdf

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden protokollsutdrag 2020-03-05 § 13

Verksamhetsberättelse 2019.pdf

Justerandes sign <i>am</i>	<i>As</i>		Utdragsbestyrkande
-------------------------------	-----------	--	--------------------

Årsredovisning 2019

Version 1.0
Förslag KLU
Diarienummer 2020/KS-0081

tyresö kommun

Kommunstyrelsens ordförande

Anita Mattsson, kommunstyrelsens ordförande

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande	2
Förvaltningsberättelse	4
Översikt över verksamhetens utveckling	4
Den kommunala koncernen	5
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	6
Omvärlden och verksamheten	6
Risker och konsekvenser	8
Finansiella risker och riskhantering	10
Pensionsförpliktelser	11
Händelser av väsentlig betydelse	12
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	13
Kommunens styrning	13
Riskhantering och internkontroll	13
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	14
Ekonomisk utveckling	14
Årets resultat	14
Kommunens verksamheter	14
Tyresö bostäder AB	15
Kommunens investeringar	15
Finansiell analys	17
Kommunens mål för god ekonomisk hushållning	19
Strategiska mål	19
Grundförutsättningar	20
Väsentliga personalförhållanden	23
Balanskravsresultat	24
Förväntad utveckling	25
Ekonomiska rapporter	26
Resultaträkning	26
Balansräkning	27
Kassaflödesanalys	28
Noter	29
Driftredovisning	37
Investeringsredovisning	39
Redovisningsprinciper	41
Revisionsrapport	42

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Kommunkoncern (mnkr)	2019	2018	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter	882,5	844,3	833,2	899,9	775,3
Verksamhetens kostnader	-3 300,6	-3 213,2	-3 061,8	-3 016,6	-2 788,3
Årets resultat	141,3	-5,6	108,0	122,3	28,8
Soliditet (%)	28,7	29,9	33,0	32,6	31,5
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	16,5	15,5	16,9	14,9	12,6
Nettoinvesteringar	686,0	600,8	481,7	249,0	235,5
Självfinansieringsgrad (%)	44,1	26,6	54,1	109,2	71,6
Långfristig låneskuld*	2 524,1	2 049,4	2 476,2	2 353,5	2 307,9
Antal anställda ¹	2 437	2 456	2 397	2 443	2 390

Kommunen (mnkr)	2019	2018	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter	639,7	623,8	608,1	678,3	2 772,5
Verksamhetens kostnader	3 155,1	3 076,8	2 925,5	2 886,8	2 757,2
Årets resultat	99,0	-24,4	84,5	27,0	14,8
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster	99,0	-10,4	84,5	37,5	0,5
Årets resultat exklusive jämförelsestörande/skatteintäkter ² (%)	3,6	-0,4	3,4	1,6	0,0
Årets resultat /Bruttokostnader (%)	3,0	-0,8	2,8	0,9	0,5
medel Stockholmskommuner (%)		2,1	4,0	4,2	3,0
Eget kapital	1 130,6	1 045,7	1 070,1	985,6	958,6
Soliditet (%)	32,9	35,5	38,9	36,6	38,7
Soliditet inklusive pensionsskuld (%)	11,4	9,5	10,5	6,4	4,6
medel Stockholmskommuner (%)	-	24,0	25,0	24,0	21,0
Nettoinvesteringar	444,7	154,8	206,2	244,1	182,1
Skattefinansieringsgrad (%) (självfinansiering)	48,4	56,7	91,7	52,7	62,8
Investeringar/verksamhetens nettokostnader (%)	19,6	11,4	11,7	12,0	9,0
medel Stockholmskommuner (%)		14,6	15,0	14,0	12,0
Lån i bank eller kreditinstitut (mnkr)	1 000,0	680,0	680,0	820,0	700,0
Lån i bank eller kreditinstitut/ skatteintäkter (%)	36,6	26,7	27,1	34,9	31,7
Antal anställda ¹	2 392	2 413	2 354	2 402	2 352
Verksamhetens kostnader exkl avskrivningar/skatteintäkter ² (%)	92,1	97,0	92,5	94,	94,6
Avskrivningar/skatteintäkter (%)	4,3	4,4	4,2	4,3	4,5
Nettokostnader årlig ökning (%)	1,9	6,7	4,4	5,9	4,7
Skatteintäkter + generella statsbidrag årlig ökning (%)	7,2	1,7	6,7	6,2	4,9

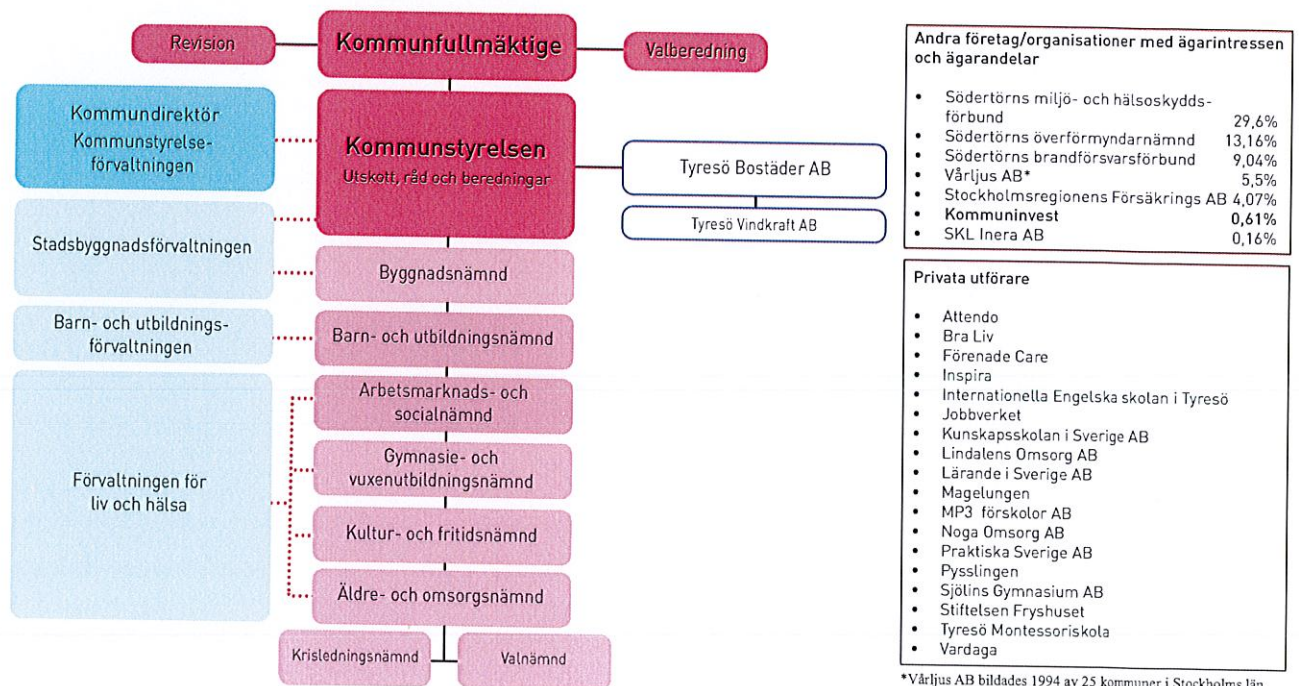
¹ Avser månadsavlönade tillsvidareanställda.

² Begreppet skatteintäkter i tabellen avser summan av skatter och generella statsbidrag

- Tyresö kommunkoncernen redovisar för 2019 det bästa resultatet som uppnåtts under senaste femårsperioden, en effekt av goda resultat både i kommunen och Tyresö bostäder AB. Inom kommunen har ett antal verksamheter förbättrat sina resultat kraftigt, särskilt äldreomsorg och grundskola. Efter två år med svagare nivåer vänder Tyresö Bostäders resultat upp igen.
- Nettoinvesteringstakten är hög, något högre än förra året och långt högre än i början av perioden. Under 2019 ligger huvuddelen av investeringarna inom kommunen (Fornuddens skola och ishalls-/parkeringsgarageprojektet), förra året hade TYBO största investeringsvolymen.
- Investeringarna innebär ökad upplåning, och att soliditeten exklusive pensionsförpliktelser sjunker. Under 2019 har kommunens andel av upplåningen ökat.
- Kommunens resultat är betydligt över det budgeterade resultatet på 54,4 miljoner kronor (mnkr). Resultaten har under perioden varit mycket varierande, och kommunen behöver etablera en stabil resultatnivå runt tre procent årligen.
- Det finns i år inga större engångsintäkter eller kostnader som avviker från det normala och som vi väljer att lyfta fram som förklaring till resultatet.
- Nettokostnadsökningarna ligger på en betydligt lägre nivå än tidigare år, samtidigt har kommunen en mycket kraftig ökning av intäkterna från skatter och generella statsbidrag. Förhållandet är i princip motsatt mot förra året då nettokostnaderna ökade kraftigt medan skatteintäkterna hade en mer moderat utveckling.
- En viktig faktor för resultatet är att kommunen klarat pressa tillbaka kostnadsnivån. På så sätt avviker 2019 från tidigare år i jämförelsen. Detta är en önskvärd utveckling som ger bättre förutsättningar för kommande år.
- Kommunens nettoinvesteringar ligger över nivån för tidigare år, vilket ger effekten att kommunens **låneskuld ökar, och att skattefinansieringsgraden** för investeringarna sjunker under 50 procent. Detta sker trots det goda ekonomiska resultatet.

Den kommunala koncernen

*Vårlljus AB bildades 1994 av 25 kommuner i Stockholms län för att erbjuda vård-, behandlings- och rådgivartjänster för i första hand barn och unga. Styrelsen beslutade att avveckla bolaget i samband med den ordinarie bolagsstämma i maj 2019.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Omvärlden och verksamheten

Politiska beslut

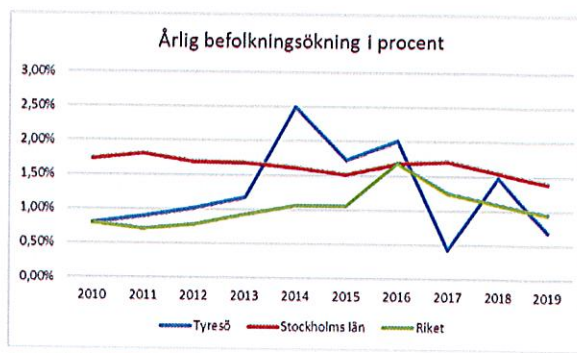
- Läsa, skriva, räkna-garantin infördes den 1 juli 2019 och gäller från förskoleklass till årskurs 3. Det innebär att elever som behöver stöd, ska få det tidigt och utifrån sina behov. Huvudmannen ska se till att det finns tillräckliga organisatoriska och ekonomiska förutsättningar att uppfylla garantin.
- Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, LUS, trädde i kraft. Lagändringen innebär kommunens planering för insatser vid utskrivning från slutenvård behöver ske snabbare och på ett nytt sätt. Detta leder till ökade kostnader och krav på personella resurser. Ett avtalsförslag har förhandlats fram för hur detta ska tillämpas i samarbete mellan kommunerna och region Stockholm.
- Från och med 2019 måste alla som jobbar i hemtjänst, särskilda boenden och LSS-boenden ha arbetskläder. Socialstyrelsens förordning gäller dock inte de som arbetar med LSS i vårdtagarnas hem.
- En lagändring trädde i kraft i januari som likställer spelmissbruk med andra missbruk. Detta innebär ökat ansvar för kommunerna och medför konsekvenser för kommunens verksamhet.
- En ny lag om kommunal redovisning gäller från 1 januari 2019 vilket har medfört ny normering från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR). Normeringen innebär ett annat sätt att redovisa intäkter från investeringsbidrag, exploateringsbidrag och gatukostnadsersättningar, samt att vissa kostnader som uppstår tidigt i ett projekts livscykel ska redovisas som driftskostnader i stället för som investeringar. Effekten kommer att bli stora variationer i kommunens redovisade resultat, och kommer att påverka kommunens budgetering och medföra behov att ta fram nya/reviderade finansiella mål.

Utvecklingen på arbetsmarknaden

Under 2019 försvagades konjunkturen, arbetslösheten steg något både i Stockholmsområdet och i landet som helhet. För Tyresö har arbetslösheten i princip legat stilla på en nivå klart under rikssnittet. Även i jämförelse med länet ser kommunens arbetslöshetssiffror förhållandevis bra ut.

Den pågående avmattningen i svensk ekonomi väntas fortsätta under 2020 och enligt Arbetsförmedlingens prognos kommer arbetslösheten i Sverige stiga från 6,8 till 7,2 procent till följd av svagare efterfrågan på arbetskraft. Hårdast drabbas de grupper som redan i dag står längst ifrån arbetsmarknaden, exempelvis utrikesfödda kvinnor med kort utbildning och liten yrkeserfarenhet.

Utmaningen för Tyresö blir att hantera denna växande långtidsarbetslöshet. Samtidigt genomgår Arbetsförmedlingen en stor förändring med minskade anslag, personalneddragningar och färre platser i arbetsmarknadspolitiska program. Detta riskerar att vältra över ansvar och kostnader på kommunerna, bland annat i form av försörjningsstöd och olika former av arbetsmarknadsinsatser som staten tidigare stått för.

Befolkningsutveckling

Tyresö kommuns befolkning växte 2019 med 329 personer till 48 333, en ökningstakt med 0,69 procent. Ökningstakten var lägre än den i Stockholms län (1,41 procent). Det finns en tendens att ökningstakten för befolkningen avtar både i länet och i hela landet.

Utvecklingen i Tyresö påverkas dels av vilka byggprojekt som blir inflyttningsklara under året, dels av hur utvecklingen på bostadsmarknaden ser ut i andra närliggande kommuner inom Stockholms län. En något högre utflyttning skedde 2019 än tidigare år, vilket kan bero på tillgången på större småhus och dragningskraften till mer centrala lägen i länet.

De senaste tre åren har antalet födda varit lägre än perioden innan dess. Om detta är en följd av bostadstillgång/generationsskifte, utflyttningen i åldern 25–44 år, eller en effekt av ändrat mönster för familjebildning återstår att se.

Demografiskt tryck

Analys av prognosen och utfallet för befolkningsutvecklingen 2019, visar att inflyttningen i hög grad följde den nybyggnadstakt som var planerad för året. Antalet nyfödda under året var lägre än prognosen liksom antalet döda. Det som avvek mest från prognosen var utflyttningen från kommunen, vilken var högre än prognosen, framför allt är avvikelsen störst i åldrarna 19–44 år. Om utvecklingen fortsätter även kommande år, blir det färre skattebetalare som ska bära en förväntad ökning av försörjningsbördan. Denna beror till största delen på att den befolkning som redan finns i kommunen åldras. Antalet barn- och unga i för- och grundskoleålder ökar nu saktare på grund av utflyttning och lägre födelsetal. Det kan även innebära att behovet av förskole- och grundskoleplatser ökar i saktare takt än tidigare planer och därmed kan behovet av nyinvestering senareläggas något.

Investeringsbehov

Det finns stora investeringsbehov i kommune-sektorn som helhet. En ökande befolkning bidrar till ett ökat behov av både kommunala tjänster och investeringar i kommunerna. Ny infrastruktur som vägar, vatten och avlopp behöver skapas för att möjliggöra fortsatt bostadsbyggande. Det behöver byggas förskolor, skolor och äldreboenden men även fler idrotts- och kultur och fritidsanläggningar. Befintlig infrastruktur måste uppraderas för att klara det ökande trycket.

Utvecklingen i Tyresö kommun liknar den i landet i övrigt. Kommunen har ett tydligt tryck mot exploateringsinvesteringar och investeringar i infrastruktur för att möjliggöra en framtida befolkningstillväxt. En del av dessa investeringar kan täckas av intäkter i form av markförsäljning och exploateringsbidrag. Kommunen hade en kraftig befolkningstillväxt under 60- och 70-talen vilket inneburit att merparten av kommunens fastigheter och anläggningar byggdes då och nu behöver renovering. Dessutom har kommunen en planerad befolkningsutveckling som innebär ökat behov av nya anläggningar och fastigheter.

En uppbromsning av befolkningsökningen kommer innebära ett något sänkt investeringstryck. Behovet av reinvesteringar i befintliga fastigheter kvarstår.

Marknadsförändringar

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) förutspår i sina senaste makroekonomiska prognoser¹ att Sverige går in i en mild lågkonjunktur under slutet av 2020. Avmattningen innebär att SKR:s förväntningar på BNP-tillväxten är låg, endast 0,9 procent 2019. Även inflationen förväntas bli låg, KPIF (inflation med fasta räntor) förväntas bli 1,6 procent 2020 och stanna under

målet på 2 procent i hela perioden 2020–2022. Den reala skatteunderlagstillväxten förväntas stanna på 0,5 respektive 0,4 procent 2020–2021. Detta sker samtidigt som vi i kommunen ser ett ökat demografiskt tryck.

I en kommande lågkonjunktur finns det en begränsad möjlighet att stimulera ekonomin genom en räntesänkning. Riksbanken har så sent som i december avslutat en längre period med negativa räntor och fåtalet bedömare tror att man kommer välja den vägen igen. Det innebär att ansvaret för att stimulera ekonomin kommer falla på regeringen. Vid en sådan utveckling är det sannolikt att kommuners ekonomi kommer att prioriteras – då detta innebär en snabb möjlighet att få effekt av stimulanser².

På lånemarknaden ligger visserligen de korta räntorna 0,25 procentenheter högre än för ett år sedan, efter Riksbankens räntehöjning. För ett år sedan förväntade marknaden sig stigande räntor på sikt, medan marknaden idag har extremt låga förväntningar på den framtida räntenivån. Effekten blir att skillnaden mellan korta och långa räntor är extremt låg. Att låna pengar med tio års räntebindning kan idag kosta en kommun under 1 procent ränta³.

Bostadsbyggande

Det har skett en avmattning inom den svenska bygg- och finanssektorn, vilket haft effekt på bostadsbyggandet i hela landet. Priserna på lägenheter har sjunkit något och utvecklingen har påverkat viljan att köpa nyproducerade lägenheter. För Tyresö del kommer de bostäder som redan är i produktion byggas färdigt. Under 2019 har 378 bostäder färdigställts. För 2020 förväntas ungefär samma nivå. Det märks dock en mer avvaktande attityd hos bostadsföretagen, vilket bidragit till att flera av samhällsbyggnadsprojekten nu präglas av en viss osäkerhet.

För kommunens stadsbyggnadsförvaltning har extra resurser lagts på att kommunicera, förankra och hitta alternativa lösningar i utförande och upplåtelseformer. Trots avmattning finns det fortsatt ett intresse för att bygga i Tyresö kommun, om än mer återhållsamt.

Coronaviruset

I december 2019 bröt ett coronavirus ut i Kina. Det är svårt att uppskatta de ekonomiska konsekvenserna av det nya viruset eftersom det inte går att förutspå den fortsatta spridningen. Kinas betydelse för världsekonomin har ökat och motsvarade 2018 16 procent av världens samlade BNP. De bedömningar som hittills gjorts är att tillväxten kommer att dämpas, främst i Kina, med viss spridning även till andra delar av världsekonomin. Av Sveriges samlade export gick cirka fyra procent till Kina 2018.

¹ SKR:s MakroNytt nr 1/2020 - 2020-02-13 samt nr 3/2019 - 2019-12-20.

² Finansminister Magdalena Andersson förde en sådan argumentation, när hon föredrog de ekonomiska utsikterna vid Ekonomichefsdagarna 2020-01-09.

³ 0,8 % enligt Kommuninvest, avläst 2020-02-24.

Risker och konsekvenser

Nedan återfinns en sammanställning över risker som har identifierats i den kommunala verksamheten och koncernen. Riskerna är indelade i tre områden

- Omvärldsrisker är sådana risker som påverkar kommunen utifrån, och som kan få ekonomiska konsekvenser för den kommunala organisationen
- Verksamhetsrisker avser risker som är knutna till den egna organisationen och dennas förmåga att

hantera händelser. Här redovisas de risker som finns i nämndernas riskhanteringsplaner och som har getts ett riskvärde på 15-25¹.

- Finansiella risker har bedömts för hela kommun-koncernen.

Utöver denna sammanställning kommenteras många av riskerna under lämpligt avsnitt i årsredovisningen.

Identifierad omvärldsrisk	Beskrivning	Ansvarig organisatorisk enhet	Hantering av risk
Arbetsförmedlingen	Reformeringen av Arbetsförmedlingen, med minskad personal och färre arbetsmarknadsinsatser, riskerar att minska intäkter och vältra över kostnader och ansvar på kommunen.	Arbetsmarknadsenheten Försörjningsstödsenheten	Lokal samverkan med Arbetsförmedlingen Tätt samarbete mellan arbetsmarknad- och försörjningsstödsenheten Säkra finansiering från andra parter
Garanti inom grundskolan	Läsa, skriva, räkna-garanti infördes den 1 juli 2019 och gäller från förskoleklass till årskurs tre.	Grundskolan	Prioritering av organisations- och ekonomiska förutsättningar för att uppfylla garantin.
Lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård, LUS, har trätt i kraft.	Lagändringen innebär att kommunens planering för insatser vid utskrivning från slutenvård behöver ske snabbare och på ett nytt sätt	Äldreomsorg Omsorg om personer med funktionsnedsättning Socialpsykiatri	Hemtagning från sjukhus ska ske enligt den tidsfrist som finns för utskrivningsklara patienter. Kan leda till ökade kostnader och behov av personella resurser. Verksamheten måste omstruktureras.
Försäkringskassans schablonbelopp för personlig assistans	Schablonbeloppet är fortsatt lågt och ligger under omsorgsprisindex (OPI).	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	Detta innebär att det blir svårare att klara ökade lönekostnader och andra omkostnader, vilket kan försvåra möjligheten att hitta utförare för den kommunala assistansen.
Socialstyrelsens förordning om arbetskläder	Från och med 2019 måste alla som jobbar i hemtjänst, särskilda boenden och LSS boenden ha arbetskläder.	Äldreomsorg Omsorg om personer med funktionsnedsättning	Resurser måste avsättas för arbetskläder, tvätt och förvaring.
Bullerstörning vid aktiviteter på fotbollsplaner	En dom gällande Boovallen i Nacka, likställer ljud från barn och ungdomarnas fotbollsverksamhet med buller från industrier. Om domen blir prejudicerande får det konsekvenser för kommuner och idrottsföreningar	Fritidsverksamheten	Översyn och åtgärder för att minska buller, alternativt flytta eller minska antalet fotbollsplaner.
Kommunalt ansvar för stöd och behandling vid spelmissbruk	En lagändring trädde i kraft i januari 2019 som likställer spelmissbruk med andra missbruk	Individ- och familjeomsorg	Resurser avsätts för stöd och behandling vid spelmissbruk
Redovisning av exploateringar och olika former av investeringsbidrag.	En ny lag om kommunal redovisning gäller från 1 januari 2019 som kan påverka redovisningen och kommunens bokföring.	Plan och exploatering	Ökat behov av skattefinansiering. Förändrad budgetering och reviderade finansiella mål

Identifierad verksamhetsrisk, riskvärde 15-25	Beskrivning	Ansvarig organisatorisk enhet	Hantering av risk Genomförda åtgärder 2019
Socialpsykiatri	Ökande kostnader inom socialpsykiatri för utskrivningsklara personer från slutenvården	Individ- och familjeomsorg Socialpsykiatri	Beredskap för snabbt uppkomna behov och uppföljning av kostnader
Slutenvården	Ökande kostnader för utskrivningsklara personer från slutenvården som kommunen inte kan ta emot i tid	Äldreomsorg	Möjliggöra för snabba insatser vid behov i samband med utskrivning från slutenvården
Rapportering av statistik avseende LSS	Felaktiga beslutsunderlag på grund av bristande rapportering av statistik avseende LSS	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	Kvalitetssäkring av inrapportering av statistik inom LSS-området
Viten för icke verkställda beslut		Omsorg om personer med funktionsnedsättning	God framförhållning och kontroll av kommande behov
HVB-hem	Ökade kostnader för placering i HVB-hem	Individ- och familjeomsorg	Genomgång av samtliga avtal som inte ingår i ramavtal-omförhandlas
Ensamkommande barn och unga samt vissa nyanlända vuxna	Sänkt statlig ersättning för ensamkommande barn och unga samt vissa nyanlända vuxna	Individ- och familjeomsorg Integrationsenheten	Följa volymer, kostnader och intäkter varje månad
Våld i nära relationer	Ökning av antalet fall av våld i nära relationer	Individ- och familjeomsorg	Samverkan och statistikuppföljning
Löneglidning och personalomsättning	Ökande personalkostnader som följd av löneglidning/ personalomsättning	Barn och utbildning	Följa och analysera löneglidningen. Lönestatistik tas ut och analyseras årligen. Löneglidningen minskar inom grundskolan.
Namnsättning lekparkar	Risk att räddningstjänsten inte hittar till lekparkar när olyckor har inträffat	Tekniska kontoret	Namnsätta lekparkar. Skyltning med GPS-mottagare för att underlätta för SOS 112.
Finansiella risker	Beskrivning	Ansvarig organisatorisk enhet	Hantering av risk
Ränterisk	Skuldsättningen bidrar till ökade kostnader vid högre räntenivå	Finansförvaltning Tyresö Bostäder AB Tyresö Vindkraft AB	- Policy för räntebindning
Finansieringsrisk	Risk att inte kunna omsätta lån vid förfallodag	Finansförvaltning Tyresö Bostäder AB Tyresö Vindkraft AB	- Förfallodagar sprids i framtiden - Medlemskap i Kommuninvest

Finansiella risker och riskhantering

Kommunkoncernens finanspolicy, som fastställer regelverket för skuldförvaltning och övriga finansiella risktaganden, reviderades av kommunfullmäktige 2017. Målet för skuldförvaltningen är att genom aktiv upplåning minimera kostnaderna i förhållande till bindningstid, likviditet och risktagande. Syftet är att **trygga finansiering på både kort och lång sikt genom stabilitet och förutsägbarhet vad gäller framtida räntekostnader**. I övrigt syftar policyn till att begränsa det **finansiella risktagandet**.

Ränterisk

Kommunkoncernens upplåning uppgår vid bokslutet till 2 872 (2 490 för 2018) mnr, varav 1 000 (680 för 2018) mnr i kommunen och 1 872 (1810 för 2018) mnr i Tyresö Bostäder AB:s koncern. Kommun- koncernen har inga räntebärande tillgångar.

Kommunens upplåning hade vid bokslutet en räntebindningstid på 2,6 år. 260 mnr (26 procent)

har tre månaders räntebindning, av detta är 100 mnr säkrat med en räntetak-option som löper till 2023. Medelräntan uppgick till 0,55 procent inklusive optionskostnaden. En ökning av räntan med 1 procentenhet medför ökade räntekostnader med 10 mnr. Tyresö Bostäder AB:s koncern hade vid bokslutet huvuddelen (1 640 mnr) av sin upplåning till tre månaders räntebindning. Bolaget hade vid bokslutet ränteswappar med ett sammanlagt nominellt belopp om 1 400 mnr. Inklusiv ränteswapparna är räntebindningstiden 1,83 år och medelräntan 0,45 procent på balansdagen. Det ger en räntebindningstid för kommunkoncernen på 2,15 år och en medelränta på 0,48 procent.

Finanspolicyn reglerar kommunens ränterisk. Ränterisken begränsas genom restriktioner för andelen **kort och lång räntebindning i enlighet med finanspolicyn**. Hur fördelningen ser ut per balansdagen och policyns krav redovisas i tabellen nedan.

Räntebindningstid kommun	Räntebindningstid TYBO		Enligt policy				
	mnr	%	mnr	%	Normal	Min	Max
0-1 år	360	36	740	40	40	30	50
1-2 år	130	13	300	16	20	12,5	27,5
2-3 år	150	15	375	20	20	12,5	27,5
3-4 år	170	17	225	12	10	5	15
4-5 år	50	5	200	11	10	5	15
5-6 år	90	9			0	0	10
6-7 år	50	5			0	0	10
7-8 år					0		10
8-9 år					0		10
9-10 år-					0		10
SUMMA	1000	100	1 840	100			

Finanseringsrisk

Kommunens upplåning hade vid bokslutet en kapitalbindningstid på 2,79 år, för Tyresö Bostäder AB:s koncern var siffran 1,82 år vilket ger en kapitalbindningstid för kommunkoncernen på 2,08 år. Förvaltningen syftar till att fördela lånens förfallodag i **framtiden för att minska finansieringsrisken**.

Övriga finansiella risker

Kommunkoncernen har i dag inga placeringar av likviditet. Likviditeten är stabil och justeras genom

upplåningen. Huvuddelen av upplåningen är hos Kommuninvest som bedöms som en mycket stabil motpart och historiskt har kunnat ge krediter även när affärsbankerna har stoppat utlåningen. Likviditetsrisken bedöms som liten.

Kommunkoncernen har totalt utestående långfristiga fordringar på 16,5 mnr varav huvuddelen 13,4 mnr avser gatukostnadslån som är säkrade i fastigheters värde varför kreditrisken bedöms som försvarbar. **Kommunkoncernen har inte heller några finansiella placeringar eller positioner i utländska valutor, och har därför inga placerings- eller valutarisker.**

Pensionsförpliktelser

PENSIONS FÖRPLIKTELSE (kommun o koncern) (mnkr inkl särskild löneskatt)	Utfall			Prognos	
	2017	2018	2019	2020	2021
Avsättning	240,6	281,7	319,0	350,4	394,5
Ansvarsförbindelse	780,5	766,1	737,2	714,0	689,6
Totala pensionsförpliktelser	1 021,1	1 047,8	1 056,2	1 064,4	1 084,1
Pensionsförpliktelse tryggats i pensionsförsäkring	0,0	0,0	0,0		
Pensionsförpliktelse tryggats i pensionsstiftelse	0,0	0,0	0,0		
Summa pensionsförpliktelse	1 021,1	1 047,8	1 056,2		
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	0,0	0,0	0,0		
Summa förvaltade pensionsmedel	0,0	0,0	0,0		
Finansiering					
Återlåning i verksamheten	1 021,1	1 047,8	1 056,2		
Konsolideringsgrad (%)	0,0	0,0	0,0		

Inom kommunkoncernen är det endast i kommunen där en del av pensionsförpliktelserna hanteras som avsättning inom balansräkningen och som ansvarsförbindelse. För huvuddelen av den anställda i kommunen och för alla anställda i Tyresö Bostäder regleras pensionsförpliktelserna fortlöpande genom utbetalningar till pensionsförvaltning som den anställda

själva väljer eller till pensionsförsäkringar.

I och med att kommunen inte förvaltar pensionsmedel, utan återlånar hela beloppet har kommunen inga riktlinjer för förvaltningen av pensionsmedel. Därför redovisas inte heller marknadsvärdena för dessa.

Händelser av väsentlig betydelse

Ombyggnad av fastigheten Björkdalen

Kommunstyrelsen har fattat beslut om ombyggnad av fastigheten Björkdalen (ett av husen inom dagens Björkbacken) till ett modernt vård- och omsorgsboende med välfärdsteknik i framkant. Dagverksamhet för demenssjuka med mera planeras. Arbetsmiljöverket har beslutat om förbud att från och med 2 januari 2022 utföra omvårdnadsarbete inom Björkbackens vård- och omsorgsboende.

Ny organisationsstruktur

Utifrån uppdraget i kommunplanen att kostnaderna för administration och central förvaltning ska minska har en ny organisationsstruktur införts. Förvaltningen för Liv och hälsa upphörde och tre nya förvaltningar bildades: arbetsmarknads- och socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen samt äldre- och omsorgsförvaltningen. Gymnasie- och vuxenutbildning integrerades i barn- och utbildningsförvaltningen. Administrativa stödfunktioner centraliserades och statsbyggnadsförvaltningen och tekniska kontoret samlades i ett gemensamt samhällsbyggnadskontor.

Skyfallsutredning

Kommundirektören fick i uppdrag att genomföra en skyfallsutredning. Här ingick att överväga en modell för att få en bild av översvämningsrisker och extrema flödeshändelser. Detta uppskattas till mycket höga kostnader.

Vattenfall

Avtalet med Vattenfall om nedgrävning av kraftledning vid Petterboda har upphävts. En justering av cirkulationsplatsens placering möjliggjorde att kraftledningen kunde vara kvar, vilket medförde sänkte investeringsutgifter med 14 mnkr.

Omstrukturering Hästskons boendeenhet

En omfattande omstrukturering av Hästskons boendeenhet har påbörjats för att bland annat möta den nya lagstiftningen om samverkan och kommunens betalningsansvar för personer med psykisk funktionsnedsättning som vistas inom slutenvården i väntan på boende i hemkommunen.

Utökat samarbete

Kommunen har tecknat ett partneringavtal med JM Entreprenad för statsbyggnadsförvaltningens exploateringsarbete på östra Tyresö. Syftet med samarbetet är att det ska ge kommunen tids- och kvalitetsvinster samt ekonomiska fördelar under en period på tio till tolv år.

Norra Tyresö Centrum etapp 2

I juni har detaljplanen för Norra Tyresö Centrum etapp 2 vunnit laga kraft och arbetet med att förtäta centrumområdet kunde fortsätta. Planområdet **omfattar två kvarter där det ena innehåller en befintlig vårdcentral med lokaler för andra verksamheter.** Inom detta kvarter tillförs en ny byggnad för vårdboende, korttidsboende och lokaler i gatuplan. I det andra kvarteret planeras en byggnad för bostäder, förskolor och lokaler för centrumändamål.

Markförvärv

Ett antal strategiska markförvärv har genomförts, bland annat området benämnt Skrubbatriangeln i gränsen mot Nacka och Stockholms stad. De nya markområdena ger kommunen ökade möjligheter att utveckla områdena och på sikt även öka kommunens intäkter. Investeringsanslag för markförvärv utökades från 10 till 45 miljoner. Utgiften redovisas under markreserv inom kommunens investeringsredovisning.

Bostadsbyggande

En detaljplan som syftar till att förtäta området kring Granitvägen vann laga kraft under året. En förtätning kan ge området attraktiva bostäder på **kollektivtrafiknära mark som till stora delar redan** är tagen i anspråk. Detaljplanen möjliggör för cirka 430 bostäder samt eventuellt verksamheter för **Filadelfiaförsamlingen i form av ett nytt aktivitetshus.** De nya centrumnära bostäderna bidrar med blandade upplåtelseformer och en varierad bebyggelsestruktur.

Förlikning med Skandia fastighet

Efter tvister i fastighetsrättsliga frågor har kommunfullmäktige godkänt ett förlikningsavtal med Skandia fastigheter AB. Avtalet innebar i första hand att kommunen betalade 44 miljoner för marken till Skandia och att alla tvister därmed löstes. Utgiften redovisas under Norra Tyresö Centrum projektet inom kommunens investeringsredovisning.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunens styrning

Kommunens styrning och uppföljning sker på tre nivåer:

Kommunplan

Kommunfullmäktige lägger fast den politiska inriktningen och de ekonomiska ramarna för vad som ska åstadkommas på en övergripande nivå under mandatperioden 2019-2022. Kommunplanen innehåller vision och målområden med fyra strategiska kommunövergripande mål som gäller hela mandatperioden. För tre av målen har indikatorer fastställts.

Kommunplanen innehåller även tre grundförutsättningar som omfattar samtliga verksamheter: hållbar ekonomi, hållbar kvalitetsutveckling och attraktiv **arbetsgivare**. För dessa förutsättningar finns elva grundkrav som ska uppfyllas.

Det finns totalt 19 verksamhetsområden (inklusive politisk verksamhet samt kommunalförbund som inte omfattas av mål och grundförutsättningar).

Nämndplan

Nämnderna beslutar om en årlig nämndplan med mål för de verksamhetsområden de ansvarar för.

Enhetsplan

Utifrån kommunplanen och nämndplanerna tar verksamheterna fram enhetsplaner med aktiviteter för att nå visionen och målen.

Målen och indikatorer följs upp kontinuerligt i delårsrapporter och årsredovisning samt i nämndernas verksamhetsberättelser. Nämnderna och kommunstyrelsen följer upp verksamhetens ekonomi varje månad, förutom i januari och juni. Om nämnden bedömer att målen inte kommer att uppfyllas ska detta rapporteras till kommunstyrelsen. Nämnderna ska säkerställa att de uppfyller de krav som ställs i lagstiftning och andra styrdokument. Uppföljning baseras på internkontroll, riskhantering och avvikelshantering. Kommunstyrelsen utövar tillsyn över nämnderna.

TVå kommunala bolag, Tyresö Bostäder AB och Tyresö Vindkraft AB, ingår i kommunkoncernen under 2019. Tyresö Vindkraft AB ingår som dotterbolag till Tyresö bostäder efter förvärvet från kommunen 2018. Kommunfullmäktige styr verksamheten genom bolagsordning och ägardirektiv.

Riskhantering och internkontroll

Kommunfullmäktige har fastställt riktlinjer med anvisningar som omfattar hela processen från riskanalys till uppföljning och åiterrapport. Gemensamma rutiner för riskhantering har fastställts av kommundirektören. Här förtydligas processen för riskanalys, det vill säga inventering, bedömning samt beslut om åtgärder för att hantera och förebygga risker. Resultatet ska redovisas i en riskhanteringsplan/ internkontrollplan som fastställs i nämndplanerna. Resultatet redovisas i verksamhetsberättelserna.

Kommunstyrelsen har beslutat om en utvecklad uppföljningsplan. Utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska kommunstyrelseförvaltningen årligen utveckla en samlad analys av arbetet med riskhantering och interkontroll där även Tyresö Bostäders arbete ska ingå. Analysen ska redovisas i kommunstyrelsen. **Riskhantering och interkontroll ska följas upp flera gånger per år.** Uppföljning ska redovisas, förutom i verksamhetsberättelse, även i samband med delårsrapporter och årsredovisning.

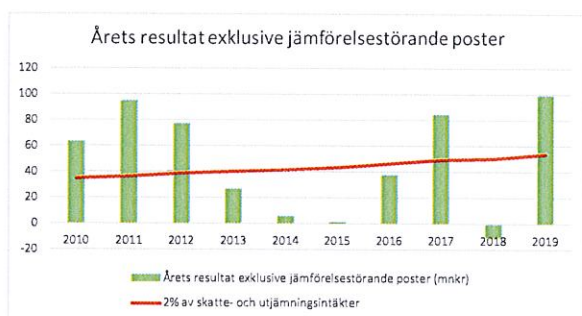

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Ekonomisk utveckling

Årets resultat

Det ekonomiska resultatet för Tyresö kommunkoncern 2019 uppgick till 141,3 mnkr. Det är en klar förbättring sedan förra året då koncernen redovisade ett negativt resultat. Resultatet är det bästa koncernen haft sedan 1994¹.

Det ekonomiska överskottet för Tyresö kommun 2019 uppgick till 99,0 mnkr mot budgeterat 54,4 mnkr. Inga jämförelsestörande poster ingår. I resultatet ingår markförsäljningsvinster med 13,5 mnkr netto, vilket är något mer än den budget (10 mnkr) som avsåg att täcka stadsbyggnadsförvaltningens förädlingskostnader för marken. I resultatet ingår pensionsavsättningar med 37,3 mnkr vilket är något lägre än förra året (41,1 mnkr).

Kommunens nettokostnader ökade med 1,9 procent (6,7 procent 2018) medan intäkter från skatter och generella statsbidrag ökade 7,2 procent (1,7 procent 2018). Ökningen av skatteintäkter beror dels på skatthöjningen 2019 (2,2 procent eller 57 mnkr), dels på befolkningsökningen 2018 (1,6 procent) och slutligen på andra faktorer 3,3 procent (skatteunderlagstillväxt). Nettokostnadsökningen kan sättas i relation till befolkningsökningen under 2019 (0,7 procent), ökade lönenivåer (utfall lönerrevision 2,34 procent) och inflationsutvecklingen (1,8 procent). Ökningstakten på 1,9 procent hade varit rimlig utifrån löneökningar och inflation. Att det dessutom har skett en befolkningsökning tolkas som ett tecken på att

verksamheten blivit mer kostnadseffektiv.

De stora kostnadsslagen ökade mer än nettokostnaderna. Personalkostnaderna ökade med 2,8 procent, varav en del förklaras av löneutvecklingen. Den arbetade tiden ökade med 1,0 procent. I förhållande till befolkningsökningen och utvecklingen av det demografiska trycket är ökningen modest. De fyra föregående åren ökade personalkostnaderna 4,0 procent i snitt. Även kostnaderna för köp av verksamhet ökade 2,0 procent vilket inte tyder på någon volymökning. Kostnadsutvecklingen för köp av verksamhet är mer beroende av lönekostnadsökningarna än inflationen. Personal och köp av verksamhet stod för hela 77,3 procent av kostnaderna. Avskrivningarna ökade 3,6 procent. Övriga kostnader minskade dock hela 3,9 procent.

Kommunens verksamheter

Kommunens verksamhetsområden kostade 2 590 mnkr under 2019 (2 551 för 2018), en ökning med 40 mnkr eller 1,5 procent (155 mnkr eller 6,5 procent för 2018). Utbildning (förskola, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning) står för 50 procent, vård och omsorg 33 procent (arbetsmarknads- och socialnämnden samt äldre- och omsorgsnämnd), samt övrigt 17 procent. Vård och omsorgs andel har ökat med en dryg procentenhet, medan utbildning minskat sin andel 0,5 procentenheter.

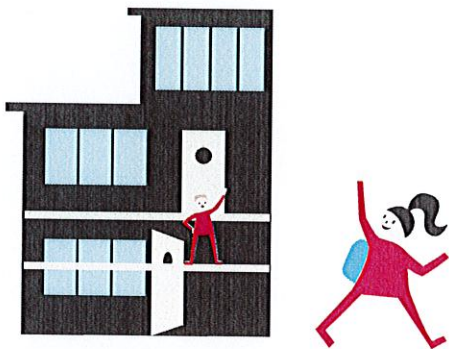
Kommunens verksamhetsområden redovisade gemensamt ett resultat som är 23,9 mnkr bättre än budget, motsvarande resultat förra året var 64,4 mnkr sämre än budget. Förbättringen är på 88,5 mnkr. Om effekten av skatthöjningen dras av är förbättringen 31,1 mnkr. Sju av kommunens nitton verksamhetsområden redovisade en negativ avvikelse med totalt 16,4 mnkr medan övriga tolv visade positiva resultat med totalt 40,3 mnkr. Förra året redovisade tio verksamhetsområden negativa avvikelser som dessutom var betydligt större.

Justerad utfallsförbättring (mnkr)	Avvikelse 2019	Avvikelse 2018	Netto tillskott	Justerad förändring
Grundskola	-2,2	-24,8	10,0	12,6
Äldreomsorg	11,9	-11,0	3,0	19,9
Individ- och familjeomsorg	-8,8	-23,0	13,3	0,9
Gemensam verksamhet	14,4	-9,4	12,9	10,9

De stora verksamheterna fick för 2019 en årlig ramförändring utifrån demografiutvecklingen. För-, grund- och gymnasieskola fick en uppräknings för ökade kostnader med två procent. Övriga verksamheter fick inte någon sådan uppräknings, vilket i praktiken innebär ett besparingskrav. Utöver detta fick vissa verksamheter särskilda budgettillskott. Nedan jämförs utfallen mellan åren 2018 och 2019 för de verksamheter som haft betydande förändringar. Jämförelsen är justerad för det nettotillskott verksamheterna fick inklusive det besparingskrav en utebliven kompensation för kostnadsökningar har inneburit.

Äldreomsorgens resultatupphämtning är imponerande (se tabellen tidigare sida). Inför året tillfördes verksamheten 10 mnkr samtidigt som man inte fick en uppräknings för löne- och kostnadshöjningar vilket motsvarade ett effektiviseringskrav på 7,0 mnkr. 2018 var ett år med stora utmaningar, särskilt inom särskilt boende där resultatet tyngdes av omställningskostnader när enheter stängdes ner och organiserades om på Björkbacken. Under 2019 hann resultaten av omställningen sätta sig samtidigt som hemtjänsten arbetade aktivt med att förbättra sina resultat. Detta är första gången på 2010-talet som äldreomsorgen redovisar ett överskott. Även omsorgen om personer med funktionshinder hade ett utmanande år, dels på grund av statliga bidrag som uteblev inför 2019 men även som ett resultat av att socialpsykiatrien fördes till individ- och familjeomsorgen. En upphämtning under hösten gjorde att verksamheten kunde lämna ett överskott.

Inom barn- och utbildningsnämnden förbättrade grundskolan sitt resultat med 12,6 mnkr sedan förra året kompenserat för de 10 mnkr som skjutits till i ram. Ett målmedvetet arbete pågick för att få alla skolenheter att hålla sina budgetar. Grundskolan är vårt största verksamhetsområde och underskottet på 2,2 mnkr motsvarar endast 0,3 procent av ramen. Förskolan hade ett betydande överskott som innebär att nämnden som helhet klarade sin budget.

Även kommunstyrelsen förbättrade sitt resultat kraftigt, kompenserat för de medel som skjutits till

är förbättringen 10,9 mnkr. De stora förbättringarna gjordes på gemensam verksamhet. 2019 fanns färre negativa poster av engångskaraktär som fått bäras av den centrala förvaltningen, dels lämnade verksamheter som redovisade underskott 2018 (HR-avdelningen och upphandlingsenheten) överskott, och dels har en allmän kostnadsmedvetenhet bidragit till att hålla kostnaderna nere.

Kultur- och fritidsnämndens överskott på 4,4 mnkr motsvarar 4,1 procent av ramen. En betydande del av nämndens kostnader är knutna till kapitalkostnader. Under 2019 väcktes frågan om inte denna nämnd har fått överkompensation när ramen räknats upp för pris- och lönehöjningar vilket kan vara en delförklaring till att nämnden traditionellt lämnar överskott. I budget för 2020 har kostnadsökningskompensationen inte gjorts för den del av ramen som täcker kapitalkostnader.

Byggnadsnämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden lämnade mindre underskott. Gymnasieskolan redovisade ett underskott, som inte fullt täcks upp av överskottet på vuxenutbildningen.

Endast en nämnd, arbetsmarknads- och socialnämnden, lämnade ett betydande negativt ekonomiskt resultat (-7,8 mnkr). Avvikelsen beror främst på de

Årets investeringar, mnkr	2017	2018	2019
Bruttoinvesteringar	282	299	525
Nettoinvesteringar	207	178	462

utmaningar som finns inom individ- och familjeomsorgen. Verksamhetsområdet har i fler år sltit med ett kostnadsläge som varit för högt. Det har handlat dels om kostnader för placeringar av barn och unga, placeringar av vuxna samt kostnader för mottagande av ensamkommande flyktingbarn. Under 2019 initierades ett målmedvetet arbete för att sänka kostnadsnivåerna. Detta gav viss effekt under hösten, särskilt när det gäller ensamkommande och placeringar av vuxna. På barn- och ungdomsområdet kvarstår betydande utmaningar. Förväntningen är att de positiva ekonomiska effekterna blir större under 2020 för att nå en ny kostnadsnivå någon gång under 2021.

Tyresö bostäder AB

Tyresö Bostäder AB:s koncern redovisade ett resultat på 49,6 mnkr för året jämfört med 19,6 mnkr 2018.

Inflyttningen i nyproducerade fastigheter som inleddes hösten 2018 fortsatte under 2019. Den ökade volymen innebär ökade hyresintäkter, men även ökade driftskostnader. Förra året pressades avskrivningskostnaderna upp av värdesnedskrivningar för dotterbolaget Tyresö Vindkraft AB. De lägre avskrivningarna 2019 bidrog till det förhöjda resultatet. Dessutom sjönk räntekostnaderna på bolagets lån mellan åren, trots att lånevolymer ökat.

Kommunens investeringar

Investeringarna uppgick till 462 mnkr netto. Brutto-utgifterna uppgick till 525 mnkr och inkomsterna till 63 mnkr. Exploateringsprojekten i Östra Tyresö fortsätter för att göra det möjligt att bo permanent i området samtidigt som vatten och avlopp samt vägar byggs ut. Det största pågående exploateringsprojektet på Östra Tyresö är nu etapp 10, Brobänken och Nyfors. Exploateringarna i Östra Tyresö förutsätter den pågående utbyggnaden av Tyresövägen. Under 2019 handlade en stor del av investeringsutgifterna om rondellen vid Petterboda. I Norra Tyresö Centrum pågick också exploatering och utbyggnad för en ny stadsdel, där nya etapper blev inflyttningsklara under 2019. Under året ökade markreserven genom köp av mark vid Skrubba samt Hällberga.

De största fastighetsinvesteringarna är den nya Fornuddsskolan, där byggnationerna pågår enligt plan, samt den nya ishallen/parkeringsgaraget/ anläggning för sophantering från bostäderna i Norra Tyresö Centrum.

Det beslutade investeringsprogrammet är tämligen omfattande. Den totala prognosen för 2019 var enligt kommunplanen en nettobudget om 486 mnkr. Utfallet 2019 på 462 mnkr var 24,6 mnkr lägre än budgetprognosen, betydligt närmare än tidigare år.

Större investeringsobjekt, mnkr

Exploatering/Omvandlingsområden	
Exploatering Östra Tyresö	23,9
Norra Tyresö Centrum	55,6
Tyresövägen inkl Petterbodaronellen	31,3
Markreserv	84,0
Verksamhetsinvesteringar	
Fornuddens skola	100,1
Ny ishall, Norra Tyresö Centrum	48,1
Två gruppbofästigheter	28,1

Finansiell analys

Analysmodell

Analysen av resultat, utveckling och ställning för kommunen görs utifrån en modell med fyra finansiella perspektiv: resultat, kapacitet, risk och kontroll som är vanlig inom det kommunala området. Nedan görs en samlad bedömning av vart och ett av de fyra perspektiven.

För att öka läsbarheten samlas nyckeltalen som ligger till grund för bedömningen här även om de återfinns och kommenteras under sina respektive avsnitt i årsredovisningen. Uppföljningen av de finansiella målen återfinns i avsnittet *Grundförutsättning hållbar ekonomi* nedan.

(mkr)	Bedömning 2019	Mål 2019	Utfall indikator					
			2019	2018	2017	2016	2015	
Ekonomiskt resultat								
Balans mellan intäkter och kostnader under året och över tiden								
Koncernresultat			141,3	-5,6	108,0	122,3	28,8	
Kommunens resultat		54,6	99,0	-24,4	84,5	27,0	14,8	
Kommunens resultat exklusive jämförelsestörande poster/skatteintäkter [%]		2,0	3,6	-0,4	3,4	1,6	0,0	
Nettoinvesteringar koncern			686,0	600,8	481,7	249,0	235,5	
Nettoinvesteringar kommun			444,7	154,8	206,2	244,1	182,1	
Självfinansieringsgrad kommun [%]			48,4	56,7	91,7	52,7	62,8	

Kommunens ekonomiska resultat för året överstiger det långsiktiga finansiella målet om en resultatnivå på 3 procent, och även målet om ett resultat på 2 procent 2019. Över femårsperioden motsvarar resultatet 1,6 procent av skatte- och utjämningsintäkterna, vilket är lägre än målet 2 procent. I och med att den långsiktiga resultatstabiliteten inte är tillräcklig bedöms målet som gult.

Kapacitet

Kapacitet att möta finansiella åtgärderna på lång sikt								
Soliditet koncern [%]			28,7	29,9	33,0	32,6	31,5	
Soliditet kommun [%]		> 32,0	32,9	35,5	38,9	36,6	38,7	
Soliditet kommun inkl pensionsåtaganden [%]			11,4	9,5	10,5	6,4	4,6	
Eget kapital kommun			1 130,6	1 045,7	1 070,1	985,6	958,6	
Långfristig låneskuld koncern			2 524,1	2 049,4				
Långfristig låneskuld kommun			1 000,0	680,0	680,0	820,0	700,0	
Långfristig låneskuld / skatteintäkter [%]			36,6	26,7	27,1	34,9	31,7	

Kommunkoncernens soliditet sjunker vidare under nivån 30 %. Kommunens soliditet sjunker kraftigt men är över golvnivån som angetts som finansiellt mål. Soliditeten inklusive pensionsåtaganden fortsätter stiga. Det finns en klar risk att kommunens soliditet inom kort kommer att bryta den angivna golvnivån. Även om det är så bedöms kommunens kapacitet att möta finansiella åtgärderna på lång sikt vara god.

Risk

Finns risker som kan påverka resultat och kapacitet?								
Ränterisk – 1 procentenhet räntehöjning kostar			10,0	6,8	6,8	8,2	7,0	
Primärkommunal skattesats			19,95	19,50	19,50	19,50	19,48	

De finansiella riskerna bedöms i avsnittet Finansiella risker och riskhantering under överskriften Viktiga förhållanden ovan vara i linje med kommunens finanspolicy. En räntehöjning på 1 procentenhet kommer vara kännbar för kommunens ekonomi och verksamheter, men bör kunna hanteras utan allvarliga följder. I och med skatthöjningen 2019 bedöms kommunens möjlighet att öka sitt ekonomiska utrymme genom skatthöjning att vara begränsad. Som helhet bedöms kommunens hantering av finansiella risker vara tillräcklig.

(mnr)	Bedömning 2019	Mål 2019	Utfall indikator					
			2019	2018	2017	2016	2015	
Kontroll								
Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen?								
Samlat resultat för kommunens verksamhetsområden		0,0	23,9	-64,2	-33,6	2,9	-37,9	
Andel verksamhetsområden som bedriver sin verksamhet inom budgetram		19/19	12/19	10/19	12/20	17/20	8/20	
Andel verksamhetsområden med prognossäkerhet augusti inom +/- 1 %		20/20	9/20	10/20				
Prognossäkerhet delårsbokslut augusti (%)			1,7	0,7				

[mål för prognossäkerhet infördes 2018 och har inte mätts tidigare.]

Kommunens verksamhetsområden lämnar i år ett betydande överskott jämfört med budget. Det är en klar förbättring mot tidigare år. Andel verksamhetsområden som håller budget ökar, men prognossäkerheten i augusti minskar. Även den övergripande prognossäkerheten i augusti minskar: Årets resultat är bättre än augustiprognosen. Indikatorn mäter vår förmåga att lägga en korrekt prognos, därför ses inte denna avvikelse som något positivt. Som helhet bedöms den ekonomiska kontrollen i kommunen kunna förbättras.

Sammanfattning finansiell analys

Kommunens resultat för 2019 är tillfredställande, men över en femårsperiod är resultatet något för **svagt**. **Kommunens finansiella kapacitet bedöms** som tillräcklig. Kommunen bedöms ha en acceptabel riskhantering, men behöver höja sin ekonomiska kontroll.

Kommunens mål för god ekonomisk hushållning

De strategiska målen indikatorer bedöms som gröna om målet är uppnått. En negativ avvikelse med mindre än 10 procent bedöms som gul. I övriga fall bedöms indikatorn som röd.

Strategiska mål

(mnr)	Bedömning 2019	Mål 2019	Utfall indikator	
			2019	2018
Tyresöbornas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses, snabbt och enkelt				
Medborgarundersökning – Nöjd Region-Index – Trygghet		63–78	57	58
Medborgarundersökning – Vad tycker medborgarna i Tyresö kommun om kommunens verksamheter?		63	59	62
Andel ordinarie resultat i Kommunens kvalitet i korthet som är bland de 25 procent bästa kommunerna [%]		47,0	30,5	30,5

Indikatorerna visar samma eller marginellt sämre resultat jämfört med året innan och målnivån per indikator 2019 har därmed inte uppnåtts.

Sammantaget visar kommunens kvalitet i korthet (KKiK) där kommunens resultat inom 42 områden jämförs med 260 kommuner i landet, att Tyresö inom 13 områden tillhör de 25 procent bästa men inom 9 områden de 25 procent sämsta. Flera utvecklingsinsatser pågår, exempelvis digitalisering och robotisering inom bygglovsprocessen. Kvalitetsenhetens granskningar och tillsyn bedöms ha ökat medvetenheten inom verksamheterna om behovet att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Inom förskolan erbjuds samtliga barn plats inom tremånadersgarantin och vårdnadshavarna upplever att förskolan är en trygg plats för deras barn. Kommunens telefonväxel har avskaffats och samtal går nu direkt till samhällsvägledare i syfte att förbättra servicen till medborgarna

Nämnderna har, utifrån det övergripande målet, fastställt nämndmål för 2019. Nämnderna rapporterar en positiv riktning då samtliga nämndmål för 2019 är helt eller delvis uppfyllda.

Tyresöborna är medskapare och delaktiga i kommunens utveckling				
KKiK – Delaktighetsindex [%]		71,0	51,0	
Medborgarundersökning – Vad tycker medborgarna i Tyresö kommun om inflytandet i kommunen? (Nöjd-Inflytande-Index)		48–55	41	41
Andelen medborgare som känner till Tyresöinitiativet, som ett sätt att kunna påverka politiska beslut genom att föreslå förbättringar, ska öka. [%]		13,0	12,0	12,0

Indikatorerna visar samma resultatnivå som förra året och målnivån per indikator har därmed inte uppnåtts.

Verksamheterna genomför olika insatser för att öka delaktighet och påverkansmöjligheter. Medborgardialogen utvecklas, nya metoder prövas exempelvis workshop med medborgare inom stadsbyggnad, kontaktvägar förtydligas och synpunktshanteringen utvecklas. LSS-verksamheten och äldreomsorgen har genomfört medborgardialog om välfärdsteknik. Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar kontinuerligt, främst via enkäter och intervjuer, för att besökarna ska kunna påverka lokalernas utformning och utbud. Nämnderna rapporterar att samtliga nämndmål för 2019 är helt eller delvis uppfyllda. Sammantaget är bedömningen att insatserna och nämndmål kommer att leda till att det långsiktiga målet i hög grad kommer att uppfyllas.

Tyresö är en kommun som skapar goda livsvillkor som förebygger ohälsa				
Inga indikatorer angivna				

Arbetsmarknadsenheten och socialtjänsten bidrar till måltuppfyllelse genom att säkerställa att socialt utsatta medborgare får stöd att förändra och förbättra sin situation. En särskild enhet har startat för att bland annat förebygga vräkningar. 70 procent av de ungdomar som deltagit i samverkansverksamheten Ung i Tyresö, gick vidare till arbete eller studier under 2019. 92 procent av de som avslutats i försörjningsstöd var fortfarande självförsörjande efter 1 år (inte återaktualiserade) enligt Kommunens Kvalitet i Korthet.

Vuxenutbildningen erbjuder ett stort utbud av kurser och utbildningar och andelen elever med godkända betyg är högt, 92 procent. Kultur och fritid erbjuder olika aktiviteter för prioriterade målgrupper, exempelvis dans för att främja hälsa för tonår flickor med psykisk ohälsa, aktiviteter för nyanlända samt gratis musikundervisning i socioekonomiskt svaga områden. Grundskolans resultatutveckling är stabil och hög, i SKR:s årliga sammanställning ligger Tyresö bland de 25 procent bästa inom flera målområden. Inom äldreomsorgen är 88 procent nöjda med hemtjänsten enligt den nationella brukarundersökningen.

Nämnderna rapporterar att nämndmålen i olika grad är uppfyllda. Några nämndmål är inte uppfyllda, exempelvis mål för nöjdhet med mat och måltider inom äldreomsorgen. Den samlade bedömningen är att nämnderna visar en positiv riktning och att målet i hög grad kommer att uppfyllas på längre sikt.

Tyresö har en tillförlitlig och hållbar infrastruktur för hög livskvalitet				
Medborgarundersökning – Hur bedömer medborgarna Tyresö kommun som en plats att bo och leva på? (Nöjd-Region-Index)		71–79	69	68
Företagsklimat enl ÖJ [Insikt] – Totalt, NKI		62–69	68	68

Grundförutsättningar

Hållbar ekonomi

Finansiella mål och grundförutsättning hållbar ekonomi	Utfall 2019	Mål 2019	Utfall 2018	Finansiellt mål	Bedömning
Kommunens resultat ska under mandatperioden öka från två till tre procent av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag.					
Indikator: Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster och markförsäljningsintäkter som andel av summan av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag [%] ¹	3,1	2	-1,9	Ja	

Grundförutsättningen har en indikator som även är ett finansiellt mål. Indikatorns mål är uppnått utifrån kommunfullmäktiges mål för 2019, och även på den nivå som är fullmäktiges långsiktiga mål.

Alla kommunens verksamhetsområden ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser					
Indikatorer: Samlat resultat för kommunens verksamhetsområden (mkr)	23,9	0	-64,2	Ja	
Andel verksamhetsområden som bedriver sin verksamhet inom budgetram	12/19	19/19	10/19		
Andel verksamhetsområden med prognossäkerhet augusti inom +/- 1,0%	9/20	20/20	10/20		
Prognossäkerhet delårsbokslut augusti [%]	1,7	0,5	0,7		

Grundförutsättningen har tre indikatorer. Den som är ett finansiellt mål är uppnådd. Övriga tre är inte uppnådda. Därför bedöms grundförutsättningen som delvis uppnådd.

Kommunen ska ha en investeringstakt som ser till att kommunens tillgångar behåller sitt värde, att kommunens utveckling säkras enligt översiktsplan Tyresö 2035 samt att kapitalkostnader fördelas rättvist mellan generationer.	Uppfyllt		Uppfyllt		
Indikator: Kommunens soliditet exklusive pensionsåtagande intjänat före 1998 [%]	32,9	>32,0	35,5	Ja	

Den tredje grundförutsättningen har en indikator som tillika är finansiellt mål. Indikatorn handlar om kommunens soliditet exklusive pensionsåtagande och sjunker som resultat av den höga investeringstakten även om den håller sig inom målnivån. Kommunens budget för kommande år indikerar en motsvarande hög investeringstakt vilket innebär att soliditetsmåttets golvnivå sannolikt kommer att brytas.

Bedömningen är även att indikatorn är otillräcklig för att fullt ut värdera om grundförutsättningen är uppnådd. Därför bör grundförutsättningen kompletteras med ytterligare indikatorer. Utifrån detta resonemang är det omöjligt att säga om grundförutsättningen är helt uppnådd, varför den bedöms som gul (delvis uppnådd).

1) Måttet avviker från det mått som redovisas under Grundförutsättning hållbar ekonomi – ekonomiskt resultat och även i flerårsöversikten under Översikt över verksamhetens utveckling, då även alla intäkter för markförsäljning exkluderas. Det förklarar den lägre procentsatsen.

Kommunfullmäktige har angivit tre finansiella mål som alla har uppnåtts under 2019. Kommunen har fastställt tre grundförutsättningar för en hållbar ekonomi. Två av dessa bedöms som delvis uppnådd, en som uppnådd.

Hållbar kvalitetsutveckling

Hållbar kvalitetsutveckling innebär att verksamhetsuppdraget utförs med bästa möjliga kvalitet med tillgängliga resurser genom följande grundkrav:

Grundförutsättning /Grundkrav / Kommentarer	Bedömning
<p>Mål och intentioner i lagstiftning eller motsvarande nationella styrdokument är uppfyllda i syfte att skapa värde och förbättrad situation för medborgare och intressenter med hänsyn till deras behov och förväntningar</p> <p>Nämnderna rapporterar att kraven är uppfyllda i hög grad. Inom barn- och utbildningsverksamheten har det systematiska kvalitetsarbetet utvecklats och kontinuerliga uppföljningar av elevresultat genomförts. Inom äldreomsorgen visar domstolarnas bedömning vid överklaganden att verksamhetens beslut har stöd i rättspraxis. Verksamhetsområdena kultur- och fritidsverksamhet, renhållning, vatten och avlopp samt väghållning och park, arbetsmarknad- och socialtjänst samt gymnasie- och vuxenutbildning bedömer att kraven är helt uppfyllda.</p>	
<p>Utlovade kvalitets- och servicenivåer är uppfyllda</p> <p>Nämnderna bedömer att kraven är delvis eller i hög grad uppfyllda. Den nationella brukarundersökningen inom äldreomsorgen visar att värdighetsgarantierna endast delvis är uppfyllda. Äldreomsorgen har näst högst personalkontinuitet i landet inom hemtjänsten men är en av de 33 procent kommuner med längst verkställighetstid för vård- och omsorgsboende. Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att kraven är helt uppfyllda. Utredningstider och väntetider ligger inom rikssnittet och den nationella brukarundersökningen visar goda resultat för tillgänglighet och bemötande. Inom kommunens servicecenter är utlovade servicenivåer uppfyllda. Vårens mätning visade att 84 procent är nöjda med sin kontakt med kommunens servicecenter.</p>	
<p>Hållbar kvalitetsutveckling säkerställs och drivs av engagerade och kompetenta chefer och medarbetare</p> <p>Bedömningen är att grundförutsättningen uppfylls i hög grad. Under året har verksamheterna arbetat med ledarutvecklingsprogram. En medarbetarfilosofi har också tagits fram. Ett arbete pågår med att implementera filosofin i alla arbetsgrupper. Verksamheterna tar på olika sätt tillvara på medarbetares kompetens, engagemang och utvecklingsidéer. 2018 års medarbetarundersökning visar på ett stort engagemang bland medarbetarna.</p>	
<p>Verksamheterna förbättras och utvecklas genom effektiva och innovativa processer och arbetssätt</p> <p>Nämndernas bedömning är att grundförutsättningen är i hög grad uppfyllt. Processkartläggningar pågår inom verksamheterna för att kvalitetssäkra effektiv handläggning. Fler e-tjänster utvecklas. Digitaliseringsarbetet har tagit fart. Arbetssätt ses över och kollegialt lärande tillämpas.</p>	
<p>Varje verksamhet redovisar hållbara resultat som ligger i framkant i jämförelse med andra aktörer inom samma område</p> <p>Nämndernas bedömning är att grundförutsättningen är delvis uppfyllt. I Sveriges kommuner och regioners årliga resultatsammanställning ligger grundskolan i Tyresö i resultatområdet 25 procent av landets bästa kommuner inom flera mätområden.</p> <p>Tyresö har minskat sin storlek på barngrupperna i förskolan. 2018 var genomsnittet för hela landet 15,4 barn per grupp. I oktober 2019 hade Tyresö kommuns förskolor 14,8 barn per avdelning. (Nationella uppgifter för 2019 publiceras i april 2020). När det gäller folkbokförda Tyresöelever är värdet för gymnasieexamen inom 4 år och betygsmedel över genomsnittet och nästan bland de 25 procent bästa i landet. För Tyresö gymnasium är dock andelen lägre och har sjunkit sedan föregående år. Tyresö har ett lågt antal hushåll med försörjningsstöd jämfört med övriga landet.</p>	

Attraktiv arbetsgivare

Under 2019 har ingen medarbetarundersökning genomförts vilket gör att bedömningen av måluppfyllelse inom grundförutsättning attraktiv arbetsgivare bygger

på nämndernas kvalitativa bedömning samt ett antal personalnyckeltal som används som indikatorer.

Grundförutsättning /Grundkrav / Kommentarer	Bedömning
Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare dit medarbetare söker sig, är engagerade och utvecklas	
<p>Den ovanstående målformuleringen avser att mäta om Tyresö kommun på en övergripande nivå är att betrakta som en attraktiv arbetsgivare. Det innebär att Tyresö kommun har lyckats om det är enkelt att hitta nya kompetenta medarbetare när lediga tjänster utannonseras. Därutöver att de medarbetare som jobbar i kommunen är engagerade i sitt arbete och utvecklar både sig själva och våra verksamheter.</p> <p>Nämnderna rapporterar att det i de allra flesta fall hittar kompetenta medarbetare till lediga tjänster. Därutöver har personalomsättningen fortsatt minska för tredje året i följd. Det skapar förutsättningar för ökad kontinuitet och kvalitet i våra verksamheter och kan även ses som en indikation på att Tyresö kommuns medarbetare är relativt nöjda med sin arbetssituation. Nämndernas samlade bedömning är att Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare på en övergripande nivå.</p>	
Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap	
<p>För att Tyresö kommuns chefer ska ha förutsättningar att utöva ett gott ledarskap har ett ledarprogram tagits fram. Under 2019 slutförde ett 20-tal chefer ledarprogrammet. Totalt sett har cirka 80 procent av kommunens chefer genomgått ledarutvecklingsprogrammet. Under 2019 avbröts pågående ledningsgruppsutveckling utifrån att flertalet förvaltningar och verksamheter genomgick stora förändringar.</p> <p>Nämndernas sammanvägda bedömning är att Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap.</p>	
Tyresö kommun har engagerade medarbetare	
<p>Ett flertal nämnder rapporterar att man arbetet med Tyresö kommuns medarbetarskap och de gemensamma värdeorden. Det arbetet syftar till att skapa gemensamma utgångspunkter och värderingar utifrån Tyresö kommuns uppdrag och vision. Det ska stärka medarbetarnas känsla av att ingå i ett större sammanhang och där varje medarbetares bidrag till helheten är viktig.</p> <p>Nämndernas sammanvägda bedömning är att Tyresö kommun har engagerade medarbetare.</p>	
Tyresö kommun erbjuder goda anställningsvillkor och arbetsförhållanden	
<p>Detta delområde inom attraktiv arbetsgivare avser att bedöma om Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare utifrån arbetsgivarpolitikens "hygienfaktorer". Det handlar exempelvis om arbetsförhållanden som en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö samt konkurrenskraftiga löne- och anställningsvillkor.</p> <p>Sjukfrånvaron i Tyresö kommun är att betrakta som relativt hög i förhållande till de kommuner som har lyckats bäst med att få ner sjukfrånvaron. Dock kan konstateras att den totala sjukfrånvaron i Tyresö har sjunkit något för tredje året i följd vilket till stor del kan tillskrivas ett systematiskt arbetssätt. För 2019 slutade sjukfrånvaron på 7,5 procent.</p> <p>De löner som Tyresö kommun erbjuder är att betrakta som konkurrenskraftiga. Lönenivån i kommunens större yrkesgrupper är i paritet med närliggande grannkommuner. Vad gäller jämställdheten i lönesättningen finns det, enligt kommunens lönekartläggning, inga osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män. De ovägda (där jämförs mäns och kvinnors medellöner utan att ta hänsyn till skillnader i yrke) skillnaderna mellan kvinnor och mäns medellöner har fortsatt att minska och hamnade 2019 på 1,7 procent, vilket är ett mycket bra resultat. Vad gäller anställningsvillkor erbjuder kommunen huvuddelen av tillsvidareanställda medarbetare heltidstjänster (85 procent). Inom vård – och omsorgsverksamheten är emellertid sysselsättningsgraden lägre (inom verksamhetsområde 5: äldreomsorg är det 52 procent av de tillsvidareanställda medarbetarna som är anställda på heltid) och där finns ett pågående projekt tillsammans med Kommunal för att öka sysselsättningsgraden.</p> <p>Hög sjukfrånvaro och låga sysselsättningsgrader inom vård- och omsorgsverksamhet gör att delområdet, Tyresö kommun erbjuder goda anställningsvillkor och arbetsförhållanden, inte betraktas som uppfyllt</p>	

Väsentliga personalförhållanden

	2019	2018	2017
Antal månadsavlönade (alla anställningsformer)			
Totalt	2 638	2 661	2 627
Kvinnor	2 051	2 074	2 054
Män	587	587	573
Antal månadsavlönade tillsvidareanställda			
Totalt	2 392	2 413	2 354
Kvinnor	1 878	1 895	1 869
Män	514	518	485
Antal månadsavlönade tillsvidareanställda omräknat till heltidstjänster (Årsarbetare)			
Totalt	2 302	2 317	2 254
Kvinnor	1 803	1 816	1 786
Män	499	501	472
Andel månadsavlönade tillsvidareanställda som arbetar heltid (%)			
Totalt	85	85	84
Kvinnor	84	84	83
Män	90	90	89
Könsfördelning (%) (alla anställda, alla anställningsformer)			
Andel kvinnor av alla anställda	78	78	78
Andel kvinnor av alla chefer	72	72	72
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid (avser alla månadsavlönade, alla anställningsformer)			
Total sjukfrånvaro	7,5	7,7	8,4
>=60 dagar %	42,4	44,3	46,2
Kvinnor	8,1	8,2	9,2
Män	5,4	6,4	5,2
<29	7,2	7,3	8,1
30-49	7,2	7,7	7,8
50-66	8,0	7,7	9,0
Kommunens direkta kostnader för sjuklön (i tkr)			
Totalt	18 862	18 732	18 876
Total personalomsättning (antal tillsvidareanställda som har slutat under året dividerat med genomsnittligt antal tillsvidareanställda under året)			
Avgångsorsak: egen uppsägning, pension, uppsägning från arbetsgivaren, hel sjukersättning eller dödsfall			
Total personalomsättning (procent)	13,6	14,4	16,0
Varav extern avgång i procent Avgångsorsak: Egen uppsägning			
	9,8	10,3	12,5

Balanskravsresultat

Balanskravsutredning (mnkr)	2019	2018
Årets resultat enligt resultaträkningen	99,0	-24,4
- Samtliga realisationsvinster	-0,3	-9,9
+ Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
+ Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	0,0	0,0
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0
BALANSKRAVSRESULTAT	98,7	-34,4

I och mer årets positiva balanskravsresultat på 98,7 mnkr ska kommunens negativa resultat anses reglerat i enlighet med Kommunallagen kap 11 §12.

Förväntad utveckling

Det ekonomiska resultatet 2019 är ett av de bästa Tyresö kommun haft. Resultatet visar på en ekonomisk upphämtning för kommunens verksamheter, som har vänt ett stort underskott 2018 till ett stort överskott 2019. Det har tidigare funnits problem att stora verksamhetsområden har haft återkommande underskott som tyngt resultatet. De signaler som nu kommer från organisationen tyder på ett tydligare fokus på ekonomisk kontroll och budgetföljsamhet.

Resultatet har påverkats av den skattehöjning som genomfördes inför 2019. Den uttryckta politiska ambitionen är att höjningen inte ska vara permanent utan att skatten ska sänkas innan slutet av mandatperioden. Resultatet visar att detta kommer att vara möjligt.

Den ekonomiska verkligheten är bistrare för kommunerna de kommande åren än tidigare, med en förväntad svag skatteunderlagstillväxt som är resultat av en vikande konjunktur. Dessutom finns ett ökande demografiskt tryck från en åldrande befolkning. En viktig förutsättning för kommunsektorn blir om regering och riksdag kompenserar kommunerna för det ökande trycket genom ökande generella statsbidrag. De signaler som hittills kommit tyder på att bidrag till kommunsektorn ses som ett bra alternativ för att stimulera en stagnerande ekonomi genom finanspolitiska åtgärder.

Kommunen har ett ambitiöst investeringsprogram med nettoinvesteringar på 2,0 miljarder kronor fram till 2030. Programmet är tungt de första åren med stora utgifter 2020–2022 men utfallet per år brukar bli lägre än budgeterat framför allt på grund av förseningar i projekten. Investeringsprogrammet består till hälften av investeringar i verksamhetsfastigheter och anläggningar, den andra hälften avser exploateringar och samhällsbyggnad. En huvuddel av exploateringsinvesteringarna kommer att finansieras genom markförsäljningar, investeringsbidrag och genom att de belastar avgiftskollektivet. Resterande del kommer, tillsammans med verksamhetsinvesteringarna, att behöva skattefinansieras.

Investeringsprogrammet är både en förutsättning för och ett resultat av den förväntade befolkningsökningen som pekar på att kommunen kommer att ha 60 000 invånare 2035 jämfört med 48 333 vid årsskiftet

2019/2020. En inbromsning på bostadsmarknaden har gjort det mindre attraktivt att bygga bostäder i Tyresö. Tillsammans med den svaga befolkningsutvecklingen 2019 kan detta vara en signal om att befolkningen kommer att öka saktare än tidigare förväntat. Trenden i länet och i riket är också att tillväxten mattas av något. Detta kommer att påverka den framtida investerings-takten både för verksamhets- och exploateringsinvesteringar. Här kommer det vara viktigt att kommunen läser signalerna i omgivningen så att investeringstakten anpassas till det aktuella behovet.

När det gäller investeringarna i verksamhetsfastigheter så drivs de inte bara av befolkningsutvecklingen, utan även av att många av kommunens fastigheter som byggdes på 60 och 70 talet nu behöver renoveras. Investeringarna kommer i förlängningen att innebära ökande avskrivnings- och kapitalkostnader som ska bäras av skattekollektivet. En befolkningsökning kommer att kunna finansiera delar av ökningen.

Investeringarna kommer dessutom innebära ökande lånefinansiering för kommunen, med ökande räntekostnader som följd. I det korta perspektivet, och i en ekonomi med låga räntor behöver inte detta vara ett problem. Det är dock önskvärt att hålla tillbaka skuldökningen, dels för att minska risker för framtida räntechocker dels för att låneutrymmet faktiskt är begränsat. Det kommer därför vara viktigt med den finansiering som kommer från de egna genererade överskotten och från markförsäljning och andra externa källor.

Sammanfattning

Resultatet 2019 är ett trendbrott, särskilt för att det finns ett överskott i verksamheterna och ett tydligare budgetfokus. Målsättningen att höja resultatnivåerna upp mot tre procent känns rimlig. Det finns ett antal utmaningar: En ambition att sänka skatten, svag tillväxt i skatteunderlaget, ökat demografiskt tryck samt ökande avskrivnings- och räntekostnader. En viktig faktor för kommunens framtida ställning är att vi klarar öka den egna finansieringen dels genom överskott i verksamheten, dels genom markförsäljning och andra externa inkomstkällor. Detta bidrar även till att ha kontroll över skuldutvecklingen.

Ekonomiska rapporter

Resultaträkning

(mnr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Verksamhetens intäkter	1	639,7	623,8	882,5	844,3
Verksamhetens kostnader	2	-3 155,1	-3 076,8	-3 301,7	-3 213,2
Avskrivningar	3	-116,2	-112,2	-161,3	-154,3
Jämförelsestörande poster		-	-18,0	-	-17,7
Verksamhetens nettokostnad		-2 631,6	-2 583,1	-2 580,5	-2 540,8
Skatteintäkter	4	2 508,1	2 326,6	2 508,1	2 326,6
Generella statsbidrag och utjämning	5	222,9	221,3	222,9	221,3
Verksamhetens resultat		99,3	-35,2	150,4	7,1
Finansiella intäkter	6	14,1	14,4	13,7	7,9
Finansiella kostnader	7	-14,4	-7,7	-22,9	-20,6
Jämförelsestörande finansiella poster		-	4,0	-	-
Resultat efter finansiella poster		99,0	-24,4	141,3	-5,6
Extraordinära intäkter		-	-	-	-
Extraordinära kostnader		-	-	-	-
ÅRETS RESULTAT		99,0	-24,4	141,3	-5,6

Balansräkning

(mnkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och anläggningar	8	2 777,5	2 384,1	5 263,5	4 766,1
Maskiner och inventarier	9	70,0	75,3	79,5	83,9
Finansiella anläggningstillgångar	10, 11	107,6	136,5	58,8	75,1
Summa anläggningstillgångar		2 955,2	2 595,8	5 401,8	4 925,1
Omsättningstillgångar					
Förråd, exploateringstillgångar mm	12	54,8	66,2	54,8	66,2
Kortfristiga fordringar	13	211,2	155,3	238,3	190,1
Kassa, bank	14	215,9	129,4	309,6	170,4
Summa omsättningstillgångar		481,9	350,8	602,6	426,7
SUMMA TILLGÅNGAR		3 437,1	2 946,7	6 004,4	5 351,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	15				
Årets resultat		99,0	-24,4	141,3	-5,6
Resultatutjämningsreserv		-	-	-	-
Övrigt eget kapital		1 031,6	1 070,1	1 584,5	1 603,4
Summa eget kapital		1 130,6	1 045,7	1 725,7	1 597,8
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	16	319,0	281,7	319,0	281,7
Övriga avsättningar, skatter i bolagen		-	-	48,7	48,4
Skulder					
Långfristiga skulder	17	1 179,5	805,3	2 524,1	2 049,4
Kortfristiga skulder	18	807,9	813,9	1 386,8	1 374,4
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		3 437,1	2 946,7	6 004,4	5 351,8
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter		-	-	-	-
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder och eller avsättningar	19	737,2	766,1	737,2	766,1
Övriga ansvarsförbindelser	20, 21	2 031,8	1 945,8	159,5	171,3
Hyses- och leasingåtaganden	22	495,8	506,0	462,5	467,1
SUMMA PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER		3 264,8	3 217,9	1 359,1	1 404,5
Soliditet (exkl. panter och ansvarsförbindelser)		32,9%	35,5%	28,7%	29,9%
Soliditet (inkl. pensionsförpliktelser)		11,4%	9,5%	16,5%	15,5%

Kassaflödesanalys

(mkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		99,0	-24,4	141,3	-5,6
Justering för övr ej likviditetspåverkande poster	X	128,6	148,2	183,9	250,7
Övriga likviditetspåverkande poster	Y	-6,6	-6,0	-6,6	-6,0
Medel från verksamh. före förändr. av rörelsekapital		221,0	117,8	318,5	239,1
Ökning (-) / Minskning (+) av långfristiga fordringar	11	28,8	-5,6	16,3	-5,7
Ökning (-) / Minskning (+) av kortfristiga fordringar	13	-55,9	13,4	-48,1	-19,9
Ökning (-) / Minskning (+) av förråd	12	11,4	3,8	11,4	3,8
varav årets förändring av exploateringsfastigheter		11,4	3,8	11,4	3,8
Ökning (+) / Minskning (-) av kortfristiga skulder	18	6,0	54,5	12,4	35,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten		211,4	184,1	310,5	253,0
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-	-	-	-
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		-	-	-	-
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	9, 10	-514,8	-293,5	-686,0	-718,6
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		7,3	15,5	7,4	6,7
Förvärv av finansiella tillgångar		-	-1,3	-0,1	-1,3
Avyttring av finansiella tillgångar		0,2	4,0	26,9	0,0
Bidrag till investeringsverksamheten		62,6	120,5	62,6	112,4
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-444,7	-154,8	-589,1	-600,9
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		320,0	-	420,0	300,0
Amortering av skulder för finansiell leasing		0,0	-	0,0	-
Amortering av långfristiga skulder		-	-	-2,1	-2,2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		320,0	0,0	417,8	297,9
Årets kassaflöde		86,6	29,3	139,2	-50,0
Likvida medel vid årets början	15	129,4	100,1	170,4	220,4
Likvida medel vid årets slut	15	215,9	129,4	309,6	170,4
Förändring av likvida medel		86,6	29,3	139,2	-50,0

Ny uppställning av kassaflöde enligt RKR R13 samt omräkning av jämförelsetal 2018.

Noter

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	22,4	22,4	22,4	22,4
Taxor och avgifter	209,7	189,4	191,1	171,3
Hyror och arrenden	94,9	82,9	359,4	326,8
Bidrag	218,4	216,9	218,0	216,9
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	59,1	68,2	58,8	67,9
Exploateringsintäkter	33,7	33,9	26,3	33,9
Realisationsvinster	0,3	9,9	0,3	1,1
Försäkringsersättningar	1,1	0,4	1,1	0,4
Övriga intäkter	-	-	5,1	3,8
Summa verksamhetens intäkter	639,7	623,8	882,5	844,3
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	-1 390,0	-1 345,7	-1 423,8	-1 379,7
Pensionskostnader	-123,6	-126,1	-123,6	-126,1
Köp av huvudverksamhet	-1 016,5	-996,8	-1 016,5	-996,8
Lämnade bidrag	-80,4	-84,4	-80,4	-84,4
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-108,8	-109,3	-261,2	-241,1
Bränsle, energi och vatten	-62,1	-63,1	-62,1	-63,1
Lokal- och markhyror	-81,5	-66,2	-81,4	-31,5
Hyra / leasing anläggningstillgång	-8,0	-7,6	37,9	-3,8
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	-82,9	-86,1	-82,9	-86,1
Tele, IT-kommunikation och postbefordran	-7,6	-5,9	-7,6	-5,9
Kostnader för transportmedel, transporter och resor	-24,8	-25,2	-24,8	-25,2
Försäkringspremier och riskkostnader	-15,5	-12,8	-15,5	-12,8
Övriga främmande tjänster	-74,5	-70,8	-74,5	-70,6
Anskaffningskostnad såld exploateringsfastighet	-17,7	-5,3	-17,7	-5,3
Realisationsförluster och utrangering	-2,6	-0,2	-2,6	-1,7
Övriga kostnader	-58,6	-71,3	-65,0	-79,1
Summa verksamhetens kostnader	-3 155,1	-3 076,8	-3 301,7	-3 213,2
Not 3 Avskrivningar				
Byggnader och anläggningar	-102,9	-98,7	-145,2	-138,2
Maskiner och inventarier	-13,3	-13,4	-16,0	-16,0
Summa avskrivningar	-116,2	-112,2	-161,3	-154,3
Not 4 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	2 527,6	2 336,4	2 527,6	2 336,4
Preliminär slutavräkning innevarande år	-20,6	-2,9	-20,6	-2,9
Slutavräkningsdifferens föregående år	1,1	-6,9	1,1	-6,9
Summa skatteintäkter	2 508,1	2 326,6	2 508,1	2 326,6

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	9,9	30,9	9,9	30,9
Strukturbidrag	-	-	-	-
Införandebidrag	-	-	-	-
Regleringsavgift	33,7	7,4	33,7	7,4
Kostnadsutjämningsbidrag	103,4	92,1	103,4	92,1
Kommunal fastighetsavgift	79,1	76,4	79,1	76,4
Generella bidrag från staten	10,0	19,1	10,0	19,1
varav stöd med anledning av flyktingsituationen	10,0	9,9	10,0	9,9
Avgift till LSS-utjämning	-13,2	-4,7	-13,2	-4,7
Summa generella statsbidrag och utjämning	222,9	221,3	222,9	221,3
Not 6 Finansiella intäkter				
Aktieutdelning kommunägda bolag	0,2	0,2	-	-
Borgensavgift kommunägda bolag	7,3	6,4	-	-
Överskottsutdelning Kommuninvest	4,1	6,2	4,1	6,2
Försäljning Tyresö Näringslivsaktiebolag	0,0	-	0,0	-
Försäljning av dotterbolag i Tyresö bostäder	-	-	7,0	-
Ränteintäkter	0,6	1,2	0,7	1,3
Ränteintäkter på utlämnade lån	0,2	0,2	0,2	0,2
Ränteintäkter på kundfordringar	0,2	0,2	0,2	0,2
Övriga finansiella intäkter	1,4	0,0	1,4	0,0
Summa finansiella intäkter	14,1	14,4	13,7	7,9
Not 7 Finansiella kostnader				
Räntekostnader på upptagna lån	-4,2	-4,4	-12,6	-17,3
Räntekostnader på pensionsskuld	-9,3	-2,5	-9,3	-2,5
Räntekostnader på leverantörsskulder	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Finansiella kostnader på optioner	-0,3	-0,1	-0,3	-0,1
Övriga finansiella kostnader	-0,6	-0,7	-0,7	-0,6
Summa finansiella kostnader	-14,4	-7,7	-22,9	-20,6
Not 8 Mark, byggnader och anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	2 808,9	2 723,6	5 160,8	5 077,4
Årets investeringar	381,5	135,0	579,6	173,4
Årets försäljningar	-10,3	-5,8	-40,2	-41,3
Årets utrangeringar	-2,1	-44,2	-7,3	-49,0
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Omklassificeringar	-5,6	0,3	-5,6	0,3
Utgående anskaffningsvärde	3 172,4	2 808,9	5 687,3	5 160,8
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 176,8	-1 122,3	-1 820,2	-1 720,5
Årets försäljningar	0,9	-	11,7	11,9
Årets utrangeringar	2,0	44,2	4,9	44,2
Årets avskrivningar	-102,9	-98,7	-145,3	-138,2
Årets nedskrivningar	-	-	-	-17,7
Omklassificeringar	4,8	-	4,8	-
Utgående avskrivningar	-1 272,1	-1 176,8	-1 944,2	-1 820,2
Pågående projekt	877,2	752,0	1 520,3	1 425,6
Utgående bokfört värde	2 777,5	2 384,1	5 263,5	4 766,1
Genomsnittlig nyttjandeperiod, antal år	31	28	39	37

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Not 9 Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	138,9	141,1	161,0	163,4
Årets investeringar	15,0	4,9	18,6	8,0
Årets försäljningar	-1,0	-	-4,2	-0,2
Årets utrangeringar	-	-7,1	-0,5	-10,5
Omklassificeringar	-	-	-	-
Utgående anskaffningsvärde	152,9	138,9	175,0	160,7
Ingående ackumulerade avskrivningar	-74,7	-68,3	-88,2	-82,5
Årets försäljningar	1,0	-	4,2	0,2
Årets utrangeringar	-	7,1	0,4	10,4
Årets avskrivningar	-13,3	-13,4	-16,0	-16,0
Omklassificeringar	-	-	-	-
Utgående avskrivningar	-87,0	-74,7	-99,6	-87,9
Pågående projekt	4,1	11,1	4,1	11,1
Utgående bokfört värde	70,0	75,3	79,5	83,9
Genomsnittlig nyttjandeperiod, antal år	12	10	11	10
Not 10 Finansiella anläggningstillgångar - aktier och andelar				
Aktier i Tyresö Bostäder AB	50,0	50,0	-	-
Aktier i Tyresö Näringslivs AB	-	12,5	-	-
Aktier i Tyresö Vindkraft AB	-	-	-	-
Aktier i Stockholmsregionens försäkrings AB	4,1	4,1	4,1	4,1
Övriga aktier	0,3	0,3	0,3	0,3
Kommuninvest ekonomisk förening *)	26,6	40,7	26,6	40,7
Andel i bostadsrätter	10,4	10,4	10,4	10,4
Tyrestaskogen, grundfond	3,0	3,0	3,0	3,0
Summa aktier och andelar	94,5	121,1	44,5	58,6
*) I kommunen återförd uppskrivning av insatskapital Kommuninvest [14,1] pga ny lag LKBR.				
Not 11 Finansiella anläggningstillgångar - långfristiga fordringar				
Utlämnade gatukostnadslån	11,5	13,4	11,5	13,4
Avgår kortfristig del av långfristigt lån	-0,9	-1,0	-0,9	-1,0
Finansiell placering i optioner	1,0	1,3	1,0	1,3
Övriga långfristiga fordringar	1,6	1,7	2,8	2,9
Summa långfristiga fordringar	13,1	15,4	14,3	16,5
Summa finansiella anläggningstillgångar (not 10 och 11)	107,6	136,5	58,8	75,1
Not 12 Förråd, exploateringsstillgångar mm				
Förråd presentartiklar och gåvor	-	-	-	-
Exploateringsmark Trollbäcken	6,1	6,1	6,1	6,1
Exploateringsmark Bollmora	7,9	6,1	7,9	6,1
Exploateringsmark Tyresö Strand	30,6	40,8	30,6	40,8
Exploateringsmark Östra delarna av Tyresö	10,2	13,2	10,2	13,2
Exploateringsmark Länna / Skrubba	-	0,1	-	0,1
Summa förråd, exploateringsstillgångar mm	54,8	66,2	54,8	66,2

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Not 13 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	60,7	23,3	61,0	24,7
Värdereglering av kundfordringar	-1,1	-0,4	-1,1	-0,4
Fordran statsbidrag	4,4	9,4	4,4	9,4
Skattefordringar	30,1	28,7	31,3	28,7
Fordran kommunal fastighetsavgift	39,4	35,8	39,4	35,8
Övriga kortfristiga fordringar	7,6	8,8	10,0	9,7
Upplupna ränteintäkter	7,3	6,4	7,3	6,4
Upplupna skatteintäkter	-	-	-	-
Förutbetalda kostnader / upplupna intäkter	62,8	43,3	86,0	75,8
Summa kortfristiga fordringar	211,2	155,3	238,3	190,1
Not 14 Kassa och Bank				
Kassa	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankmedel	215,9	129,4	309,6	170,4
Summa kassa och bank	215,9	129,4	309,6	170,4
Tyresö kommun har en koncernkontokredit på 150 Mkr som inte var utnyttjad vid bokslutstillfället.				
Not 15 Eget kapital				
Ingående kapital enligt balansräkningen *)	1 045,7	1 070,1	1 597,8	1 603,4
Justering av eget kapital **)	-14,1	-	-13,4	-
Periodens resultat	99,0	-24,4	141,3	-5,6
Summa eget kapital	1 130,6	1 045,7	1 725,7	1 597,8
*) Kommunens skuld till Renhållnings-kollektivet och VA-kollektivet ingår i kortfristiga skulder, se not 18. **) I kommunen återförd uppskrivning av insatskapital Kommuninvest (14,1) pga ny lag LKBR.				
Not 16 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser				
Avsatt till pensioner, tjänstemän				
Ingående avsättning pensioner, exkl ÖK-SAP	216,7	185,4	216,7	185,4
Försäkring	-	-	0,0	-
Ränteuppräknig	2,3	2,0	2,3	2,0
Basbeloppsuppräknig	4,8	2,9	4,8	2,9
Nya utbetalningar	-6,6	-5,9	-6,6	-5,9
Sänkning av diskonteringsränta	-	-	-	-
Intjänad PA-KL	0,1	-	0,1	-
Slutbetalning FÅP	-	-	-	-
Intjänad Förmånsbestämd ålderspension	28,3	32,6	28,3	32,6
Nya efterlevandepensioner	0,3	0,3	0,3	0,3
Övrig post	-0,1	-0,7	-0,1	-0,7
Utgående avsättning, exkl. särskild löneskatt	245,7	216,7	245,7	216,7
Löneskatt	59,6	52,6	59,6	52,6
Summa avsatt till pensioner, exkl ÖK-SAP	305,3	269,2	305,3	269,2
Ingående avsättning pensioner ÖK-SAP	-	0,1	0,0	0,1
förändring under året ÖK-SAP	-	-0,1	0,0	-0,1
Utgående avsättning, exkl. särskild löneskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
Löneskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avsatt till pensioner ÖK-SAP	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avsatt till pensioner, tjänstemän	305,3	269,2	305,3	269,2
(se även specifikation, not 16a)				

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Avsatt till pensioner, förtroendevalda				
Avsättning för förtroendevaldas pensioner, OPF-KL och PFA	11,0	10,1	11,0	10,1
Löneskatt	2,7	2,4	2,7	2,4
Summa avsatt till pensioner, förtroendevalda	13,7	12,5	13,7	12,5
Summa avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	319,0	281,7	319,0	281,7
Not 16a Specifikation per förmån				
Pensionsbehållning	0,0	0,0	0,0	0,0
Förmånsbestämd ÅP	239,4	210,1	239,4	210,1
Pension till efterlevande	1,1	1,1	1,1	1,1
PA-KL pensioner	5,2	5,5	5,2	5,5
Särskild avtalspension ÖK-SAP	-	-	-	-
Löneskatt	59,6	52,6	59,6	52,6
Summa specifikation, not 16a	305,3	269,2	305,3	269,2
Antal tjänstemän som enligt avtal har rätt till visstidspension	0	0	0	0
Aktualiseringsgrad	98,0%	98,0%	98,0%	98,0%
Not 17 Långfristiga skulder				
Lån i banker och kreditinstitut (se specifikation, not 17a)	1 000,0	680,0	2 872,8	2 454,9
Avgår kortfristig del av långfristigt skuld *)	-300,0	-330,0	-807,8	-840,0
Långfristig leasingskuld	0,2	0,3	0,2	0,3
Gatukostnadsbidrag	127,1	110,1	127,1	110,1
VA-anslutningsbidrag	148,8	127,5	141,1	119,4
Investeringsbidrag	203,3	200,4	190,6	187,7
Investeringsfond VA	-	5,0	-	5,0
Investeringsfond Renhållning	-	12,0	-	12,0
Summa långfristiga skulder	1 179,5	805,3	2 524,1	2 049,4
Investeringsbidrag, gatukostnadsersättningar och anslutningsavgifter periodiseras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarande tillgång har.				
*) omräkning av jämförelsetal 2018, enligt RKR R12. Från årsbokslut 2019 bokför kommunen lån som förfaller inom ett år som kortfristig del av långfristigt skuld.				
Not 17a Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut				
Lån som förfaller inom				
0-1 år	300,0	330,0	1 072,8	840,0
1-3 år	510,0	200,0	1 410,0	959,9
3-5 år	140,0	100,0	340,0	470,0
Senare än 5 år	50,0	50,0	50,0	185,0
Summa	1 000,0	680,0	2 872,8	2 454,9
Kreditgivare				
Nordea Hypotek	-	-	275,0	75,0
Handelsbanken	-	-	-	-
Kommuninvest	1 000,0	680,0	2 497,8	2 179,9
SEB	-	-	100,0	200,0
Summa kreditgivare	1 000,0	680,0	2 872,8	2 454,9

Checkräkningskrediterna uppgår till 150 Mkr, varav 0 Mkr var utnyttjad per 2019-12-31

Kommunens snittränta 2019-12-31 uppgick till 0,52% inkl derivat.

Tyresö Bostäders snittränta 2019-12-31 uppgick till 0,44% inkl derivat, exkl borgensavgift

Tyresö Vindkrafts AB låneskuld uppgick till 32,8 mkr per 2019-12-31 och räntan är bunden till 0,83%

Kommunens räntebindningstid uppgår till 891 dagar

Tyresö Bostäders räntebindningstid uppgår till 679 dagar

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsboks slut 2019	Årsboks slut 2018	Årsboks slut 2019	Årsboks slut 2018
Not 18 Kortfristiga skulder				
Kortfristig del av långfristig skuld	300,0	330,0	807,8	840,0
Leverantörsskulder	166,8	136,8	199,8	163,4
Personalens skatter och avgifter	48,2	51,2	48,2	51,2
Moms och punktskatter	7,6	5,2	7,6	7,3
Övriga kortfristiga skulder	37,7	60,5	43,1	57,7
Upplupna pensionskostnader	45,4	43,9	45,4	43,9
Upplupen löneskatt	12,6	11,2	12,6	11,2
Upplupna semesterlöner	69,3	70,7	69,3	70,7
Upplupna räntekostnader	0,6	1,3	0,6	1,3
Förutbetalda skatteintäkt	22,4	19,4	22,4	19,4
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter *)	97,4	83,8	130,2	108,4
Summa kortfristiga skulder	807,9	813,9	1 386,8	1 374,4
*) Ingår skuld till Renhållnings-kollektivet med 27,8 mnkr och till VA-kollektivet med 13,2 mnkr.				
Not 19 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder och eller avsättningar				
Ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998				
Ingående ansvarsförbindelse	612,2	624,5	612,2	624,5
Ränteuppräkning	4,2	3,8	4,2	3,8
Basbeloppsuppräkning	15,0	9,8	15,0	9,8
Gamla utbetalningar	-36,9	-34,8	-36,9	-34,8
Sänkning av diskonteringsränta	-	-	-	-
Aktualisering	-	-	-	-
Bromsen	-	-	-	-
Övrig post	-4,3	9,0	-4,3	9,0
Utgående ansvarsförbindelse, exkl. särskild löneskatt	590,2	612,2	590,2	612,2
Löneskatt	143,2	148,5	143,2	148,5
Summa pensionsförpliktelser KPA	733,4	760,7	733,4	760,7
Pensionsskuld Södertörns Brandförsvärsförbund, inkl. löneskatt	-	-	-	-
Förtroendevaldas pensioner *)	3,1	4,4	3,1	4,4
Löneskatt	0,7	1,1	0,7	1,1
Summa pensionsförpliktelser	737,2	766,1	737,2	766,1
*) Tyresö kommun har två förtroendevalda som enligt avtal har rätt till visstidspension.				
Not 20a Borgensåtaganden				
Tyresö Bostäder AB	1 840,0	1 740,0	-	-
Tyresö Vindkraft AB	32,8	34,9	-	-
Tyresö Sportcenter AB	0,5	0,5	0,5	0,5
Tyresö Nya Badanläggning AB	140,0	140,0	140,0	140,0
Trollbäckens Tennisklubb	4,0	4,0	4,0	4,0
Brf Hanviken (Aniara)	11,5	23,1	11,5	23,1
Tyresö Strands Båtklubb	3,0	3,3	3,0	3,3
Summa borgensåtaganden	2 031,8	1 945,8	159,0	170,9

Not 20b Solidarisk borgen

Tyresö kommun har i september 2010 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 290 kommuner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Tyresö kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige ABs totala förpliktelser till 460 925 942 275 kronor och totala tillgångar till 460 364 563 304 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2 812 510 187 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 810 139 018 kronor.

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Not 21 Övriga ansvarsförbindelser				
Garantiåtagande mm	-	-	0,5	0,4
Summa, övriga ansvarsförbindelser	0,0	0,0	0,5	0,4
Not 22a Hyres- och leasingåtaganden, operationella				
Inom 1 år	8,0	10,5	3,4	3,7
senare än ett år men inom fem år	116,9	117,3	93,7	92,4
senare än fem år	370,7	377,9	365,2	370,7
Summa hyres- och leasingåtaganden	495,6	505,7	462,3	466,8
Not 22b Hyres- och leasingåtaganden, finansiella				
Inom 1 år	-	-	-	-
senare än ett år men inom fem år	0,2	0,3	0,2	0,3
senare än fem år	-	-	-	-
Summa hyres- och leasingåtaganden	0,2	0,3	0,2	0,3
Summa panter och ansvarsförbindelser (not 19-22)	3 264,8	3 217,9	1 359,1	1 404,5

Noter kassaflöde

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Not X Justering för ej likviditetspåverkande poster				
Avskrivningar	116,2	112,2	161,324	171,9
Resultateffekt av utrangeringar	0,1	-	5,231	-
Gjorda avsättningar	30,7	47,1	30,410	47,1
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	2,1	-13,7	-4,851	-0,8
Årets exploateringsresultat	-16,0	-	-8,542	-
Justering för periodiserade anslutningsavgifter VA	-4,3	-3,7	-4,271	-3,7
Justering för periodiserade offentliga bidrag	-1,1	-0,9	-1,075	-0,9
Justering för intäktsförd gatukostn./expl. ersättning från privata	-5,9	-5,9	-5,881	-5,9
Övriga ej likviditetspåverkande poster	6,7	13,1	11,520	43,0
Summa not X	128,6	148,2	183,9	250,7
Not Y Övriga likviditetspåverkande poster				
Utbetalning av avsättningar för pensioner	-6,6	-6,0	-6,6	-6,0
Summa not Y	-6,6	-6,0	-6,6	-6,0

Övriga upplysningar som ska lämnas i not

Särredovisning av Vatten och Avlopp

Resultatrapport Vatten och Avlopp (mnkr)	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Verksamhetens intäkter	98,8	93,0
Verksamhetens kostnader	-84,3	-73,0
Avskrivningar	-11,2	-9,6
Verksamhetens nettokostnader	3,3	10,4
Finansiella intäkter	-	-
Finansiella kostnader	-1,9	-2,9
Årets resultat	1,4	7,5
Avsättning/återföring förutbetalad intäkt VA-kollektivet	-6,4	-2,5
Avsättning till investeringsfond VA	5,0	-5,0
Resultat efter bokslutsdisposition	0,0	0,0

Balansrapport Vatten och Avlopp (mnkr)	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Anläggningstillgångar		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	364,6	281,1
Maskiner och inventarier	2,4	0,7
Summa anläggningstillgångar	367,0	281,8
Omsättningstillgångar		
Kortfristiga fordringar	28,2	8,0
Summa omsättningstillgångar	28,2	8,0
SUMMA TILLGÅNGAR	395,2	289,8
Ingående eget kapital	11,7	4,2
Årets resultat	1,4	7,5
Summa eget kapital	13,1	11,7
Kortfristiga skulder	21,0	4,4
Långfristiga skulder	361,1	273,7
Summa avsättningar och skulder	382,1	278,1
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	395,2	289,8

Räkenskapsrevision

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018	Årsbokslut 2019	Årsbokslut 2018
Total kostnad för räkenskapsrevision	-0,6	-0,5	-0,9	-0,7
Varav kostnad för de sakkunnigas granskning av räkenskaperna	-0,4	-0,3	-0,6	-0,5

Driftredovisning

(mnkr)	Intäkter	Kostnader	Netto- kostnader	Kommun- bidrag	Avvikelse 2019	Avvikelse år 2018
Barn- och utbildningsnämnden						
Förskola	34,5	-352,3	-317,8	320,7	2,9	4,1
Grundskola	99,7	-827,1	-727,4	725,2	-2,2	-24,8
Totalt	134,2	-1 179,4	-1 045,1	1 045,9	0,7	-20,8
Arbetsmarknads- och socialnämnden						
Individ- och familjeomsorg	52,1	-297,0	-244,9	236,1	-8,8	-23,0
Arbete och integration	49,5	-59,7	-10,2	11,3	1,1	-2,2
Varav flyktingverksamhet	40,2	-41,3	-1,1	2,0	0,9	-1,5
Totalt	101,5	-356,7	-255,2	247,4	-7,8	-25,2
Äldre- och omsorgsnämnden						
Äldreomsorg	89,2	-438,4	-349,2	361,1	11,9	-11,0
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	18,0	-271,4	-253,5	254,9	1,4	1,0
Totalt	107,1	-709,8	-602,7	616,0	13,3	-10,0
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden						
Gymnasieskola	64,1	-296,2	-232,1	228,7	-3,4	-0,7
Vuxenutbildning	21,2	-46,0	-24,8	28,2	3,4	5,7
Totalt	85,2	-342,2	-256,9	256,9	-0,0	5,0
Kultur- och fritidsnämnden						
Bibliotek, kultur och fritid, fritidsgårdar	17,6	-120,9	-103,3	107,7	4,4	1,7
Totalt	17,6	-120,9	-103,3	107,7	4,4	1,7
Byggnadsnämnden						
Bygglövsverksamhet	5,8	-12,6	-6,8	6,3	-0,6	-1,1
Totalt	5,8	-12,6	-6,8	6,3	-0,6	-1,1
Kommunstyrelsen						
Plan och exploatering	18,3	-54,4	-36,1	35,9	-0,3	-8,1
Väghållning och park	22,3	-92,9	-70,6	70,5	-0,1	3,6
Miljö, trafik och övrigt	1,9	-8,4	-6,5	6,9	0,5	1,4
Vatten och avlopp	97,4	-97,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Renhållning	43,7	-43,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Näringsliv	0,1	-1,4	-1,3	1,3	0,0	0,0
Gemensam verksamhet	417,8	-553,6	-135,7	150,1	14,4	-9,4
Kommunalförbund med mera	0,0	-43,3	-43,3	43,7	0,5	0,1
Politisk verksamhet	0,1	-26,8	-26,7	25,8	-1,0	-1,5
Totalt	601,6	-921,8	-320,2	334,2	13,9	-13,9
Summa verksamhetsområden	1 053,1	-3 643,4	-2 590,3	2 614,3	23,9	-64,3

Finansförvaltning

(mnkr)

	Intäkter	Kostnader	Netto- kostnader	Budget	Avvikelse 2019	Avvikelse 2018
Kostnad kommunbidrag			-2 614,3	-2 614,4	0,2	
Pensionsutbetalningar	0,0	-56,6	-56,6	-55,5	-1,1	0,5
Förändring semesterlöneskuld	0,0	-0,8	-0,8	-1,0	0,2	-0,4
Förändring pensionsavsättning	0,0	-12,8	-12,8	-11,0	-1,8	-20,4
Statsbidrag maxtaxa	12,2	0,0	12,2	12,5	-0,3	-1,0
Intäkt kapitaltjänst (internränta)	16,5	0,0	16,5	16,7	-0,2	-0,5
Övrigt						
Exploateringsvinster	33,8	-20,3	13,5	10,0	3,5	
Simhall	0,0	-15,4	-15,4	-16,0	0,6	0,8
Jämförelsestörande poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-18,0
Interna poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt finansförvaltning	10,4	-8,6	1,8	0,0	1,8	38,2
Summa finansförvaltning	72,8	-114,5	-41,8	-44,3	2,5	-0,9
Summa verksamheten	1 125,9	-3 758,0	-2 632,1	-2 658,7	26,5	-65,2
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem						
Skatteintäkter	2 508,1	0,0	2 508,1	2 493,8	14,3	0,8
Generella statsbidrag och utjämnning	236,1	-13,2	222,9	224,3	-1,4	-3,6
Summa skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem	2 744,2	-13,2	2 730,9	2 718,1	12,8	-2,7
Finansiella intäkter	14,1	0,0	14,1	6,5	7,6	7,9
Finansiella kostnader	0,0	-13,9	-13,9	-11,5	-2,4	7,3
Jämförelsestörande finansiella poster						4,0
Resultat	3 884,1	-3 785,1	99,0	54,4	44,7	-48,7
Generella statsbidrag och utjämnning						
Inkomstutjämnning	9,9	0,0	9,9	17,5	-7,6	-27,4
Kostnadsutjämnning	103,4	0,0	103,4	109,6	-6,2	-5,1
Regleringspost	33,7	0,0	33,7	21,1	12,6	16,1
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämnning	0,0	13,2	-13,2	-13,4	0,2	1,4
Generellt statsbidrag	10,0	0,0	10,0	9,5	0,5	13,0
Fastighetsavgift	79,1	0,0	79,1	80,0	-0,9	-1,6
Sammanlagt	236,1	13,2	222,9	224,3	-1,4	-3,6

Investeringsredovisning

	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse 2019	Utfall ack 2019	Total budget	Kvar av Total
EXPLOATERINGSPROJEKT						
Exploatering Östra Tyresö						
Östra Tyresö etapp 7-11	19 174	44 252	25 078	230 382	263 394	33 012
Östra Tyresö etapp 13-17	4 701	200	-4 501	7 095	87 600	80 505
Större exploateringsprojekt						
Norra Tyresö Centrum	48 799	-57 288	-106 087	86 064	101 133	15 069
Wättingestråket	3 096	6 086	2 990	8 944	111 229	102 285
Trollbäckens centrumstråk	198	708	511	2 490	12 000	9 510
Övriga exploateringar	18 475	20 323	1 848	-4 325	133 708	138 033
INFRASTRUKTURPROJEKT						
Infrastrukturprojekt	38 233	20 963	-17 270	82 845	189 835	106 990
ÖVRIGT STADSBYGGNAD						
Samhällsbyggnadsfrågor	2 260	10 300	8 040	13 820	48 140	34 320
Samlingsanslag samhällsbyggnadsutredningar	746	10 000	9 254	746	40 000	39 254
Verksamhetsrelaterat	183	2 825	2 642	183	8 525	8 342
Markreserv	84 038	78 273	-5 765	110 246	118 400	8 155
VERKSAMHETSLOKALER OCH ANLÄGGNINGAR						
Samlingsanslag fritidsanläggningar	136	1 000	864	2 059	4 000	1 941
Övriga fritidsanläggningar	5 181	12 839	7 658	22 031	58 450	36 419
Verksamhetslokaler	183 324	225 771	42 447	293 752	1 111 800	818 048
varav lokaler för kultur- och fritid	48 109	30 000	-18 109	70 271	328 000	257 729
varav lokaler för skola	100 126	90 000	-10 126	153 757	466 000	312 243
varav lokaler för förskola	9 964	27 290	17 326	32 197	173 200	141 003
varav lokaler funktionshinder/IFO	25 125	30 481	5 356	35 163	57 500	22 337
varav lokaler teknisk förvaltning	0	48 000	48 000	2 364	87 100	84 736
SAMLINGSANSLAG						
Samlingsanslag för fastighet, initierat av hyresgäst	8 750	20 000	11 250	17 519	80 000	
Samlingsanslag för fastighet, initierat av ägaren	3 788	10 000	6 213	3 788	40 000	
Samlingsanslag planerat underhåll komponent	0	0	0	0	15 000	
Inventarier, IT och småinvesteringar	0	5 000	5 000	633	20 000	
Inventarier förvaltningar	3 373	5 000	1 628	6 955	20 000	
Samlingsanslag till Kommunstyrelsens förfogande	0	0	0	0	15 000	
Samlingsanslag/förfogandemedel kommunstyrelsen lokalinvesteringar	0	20 000	20 000	0	90 000	

TEKNISKA VERKSAMHETER						
Skattefinansierad						
Gata park	40 106	29 882	-10 224	60 357	141 000	80 643
Avgiftsfinansierad						
Vatten och avlopp	-346	13 000	13 346	5 687	81 000	75 313
Renhållning	-2 067	7 582	9 649	23 174	86 500	63 326
Summa skattefinansierad verksamhet	464 559	466 134	1 575	945 583	2 709 214	1 763 631
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	-2 414	20 582	22 996	28 860	167 500	138 640
SUMMA INVESTERINGSPROGRAM	462 146	486 716	24 570	974 444	2 876 714	1 651 165

Redovisningsprinciper

Kommunen

Kommunens redovisning är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR), vilket bland annat innebär att:

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de **beräknas inflyta**.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Gränsdragning mellan kostnad och investering.

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav **med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras** som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen i Tyresö kommun har satts till 50 000 kr. För investeringar i hyrda lokaler har gränsen beslutats till 500 000 kr.

Anläggningstillgångar. Kommunen tillämpar RKR 18.1 för räkenskapsåret 2019, vilket innebär att investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar bokförs som förutbetalda intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Avskrivningar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning, det vill säga lika stora nominella belopp varje år. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. För tillgångar i form av mark och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Intervall avskrivningstider:

Byggnader och anläggningar	5 – 50 år
Maskiner och inventarier	3 – 25 år
Aktier och andelar	ingen avskrivning
Mark, bostadsrätter	ingen avskrivning

Omrövning av nyttjandeperiod ska ske om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt.

Kommunen tillämpar komponentavskrivning enligt rekommendation RKR R4. För anläggningstillgångar med komponenter som har olika nyttjandeperiod och där varje komponents anskaffningsvärde är betydande i förhållande till totalt anskaffningsvärde för investeringen ska uppdelning göras på komponenter. Detta för att avskrivningarna ska ge en rättvisande resultatredovisning.

Egen nedlagd tid som är direkt hänförlig till investeringsprojekt debiteras investeringen med faktisk lönekostnad, enligt RKR R4.

Skatteintäkter. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s prognos i enlighet med rekommendation RKR R2.

Säkringsredovisning. Kommunen tillämpar säkringsredovisning för räntetak i form av optioner enligt RKR R8.

Pensionsskuld före 1998 redovisar Tyresö kommun som en ansvarsförbindelse, enligt blandmodellen. Pensionsskuld som uppkommit från 1 januari 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen och årets förändring redovisas som verksamhetskostnad i resultaträkningen. Pensionsskuldens räntekostnad **redovisas bland finansiella kostnader i resultaträkningen**. Pensionsförpliktelser värderas enligt RIPS17.

Jämförelsestörande poster särredovisas på egen rad i resultaträkningen samt i not. För att en post ska betraktas som jämförelsestörande, ska posten uppgå till ett väsentligt belopp samt vara av sådant slag att den är viktig att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder, enligt RKR R11.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunförbund i vilka kommunen har ett betydande **inflytande**. Den **sammanställda redovisningen upprättas** enligt förvärvsmetoden. Konsolidering sker med proportionell metod.

Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar:

- Tyresö Bostäder AB och Tyresö Vindkraft AB – helägt dotterbolag 100 %
- Södertörns Miljö- & hälsoskyddsförbund 29,6 %
- Södertörns Överförmyndarnämnd 13,16 %
- Södertörns brandförsvarsförbund 9,04 %
- Världsljus AB 5,5 %
- Stockholmsregionens Försäkrings AB 4,07 %
- Inera AB 0,16 %

Samtliga bolag där kommunens ägarandel överstiger 20 procent av rösterna konsoliderats, med undantag för Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund där konsolideringsskyldighet ej föreligger enligt rekommendation RKR R16, på grund av att verksamheten är av obetydlig omfattning för kommunen.

De kommunala bolagen tillämpar årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Vid avvikelser i redovisningsprinciper mellan kommunen och de kommunala bolagen är kommunens redovisningsprinciper vägledande för den sammanställda redovisningen.

Revisionsrapport

Postadress 135 81 Tyresö
Besöksadress Marknadsgänd 2
Telefon 08-578 291 00
E-post kommun@tyreso.se
www.tyreso.se
www.facebook.se/tyresokommun

tyresö kommun

§ 10

Dnr 2019/KFN 0005 10

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsberättelse 2019

Kultur- och fritidsnämndens beslut

- Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 9 Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar 2019 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2019 för kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden 9 Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar. Verksamhetsberättelsen redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2019 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt riskhanteringsplanen.

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

En prövning av barnets bästa har inte genomförts och bedöms inte relevant i samband med verksamhetsberättelsen.

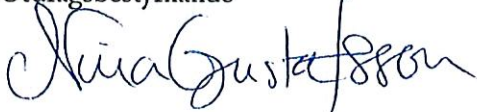
Ordförandeförslag

Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 9 Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar 2019 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om kultur- och fritidsnämnden bifaller ordförandeförslaget.

Kultur- och fritidsnämnden bifaller ordförandeförslaget.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--

Bilagor

Verksamhetsberättelse 2019 KFN.pdf

Tjänsteskrivelse. Verksamhetsberättelse KFN.pdf

Besöksstatistik biblioteken 2019.pdf

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Karin Sundström
Utredare
08-5782 95 09
karin.sundstrom@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2020-02-14

1 (3)

Diarienummer
2020/KFN 0004

Kultur- och fritidsnämnden

Verksamhetsberättelse 2019 för kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut till kultur- och fritidsnämnden

- Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 9 Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar 2019 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Kultur- och fritidsförvaltningen

Inger Lundin
Förvaltningschef

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2019 för kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden 9 Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar. Verksamhetsberättelsen redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2019 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt riskhanteringsplanen.

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

En prövning av barnets bästa har inte genomförts och bedöms inte relevant i samband med verksamhetsberättelsen.

Viktiga händelser

I januari 2019 bildades förvaltningen för liv och hälsa där kultur- och fritidssektorn ingick som en av fyra sektorer. Under hösten påbörjades en omorganisation som innebar att sektorn bildade en egen förvaltning fr.o.m. 13 januari 2020.

- Bygget av ishallen är påbörjad. Vissa komplikationer har uppstått vid markarbetet och Tyresö FF:s klubbhus fick rivas. Nya lokaler har iordningsställt.
- En ombyggnad av entrén till biblioteket i Tyresö centrum har genomförts.
- I Alby har motionsspåren med belysning färdigställt.
- Bygget av ny idrottshall i Fornudden har påbörjats. Arkitekttävlingen och omröstningen om utformningen av bron över till Tyresta har avslutats och det vinnande förslaget har presenterats.

Sammanfattande slutsatser

Alla enheter inom verksamhetsområdet bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar har uppfyllt alla mål och bidrar till att uppfylla de strategiska målen. De särskilda uppdragen och nämnduppdragen har genomförts.

Statistiska centralbyråns medborgarmätning från 2019 visar att nöjd-medborgarindex för idrotts- och motionsanläggningar och fritidsmöjligheter är högre än genomsnittet bland deltagande kommuner och högre än värdet för kommuner i samma storlek. Nöjd-medborgarindex för kultur har ökat från 59 till 63 och ligger numera över genomsnittet för deltagande kommuner. Det är framförallt medborgarnas synpunkter på biblioteksverksamheten som har förbättrats sedan förra mätningen. Genomförda brukarundersökningar visar att deltagarna känner delaktighet och är trygga i verksamheterna. Fritidsgårdarna har tagit fram en handlingsplan för att öka tryggheten ytterligare.

Antalet besökare på biblioteken är på ungefär samma nivå som föregående år. Antalet besökare på biblioteket i centrum ökar och minskar på filialerna. Flera större arrangemang har genomförts som, Tyresöfestivalen, Kultur i Höstmörkret, Kultur- och idrottsgalan, Nationaldagsfirande och Min Fritidsmässan.

Alla verksamheter har aktivt arbetat med att nå nya målgrupper. Verksamhetsområdets ekonomi är i balans och redovisar ett överskott. Riskerna har följts upp och bedöms inte vara så stora. Sjukfrånvaron för verksamhetsområdet som helhet är låg.

Antalet besökare per bibliotek under 2019

Antalet besökare på biblioteket i Tyresö centrum har ökat. Resultatet beror på att en mängd olika aktiviteter för olika målgrupper tillhandahålls kontinuerligt, initierade och genomförda av biblioteksanställda eller i nära samarbete med föreningar och/eller andra aktörer, vilket lockar många besökare. Skandiafastigheter har genomfört en omfattande renovering och uppfräschning av entrén från Tyresö centrum till biblioteket under hösten 2019 med målet att entrén ska upplevas som ljus och inbjudande, och tryggare för besökare till biblioteket. Ombyggnaden har pågått under större delen av hösten, och har påverkat tillgängligheten för besökarna.

Antalet besökare har blivit färre på biblioteken i Strand och Trollbäcken. Resultatet beror på att biblioteket i Trollbäcken flyttades till tillfälliga lokaler på Kumla allé under 2018. Lokalen på Kumla allé är mindre än lokalen på Vendelsövägen, och rymmer inte samma mängd böcker som tidigare. Besökare som tillhör gruppen daglediga upplevs ha hittat till lokalen på Kumla allé och skolorna i närområdet bokar ibland in sig för att komma med klasser och låna böcker. Målgrupperna barn och föräldrar samt skolediga barn besöker dock inte filialen i samma utsträckning som tidigare. Flera aktiviteter för att locka målgruppen har erbjudits under hösten och planeras för våren.

Biblioteket i Strand har samma öppettider som tidigare och besöks frekvent av barn och pedagoger från förskolorna i området, av äldre daglediga kommuninvånare samt av målgruppen barn i sällskap med föräldrar. Antalet inbokade grupper från skolorna samt gruppen skolediga ungdomar har dock minskat. Flera aktiviteter för att locka barn och unga har erbjudits under hösten och planeras för våren. Ett samarbete med Fritidsgården startades också under senhösten och planeras pågå även under våren.

Besökare per bibliotek per månad under 2019 Förtidsröstningen till EU-valet pågick på alla tre biblioteken i maj 2019

	Tyresö centrum	Filial Strand	Filial Trollbäcken*
Januari	17 934	2 626	2 626
februari	17 508	2 411	2 411
mars	18 274	2 681	2 681
april	14 279	2 360	2 360
maj	28 794	3 912	3 912
juni	11 099	1 216	1 160
juli	11 802	645	644
augusti	13 679	1 658	971
september	15 780	2 896	1 863
oktober	18 540	2 775	2 073
november	17 979	3 136	2 073
december	14 081	2 361	1 454

Jämförelse april månad 2018/2019

Besöksiffrorna för Trollbäcken från april 2018 visar antalet besökare till den större bibliotekslokalen på Vendelsövägen.

	Tyresö centrum	Filial Strand	Filial Trollbäcken
april 2018	13 528	2 790	3 696
april 2019	14 279	2 360	2 360*

Jämförelse maj månad 2018/2019

Förtidsröstningen till EU-valet pågick i maj 2019, besöksiffrorna för Trollbäcken från maj 2018 visar antalet besökare till den större bibliotekslokalen på Vendelsövägen.

	Tyresö centrum	Filial Strand	Filial Trollbäcken
Maj 2018	12 979	2 620	3 399
Maj 2019	28 794	3 912	3 912*

* Besöksräknaren på filialen i Trollbäcken monterades först i maj 2019 eftersom arbetet med installation av en ny brandsäker och tillgänglighetsanpassad dörr pågått. Antalet besökare på filialen i Trollbäcken uppskattas vara i nivå med antalet besökare till filialen i Strand, där besöksräknaren är på plats och fungerar.

Jämförelse juli månad 2018/2019

Biblioteket i Trollbäcken var stängt för flytt i juli 2018. Biblioteket i Tyresö c var öppet till klockan 16 på fredagar i juli 2018, och till klockan 18 i juli 2019.

	Tyresö centrum	Filial Strand	Filial Trollbäcken
juli 2018	10 398	768	Stängt
juli 2019	11 802	645	644

Jämförelse november månad 2018/2019

Biblioteket i Strand besöktes av många barngrupper under november i samband med avslutningar på Femåringar läser - bokprojektet med förskolan samt sångstunder för förskolan och daglediga barn.

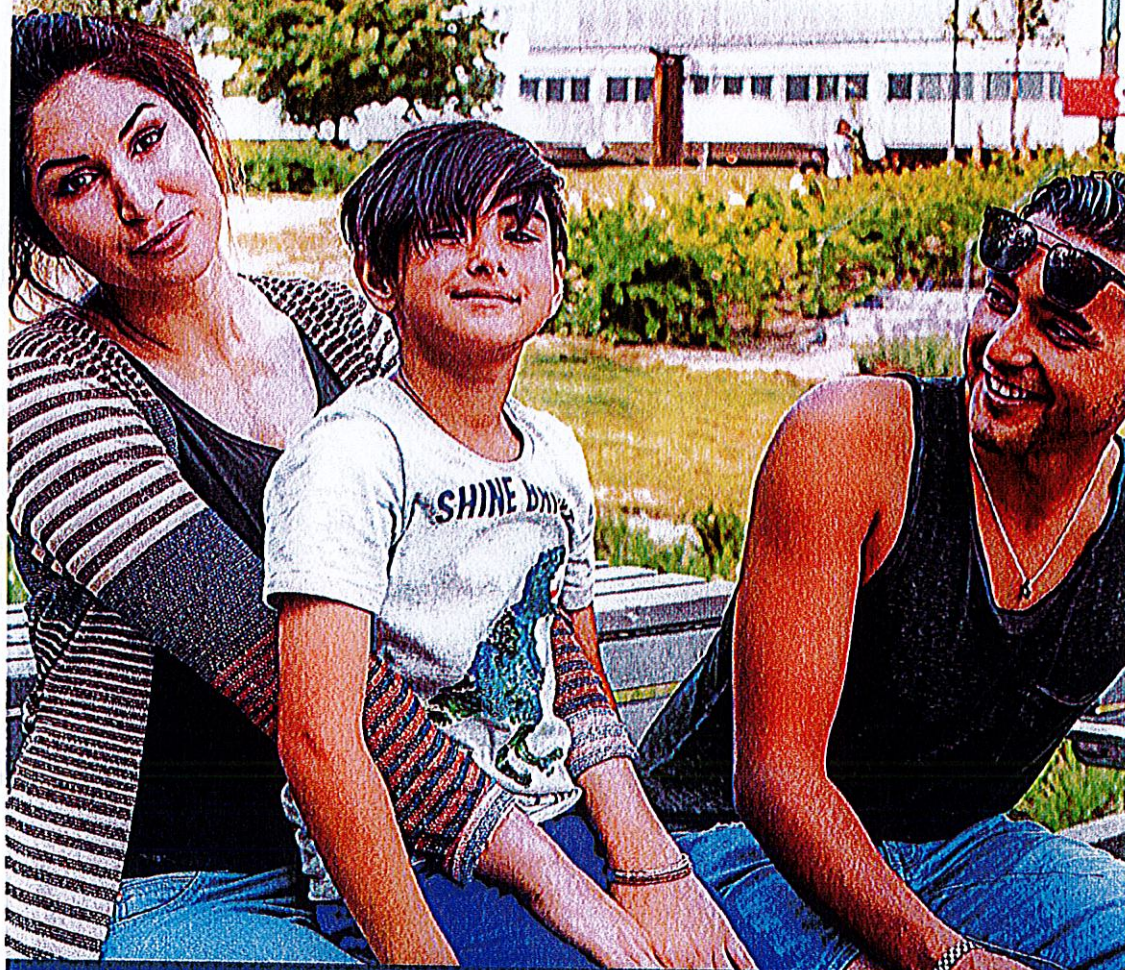
I samband med ombyggnaden av entrén till biblioteket i Tyresö c var hissen ur funktion vid 3 tillfällen under november månad. Besökare med barnvagn, rullator och rullstol kunde då inte besöka biblioteket. Detta kan ha påverkat att antalet besökare var något färre under november månad jämfört med motsvarande period 2018.

	Tyresö centrum	Filial Strand	Filial Trollbäcken
November 2018	18 609	2 597	Öppnades 17 november efter flytt till Kumla allé.
november 2019	17 979	3 136	2 073

Susanne Gunnarsson
Bibliotekschef

Verksamhetsberättelse 2019 Kultur- och fritidsnämnden

#härtrivsnyatankar

tyresö kommun

Verksamhetsberättelse 2019

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse 2019	1
Viktiga händelser	2
Uppföljning och analys av mål och resultat	3
Måluppfyllelse	3
Fokusområde - Trygga hela livet.....	3
Fokusområde - Delaktiga tillsammans.....	4
Fokusområde - I balans - för hållbarhet och hälsa.....	6
Särskilda uppdrag.....	8
Nämnduppdrag.....	9
Grundförutsättningar - Hållbar ekonomi.....	10
Grundförutsättningar - Hållbar kvalitetsutveckling.....	10
Grundförutsättningar - Attraktiv arbetsgivare.....	12
Kvalitetsgarantier	14
Verksamhetsuppdrag - Analys och slutsatser	14
Verksamhetsmått.....	14
Ekonomi	14
Resultaträkning per verksamhetsområde.....	15
Driftredovisning per verksamhet.....	16
Kommentar.....	16
Uppföljning av riskhanteringsplanen	17
Risker	17
Åtgärder kopplade till risk.....	17
Kontrollinsats kopplad till risk.....	17
Sammanfattande bedömning	18

Viktiga händelser

I januari 2019 bildades förvaltningen för liv och hälsa där kultur- och fritidssektorn ingick som en av fyra sektorer. Under hösten påbörjades en omorganisation som innebar att sektorn bildade en egen förvaltning fr.o.m. 13 januari 2020.

Några viktiga händelser är:

- Bygget av ishallen är påbörjad. Vissa komplikationer har uppstått vid markarbetet och Tyresö FF:s klubbhus fick rivas. Nya lokaler har iordningställts.
- En ombyggnad av entrén till biblioteket i Tyresö centrum har genomförts.
- I Alby har motionsspåren med belysning färdigstälts.
- Bygget av ny idrottshall i Fornudden har påbörjats.
- Arkitekttävlingen och omröstningen om utformningen av bron över till Tyresta har avslutats och det vinnande förslaget har presenterats.

Uppföljning och analys av mål och resultat

Måluppfyllelse

Fokusområde - Trygga hela livet

Strategiskt mål

Tyresöbornas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses, snabbt och enkelt

Bedömning	Trend
	

Kultur- och fritids verksamheter erbjuder mötesplatser som är öppna för alla, ett offentligt rum där människor kan ta del av kultur och kunskap. Genomförda brukarenkäter visar att deltagarna är trygga i verksamheterna. Under 2019 har olika trygghetsskapande åtgärder genomförts, som bättre belysning, skyltar och mer inbjudande lokaler. Flera av enheterna jobbar utifrån ett salutogent tänk och att ungdomar ska bli sedda och bekräftade vilket kan öka känslan av trygghet.

Nämndmål

Tyresöborna erbjuds trygga miljöer och mötesplatser för kultur- och fritidsaktiviteter

Bedömning	Trend
	

Sektorn bedriver mötesplatser som är öppna för alla, ett offentligt rum där människor kan ta del av kultur och kunskap utan att betala. Under 2019 har olika åtgärder gjorts som är trygghetsskapande som förbättrad belysning utomhus, utrustat inomhusmiljöerna i syfte att besökare ska känna sig trygga och att lokalerna ska kännas mer tillgängliga. Biblioteket har fått en ny och mer inbjudande entré och kvarnhjulsområdet har fått fler skyltar som lyser upp var verksamheterna finns. Kulturskolan har jobbat med sin värdegrund så att elever i sina pedagogiska möten ska känna sig välkomna, bli mötta med respekt och våga vara sig själva. Genomförda enkäter visar att deltagarna i hög grad känner sig trygga i verksamheterna. Kulturskolan har även förlagt undervisning på andra platser för att elever/ungdomar ska känna sig trygga i sina egna lokaler. Flera av enheterna jobbar utifrån ett salutogent tänk och att ungdomar ska bli sedda och bekräftade, vilket kan öka känslan av trygghet.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019-12
Tycker du att det någon gång har varit obehagligt att vara på fritidsgården? (Andel som svarar nej på frågan)			85.00%	84.50%
Tycker du att det någon gång har varit obehagligt utanför gården? (Andel som svarar nej på frågan)			80.2%	77.6%
Andel ungdomar i åk 9 som brukar gå på fritidsgården/träffpunkten någon gång ¹			16.00%	
Fritid - Andel ungdomarna i åk 2 på gymnasiet deltar i en ledarledd fritidsaktivitet eller träning			57.00%	
Fritid - Andel ungdomarna i åk 9 deltar i en ledarledd fritidsaktivitet eller träning			63.00%	
Kulturskolan - Jag känner mig trygg på väg till och från kulturskolan			93.00%	
Kulturskolan - Jag känner mig trygg under lektionerna			97.00%	
Kultur och bibliotek - Antalet timmar då det pågår aktiviteter i de lokaler avdelningen ansvarar för				

Fokusområde - Delaktiga tillsammans

Strategiskt mål

Tyresöborna är medskapare och delaktiga i kommunens utveckling

Bedömning	Trend
●	→

Brukarenkäten inom fritidsgårdsverksamheten visar att ungdomarna får vara med och bestämma vad som ska hända på gården och kan komma med förslag. Kulturenheten och biblioteket genomförde en brukarenkät under vintern 2018/2019. Enkäten innehöll frågor om lokalernas utformning, utbud av aktiviteter och program, medieutbud och andra övergripande frågor kring biblioteksverksamheten. Kultur- och fritidssektorn har också dialog med föreningslivet om olika frågor. Under året har ett antal evenemang genomförts där medborgare varit medskapare, exv. tysammansdagen, Tyresöfestivalen, funkisfestivalen m.m.

¹ Uppgifter från den länsövergripande Stockholmsenkäten som genomfördes 2018. Kulturskolans elevenkät genomförs vartannat år.

Nämndmål

Tyresöbor är medskapare och är delaktiga i kommunens utveckling inom kultur och fritid

Bedömning	Trend
●	→

Sektorns olika verksamheter jobbar kontinuerligt med att besökarna ska kunna påverka både lokalernas utformning och verksamhetens utbud. Genom olika enkäter skapas förutsättningar för att göra sin röst hörd och genom intervjuer med besökare. Enkäterna visar att en majoritet upplever stor delaktighet. Genom att personal är lyhörda, nyfikna på besökarna önskemål skapas nya aktiviteter. Under året har ett antal evenemang genomfört där medborgare varit medskapare, exv. tysammansdagen, Tyresöfestivalen, funkisfestivalen m.m. På biblioteket har man en anslagstavla i entrén där besökare kan lämna synpunkter och önskemål. När det var dags för förnyande av tidskriftprenumerationer fick besökare lämna önskemål om tidningar och tidskrifter och senare få en återkoppling på de förslag som kommit in. Kultur och fritidsverksamheten har kontinuerligt dialoger med föreningslivet.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019-12
Kulturskola - Jag får vara med och bestämma vad vi ska göra på lektionerna			82.00%	82.00%
Fritidsgårdarna - Jag får vara med och ta ansvar på fritidsgården			91.00%	93.60%
Fritidsgårdarna - Jag kan hjälpa till i fiket, fixa saker åt fritidsgården eller vara med och ordna aktiviteter, fester och annat som händer			90.00%	92.60%
Fritidsgårdarna - När vi ungdomar kommer med förslag till aktiviteter blir de av			93.00%	97.20%
Bibliotek och kultur - Antalet aktiviteter som genomförs där kommuninvånarna kan vara delaktiga och lämna synpunkter och förslag				1
Fritid - Tyresö kommun är bra på att lyssna på synpunkter och idéer från föreningslivet ²		56.00%		
Fritid - Vad tycker medborgare om öppettiderna vid kommunens idrotts- och motionsanläggningar	8.0		7.4	7.5

² En ny föreningsenkät har genomförts i början av 2020.

Fokusområde - I balans - för hållbarhet och hälsa

Strategiskt mål

Tyresö har en tillförlitlig och hållbar infrastruktur för hög livskvalitet

Bedömning	Trend
●	↗

Under året har sektorns olika verksamheter samutnyttjat varandras lokaler, t.ex. har Kulturskolan haft undervisning på Strandbiblioteket och Kringlans fritidsgård. Biblioteket har öppnat upp minibibbla i kulturskolans lokaler. Fritidsgårdsverksamheten har i samverkan med hemtjänsten och Tyresö väntjänst öppnat upp en mötesplats för äldre två eftermiddagar i veckan i kvarnhjulets lokaler. Motionsspåren i Alby har färdigställt med bättre underlag och ny belysning. Sektorn har i underlag till lokalförsörjningsplanen framhållit vikten av att man samutnyttjar lokaler. Flera olika föreningar använder sig av biblioteket för verksamhet riktade till medborgare, t.ex. schackklubben, Tyresö väntjänst, röda korset.

Nämndmål

Kultur- och fritidsnämndens verksamheter samordnas i flexibla och ändamålsenliga lokaler och anläggningar

Bedömning	Trend
●	↗

Under året har sektorns olika verksamheter samutnyttjat varandras lokaler, t.ex. har Kulturskolan haft undervisning på Strandbiblioteket och Kringlans fritidsgård. Biblioteket har öppnat upp minibibbla i kulturskolans lokaler. Fritidsgårdsverksamheten har i samverkan med hemtjänsten och Tyresö väntjänst öppnat en mötesplats för äldre två eftermiddagar i veckan i kvarnhjulets lokaler. Motionsspåren i Alby har färdigställt med bättre underlag och ny belysning. Sektorn har i underlag till lokalförsörjningsplanen framhållit vikten av att man samutnyttjar lokaler. Flera olika föreningar använder sig av biblioteket för verksamhet riktade till medborgare, t.ex. schackklubben, Tyresö väntjänst, röda korset.

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Fritid - Nyttjandegraden av lokaler				100.00%

Strategiskt mål

Tyresö är en kommun som skapar goda livsvillkor som förebygger ohälsa

Bedömning	Trend
●	→

Forskning visar att den psykiska hälsan ökar om befolkningen deltar i fritidsaktiviteter som främjar fysisk aktivitet och språkutveckling. Aktiviteter har genomförts för prioriterade målgrupper inom kultur och fritids verksamheter. Kulturskolan genomför "Dansa utan krav", en metod där man med dansens hjälp främjar hälsa för tonårsflickor med psykisk ohälsa. Verksamheterna genomför aktiviteter för prioriterade målgrupper nyanlända och funktionsnedsatta. Andelen barn och ungdomar som deltar i föreningslivet är relativt hög i Tyresö och fördelningen mellan flickor och pojkar är jämn.

Fritidsgårdsverksamheten arbetar hela tiden med vara goda förebilder, trygga vuxna och erbjuda en välkomnande miljö.

Nämndmål

Det finns både öppen verksamhet och organiserad verksamhet som främjar psykisk hälsa bland Tyresöborna.

Bedömning	Trend
	→

Sektorn bedriver verksamhet i det offentliga rummet där människor erbjuds möjlighet att delta i ett socialt sammanhang (KASAM) och kan ta del av kultur och kunskap bland annat i form av en mängd aktiviteter. Aktiviteter har arrangerats för de prioriterade målgrupperna men också för åldersgruppen 0 till 100 år. Att vara delaktig i en kulturaktivitet i grupp och vara fysiskt aktiv, vet vi med hjälp av forskning främjar hälsa. Det innebär att flera av sektorns verksamheter överlag har den effekten på våra barn och unga. Kulturskolan har under 2019 tagit initiativ till och startat något som kallas "Dansa utan krav". "Dansa utan krav" är en metod där man med dansens hjälp främjar hälsa för tonårsflickor med psykisk ohälsa. Föreningslivet i Tyresö bedriver verksamhet som lockar lika många flickor som pojkar. Detta är bättre än riksgenomsnittet. Nya riktlinjer för föreningsbidrag har tagits fram för att det ska vara enklare för föreningslivet att söka stöd. Tyresö var arrangörer av fritidsmässan för funktionshindrade och genomförde funkisfestivalen där segraren i riksfinalen kom från Tyresö. Digitalt utanförskap innebär att medborgare saknar kunskaper i att använda digitala verktyg för att underlätta vardagen och ta till sig information om samhället, speciellt gäller detta den äldre och den nyanlända delen av befolkningen. Biblioteket har en viktig uppgift i att medverka till att motverka digitalt utanförskap och erbjuder aktiviteter som främjar digital delaktighet. Besökare handleds också ofta i samband med biblioteksbesök. Surfatorer, I-pads, skrivare och scanner tillhandahålls under hela öppettiden. På så sätt främjas den psykiska hälsan.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Inom kultur- och fritidssektorn genomförs uppsökande aktiviteter (JA=1, NEJ=0)				1
Fritid - Antal deltagare i föreningslivet i åldrarna 7-20 år (alla)	7 347	6 598	6 205	6 613
Fritid - Antal deltagare i föreningslivet i åldrarna 7-20 år (flickor)	3 589	3 200	3 046	3 187
Fritid - Antal deltagare i föreningslivet i åldrarna 7-20 år (pojkar)	3 758	3 398	3 159	3 426
Det genomförs arrangemang som omfattar någon prioriterad grupp inom kultur- och fritidssektorn (JA=1, NEJ=0)				1

Särskilda uppdrag

Titel	Status
<p>Tillgänglighetsplan - Tillgänglighetsplanens förslag och aktiviteter behandlas för respektive verksamhetsområde vid framtagandet av nämndplan. Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen</p> <p>Kulturskolan är aktiv i att skapa förutsättningar för målgruppen barn och unga med funktionsnedsättning genom att aktivt samarbeta med Stimmets särskolas fritidsverksamhet och Bergfotens fritidsgård. Stimmets målgrupp får besök av två av kulturskolans musikpedagoger varje vecka och Bergfotens besökare möts av Kulturskolan under loven i både musik och dansfrämjande aktiviteter. Dessutom bedrivs bildundervisning för barn inom autismspektrat och en kurs i körsång för vuxna med funktionsnedsättning har startats.</p> <p>Funkisfestivalen har genomförts för ungdomar med funktionsnedsättning och vid den fanns teckentolkning. Naturguidningar för personer med funktionsnedsättning har genomförts.</p> <p>Tyresö har tillsammans med andra kommuner genomfört MinFritidsmässan för personer med funktionsnedsättning. Föreningslivet har erbjudit föreläsningar om parasport.</p> <p>Biblioteket erbjuder fritidsaktiviteter för barn- och ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. Biblioteket erbjuder också bibliotekstjänsten Boken kommer till låntagare som av långvarig eller kortvarig anledning inte själva kan ta sig till biblioteket på grund av funktionsnedsättning. De flesta av bibliotekets aktiviteter är öppna för alla, i lokalerna finns också möjlighet till brädspel, "häng" och medier i olika former.</p>	
<p>Integrationsstrategi - Integrationsstrategins förslag och aktiviteter behandlas för respektive verksamhetsområden vid framtagande av nämndplan. Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen</p> <p>Flera projekt pågår och är avslutade med stöd av det statliga bidraget till etablering och inkludering av nyanlända. Teater, dans mm har genomförts. Föreningslivet har genomfört ett antal projekt framförallt under sommaren.</p> <p>Biblioteket erbjuder språkkaféer och läxhjälp för målgruppen nyanlända och personer med annat modersmål än svenska i samarbete med föreningar. Biblioteket tillhandahåller också information om verksamheten på flera språk och på flera språknivåer.</p>	
<p>Ta fram en kommunövergripande biblioteksplan som gäller folkbibliotek, gymnasiebibliotek och skolbibliotek. Biblioteksplanen ska tas fram under 2019.</p> <p>Kommunfullmäktige tog beslut om förslaget till ny biblioteksplan i november och planen börjar gälla 2020-01-01. Planen togs fram i samverkan med barn- och utbildningsförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningssektorn.</p>	

I samband med verksamhetsberättelsen för 2018 beslutade kultur- och fritidsnämnden att två särskilda uppdrag från kommunplanen 2015-2018 fortsätter 2019.

Genomföra den planerade Albyutvecklingen

Paraplyprojektet Attraktiva Alby 2.0 kommer härnäst betraktas som ett forum för intern samverkan kring utvecklingen av Albyområdet snarare än ett paraplyprojekt. Redovisning av genomförda åtgärder och uppdrag har redovisats till nämnden i samband med verksamhetsberättelser 2015-2018. De kvarvarande finansierade uppdragen som tidigare följts upp under detta särskilda uppdrag kommer redovisas separat.

Spår och leder

Beläggning och belysning på motionsspåren har färdigställts under 2019. Förbättringen, upprustningen och om-dragningen av ridstigarna drivs som ett separat uppdrag av kultur- och fritidsförvaltningen.

Entré till Tyresta nationalpark

Detta är ett eget projekt som drivs av projektledare på stadsbyggnadskontoret och rapporteras vid behov till kultur- och fritidsnämnden.

Kulturfastigheter

Under 2019 arbetade förvaltningen med att sammanställa och konkretisera den behovsanalys som tagits fram genom dialog med verksamma intressenter i området. I väntan på rapporteringen av fastighetsavdelningens parallella uppdrag om att utreda och komma med förslag på den framtida användningen av de torp och kulturfastigheter som ägs av kommunen så framfördes inga behov av tilläggsinvestering för genomförandet i och med framtagandet av investeringsprogrammet i Kommunplan 2020. Förvaltningen har däremot formulerat en beställning av en förstudie till fastighetsavdelningen för verksamhetsanpassning som rör befintliga fastigheter inom Alby friluftsområde och dess framtida utnyttjande. I och med antagandet av Kommunplan 2020 så avskrevs de 5,4 miljoner kronor som återstod för fastighetsunderhåll. I och med att finansiering för projektering och genomförande saknas från och med 2020 så bedöms därmed denna del av det särskilda uppdraget som avslutat.

Det särskilda uppdraget om att genomföra den planerade Albyutvecklingen bedöms därmed som avslutat.

Etablera en ny huvudentré från Alby friluftsområde till Tyresta naturreservat och nationalpark.

Upphandling i form av en arkitekttävling för en nordlig entré är klar och vinnare är utsedd. Bygget av bron kommer att starta under hösten 2020.

Det särskilda uppdraget bedöms därmed som avslutat.

Nämnduppdrag

Titel	Status
Utreda möjligheten att digitalisera kulturskolans utbud i syfte att nå nya målgrupper. Uppdraget slutredovisades i delårsrapport 2.	
Genomföra informationsinsatser om Tyresös kulturhistoriska torp. Uppdraget slutredovisades i kultur- och fritidsnämnden i januari 2020.	
Utreda hur lokal- och aktivitetsbidrag kan stimulera barn och unga att fortsätta vara aktiva högre upp i åldrarna. Uppdraget fortsätter under 2020.	
Genomföra minst ett projekt/aktiviteter för att stärka rörelse och motion bland icke föreningsorganiserade ungdomar. Fritidsgårdsverksamheten inbjuder till aktiviteter som både motionerar hjärna och/eller kropp. Exempel på aktiviteter under året är, skidresa till Romme med ca 80 barn och unga, spontanidrott av olika slag i samlingssalar i anslutning till verksamheter eller i sporthallar och utomhus i kommunen. Dansevent med deltagare både från kommunen och från hela Stockholmsområdet har genomförts. Fritidsgårdarna har även samarbetat med det lokala föreningslivet för att på så sätt få ungdomarna att se vad det finns för utbud av olika typer av föreningar i kommunen, allt från folkdans till schack samt fotboll och handboll. Bergfotens fritidsgård har under året genomfört aktiviteter för att stärka rörelse och motion inom korttidstillsynen och öppna verksamheten.	
Utreda förutsättningar för medborgare att utöva E-sport i samverkan med Tyresö gymnasium. Fritidsgårdsverksamheten och Tyresö Gymnasium har i samverkan under hösten 2019 planerat för att öppna ett e-sportcafé i anslutning till cafeterian på Tyresö gymnasium. Datorerna är byggda av eleverna på gymnasiets e-sportsprofil och lokalerna på Tyresö gymnasium färdigställda under våren 2020.	

Utveckla mätmetoder för miljöpåverkan av kommunens gummigranulat på konstgräsplaner.

Uppdraget slutredovisades i delårsrapport 2.

Grundförutsättningar - Hållbar ekonomi

Alla kommunens verksamhetsområden ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser
Grundförutsättningar med inriktning på kommunens verksamheter

Bedömning	Trend

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott för 2019 och samtliga enheter bedrevs inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser. 2 av 6 enheter redovisade en prognossäkert inom +/- 1 % jämfört med augusti. Samtliga enheter har kontinuerliga möten med controller.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Andel verksamheter enligt verksamhetsrådets driftbudget som bedrivs inom budgeterat ram				100.00%
Andel verksamhetsområden med prognossäkerhet augusti inom +/- 1,0 %				33.30%

Grundförutsättningar - Hållbar kvalitetsutveckling

Mål och intentioner i lagstiftning eller motsvarande nationella styrdokument är uppfyllda i syfte att skapa värde och förbättrad situation för medborgare och intressenter med hänsyn till deras behov och förväntningar

Bedömning

Flera av verksamhetsrådets enheter har inga nationella styrdokument. Kulturskolan följer de nationella riktlinjerna för kulturskoleverksamhet. Biblioteket följer bibliotekslagen och under 2019 har bl.a. en biblioteksplan tagits fram.

Utlovade kvalitets- och servicenivåer är uppfyllda

Bedömning

De beslutade kvalitetsgarantierna har uppfyllts.

Antalet öppettimmar har minskat något på fritidsgårdarna, pga. av att man under hösten var tvungen att stänga verksamheter beroende på personalbrist. Under det sista kvartalet har verksamheten återigen varit öppen.

Antalet öppettimmar för korttidstillsynen på Bergfotens fritidsgård har ökat eftersom även lov ingår i siffrorna för 2019.

Antalet öppettimmar på biblioteken var lägre 2018 beroende på att Trollbäckens bibliotek var stängt under delar av året.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
(N09808) Öppethållande huvudbiblioteket, timmar/vecka	53	53	53	53
Bergfotens fritidsgård, LSS korttidstillsyn - antal öppettimmar			927	1 450
Fritidsgårdar - Årsöppettimmar	3 753	4 818	4 344	4 059
Bibliotek - Antal öppettimmar	5 928	6 050	5 437	6 034

Hållbar kvalitetsutveckling säkerställs och drivs av engagerade och kompetenta chefer och medarbetare

Bedömning

Frisk personal som trivs på sin arbetsplats och upplever att uppdraget är betydelsefullt. Möjlighet till kompetensutveckling och delaktighet gör att många medarbetare stannar kvar länge på sina arbetsplatser. Att få möjlighet att delta i nätverk, få handledning och ett nära ledarskap ger nöjda medarbetare och chefer. Årsarbetstiden ger möjlighet till flexibilitet, vilket underlättar verksamhet och anställdas egna prioriteringar. Övergripande mål för sjukfrånvaro uppnås, vilket är en indikator/analys god nog att arbetssituationen är bra.

Verksamheterna förbättras och utvecklas genom effektiva och innovativa processer och arbetssätt

Bedömning

Sektorns verksamheter ser över olika processer med målet att leverera verksamhet som känns angelägen för kommuninvånarna och verksamheternas prioriterade målgrupper.

Inpasseringssystem har införts på samtliga idrottshallar och kommer fortsätta under 2020 på flera anläggningar.

Kultur- och fritidsnämnden har beslutat om nya riktlinjer för föreningsstöd och studieförbundsbidrag. Inom kultur och fritids verksamhet har man färdigställt nya rutiner för föreningsstöd, projektmodell för evenemang samt kommunikationsprocess. Flera nya e-tjänster har införts.

Varje verksamhet redovisar hållbara resultat som ligger i framkant i jämförelse med andra aktörer inom samma område

Bedömning

Samtliga verksamheter deltar i nätverk där resultat mäts och jämförs. Verksamheterna rapporterar också in data till nationella myndigheter. Överlag visar detta att Tyresö kommun har bra resultat jämfört med andra kommuner.

Kungliga biblioteket(KB) har i uppdrag att samla in och sammanställa nationell officiell statistik kring biblioteksverksamhet. KBs analys av statistiken för folkbiblioteken i landet visar att utlåningen av fysiska medier har minskat, vilket också stämmer i Tyresö. Den visar att e-boksutlåningen ökar, vilket också stämmer i Tyresö. Antalet aktivitetstillfällen ökar, vilket också stämmer med trenden på kommunens bibliotek. Antalet fysiska besök minskar på landets folkbibliotek, men i Tyresö har vi lyckats bibehålla samma antal besökare som året innan.

SCB: medborgarundersökning visar att nöjdregionindex för fritidsaktiviteter och nöjdmedborgarindex för kultur och idrotts- och motionsanläggningar har ökat sedan förra årets mätning. Tyresö ligger över genomsnittet bland deltagande kommuner. Det är främst medborgarnas synpunkter på belysning i motionsspåren och biblioteksverksamheten som påverkar resultatet positivt.

I uppgifterna för kulturskolan anges antal elever i terminkurser. I andelen elever i kulturskolan ingår även 357 elever som deltagit i kortkurser, workshops och projekt.

Nyckeltal	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Bibliotek - antal fysiska besökare på biblioteken	225 763	240 699	235 537	235 897
Bibliotek - antal utlån	191 233	186 641	175 861	176 931
Bibliotek - antal webbesökare	93 972	106 051	111 583	114 733
(U09408) Medborgarundersökning - Nöjd Region-Index - Fritidsmöjligheter	67		66	67
(U09401) Medborgarundersökning - Nöjd Medborgar-Index - Kultur	60		59	63
(U09406) Medborgarundersökning - Nöjd Medborgar-Index - Idrott- och motionsanläggningar	67		67	70
Kulturskolan - antal elever	1 251	1 264	1 208	1 257
Kulturskolan - andel elever i kulturskolan/invånare 7-19 år	15.5%	15.0%	17.0%	18.0%
Kultur - Antal besökare i konsthallen		25 805	22 976	23 450

Grundförutsättningar - Attraktiv arbetsgivare

Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare dit medarbetare söker sig, är engagerade och utvecklas

Bedömning	Trend
	→

Överlag har kultur- och fritidssektorn många ansökningar till utannonserade tjänster. Det som är problematiskt är att hitta kompetent och utbildad personal inom fritidsgårdsverksamhet. Enheterna ger personalen möjligheter till kompetensutveckling, delta i nätverk och vara en del i utvecklingsarbetet.

Ingen medarbetarundersökning har genomförts 2019 och därmed finns inga nya HME-mått.

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
(U09200) Medarbetarengagemang (HME) kultur och fritid - Totalindex (alla)	84		82	

Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap

Bedömning	Trend
●	→

Tyresö kommun inledde under 2019 ett stort arbete med att implementera den nya ledarfilosofin, utbilda chefer och skapa gemensam syn på kommunens verksamhet genom chefsforum. För att nå målet behöver medarbetarna på enheten känna att chefen är tillgänglig och att deras uppdrag är tydliga. Medarbetare och chef träffas därför regelbundet för avstämning och förtydligar uppdrag, befogenhet och resurser. Ledningsgruppen för sektorn har gemensam handledning och diskuterar ledarskapsfrågor för att ge varandra stöd i att utföra gott ledarskap.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
(U09202) Medarbetarengagemang (HME) kultur och fritid - Ledarskapsindex (alla)	89		82	
(U09203) Medarbetarengagemang (HME) kultur och fritid - Styrningsindex (alla)	86		85	

Tyresö kommun har engagerade medarbetare

Bedömning	Trend
●	↗

För att öka engagemanget bland medarbetarna pågår ett arbete med för att förtydliga uppdrag och ansvar, både för grupper som arbetar med samma uppdrag men också för enskilda anställda. Ledningsgruppen för kultur och fritid jobbar gemensamt med att ta fram tydliga uppdrag och skapa förutsättningar för personal att vara delaktiga. Under 2019 har nytt projekt bildats inom sektorn "nätverk för unga" på initiativ från medarbetare.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
(U09201) Medarbetarengagemang (HME) kultur och fritid - Motivationsindex (alla)	76		78	

Tyresö kommun erbjuder goda anställningsvillkor och arbetsförhållanden

Bedömning	Trend
●	↗

Genom att ha stabilt personalläge med låg omsättning och kompetenta vikarier skapas stabilitet. Personalen har stora möjligheter att på egen hand planera, initiera och genomföra aktiviteter i verksamheten. Att kunna påverka sin vardag och kombinera det med helhetssyn och gemensamt arbete i riktning mot målen är målsättningen. Årsarbetstid ger för vissa yrkesgrupper i sektorn möjlighet till flexibilitet, vilket underlättar i verksamheten. Sjukfrånvaron är låg.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	1.04%	1.39%	2.74%	2.82%
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	3.25%	2.94%	2.77%	0.51%

Kvalitetsgarantier

Samtliga kvalitetsgarantier är uppfyllda.

Verksamhetsuppdrag - Analys och slutsatser

Verksamheten bidrar till att uppfylla nämndens mål och de kommunövergripande strategiska målen. Ekonomiskt visar verksamhetsområdet ett överskott för 2019. Verksamheterna inom kultur och fritid sjunker av aktiviteter. På flera av enheterna ökar antalet deltagare. På biblioteket ökar antalet besökare på biblioteket i centrum, men minskar på filialerna. Biblioteket genomför många aktiviteter i samarbete med civilsamhället.

SCB:s medborgarundersökning visar att medborgarna är nöjda med kommunens idrott- och motionsanläggningar och kultur. Nöjdmedborgarindex har ökat för båda områdena och ligger över medel bland de deltagande kommunerna.

Behovet av lokaler är stort för föreningslivet och det är viktigt att lokalerna används på effektivt sätt som möjligt. Det har installerats nya passagesystem i lokaler som kultur- och fritidssektorn ansvarar för i syfte att förenkla för fler att använda lokalerna. Verksamheterna arbetar med att samutnyttja lokaler.

Utbudet har utökats för personer med funktionsnedsättning, nyanlända samt för de barn som av olika skäl inte hittar till bl.a. föreningarnas verksamheter. Till exempel har kulturskolan gjort en riktad satsning genom bildundervisning för barn med funktionsnedsättning inom autismspektrat. Fritidsgårdarna genomfört verksamhet för ungdomar under sommaren och andra lov.

Beslut har tagits om att investera i nya fritidsanläggningar, ny ishall, ridanläggning och förbättring av motionsspåren.

Biblioteken analyserar den genomförda brukarenkäten. För att få fler besökare till filialerna behöver öppettider och aktivitetsutbud ses över. Fritidsgårdarna analyserar den genomförda deltagarenkäten. Tryggheten på en av träffpunkterna och tryggheten utanför fritidsgårdarna generellt har minskat. En handlingsplan har tagits fram.

Efter analys av verksamheterna inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde kan det konstateras att det finns några utvecklingsområden. Korttidsvistelse för ungdomar som behöver mycket stöd och vård saknas. Inom kulturskolan bör det finnas möjlighet att fokusera på fördjupning för de elever som har stor talang och som satsar mer av sin tid än övriga på att utvecklas.

Verksamhetsmått

Ekonomi

	Kommunbidrag 2019	Nettokostnad 2019	Avvikelse 2019	Avvikelse 2018
Totalt kultur- och fritidsnämnden	107 712	103 425	4 287	1 683
Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar	107 712	103 425	4 287	1 683

Resultaträkning per verksamhetsområde

	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019*
Intäkter			
Anslag från kommunfullmäktige	109 997	106 687	106 011
Övriga interna intäkter ¹	4 128	4 873	5 552
Taxor och avgifter	2 336	2 504	2 596
Uthyrning av lokaler	4 261	4 093	4 399
Externa intäkter ²	3 686	4 537	5 508
Summa intäkter	124 408	122 694	124 066
Kostnader			
Personalkostnader	35 039	36 415	43 288
Köp av verksamheter	92	29	83
Interna kostnader (anslag och prestationsers kostnad)	12 274	12 641	4 180
Lokalkostnader	45 688	46 445	44 348
Bidrag	8 882	8 472	8 156
Media	1 393	1 509	1 855
Elkostnader	2 724	2 773	2 638
Avskrivningar	1 728	1 476	2 841
Övrigt ³	10 354	11 251	12 390
Summa kostnader:	118 174	121 011	119 779
Resultat	6 234	1 683	4 287

* exklusive stab

1 Avser intäkter från andra förvaltningar i kommunen, främst från äldre och omsorgsnämnden för Bergfotens fritidsgård.

2 Externa intäkter innefattar bl.a. försäljning i cafeteria, försäljning av begagnade böcker, biljettförsäljning, statsbidrag för nyanlända, statsbidrag tillsommarlovsaktiviteter och kulturskolan.

3 Övrigt innefattar bl.a. kurser och konferenser, avgifter, dataprogramlicenser, konsulttjänster, studiebesök/föreläsare, annonser, städ, telefoni, fastighetsservice och livsmedel.

Driftredovisning per verksamhet

	Utfall intäkter 2019	Utfall kostnader 2019	Resultat
Bibliotek	17153	16521	632
Kulturskola	12826	12661	165
Nyboda fritidsgårdar Inklusive sektorchef	13804	12984	820
Bergfoten fritidsgård	4403	4341	62
Kultur, friluft och föreningsstöd inklusive nämnd	66813	64242	2571
Idrotts- och fritidsanläggningar	9065	9028	37
Totalt	124064	119777	4287

Kommentar

Verksamheten visar ett överskott på 4287 tkr på helåret för 2019. Större delen av överskottet kan härledas till minskade lokalkostnader men även för vakanta tjänster under året. Utöver det så har avskrivningskostnaderna blivit mindre än budgeterat på grund av att i budgeten utgick verksamheten från att nya avskrivningar skulle träda i kraft början på året medan i verkligheten så började de skrivas av senare under året. Övriga intäkter som har bidragit till årets positiva resultat är att fler ungdomar deltagit i dagkollo och fritidsklubben. I jämförelse med tidigare år så avviker personalkostnaderna samt interna kostnaderna. Detta beror på att verksamheten "Idrotts- och fritidsanläggningar" gick över från KSF till KFN 2019. Av den anledningen har personalkostnaderna stigit i jämförelse med föregående år samtidigt som de interna kostnaderna minskat.

Uppföljning av riskhanteringsplanen

Risker

Titel	Riskvärde	Sannolikhet	Konsekvens
Finansiella risker			
Brist på lokaler och högre kostnader för föreningsstöd då antalet barn och unga ökar.		2	3
Under 2019 har det lokala aktivitetsstödet ökat med ca 400 000, men ligger inom budgeten.			
Verksamhetsrisker			
Att medborgarna inte känner till kulturprogram och kulturarrangemang.		1	3
Verksamheter har varit välbesökta så denna risk har verksamheterna hanterat och är inte längre aktuell.			

Åtgärder kopplade till risk

Titel	Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status	Färdiggrad
Att medborgarna inte känner till kulturprogram och kulturarrangemang.					
Marknadsföring som är målgruppsanpassad	Chef kultur, fritid och föreningsstöd	2019-01-31	2019-12-31		
Brist på lokaler och högre kostnader för föreningsstöd då antalet barn och unga ökar.					
Utökat föreningsstöd	Chef kultur, fritid och föreningsstöd	2019-01-31	2019-12-31		

Kontrollinsats kopplad till risk

Titel	Ansvarig	Rapportera till	Status
Att medborgarna inte känner till kulturprogram och kulturarrangemang.			
Analys av brukarundersökning	Chef kultur, fritid och föreningsstöd	Sektorchef	
Brist på lokaler och högre kostnader för föreningsstöd då antalet barn och unga ökar.			
Analys av det lokala aktivitetsstödet	Chef kultur, fritid och föreningsstöd	Sektorchef	

Sammanfattande bedömning

Alla enheter inom verksamhetsområdet bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar har uppfyllt alla mål och bidrar till att uppfylla de strategiska målen. De särskilda uppdragen och nämnduppdrag har genomförts.

Statistiska centralbyråns medborgarmätning från 2019 visar att nöjd-medborgarindex för idrotts- och motionsanläggningar och fritidsmöjligheter är högre än genomsnittet bland deltagande kommuner och högre än värdet för kommuner i samma storlek. Nöjd-medborgarindex för kultur har ökat från 59 till 63 och ligger numera över genomsnittet för deltagande kommuner. Det är framförallt medborgarnas synpunkter på biblioteksverksamheten som har förbättrats sedan förra mätningen. Genomförda brukarundersökningar visar att deltagarna känner delaktighet och är trygga i verksamheterna. Fritidsgårdarna har tagit fram en handlingsplan för att öka tryggheten ytterligare.

Antalet besökare på biblioteken är på ungefär samma nivå som föregående år. Antalet besökare på biblioteket i centrum ökar och minskar på filialerna. Flera större arrangemang har genomförts till exempel Tyresöfestivalen, Kultur i Höstmörkret, Kultur- och idrottsgalan, Nationaldagsfirande och Min Fritidsmässa.

Alla verksamheter har aktivt arbetat med att nå nya målgrupper.

Verksamhetsrådets ekonomi är i balans och redovisar ett överskott. Riskerna har följts upp och bedöms inte vara så stora. Sjukfrånvaron för verksamhetsområdet som helhet är låg.

Datum 2020-03-02
 Tid 18:00–19:35
 Plats Bollmora

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid 2020-03-09, klockan 13:00, Plan 6 kommunhuset

Paragrafer 9–18

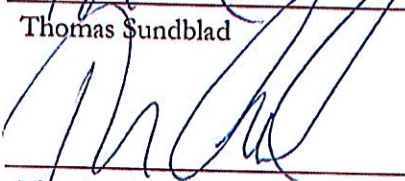
Sekreterare

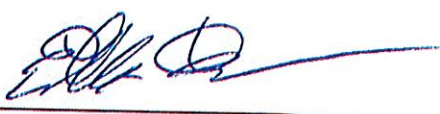

 Nina Gustafsson

Ordförande

 Thomas Sundblad

Justerande

 Thomas Sundblad

 Erkki Vesa

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kultur- och fritidsnämnden
 Sammanträdesdatum 2020-03-02
 Datum då anslaget sätts upp 2020-03-10
 Datum då anslaget tas ned 2020-04-02
 Förvaringsplats för protokollet

Underskrift

_____
 Nina Gustafsson

_____
 Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Thomas Sundblad (L)
Mikael Ordenius (MP)
Johanna Björkstén (C)
Katarina Helling (S)
Anita Jonsson (S)
Erkki Vesa (M)
Hampus Degramo (M)
Johan Carlsson (SD)
David Westius (S)

Ersättare

Håkan Andersson (L)
Anja Eklund (MP)
Amra Hasanov (V)
Anton Gimle Hjelte (M)
Satu Goldbech (M)
Jörgen Nilsson (SD)

Övriga

Inger Lundin, Chef för kultur- och fritidsförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen
Karin Sundström, Utredare, Förvaltningen för liv och hälsa
Nina Gustafsson, Sekreterare, Förvaltningen för liv och hälsa
Susanne Tonnysson, Bibliotekschef, Idrotts- och fritidsanläggningar
Stefan Fridén, Chef för idrotts- och fritidsanläggningar, Förvaltningen för liv och hälsa
Lena Hellström, Fritidschef, Förvaltningen för liv och hälsa
Christina Holm, Chef för kulturskolan, Förvaltningen för liv och hälsa

Frånvarande

Niklas Wennergren (S)
Sarah Delshad (L)
Per Lindén (KD)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

§ 1015

Dnr 2020/ASN 0020 010

Verksamhetsberättelse 2019 för arbetsmarknads- och socialnämnden

UTDRAG

Arbetsmarknads- och socialnämndens beslut

1. Verksamhetsberättelse 2019 för Arbetsmarknads- och socialnämnden med verksamhetsområde individ- och familjeomsorg samt verksamhetsområde arbete och integration med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
2. Uppföljningen av effekterna av åtgärderna för att få en ekonomi i balans godkänns.

Beskrivning av ärendet

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har upprättat en verksamhetsberättelse för år 2019 för Arbetsmarknads- och socialnämnden som omfattar verksamhetsområdena arbetsmarknad och integration samt individ- och familjeomsorg. Verksamhetsberättelsen innehåller en ekonomisk redovisning för helåret 2019, uppföljning av mål och uppdrag samt verksamhetsuppföljning.

Den sammantagna bedömningen är att verksamhetsområdena uppfyller samtliga nämndmål och bidra till uppfyllelse av de strategiska målen för kommunen samt grundförutsättningarna attraktiv arbetsgivare samt hållbar kvalitetsutveckling. Verksamhetsområdena uppfyller inte grundförutsättningen en ekonomi i balans.

Ordförandeförslag

Ordförande Ajda Asgari (MP) föreslår att följande beslutspunkter antas.

1. Verksamhetsberättelse 2019 för Arbetsmarknads- och socialnämnden med verksamhetsområde individ- och familjeomsorg samt verksamhetsområde arbete och integration med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
2. Uppföljningen av effekterna av åtgärderna för att få en ekonomi i balans godkänns.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	---

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om arbetsmarknads- och socialnämnden bifaller ordförandeförslaget och finner att nämnden bifaller det.

Bilagor

Tjänsteskrivelse verksamhetsberättelse 2019 ASN.pdf
Verksamhetsberättelse 2019 ASN.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	---

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Åsa Tenggren
Kvalitetscontroller

TJÄNSTESKRIVELSE
2020-02-24
1 (4)

Diarienummer
2020/ASN 0020

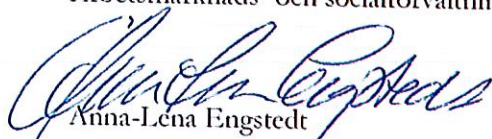
Arbetsmarknads- och socialnämnden

Verksamhetsberättelse 2019 för Arbetsmarknads- och socialnämnden, verksamhetsområdena individ- och familjeomsorg samt arbete och integration

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens förslag till beslut till arbetsmarknads- och socialnämnden

1. Verksamhetsberättelse 2019 för Arbetsmarknads- och socialnämnden med verksamhetsområde individ- och familjeomsorg samt verksamhetsområde arbete och integration med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
2. Uppföljningen av effekterna av åtgärderna för att få en ekonomi i balans godkänns.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Anna-Lena Engstedt
Förvaltningschef

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har upprättat en verksamhetsberättelse för år 2019 för Arbetsmarknads- och socialnämnden som omfattar verksamhetsområdena arbetsmarknad och integration samt individ- och familjeomsorg. Verksamhetsberättelsen innehåller en ekonomisk redovisning för helåret 2019, uppföljning av mål och uppdrag samt verksamhetsuppföljning.

Den sammantagna bedömningen är att verksamhetsområdena uppfyller samtliga nämndmål och bidra till uppfyllelse av de strategiska målen för kommunen samt grundförutsättningarna attraktiv arbetsgivare samt hållbar kvalitetsutveckling. Verksamhetsområdena uppfyller inte grundförutsättningen en ekonomi i balans.

Beskrivning av ärendet

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har upprättat en verksamhetsberättelse för år 2019 för Arbetsmarknads- och socialnämnden som omfattar verksamhetsområdena arbetsmarknad och integration samt individ- och familjeomsorg. Verksamhetsberättelsen innehåller en ekonomisk redovisning för helåret 2019, uppföljning av mål och uppdrag samt verksamhetsuppföljning.

Viktiga händelser under året:

I januari bildades förvaltningen Liv och hälsa där äldre- och omsorgssektorn där arbetsmarknads- och socialomsorgssektorn ingick som en av fyra sektorer. Under hösten påbörjades en omorganisation som innebar att arbetsmarknads- och socialomsorgssektorn bildade en egen förvaltning från och med 13 januari 2020. I samband med att förvaltningen bildades tillsattes även en biträdande förvaltningschef.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, LUS, har trätt i kraft. Lagändringen innebär att kommunens planering för insatser kring brukaren vid utskrivning från slutenvården behöver ske snabbare och på ett annat sätt än tidigare. Detta bedöms få konsekvenser i form av tillkommande kostnader och personella resurser inom verksamhetsområdet individ- och familjeomsorgen. Andra lagändringar som påverkade verksamheterna under året

var att spelmissbruk likställdes med övrigt missbruk och att barnperspektivet i skyddat boende stärktes.

Under 2019 har Arbetsförmedlingen fått en kraftigt minskad budget vilket markant förändrar förutsättningarna för arbetsmarknadsenhetens arbete med arbetsrehabilitering och ökar arbetsbelastningen på socialsekreterarna. Utflödet av klienter har blivit sämre då det blir svårare att få tillgång till skyddade anställningar eller arbetsrehabilitering. Förändringarna inom Arbetsförmedlingen påverkar även starkt försörjningsstöds- och arbetsmarknadsenheten som har fått en målgrupp med mer komplext stödbehov.

Arbetsmarknadsenheten har genomfört sommarjobsprojektet Tillsammans för Granängsringen i samverkan med Tyresö bostäder, Miljö- och trafikkontoret samt Kultur och fritid. Ett lyckat projekt där 40 ungdomar från området fick ta ansvar och fixa i ordning området kring Granängsringen i syfte att bryta utanförskap och skapa trygghet i området.

Ensamkommande ungdomar har slussats ut från stödboende till träningslägenheter som bättre förbereder dem för ett självständigt vuxenliv. Detta ledde även till besparingar för verksamhetsområdet.

Hästskon stöd och boendeenhet inledde under året ett omfattande förändringsarbete som kommer fortgå under 2020. Förändringsarbetet innebar bl.a. anpassning av verksamheten utifrån LUS:en, förändrad målgrupp samt införandet av boendekedjan.

Andelen arvoderade familjehem ökade under året. Det är positivt då det förbättrar myndighetens kvalitetskontroll och insyn i barnens boendeförhållanden samt innebär positiva ekonomiska effekter.

Sammantagna bedömning:

Verksamhetsområdena bedöms uppfylla samtliga nämndmål och bidra till uppfyllelse av de strategiska målen för kommunen samt grundförutsättningarna attraktiv arbetsgivare samt hållbar kvalitetsutveckling.

Verksamhetsområdena uppfyller inte grundförutsättningen en ekonomi i balans.

Förvaltningen föreslår att Arbetsmarknads- och omsorgsnämnden godkänner verksamhetsberättelsen för 2019 samt uppföljning av effekterna av åtgärderna för att få en ekonomi i balans. Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser. En prövning av barnets bästa har inte genomförts då det inte anses vara relevant för ärendet.

Datum 2020-03-03
Tid 18:00–18:58
Plats Myggdalen, plan 1

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid 2020-03-10 Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Paragrafer 1013–1021

Sekreterare
Linda Grafström

Ordförande
Ajda Asgari

Justerande
Dick Bengtson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Arbetsmarknads- och socialnämnden
Sammanträdesdatum 2020-03-03
Datum då anslaget sätts upp 2020-03-11
Datum då anslaget tas ned 2020-04-02
Förvaringsplats för protokollet arbetsmarknad- och socialförvaltningens arkiv

Underskrift
Linda Grafström

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Ajda Asgari (MP)
Dick Bengtson (M)
Tomas Forsberg (S)
Margitha Applegate (S)
José Blanco Garcia (S)
Margareta Ternstedt (L)
Mathias Skjöldebrand (L)
Petra Nygren (M)
Gerd Dufberg (M)
Annica Örtenstrand (C)
Bjarne Vifell (SD)

Ersättare

Sanna Stjernfall (S)
Åsne Liedén (MP)
Lilian Nylinder (MP)
Bo Richter (V)
Hentik Oscarson (M)
Joakim Grimborg (KD)
Johan Carlsson (SD)

Övriga

Anna-Lena Engstedt, förvaltningschef, arbetsmarknads- och socialförvaltningen
Catrin Ullbrand, biträdande förvaltningschef, arbetsmarknads- och socialförvaltningen
Linda Grafström, nämndsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen
Magnus Dahlquist, controller, kommunstyrelseförvaltningen
Åsa Tenggren, kvalitetscontroller, kommunstyrelseförvaltningen

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

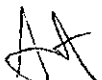

Frånvarande

Christoffer Holmström (S), 1:e vice ordförande

Tony Thorén (L)

Nicole Nyström (M)

Jenny Daza (M)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

§ 19

Dnr 2020/ÅON 0019 010

Verksamhetsberättelse 2019 för äldre- och omsorgsnämnden

UTDRAG

Äldre- och omsorgsnämndens beslut

1. Äldre- och omsorgsnämnden ajournerar sig i fjorton minuter.
2. Verksamhetsberättelse 2019 för Äldre- och omsorgsförvaltningen med verksamhetsområdena äldreomsorg samt omsorg om personer med funktionsnedsättning med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
3. Uppföljningen av effekterna av åtgärderna för att få en ekonomi i balans godkänns.
4. Ändringsyrkandet avseende styckena "attraktiv arbetsgivare" och "Hållbar kvalitetsutveckling säkerställs och drivs av engagerade och kompetenta chefer och medarbetare" och "Verksamheterna förbättras och utvecklas genom effektiva och innovativa processer och arbetsätt" under rubriken Grundförutsättningar - Hållbar kvalitetsutveckling i verksamhetsberättelsen godkänns.

Reservation

Peter Frejj (M), Anna Steele (C) och Mattias Eriksson (KD) reserverar sig (bilaga).

Protokollsanteckning

Tina Rosén (V) hade yrkat på avslag av moderaternas ändringsyrkande i verksamhetsberättelsen om hon haft rösträtt.

Beskrivning av ärendet

Äldre och omsorgsförvaltningen har upprättat en verksamhetsberättelse för år 2019 för Äldre- och omsorgsnämnden som omfattar verksamhetsområdena äldreomsorg samt omsorg om personer med funktionsnedsättning. Verksamhetsberättelsen innehåller en ekonomisk redovisning för helåret 2019, uppföljning av mål och uppdrag samt verksamhetsuppföljning.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	---

Den sammantagna bedömningen är att verksamhetsområdena uppfyllde de flesta nämndmålen och bidrog till uppfyllelse av de strategiska målen för kommunen. Verksamhetsområdet äldreomsorg bedömdes inte uppfylla nämndmålen *Boende på vård- och omsorgsboende är nöjda med mat och måltider* samt *Brukarna är nöjda med de aktiviteter som erbjuds inom vård- och omsorgsboendet*. Aktiviteter för att förbättra nöjdheten inom dessa områden kommer att fortgå under 2020.

Verksamhetsområdena uppfyllde grundförutsättningarna ekonomi i balans, attraktiv arbetsgivare och hållbar kvalitetsutveckling.

Ordförandeförslag

Ordförande Tony Thorén (L) föreslår att följande beslutspunkter antas.

1. Verksamhetsberättelse 2019 för Äldre- och omsorgsförvaltningen med verksamhetsområdena äldreomsorg samt omsorg om personer med funktionsnedsättning med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
2. Uppföljningen av effekterna av åtgärderna för att få en ekonomi i balans godkänns.

Yrkande

Peter Frej (M) ändringsyrkar avseende verksamhetsberättelsen enligt önskemål. Anna Steele (C) och Mattias Eriksson (KD) yrkar bifall till Peter Frejjs (M) ändringsyrkanden i sin helhet. Susann Ronström (S) yrkar bifall till Peter Frejjs (M) ändringsyrkanden avseende stycket om "attraktiv arbetsgivare" samt styckena "Hållbar kvalitetsutveckling säkerställs och drivs av engagerade och kompetenta chefer och medarbetare" och "Verksamheterna förbättras och utvecklas genom effektiva och innovativa processer och arbetssätt" under rubriken Grundförutsättningar - Hållbar kvalitetsutveckling i verksamhetsberättelsen.

Carl-Johan Carlson (S) yrkar ajournering.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	---

Beslutsgång

Ordförande Tony Thorén ställer frågan om äldre- och omsorgsnämnden bifaller ajournering i fjorton minuter och finner att nämnden bifaller det.

Ordföranden ställer frågan om äldre- och omsorgsnämnden bifaller ordförandeförslaget och finner att nämnden bifaller det.

Ordföranden ställer frågan om äldre- och omsorgsnämnden bifaller Peter Frejjs (M) ändringsyrkanden avseende verksamhetsberättelsen. Ordföranden ställer frågan om äldre- och omsorgsnämnden avslår Peter Frejjs (M) ändringsyrkanden avseende verksamhetsberättelsen och finner att nämnden bifaller ändringsyrkandena avseende styckena "attraktiv arbetsgivare" och valda delar i "Grundförutsättningar - Hållbar kvalitetsutveckling" i verksamhetsberättelsen.

Bilagor

Tjänsteskrivelse 2020-02-17 Verksamhetsberättelse 2019 för äldre-och somrgsnämnden.pdf

Verksamhetsberättelse redigerad 2019 ÄON.pdf

Bilaga VB 2019 - Ekonomiska åtgärder för en hållbar ekonomi.xlsx.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	---

RESERVATION

2020-03-09

Verksamhetsberättelsen 2019

Äldre- och omsorgsnämnden, § 19

M, C & KD reserverar sig mot att verksamhetsberättelsen godkänns enligt förslag och lämnar därför denna skriftliga reservation som förklaring till vårt ställningstagande.

Vi ser mycket allvarligt på att Liberaler, Socialdemokrater och Miljöpartister med stöd av Vänsterpartister genom att godkänna verksamhetsberättelsen medvetet eller omedvetet föra medborgarna bakom ljuset. Att den ekonomiska delen i verksamhetsberättelsen ser helt annorlunda ut än i nämndplanen försvårar uppföljningen inte bara för politiken utan med all säkerhet även för medborgarna vilket är det allvarligaste som vi ser det.

Då inte verksamhetsberättelsen i sin helhet stämmer och innehåller fel som majoriteten trots idoga påpekanden väljer att inte rätta till med stöd så kan vi inte välja att godkänna verksamhetsberättelsen som ju faktiskt riskerar detta även i kommunstyrelsen och i kommande kommunfullmäktige.

Tjänstepersonerna gör sitt yttersta och kan naturligtvis inte hållas ansvariga för detta. Verksamhetsberättelsen är en summering av viktiga händelser under året och ett bokslut över hur ekonomiska mål och verksamhetsmål nåtts enligt den nämndplan nämnden beslutat för verksamhetsåret.

Men aldrig förr har det varit så svårt att följa upp nämndplanen, detta har sin anledning i att verksamhetsområdena hade en varsin nämndplan men en gemensam verksamhetsberättelse vilket gjorde försvårade vår granskning av handlingarna.

Oppositionen har sedan handlingarna blev tillgängliga i beredning och till nämnd kommunicerat med både förvaltning och nämndens ordförande och kommit med inspel om nämndmål som saknas, är felaktigt mätta och felmarkerade som uppnådda då utfallet är precis tvärt om.

Den ekonomiska redovisningen visar på det vi tidigare påpekat dvs att funktionshinderområdet är underbudgeterat och att äldreomsorgen är överbudgeterat. Även om funktionshinderområdet visar en balans så hålls ju faktiskt verksamhetsområdet endast över vattenytan ekonomiskt tack vare upparbetade överskott från förra mandatperioden.

Vi gläds speciellt över att det av tuffa besparingar hårt ansatta funktionshinderområdet fortsätter att prestera en så fin verksamhet trots detta.

Som en granskande konstruktiv opposition har vi löpande fram till dagens möte försökt att få till ändring både de uppgifter som inte riktigt stämmer och de som är direkt felaktiga, allt för att vi som enig nämnd kunna godkänna verksamhetsberättelsen.

Efter en lång diskussion så landade majoriteten i att en del av våra synpunkter gällande ej avstämnda mål skulle ändras från uppnådda till ej mätta men gällande övriga felaktigheter krävde den socialdemokratiska gruppen att nämnden skulle bortse från felaktigheterna och godkänna verksamhetsberättelsen därav vår reservation.

Peter Freij (M)

Anna Steel (C)

Mattias Eriksson (KD)

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Åsa Tenggren
Kvalitetscontroller

TJÄNSTESKRIVELSE
2020-02-17
1 (4)

Diarienummer
2020/ÄON 0019

Äldre- och omsorgsnämnden

Verksamhetsberättelse 2019 för Äldre- och omsorgsnämnden, verksamhetsområdena äldreomsorg samt omsorg om personer med funktionsnedsättning

Äldre- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut till Äldre- och omsorgsförvaltningen

1. Verksamhetsberättelse 2019 för Äldre- och omsorgsförvaltningen med verksamhetsområdena äldreomsorg samt omsorg om personer med funktionsnedsättning med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
2. Uppföljningen av effekterna av åtgärderna för att få en ekonomi i balans godkänns.

Äldre- och omsorgsförvaltningen

John Henriksson
Förvaltningschef

tyresö kommun

Sammanfattning

Äldre och omsorgsförvaltningen har upprättat en verksamhetsberättelse för år 2019 för Äldre- och omsorgsnämnden som omfattar verksamhetsområdena äldreomsorg samt omsorg om personer med funktionsnedsättning. Verksamhetsberättelsen innehåller en ekonomisk redovisning för helåret 2019, uppföljning av mål och uppdrag samt verksamhetsuppföljning.

Den sammantagna bedömningen är att verksamhetsområdena uppfyllde de flesta nämndmålen och bidrog till uppfyllelse av de strategiska målen för kommunen. Verksamhetsområdet äldreomsorg bedömdes inte uppfylla nämndmålen *Boende på vård- och omsorgsboende är nöjda med mat och måltider* samt *Brukarna är nöjda med de aktiviteter som erbjuds inom vård- och omsorgsboendet*. Aktiviteter för att förbättra nöjdheten inom dessa områden kommer att fortgå under 2020.

Verksamhetsområdena uppfyllde grundförutsättningarna ekonomi i balans, attraktiv arbetsgivare och hållbar kvalitetsutveckling.

Beskrivning av ärendet

Äldre och omsorgsförvaltningen har upprättat en verksamhetsberättelse för år 2019 för Äldre- och omsorgsnämnden som omfattar verksamhetsområdena äldreomsorg samt omsorg om personer med funktionsnedsättning. Verksamhetsberättelsen innehåller en ekonomisk redovisning för helåret 2019, uppföljning av mål och uppdrag samt verksamhetsuppföljning.

Viktiga händelser för året:

- I januari bildades förvaltningen Liv och hälsa där äldre- och omsorgssektorn där äldre- och omsorgssektorn ingick som en av fyra sektorer. Under hösten påbörjades en omorganisation som innebar att äldre- och omsorgssektorn bildade en egen förvaltning från och med 13 januari 2020.
- Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, LUS, har trätt i kraft. Lagändringen innebär att kommunens planering för insatser kring brukaren vid utskrivning från slutenvården behöver ske snabbare och på ett annat sätt än tidigare. Detta bedöms få stora

konsekvenser i form av tillkommande kostnader och personella resurser inom båda verksamhetsområdena.

Viktiga händelser inom verksamhetsområde äldreomsorg:

- Kommunstyrelsen fattade beslut om att ett nytt äldrecentrum ska skapas i Björkbackens lokaler.
- Ny trädde i kraft som innebär att det är möjligt för kommunerna att inrätta biståndsbedömt trygghetsboende som särskild boendeform. Tyresö kommun har ännu inte tagit ställning till om det är en boendeform som ska inrättas inom kommunen eller ej.
- Under sommaren genomförde hemtjänsten tillsammans med kultur- och fritidssektorn ett dagkollo för äldre.
- En balansskola för äldre har genomförts med goda utvärderingsresultat. Förvaltningen planerar att utöka samverkan med vissa föreningar inför kommande tillfällen under 2020.
- På Björkbacken gjordes korttidsplatser om till permanenta boendeplatser vilket ledde till kortare väntetid till boendepלט på särskilt boende under senare delen av året.
- Hyresavtal för att öppna en centrumnära träffpunkt tecknades.
- Mötesplatser för äldre har startat i regi av den kommunala hemtjänsten i samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen.

Viktiga händelser inom verksamhetsområdet omsorg om personer med funktionsnedsättning:

- Tyresöbo vann finalen i Funkisfestivalen! Funkisfestivalen är Sveriges största melodifestival för personer med kognitiv eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Det var andra året i rad som Tyresö deltog.
- Serviceboendet Hasselbacken öppnade under våren vilket innebar att boendekön kortades och att boende som tidigare bodde på annan ort kunde flytta hem till Tyresö.

- Korttidshemmet Villa Höglid utökade sin verksamhet med korttidsvistelse under eftermiddagar och kvällar. Detta är en verksamhet som brukarna tidigare åkte till på annan ort. Verksamhetsutvecklingen innebar effektiviseringsvinster och en 30 % högre beläggningsgrad.
- En koordinatortjänst för turbunda resor anställdes med syfte att öka andelen samåkningsresor. Arbetet har gett effekt och andelen som samåker har ökat med 72 % vilket innebär miljövinster och en kostnadsminskning för kommunen.

Sammantagna bedömning:

Verksamhetsområdena uppfyllde de flesta nämndmålen och bidrog till uppfyllelse av de strategiska målen för kommunen. Verksamhetsområdet äldreomsorg bedömdes inte uppfylla nämndmålen *Boende på vård- och omsorgsboende är nöjda med mat och måltider* samt *Brukarna är nöjda med de aktiviteter som erbjuds inom vård- och omsorgsboendet*. Aktiviteter för att förbättra nöjdheten inom dessa områden kommer att fortgå under 2020.

Verksamhetsområdena uppfyllde grundförutsättningarna ekonomi i balans, attraktiv arbetsgivare och hållbar kvalitetsutveckling.

Förvaltningen föreslår att Äldre- och omsorgsnämnden godkänner verksamhetsberättelsen för 2019 samt bilagd uppföljning av effekterna av åtgärderna för att få en ekonomi i balans. Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser. En prövning av barnets bästa har inte genomförts då det inte anses vara relevant för ärendet.

Verksamhetsberättelse 2019
Äldre- och omsorgsnämnden,
verksamhetsområdena
äldreomsorg och omsorg om
personer med funktions-
nedsättning

#härtrivsnyatankar

tyresö kommun

Innehållsförteckning

Viktiga händelser.....	2
Uppföljning och analys av mål och resultat.....	3
Fokusområde - Trygga hela livet.....	3
Fokusområde - Delaktiga tillsammans.....	5
Fokusområde - I balans - för hållbarhet och hälsa.....	6
Särskilda uppdrag.....	10
Nämnduppdrag.....	12
Grundförutsättningar - Hållbar ekonomi.....	13
Grundförutsättningar - Hållbar kvalitetsutveckling.....	14
Grundförutsättningar - Attraktiv arbetsgivare.....	18
Verksamhetsuppdrag äldreomsorg - Analys och slutsatser.....	20
Verksamhetsuppdrag funktionsnedsättning - Analys och slutsatser.....	20
Ekonomi.....	21
Ekonomi äldreomsorg - Analys och slutsatser.....	22
Ekonomi funktionsnedsättning - Analys och slutsatser.....	23
Uppföljning av riskhanteringsplanen.....	25
Sammanfattande bedömning.....	27

Viktiga händelser

I januari bildades förvaltningen Liv och hälsa där äldre- och omsorgssektorn där äldre- och omsorgssektorn ingick som en av fyra sektorer. Under hösten påbörjades en omorganisation som innebar att äldre- och omsorgssektorn bildade en egen förvaltning från och med 13 januari 2020.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, LUS, har trätt i kraft. Lagändringen innebär att kommunens planering för insatser kring brukaren vid utskrivning från slutenvården behöver ske snabbare och på ett annat sätt än tidigare. Detta bedöms få stora konsekvenser i form av tillkommande kostnader och personella resurser inom båda verksamhetsområdena.

Äldreomsorg

- Kommunstyrelsen fattade beslut om att ett nytt äldrecentrum ska skapas i Björkbackens lokaler.
- Ny lag har trätt i kraft som innebär att det är möjligt för kommunerna att inrätta biståndsbedömt trygghetsboende som särskild boendeform. Tyresö kommun har ännu inte tagit ställning till om det är en boendeform som ska inrättas inom kommunen eller ej.
- Under sommaren genomförde hemtjänsten tillsammans med kultur- och fritidssektorn ett dagkollo för äldre.
- En balansskola för äldre har genomförts med goda utvärderingsresultat. Förvaltningen planerar att utöka samverkan med vissa föreningar inför kommande tillfällen under 2020.
- På Björkbacken gjordes korttidsplatser om till permanenta boendeplatser vilket ledde till kortare väntetid till boendeplats på särskilt boende under senare delen av året.
- Hyresavtal för att öppna en centrumnära träffpunkt tecknades.
- Mötesplatser för äldre har startat i regi av den kommunala hemtjänsten i samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

- Tyresöbo vann finalen i Funkisfestivalen! Funkisfestivalen är Sveriges största melodifestival för personer med kognitiv eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Det var andra året i rad som Tyresö deltog.
- Serviceboendet Hasselbacken öppnade under våren vilket innebär att boendekön kortades och att boende som tidigare bodde på annan ort kunde flytta hem till Tyresö.
- Korttidshemmet Villa Höglid ökade sin verksamhet med korttidsvistelse under eftermiddagar och kvällar. Detta är en verksamhet som brukarna tidigare åkte till på annan ort. Verksamhetsutvecklingen innebär effektiviseringsvinster och en 30 % högre beläggningsgrad.
- En koordinatortjänst för turbunda resor anställdes med syfte att öka andelen samåkningsresor. Arbetet har gett effekt och andelen som samåker har ökat med 72 % vilket innebär miljövinster och en kostnadsminskning för kommunen.

Uppföljning och analys av mål och resultat

Fokusområde - Trygga hela livet

Strategiskt mål - Tyresöbornas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses, snabbt och enkelt

Bedömning

Bedömningen är att verksamheterna i hög grad bidrar till måluppfyllelsen av det strategiska målet.

Myndigheten fick goda resultat i 2019 års brukarundersökning. Myndigheten har minskat handläggningstiden för LSS-ärenden från genomsnitt 80 dagar 2018 till 56 dagar 2019.

Tyresöbor med LSS-insatser är över lag nöjda med det stöd och hjälp som ges enligt senaste brukarundersökningen. Brukarundersökningen inom äldreomsorgen visar dock att nöjdheten med kommunens vård- och omsorgsboenden är fortsatt låg.

Nämndmål äldreomsorg och funktionsnedsättning - Brukarna får den hjälp och stöd de önskar utifrån gällande lagstiftning och kommunens förutsättningar

Bedömning

Den totala bedömningen är att nämndmålet i hög grad är uppfyllt. Fyra av indikatorerna för målet har uppnått målvärdet, två av indikatorerna har uppnått ett nära målvärde och två av indikatorerna nådde inte upp till målvärdet.

Trots aktiviteter för att förbättra nöjdheten inom vård- och omsorgsboendena minskade andelen nöjda i 2019 års brukarundersökning. Beslutet om ombyggnation av Björkbacken har troligtvis påverkat resultatet, då nöjdheten var särskilt låg där. Även andelen positiva svarade på frågorna om personalen tar hänsyn till åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras, möjlighet att påverka vid vilka tider personalen kommer samt om personalen ha tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt arbete var fortsatt lågt i 2019-års undersökning. Fler Tyresöbor har dock kunnat få ett vård- och omsorgsboende inom kommunen än tidigare år. Även inom hemtjänsten har nöjdheten minskat. Nöjdheten med den kommunala hemtjänsten är dock fortfarande hög.

2019 års resultat i brukarundersökningen för LSS-verksamheten var över lag bra. Brukare inom daglig verksamhet och boende inom LSS-gruppboende tycker att de får den hjälp och stöd som de behöver. Inom serviceboende LSS har dock andelen som tycker att de får det stöd de behöver minskat med 10 % från förra årets undersökning.

Myndigheten fick goda resultat i 2019 års brukarundersökning. Inom myndighet LSS har en utökning av två tjänster gjort att handläggningstiden minskat under från genomsnitt 80 dagar 2018 till 56 dagar 2019.

Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
(U23414) Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - inflytande och tillräckligt med tid, andel (%)	32 %	Öka från 2018 års utfall på 35 %	
Indikatorn är en sammanslagning av tre frågor i brukarundersökningen, och är bland 25 % lägsta i landet.			
(U21422) Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - inflytande och tillräckligt med tid, andel (%)	54 %	Öka från 2018 års utfall på 56 %	
Indikatorn är en sammanslagning av tre frågor i brukarundersökningen, och är bland de 50 % mittersta kommunerna i landet.			
(U21468) Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	88.00 %	Öka från 2018 års utfall på 89.00 %	
Målet var att andelen nöjda skulle öka, men nöjdheten har minskat med 1 procentenhet från förra årets undersökning. Nöjdheten med hemtjänsten har minskat de senaste tre åren vilket är en negativ trend. Nöjdhet med den kommunala hemtjänsten är högre än med de privata utförarna. Tyresös resultat är bland de 50 % mittersta i landet.			
(U23471) Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	73.00 %	Öka från 2018 års utfall på 72.00 %	
Målet var att andelen nöjda skulle öka, och nöjdheten har ökat med 1 procentenhet från förra årets undersökning. Nöjdheten är högre bland dem som bor på privat drivna vård- och omsorgsboenden än på Björkbacken. Tyresös resultat är bland de 25 % lägsta i landet.			
Vård- och omsorgsboende - Andel platser i vård och omsorgsboende som verkställs utanför kommunen.	12.00 %	Minska från 2018 års utfall på 13.00 %	
Genom att fler platser i vård- och omsorgsboenden i kommunens egen regi och inom entreprenad har kunnat beredas, har färre platser behövts köpas externt. På totalen är det endast 1 % minskning, men antalet köpta platser har minskat med 4 st. samtidigt som totalt antal platser har ökat med 9 st.			
(U28533) Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	88.00 %	Öka från 2018 års utfall på 86.36 %	
Andelen positiva svarande har ökat med 2 %. En succesiv ökning har skett de senaste åren, vilket är positivt. Tyresös resultat är över genomsnittet för deltagande kommuner.			
(U28519) Brukarbedömning gruppboende LSS - Brukaren får den hjälp som behövs, andel (%)	100.00 %	Öka från 2018 års utfall på 81.82 %	
Samtliga boende inom LSS-gruppboende tycker att de får den hjälp och stöd som de behöver.			
(U28526) Brukarbedömning serviceboende LSS - Brukaren får den hjälp som behövs, andel (%)	76.92 %	Öka från 2018 års utfall på 86.36 %	
Andelen positiva svarande har minskat med 10 %. Tyresö ligger dock i nivå med genomsnittet för alla deltagande kommuner.			

Fokusområde - Delaktiga tillsammans

Strategiskt mål - Tyresöborna är medskapare och delaktiga i kommunens utveckling

Bedömning

Bedömningen är att verksamheterna i hög grad bidrar till måluppfyllelsen av det strategiska målet.

Brukarnas synpunkter dokumenteras alltid i utredningen som sedan ligger till grund för eventuell insats. I samband med insatsen upprättas en genomförandeplan tillsammans med den enskilde. Verksamheterna möjliggör för delaktighet och medskapande genom olika former av boråd och arbetsplatsträffar för brukare på daglig verksamhet.

LSS-verksamheten och äldreomsorgen har genomfört medborgardialog om välfärdsteknik under hösten. I samband med utveckling av utemiljön på Trollängen samt det nya äldrecentret på Björkbacken har verksamheten genomfört fokusgrupper för att ta in medborgarnas synpunkter. Delaktigheten förstärktes även genom det kommunala funktionshinderrådet och pensionärsrådet som får tillfälle att komma med förslag eller yttra sig i frågor som rör utveckling av verksamheten.

Nämndmål funktionsnedsättningen - Välfärdsteknik utvecklas tillsammans med brukare inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning

Bedömning

Bedömning är att nämndmålet är helt uppfyllt. Indikatorn för målet har uppfyllt målvärdet.

Medborgardialoger med fokus på välfärdsteknik genomfördes under hösten 2019. Frågan har diskuterats på arbetsplatsträffar för deltagare på daglig verksamhet och boråd på service- och gruppbestäderna inom verksamheterna i egen regi.

Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Antalet genomförda medborgardialoger kring välfärdsteknik	3	3	

Nämndmål äldreomsorg - Välfärdsteknik utvecklas tillsammans med brukare inom äldreomsorgen

Bedömning

Bedömning är att nämndmålet är helt uppfyllt. Indikatorn för målet har uppfyllt målvärdet.

Medborgardialoger med fokus på välfärdsteknik genomfördes under hösten 2019. Dialogerna gav värdefull input inför vidare utveckling av välfärdsteknik inom verksamhetsområdet.

Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Antalet genomförda medborgardialoger kring välfärdsteknik	3	3	

Fokusområde - I balans - för hållbarhet och hälsa

Strategiskt mål - Tyresö är en kommun som skapar goda livsvillkor som förebygger ohälsa

Bedömning

Två av tre nämndmål för det strategiska målet uppfylls inte. Bedömningen är dock att verksamheterna sammantaget i hög grad bidrar till måluppfyllelsen av det strategiska målet.

Äldreomsorgen bidrar till måluppfyllelsen genom att säkerställa att äldre medborgare med behov av stöd får det stöd och omsorg de behöver för att ha en god livssituation. Verksamheten genomförde under våren en uppskattad balansskola för äldre i syfte att förbättra äldres hälsa och en centrumnära träffpunkt startade under vintern. Verksamheten erbjuder även en öppen mötesplats för äldre på Kvarnhjulet i samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen samt dagverksamhet på Björkbacken.

Brukarundersökningen visar dock att boende inom kommunens vård- och omsorgsboenden inte är nöjda med mat- och måltider och de aktiviteter som erbjuds. Det förbättringsarbetet som påbörjats under året kommer att fortgå under 2020.

Genom att arbeta med hälsofrämjande aktiviteter för personer med stöd enligt LSS, har verksamheten bidragit till att skapa goda och hälsofrämjande livsvillkor. Brukarundersökningen visar att nästan 100 % av de boende inom kommunens LSS-boenden är nöjda med de aktiviteter som erbjuds.

Nämndmål funktionsnedsättning - Boende på grupp- och serviceboende är nöjda med de aktiviteter som erbjuds.

Bedömning

Bedömning är att nämndmålet är helt uppfyllt. Indikatorn för målet har ett högt utfall.

Brukarundersökningen visar att nästan 100 % av de boende är nöjda med de aktiviteter som erbjuds. Under året har flertalet aktiviteter erbjudits i grupp och enskilt bl.a. båttur till Utö och till Ekerö, besök på Skansen, övernattnings på Gålö, promenad vid Tyresö slott och Notholmen, kvällspromenad på söder, picknick, kubb och bad mm.

Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
FO - Andelen som uppger att de är och nöjda med de aktiviteter som erbjuds inom LSS-boende.	100.00%	Inget målvärde angivet i nämndplan 2019	

Utfallet avser boende på gruppboende. Inom serviceboende var 92 % nöjda med sina fritidsaktiviteter.

Nämndmål äldreomsorg - Boende på vård- och omsorgsboende är nöjda med mat och måltider.

Bedömning

Bedömningen är att nämndmålet inte har uppfyllts. Målvärdet för indikatorn har inte uppnåtts.

Nöjdheten med maten och måltidssituationen på kommunens vård- och omsorgsboendena är fortsatt låg. Andelen som tycker maten smakar bra är 64 %. Resultat är bland de 25 % lägsta i riket. Det är boende på Björkbacken som är minst nöjda med hur maten smakar. Endast 34 % har uppgett att de tycker maten smakar bra, vilket är en 24 % minskning från förra året. Maten tillagas i restaurang Utsikten som drivs av kommunens kostenhet.

Andelen som tycker att maten är en trevlig stund på dagen är oförändrad från förra året (60 %). Även det resultatet är bland de 25 % lägsta i riket. Björkbacken har under året drivit ett förbättringsarbete med syfte att öka nöjdheten med måltiderna. Verksamheten har startat matråd tillsammans med de boende för att fånga upp synpunkter och öka delaktigheten. Boendet har även inrättat kostråd där de olika boendeenheternas kostombud deltar. Arbetet har lett till att nöjdheten med måltidsmiljön har ökat 33 % på Björkbacken. Det oförändrade resultatet för kommunen beror på att nöjdheten på Trollängen har minskat.

Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
(U23415) Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - mat och måltidsmiljö, andel (%)	47 %	Öka från 2018 års utfall på 49 %	

Indikatorn är en sammanslagning av två frågor i brukarundersökningen - om maten smakar bra och om måltiderna är trevliga. Tyresös resultat är bland de 25 % lägsta i landet.

Nämndmål äldreomsorg - Brukarna är nöjda med de aktiviteter som erbjuds inom vård- och omsorgsboendet.

Bedömning

Bedömningen är att nämndmålet inte har uppfyllts. Målvärdet för indikatorn har inte uppnåtts.

Nöjdheten med aktiviteter inom vård- och omsorgsboendena är fortsatt mycket lågt. Andelen nöjda är endast 44 %, vilken är en minskning med 8 % från förra året. Det är framförallt boende på Björkbacken som inte är nöjda med aktivitetsutbudet. Endast 28 % av de boende är nöjda. Det är trots det låga resultatet en ökning från förra året då nöjdheten var 21 %. Verksamheten har under året utökat sitt aktivitetsutbud och erbjudit de boende bl.a. musikunderhållning och gymnastik. Utegården gjordes fin till sommaren och boendet anordnade midsommarfirande med midsommarstång och spelmanslag.

Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
(U23470) Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - sociala aktiviteter, andel (%)	44.00%	Öka från 2018 års utfall på 48.00%	

Andelen nöjda med sociala aktiviteter har minskat med 8 % från 2018 års brukarundersökning. Tyresös resultat är bland de 25 % lägsta i landet.

Strategiskt mål - Tyresö har en tillförlitlig och hållbar infrastruktur för hög livskvalitet

Bedömning

Bedömningen är att verksamheterna i hög grad bidrar till måluppfyllelsen av det strategiska målet.

Genom att säkerställa brukarinflytandet och systematisk uppföljning av det stöd som ges, bidrar verksamheterna till att värna om en hög livskvalitet för Tyresöbor med insatser från LSS-verksamheten och äldreomsorgen. LSS-verksamheten har vidtagit åtgärder som inneburit att samåkningen till och från daglig verksamhet ökat med 72 % vilket bidrar till en hållbar infrastruktur.

Nämndmål äldreomsorg och funktionsnedsättning - Valfärds- och informationsteknik används i verksamhetsutvecklingen

Bedömning

Bedömning är att nämndmålet är helt uppfyllt. Indikatorn för målet har uppfyllt målvärdet.

Trollängen vård- och omsorgsboende har infört trygghetslarm. En plan för digitalisering inom kommunens hemtjänst har arbetats fram. DIGIT-ombuden inom utförande LSS-verksamhet i egen regi arbetar med att implementera digitala verktyg i verksamheten i samråd med brukarna och övrig personal. Myndigheten har identifierat ett antal processer som kan digitaliseras utifrån en prioriteringsordning som kommer tas fram vid en workshop i början av februari.

Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Antalet pågående implementeringsarbeten av välfärds- eller informationsteknik.	3	3	
Digitalt trygghetslarm Trollängen, robotisering av administrativa processer inom verksamheter i kommunal regi samt implementering av digitalt stöd i samråd med brukare.			

Nämndmål äldreomsorg och funktionsnedsättning - Brukares insatser följs upp kontinuerligt.

Bedömning

Bedömningen är att nämndmålet i hög grad är uppfyllt. Målvärdet för indikatorerna är uppfyllt respektive nära målvärde.

Myndigheten följer upp beviljade insatser enligt en upprättad plan. Utförande verksamhet upprättar genomförandeplaner samt följer upp dessa tillsammans med brukaren och/eller dess företrädare. Björkbacken har under året arbetat med att utveckla och förbättra arbetet med genomförandeplanerna.

Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
FO - Andelen LSS-boendeplatser som uppfyller kvalitetskraven i Kommunens kvalitet i korthet (KKIK).	---	Öka	
Nyckeltalet har utgått i KKIK varför ingen måluppfyllelse kan anges.			
Andel beslut som följts upp årligen	98.00%	100.00%	
Myndigheten har under året förbättrat arbete med att på ett strukturerat sätt följa upp och nypröva insatser.			
Andel uppföljda genomförandeplaner som följts upp årligen	100.00%	100.00%	

Utfallet avser LSS-verksamheten i egen regi. Varje månad tar verksamheten fram statistik på hur många genomförandeplaner som är aktuella och vilka som eventuellt saknas. På så vis har verksamheten koll på att alla har en uppdaterad genomförandeplan. Ingen motsvarande mätning inom äldreomsorgens verksamhetsområde har genomförts.

Nämndmål funktionsnedsättning - Resandet med turbundna resor till och från daglig verksamhet är hållbara

Bedömning

Bedömning är att nämndmålet är helt uppfyllt. Indikatorn för målet har uppfyllt målvärdet.

En ny tjänst som koordinatör av turbundna resor arbetar sedan i september med att effektivisera resandet och göra det mer hållbart, både ekonomiskt och miljömässigt. Samordnade resor har ökat med 72 %.

Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
FO - Andel av turbundna resor till och från daglig verksamhet som utgörs av samåkning	81.00%	Öka från 2018 års utfall på 47.00%	

Samåkningen har ökat med 72 %.

Särskilda uppdrag

Tillgänglighetsplan - Tillgänglighetsplanens förslag och aktiviteter behandlas för respektive verksamhetsområde vid framtagandet av nämndplan.

Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen.

Status

Verksamhetsområde omsorg om personer med funktionsnedsättning

Följande aktiviteter är genomförda:

- Kommunens lagefterlevnad av säkerställd samverkan enligt LSS § 15.7 ska arbetas in i berörda enhetsplaner inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning.
- Boende i gruppboende enligt LSS ska erbjudas anpassade fritidsaktiviteter.
- Hälsöfrämjande insatser ska erbjudas inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning

Följande aktiviteter är pågående:

- Anhörigstödet inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning ska utvecklas genom samverkan med frivilligorganisationer.
- Verksamheter inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning ska verka för utbildning och information om mänskliga rättigheter och tillgänglighet.
- Tyresö kommuns övergripande likabehandlingsplan ska vara känd i alla verksamheter inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Verksamhetsområde äldreomsorg

Följande aktiviteter är pågående:

- Samverkan med frivilligorganisationer i syfte att utveckla anhörigstödet ytterligare.

Arbetsgrupp har tillsatts som har arbetet med att utveckla anhörigstödet inom kommunen. Fokus har främst varit på att utveckla träffpunkter för äldre. Arbetsgruppen avvaktar ytterligare direktiv.

De aktiviteter som återstår att påbörja arbetet med är:

- Berörda verksamheter inom äldreomsorgen ska verka för utbildning och information om mänskliga rättigheter och tillgänglighet.
- Tyresö kommuns övergripande likabehandlingsplan ska vara känd i alla verksamheter inom äldreomsorgen.

Integrationsstrategi - Integrationsstrategins förslag och aktiviteter behandlas för respektive verksamhetsområden vid framtagande av nämndplan. Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen

Status

I enlighet med strategin har verksamheterna inom nämndens verksamhetsområden verkat för följande:

- Nyanlända erbjuds praktikplatser i kommunens verksamheter.
- Information ska finnas på olika språk.
- Kommunikation sker med ett medvetet förhållningssätt och speglar samhällets mångfald.
- Kompetens i främmande språk är meriterande vid viss rekrytering.

Nämnduppdrag

Ta fram handlingsplan för ökad upplevd trygghet/minskad upplevd oro hos brukarna inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Status

LSS-verksamheten i egen regi har tagit fram en handlingsplan för ökad trygghet. I den ingår bl.a. införandet av brukarråd och boråd då verksamheten av erfarenhet vet att kommunikation oftast löser känslan av otrygghet. En viktig del i ökad trygghet är också vetskapen om att man har rätt att säga nej. Verksamheten har därför utbildat personal i att hålla VIP-utbildningar. VIP står för viktig intressant person och är en utbildning riktad till personer med funktionsnedsättning för att stärka självkänslan och minska utsatthet. Brukarundersökningen 2019 visade dock att tryggheten minskade inom flera av verksamheterna, så verksamheterna kommer fortsätta att arbeta med förstärkande åtgärder under år 2020.

Utreda förutsättningarna för att införa en äldreombudsman som kan ge råd och stöd.

Status

Utredningen presenterades för äldre- och omsorgsnämnden i december. Nämnden beslutade att inte införa en äldreombudsman då behovet i huvudsak kan tillgodoses genom befintlig organisation, samt utifrån att en ny tjänst som anhörigkonsulent inrättades vid årsskiftet som till stor del kommer att arbeta mot målgruppen äldre.

Genomföra en satsning på mat och måltider inom äldreomsorgen.

Status

Björkbacken har vidtagit en rad åtgärder för att förbättra mat- och måltidssituationen för de boende. Tyresös resultat i brukarundersökningen visar dock att de boende fortfarande inte är nöjda med hur maten smakar eller måltidssituationen. Verksamheten kommer att fortsätta med förbättringsarbetet under år 2020.

Grundförutsättningar - Hållbar ekonomi

Alla kommunens verksamhetsområden ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser

Bedömning

Målvärdet för indikatorerna uppnås inte men både äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning bedrivs i sin helhet inom ramen för de tilldelade ekonomiska resurserna.

Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Andel verksamhetsområden med prognossäkerhet augusti inom +/- 1,0 %	39.00%	100.00%	
Andel verksamheter enligt verksamhetsområdets driftbudget som bedrivs inom budgeterat ram	71 %	100.00%	
Beläggningsgrad inom vård- och omsorgsboende i kommunal regi	94.80%	99.00%	
Mätmånad dec. 2018 respektive dec. 2019.			
Beläggningsgrad inom korttidsvistelse i kommunal regi	86.00%	67.00%	
Korttidshemmet har ökat sin beläggningsgrad med 30 % under året.			
Andel brukartid inom hemtjänst i kommunal regi.	88.00%	85.00%	

Grundförutsättningar - Hållbar kvalitetsutveckling

Mål och intentioner i lagstiftning eller motsvarande nationella styrdokument är uppfyllda i syfte att skapa värde och förbättrad situation för medborgare och intressenter med hänsyn till deras behov och förväntningar

Bedömning

Av de domar som kommit från förvaltningsrätten har merparten varit till kommuns fördel vilket visar att besluten följer rättspraxis. LSS-handläggare och enhetschef har deltagit vid juridisk handledning och diskuterar regelbundet de ärenden som prövas i förvaltningsdomstolarna. Myndigheten har även tillgång till en webbaserad juridisk rättsdatabas.

Under året har tre lex Sarah-rapport upprättats inom verksamhetsområdet omsorg om personer med funktionsnedsättning. Ingen rapport inom äldreomsorgen har upprättats.

En av rapporten avsåg fysiskt övergrepp genom olovlig användning av skydds- och begränsningsåtgärder. Händelsen bedömdes som risk för missförhållande. Åtgärderna för att händelsen inte ska ske igen bestod i ändrade rutiner och arbetssätt samt informationsinsatser till personalen.

De andra två andra rapporterna avsåg brister i utförande av insats och bedömdes efter utredning inte vara missförhållanden enligt lex Sarah.

Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Antalet icke verkställda beslut	8	0	
Per den 31/12 2019.			
Andel uppfyllda kvalitetsmål	100 %	100.00%	
Samtliga kvalitetsmål bedöms vara uppfyllda. Kvalitetsmål för socialtjänstens verksamhetsområde är:			
- Socialtjänstens arbete är kunskapsbaserat och utförs av kvalificerad personal			
- Personer som har stöd av socialtjänsten ges möjlighet till inflytande, delaktighet och självbestämmande			
- Socialtjänsten har en rättssäker myndighetsutövning och verksamheterna är trygga och säkra			
- Socialtjänstens tjänster är tillgängliga, jämlika och ges inom rimlig tid			
- Samverkan är vägledande i socialtjänstens arbete, speciellt vad gäller människor med sammansatta behov			

Utlovade kvalitets- och servicenivåer är uppfyllda

Bedömning

Verksamheterna inom båda verksamhetsområdena hade goda resultat avseende tillgänglighet, bemötande och delaktighet i den nationella brukarundersökningen. Utredningstider och väntetider ligger inom riksnittet för riket och bedöms vara rimliga för verksamhetsområdet.

Resultatet i brukarundersökningen för 2019 samt kvalitetsgranskningar visar att kommunens värdighetsgaranti för äldreomsorgen endast är delvis uppfylld. Tyresö kommun tillhör dock de kommunerna med tredje högsta personalkontinuiteten inom hemtjänsten i landet, samt de 25 % kommuner med högst uppfyllda kvalitetsaspekter inom vård- och omsorgsboende (KKIK 2019).

De avtalsuppföljningar som gjort under året har visat brister i hemtjänstutförares avtalstroghet. Detta visar hur viktigt det är med återkommande avtalsuppföljningar och myndigheten behöver fortsätta arbeta strukturerat med detta område. De kvalitetsuppföljningar som gjort på boenden har visat på brister på Björkbackens vård- och omsorgsboende samt vissa brister på Krusmyntan, Villa Basilika och Trollängen.

Totalt har det under 2019 inkommit 109 klagomål/synpunkter gällande äldreomsorg. Under året har myndigheten arbetat med att få till bättre struktur på inrapportering av klagomål samt uppföljning och sammanställning av inkomna klagomål. Detta har gett som resultat att antalet registrerade klagomål har ökat under året.

Störst antal inkomna klagomål har gällt hemtjänsten (71 st.), och då framförallt den kommunala hemtjänsten (51 st.). Största delen av klagomålen rör bristande tillgänglighet, ej utförda insatser, stressad personal, bristande information samt att de kör för snabbt i bostadsområdena. De har även blivit uppmärksammade på att ett stort antal genomförandeplaner saknas.

Näst mest klagomål har Lindalens hemtjänst fått (10 st.). Även de klagomålen rör brister i utförandet, dålig personalkontinuitet samt bristande kvalitet.

Restaurang Utsikten har fått klagomål från Tyresöbor gällande dålig kvalitet på maten som levereras samt stora och allvarliga brister i leveranserna till boende och hemtjänst. En handlingsplan har begärts och inkommit för att komma tillrätta med bristerna.

Björkbackens Vård och omsorgsboende har fått klagomål gällande bristande bemötande och kvalitet.

Myndigheten har fått 6 stycken registrerade klagomål under året. Klagomålen rör att korttidsboende verkställs utanför Tyresö, att ansökan om vård- och omsorgsboende avslås, bristande tillgänglighet och bemötande.

Inom verksamhetsområde omsorg om personer med funktionsnedsättning inkom det 10 klagomål under året. De avsåg brister i information, bemötande, rättssäkerhet och det stöd som ges. Samtliga klagomål har följts upp och återkoppling till den klagande sker. I vissa fall genomförs en större utredning.

Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Andel uppfyllda värdighetsgarantier avseende vård- och omsorgsboende	Delvis	100.00%	
Resultatet i brukarundersökning för 2019 visar att värdighetsgarantierna delvis är uppfyllda.			
(U28414) Utredningstid i antal dagar från ansökan till beslut om LSS-insats (alla insatser), medelvärde	56	Minska från 2018 års utfall på 80 dagar.	
Den genomsnittliga utredningstiden har minskat från 80 (2018) till 56 dagar.			
Genomsnittligt verkställighetstid avseende vård- och omsorgsboende	80	Minska från 2018 års utfall på 71 dagar	

Målet var att den genomsnittliga väntetiden skulle minska. Väntetiden har dock ökat från 71 (2018) till 80. Trots ökningen tillhör inte Tyresö längre de 25 % kommuner med längst väntetid som var fallet 2018, utan ligger nu inom spannet för de 50 % mittersta kommunerna. Mätningen av väntetiden gjordes i början av året då kötiden till boende fortfarande var lång. Åtgärder vidtogs, bl.a. genom att korttidsplatser på Björkbacken gjordes om till permanenta boendeplatser. Kön till vård och omsorgsplatser har därmed minskat under senare delen av året.

(U23424) Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, andel (%)	33 %	Öka från 2018 års utfall på 31 %	●
Indikatorn är en sammanslagning av tre frågor i brukarundersökningen.			
(U21420) Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, andel (%)	39 %	Öka från 2018 års utfall på 38 %	●
Indikatorn är en sammanslagning av tre frågor i brukarundersökningen.			
(U28518) Brukarbedömning gruppboende LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel (%)	94.74%	Öka från 2018 års utfall på 73 %	●
(U28525) Brukarbedömning serviceboende LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel (%)	82.05%	Öka från 2018 års utfall på 80 %	●
(U28532) Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Inflytande, andel (%)	78.43%	Öka från 2018 års utfall på 75 %	●
(U28536) Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)	88 %	Öka från 2018 års utfall på 84 %	●
(U28522) Omsorg om personer med funktionsnedsättning - Brukarbedömning gruppboende LSS - trygg med personal, andel (%)	73.68%	Öka från 2018 års utfall på 91 %	●
Utfallet är 74 % för Tyresö 2019, vilket är en minskning från förra året. Minskningen beror på att fler har uppgett att de känner sig trygga med <i>några</i> i personalen än <i>alla</i> . Ingen har uppgett att de inte känner sig trygg med någon i personalen. Verksamheten i kommunal regi arbetar med åtgärder för att höja tryggheten.			
(U28529) Omsorg om personer med funktionsnedsättning - Brukarbedömning serviceboende LSS - trygg med personal, andel (%)	66.67%	Öka från 2018 års utfall på 64 %	●
Utfallet är 67 % för Tyresö 2019. Det är en ökning från förra årets brukarundersökning vilket innebär att målet för året uppnås, men resultatet är under genomsnittet för deltagande kommuner. Det är framförallt boende på det under året nyöppnade serviceboendet Hasselbacken som inte känner sig trygg med alla i personalen. Verksamheten arbetar med åtgärder för att öka tryggheten.			

Hållbar kvalitetsutveckling säkerställs och drivs av engagerade och kompetenta chefer och medarbetare

Bedömning

Ingen HME-undersökning har genomförts under året, så bedömning av grundförutsättningen kan inte göras.

Verksamheterna förbättras och utvecklas genom effektiva och innovativa processer och arbetssätt

Bedömning

Ingen framgångsinsiktsundersökning har genomförts under året, så bedömning av grundförutsättningen kan inte göras.

Verksamheterna har under året kontinuerligt arbetat med att förbättra och effektivisera processer och arbetssätt, bl.a. genom att revidera rutiner och tillämpningsanvisningar inom myndighetsutövningen. Bedömningen är att grundförutsättningen är uppfylld.

Varje verksamhet redovisar hållbara resultat som ligger i framkant i jämförelse med andra aktörer inom samma område

Bedömning

Kommunens äldreomsorg uppfyller helt eller delvis 29 % av Socialstyrelsens kvalitetsindikatorer för verksamhetsområdet (öppna jämförelser 2018 och 2019). De utvecklingsbehov som identifierades gäller kompetensutveckling, utredningstider, systematisk uppföljning, metodutveckling och rutiner samt samverkan. 2018 års brukarundersökning visade att merparten av brukarna trivs med sitt boende och sin dagliga verksamhet. Undersökningen visade dock, trots att de flesta är nöjda och trygga med personalen, att brukare inom daglig verksamhet och servicebostad inte alltid känner sig trygga i sin verksamhet.

Inom verksamhetsområdet omsorg om personer med funktionsnedsättning uppfyller kommunen helt eller delvis 31 % av Socialstyrelsens kvalitetsindikatorer för verksamhetsområdet (öppna jämförelser 2019). Det är en förbättring mot föregående års utfall som var 22 %. De utvecklingsområden som återstår avser intern och extern samordning, samlad kompetensutvecklingsplan, systematiskt arbetssätt vid uppföljning, standardiserade bedömningsmetoder samt systematisk uppföljning för verksamhetsutveckling.

Tyresö tillhörde vid 2019-års mätning av kommunens kvalitet i korthet (KKIK) de 25 % bästa i riket gällande:

- Personalkontinuitet inom hemtjänsten.
- Kvalitetsaspekter inom vård- och omsorgsboende.
- Kostnad äldreomsorg, kr/inv.
- Trivsel i gruppboendest LSS.

Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Andel relevanta indikatorer i KKIK där kommunen är bland de 25 procent bästa i landet	40.00%	100 %	

Grundförutsättningar - Attraktiv arbetsgivare

Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare dit medarbetare söker sig, är engagerade och utvecklas

Bedömning

Ingen HME-undersökning har genomförts under året, så bedömning av grundförutsättningen kan inte göras.

Myndigheten ÄO har inga svårigheter att hitta bra medarbetare vid rekrytering. I kvalitetsgranskningen av Björkbacken som under våren lyfts verksamhetens forum för medarbetare med syfte att skapa delaktighet i verksamhetsutveckling fram som ett gott exempel.

Inom myndigheten LSS har personalomsättningen varit hög under året, 34 %. Tre nyrekryteringar har gjorts samt en utökning av två tjänster, varav en LSS-handläggare och en koordinator. Ny enhetschef tillträdde under sommaren och utökning med tjänsten gruppledare vars rekrytering har påbörjats under hösten. Utökningen av tjänsterna kommer ge bättre arbetsmängd för de enskilda medarbetarna vilket kommer ge en balans mellan arbete och fritid. Utöver det har handläggningstiden förkortats under året, samt medfört att enheten har bättre insyn i alla processer och kostnader.

Verksamheten i kommunal regi (LSS) genomförde en egen medarbetarenkät med HME frågorna som finns i kommunens gemensamma medarbetarundersökning. Svarefrekvensen var 81 %. Resultaten var mycket positiva och högre på alla frågor utom frågan om man hinner göra ett bra arbete på ordinarie arbetstid där 61 % upplever det mot tidigare 64 %. 87 % ser fram emot att gå till jobbet, 95 % anser att arbetet är meningsfullt, 91 % upplever att chefen visar förtroende för mig som medarbetare.

Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap

Bedömning

Ingen HME-undersökning har genomförts under året, så bedömning av grundförutsättningen kan inte göras.

Tyresö kommun har engagerade medarbetare

Bedömning

Ingen HME-undersökning har genomförts under året, så bedömning av grundförutsättningen kan inte göras.

Tyresö kommun erbjuder goda anställningsvillkor och arbetsförhållanden

Bedömning

Ingen HME-undersökning har genomförts under året, så bedömning av grundförutsättningen kan inte göras.

Verksamheterna erbjuder konkurrenskraftiga löner och möjlighet att arbeta hemifrån för administrativ personal. Sjukfrånvaron är låg med undantag från verksamheten i egen regi där långtidssjukfrånvaron har ökat.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Nyckeltal	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019-12
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	4.11%	4.34%	5.40%	5.13%
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	4.46%	5.38%	4.19%	5.17%

Äldreomsorg

Nyckeltal	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019-12
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	4.29%	5.15%	6.13%	5.96%
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	4.49%	5.39%	5.36%	6.23%

Verksamhetsuppdrag äldreomsorg - Analys och slutsatser

Fokus under året har varit att se över avtalsvillkor, hemtagningar, bättre uppföljning av biståndsbeslut och avtal samt fortsatt arbete med rättssäkra bedömningar efter aktuell praxis. Verksamheterna har genomfört effektiviseringar under året som har lett till goda ekonomiska resultat.

De domar som har hanterats i förvaltningsrätten har till stor del utfallit till myndighetens fördel; 71 % helt till myndighetens fördel, 7 % delvis till kommunens fördel. 20 % har varit till kommunens nackdel.

Kön till vård och omsorgsboenden har varit hög under första delen av året, då runt 30 personer väntade på erbjudande om plats. Åtgärder vidtogs, bl.a. genom att omvandla korttidsplatser på Björkbacken till permanenta platser. Åtgärderna gav effekt och kötiden har minskat. För att tillgodose behovet av korttidsplatser fick den kommunala hemtjänsten i uppdrag att öppna åtta platser i tidigare Linnean på Björkbacken. Enheten var i drift 1 november 2019.

En anhörigkonsulent anställdes i slutet av året och som kommer påbörja sin tjänst februari 2020. Uppdraget är att utveckla arbetet kring anhörigstöd i kommunen samt koordinera frivilligverksamhet och träffpunkter.

Hemtjänstens kontinuitetsmätning för 2019 visar en fortsatt mycket hög kontinuitet. Tyresö kommun är en av 5 kommuner där brukarna under en 14-dagars period träffar 9 personer eller färre.

Verksamhetsuppdrag funktionsnedsättning - Analys och slutsatser

Korttidsvistelse i kommunal regi har ökat sin beläggningsgrad med 30 % under året. Genom utökningen av Hasselbackens servicebostad har andelen ej verkställda beslut i kommunen minskat.

I september påbörjade nytillsatta koordinatorn arbetet med översynen av att öka samåkningsgraden av de turbundna resorna. Effekten har varit stor, och samåkningsgraden har ökat med 72 %. I december 2019 har 75 personer (vilket motsvarar 84 % av andelen som har daglig verksamhet) personer turbundna resor till och från daglig verksamhet. Av dessa har 81 % samåkning och resterande 19 % ensamåkning.

I och med att en utökning av två tjänster har handläggningstiden minskat under året från 80 dagar 2018 till 56 dagar 2019.

De domar som har hanterats i förvaltningsrätten har till stor del utfallit till myndighetens fördel; 66 % helt till myndighetens fördel, 7 % delvis till enhetens fördel. 26 % har varit till myndighetens nackdel.

Personalomsättningen inom myndigheten har varit hög under året, 33,94 %. En ny enhetschef tillträdde under sommaren och utökning med tjänsten gruppleddare vars rekrytering har påbörjats under hösten. Även inom verksamheter i kommunal regi har personalomsättningen ökat något jämfört med föregående år. En fortsatt utmaning är att rekrytera personal med tillräcklig kompetens inom funktionshinderområdet. Detta gäller framför allt inom problemskapande och utåtagerande beteende, där det redan idag är stor konkurrens om kompetent personal och där verksamheten ofta hamnar i konkurrens om löneläget.

Arbetsmiljöverket gjorde under hösten en inspektion gällande hot och våld i HVB- och LSS-verksamheter. De granskade det systematiska arbetsmiljöarbetet, handlingsplaner och rutiner. Inspektionen av verksamheterna i kommunal regi godkändes utan åtgärder vilket tyder på att verksamheten har väl fungerande handlingsplaner, rutiner och avvikelsesystem.

Ekonomi

Resultaträkning per verksamhetsområde

Totalt Äldre- och omsorgssektor Tkr	Jan-dec 19 kommun-bidrag	Jan-dec 19 netto-kostnad	Jan-dec 19 netto-resultat	Helår 18 nettoresultat	Förändring mot fg. år
FO	246 131	-245 026	1 105	999	106
ÄO	351 349	-339 949	11 400	-11 011	22 411
Totalt	597 480	-584 975	12 506	-10 012	22 411

Förvaltningschef och stab Tkr	Jan-dec 19 kommun-bidrag	Jan-dec 19 netto-kostnad	Jan-dec 19 netto-resultat	Helår 18 nettoresultat	Förändring mot fg. år
Andel FO	7 015	-6 690	325	-	-
Andel ÄO	9 727	-9 277	451	-	-
Totalt beställare	16 742	-15 967	776	-	-

ÄO Tkr	Jan-dec 19 kommun-bidrag	Jan-dec 19 netto-kostnad	Jan-dec 19 netto-resultat	Helår 18 nettoresultat	Förändring mot fg. år
Nämnd		-97	-97	-	- 97
Gemensamt/Administration	17 367	-16 103	1 264	-185	1 449
Hemtjänst ordinärt boende	101 975	-102 857	-882	-4 711	3 829
Korttidsboende	22 999	-26 895	-3 896	5 153	-9 049
Dagverksamhet	7 715	-7 856	-142	-850	708
Vård- & omsorgsboende	196 952	-187 818	9 134**	5 117	4 017
Öppen verksamhet	0	-51	-51	23	-74
Övriga insatser ordinärt boende	4 342	-2 946	1 396	-259	1 655
Totalt beställare	351 349	-344 623	6 726	4 288	2 438
Hemtjänst		1 885	1 885	-6 510*	8 395
Boende		2 698	2 698**	-8 048	10 746
Dagverksamhet		62	62	-63	125
Övriga insatser i ordinär boende		29	29	-678	707
Totalt egen regi		4 674	4 674	-15 299	19 973
Totalt ÄO	351 349	-339 949	11 400	-11 011	22 411

* Inkl. tidigare års resultat -2,5 mkr. **Överföring av medel från myndighet till Björkbacken 8,5 mkr.

FO Tkr	Jan-dec 19 kommun- bidrag	Jan-dec 19 netto- kostnad	Jan-dec 19 netto- resultat	Helår 18 nettoresultat	Förändring mot fg, År
Nämnd	0	-95	-95	-	-95
Gemensamt/Administration	9 773	-9 505	268	1 889	-1 621
Hemtjänst ordinärt boende	12 218	-10 769	1 449	322	1 127
Boendestöd ordinärt boende	3 236	-2 957	279	-1 557	1 836
Korttidsboende	3 059	-2 611	448	-1 901	2 349
Särskilt boende/annat boende	7 924	-6 828	1 096	87	1 009
Övriga insatser ordinärt boende	1 373	-1 600	-226	843	-1 069
Boende vuxna LSS	86 008	-90 502	-4 494	-1 312	-3 182
Boende barn & unga LSS	10 804	-9 224	1 580	1 415	165
Personlig assistans LSS/SFB	45 720	-47 015	-1 295	3 481	-4 776
Daglig verksamhet LSS	41 406	-43 859	-2 453	-4 050	1 597
Korttidsvistelse LSS	12 091	-10 596	1 494	768	726
HsL LSS	3 034	-3 039	-5	-41	36
Övriga insatser LSS	9 485	-10 540	-1 055	498	-1 553
Totalt beställare	246 131	-249 140	-3 009	442	-3 451
Boende vuxna LSS		221	221	-485	706
Korttidsvistelse LSS		-49	-49	178	-227
Daglig verksamhet LSS		3 390	3 390	1 413	1 977
Övrigt		552	552	-549	1 101
Totalt egen regi		4 114	4 114	557	3 557
Totalt FO	246 131	-245 026	1 105	999	106

Ekonomi äldreomsorg - Analys och slutsatser

Verksamhetsområden äldreomsorg gör ett positivt resultat 2019.

Verksamheten har under året använt statsbidrag för ökad kvalitet inom äldreomsorgen till att finansiera kvalitetshöjande åtgärder samt statsbidrag avseende satsningar inom kommunal hälso- och sjukvård. Bidragen avser ca 2 000 tkr av intäkterna och ungefär 50 % av dessa är redovisade på Gemensamt/administration vilket där förklarar det positiva resultatet i jämförelse med budget. Myndigheten har under året fortsatt arbetet med uppföljningar och nyprövningar för att säkerställa att alla beslut är i linje med riktlinjer och praxis samt anpassade efter individens faktiska behov.

Hemtjänst i ordinärt boende hos beställare har en negativ avvikelse på grund av högre volymer än antagandet i budget. Även verksamheten Korttidsboende visar en negativ avvikelse mot budget på grund av höga volymer av externt köpta platser i början av året. Första halvåret rådde en stor brist på vård- och omsorgsplatser vilket förklarar en del av de höga volymerna av köpta korttidsplatser och

hemtjänsttimmar under dessa månader. Bristen av vård- och omsorgsplatser är också en av förklaringarna till det positiva avviket mot budget på verksamheten Vård- och omsorgsplatser.

Beläggningsgraden på Björkbacken har varit högre än beräknat på grund av att verksamheten arbetat effektivt med att hitta lösningar trots begränsningarna i lokalerna efter Arbetsmiljöverkets direktiv. Ett gott samarbete mellan myndigheten och utförarna på Björkbacken har också bidragit till det positiva resultatet för året. Genom att använda lokalerna på Björkbacken effektivt har permanenta vård- och omsorgsplatser utökats i slutet av året och en ny korttidsavdelning öppnats.

Helårseffekt på dagverksamheten som öppnade oktober 2018 har gett effekt att ha fördröjt inflyttning till Vård- och omsorgsboende något och en viss effekt på volymerna av hemtjänsttimmar.

Till följd av att ersättningsnivåerna inte var i linje med kostnaderna tillfördes Björkbacken medel från myndigheten för att hjälpa verksamheten att nå budget i balans. Björkbacken visar ett positivt resultat mot budget på grund av att utföraren inte behövt använda de tillförda medlen fullt ut. Utföraren på Björkbacken har under året förändrat administration- och ledningsorganisationen, arbetat med helhetssyn och teamarbete, utökat samarbetet med såväl myndigheten som andra verksamheter i kommunen. Verksamheten har haft en god sommarplanering med ett fåtal inhyrningar av sjuksköterskor vilket 2018 var en hög kostnad för verksamheten. Effekten av att boendet har optimerat personalresursanvändningen genom samordnad bemanning över hela verksamheten har under 2019 haft en helårseffekt.

Kommunala hemtjänstutföraren visar ett positivt resultat för 2019. Under året har arbetet med att långsiktigt anpassa personalkostnaderna efter verksamhetens behov fortsatt.

Översyn av insatser, personalscheman och en god sommarplanering har gett ett positivt resultat.

Verksamheten har haft lägre kostnader för bostadsanpassning än beräknat vilket förklarar det positiva avviket mot budget för myndighetens Övriga Insatser i ordinärt boende.

Ekonomi funktionsnedsättning - Analys och slutsatser

Verksamhetsområden för personer med funktionsnedsättning gör som helhet ett positivt resultat 2019. Beställaren har under året haft ett relativt stort underskott under året och slutar även på ett negativt resultat men det vägs upp av utförarens positiva siffror.

Hemtjänst i ordinärt boende har en positiv avvikelse då efterfrågan inom verksamheten har varit lägre än vad som prognostiserades i budgetarbetet inför 2019.

Verksamheterna inom Särskilt boende/annat boende slutar med en positiv avvikelse jämfört med budget vilket bland annat beror på volymminskning inom verksamheterna.

Inom Boende vuxna LSS har det under året funnits ett antal åtgärder för att komma i balans med 2019 års effektiviseringskrav. Genom att möjliggöra hemtagningar via driftstart av nya service- och gruppboendestäder skulle verksamhetsområdet minska sina kostnader avsevärt. Planen var att två nya enheter skulle starta under året, men den ena har blivit försenad till sommaren 2020. Verksamheten har fortfarande ett stort strukturellt underskott.

Under året har flera omförhandlingar av avtal gett effekt, speciellt inom verksamheten Boende barn och Unga LSS. Bland annat sänktes ett avtal med 1500 kr per dygn vilket har gett en positiv avvikelse jämfört med budgeten.

Personlig assistans har en negativ avvikelse som beror på volymökningar i verksamheten. Myndigheten har en ständig pågående effektiviseringsåtgärd där omprövning av tidigare beslut ska ligga så nära

gällande rättspraxis för att sträva mot att insatserna ska bli så rimliga som möjligt. Detta gäller även omprövning av beslut inom andra verksamheter.

Daglig verksamhet gör på beställarsidan en negativ avvikelse till följd av en ökning av dels ärenden, men också vårdtyngd under året jämfört med budget. Daglig verksamhet på utförarsidan har en stor positiv avvikelse som kommer främst utav tre faktorer; den effektivisering som gjorts under året där man bland annat sammanfogade verksamheten och nu har merparten inom samma byggnad. Detta har möjliggjort mer effektiv användning av personalresurser samt minskad lokalkostnad. Tyda har haft svårigheter att rekrytera personal under året vilket har gett en låg personalkostnad som dock inte är hållbar under längre tid. Mot slutet av året är verksamheten ikapp med rekryteringen. Den tredje faktorn är det positiva resultat (1,4 mkr) som verksamheten fått med sig från tidigare år.

Utfallet inom Korttidsvistelse LSS är positiv jämfört med budget då flera personer som haft beslut om korttidsvistelse under året flyttat till permanenta boendeplatser. Även hemtagningar från extern korttidsverksamhet till vårt eget korttidshem har möjliggjorts tack vare en lyckad satsning på en utökad målgrupp där.

Övriga insatser LSS har ett negativt utfall kontra budget till följd av mer volymökningar än planerat. Myndigheter arbetar aktivt med omprövning av tidigare beslut, i synnerhet där en person har mer än en insats.

Uppföljning av riskhanteringsplanen

Risk/åtgärd	Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status	Färdiggrad
Akut brist på externa LSS-platser					
Redovisa framtida behov av LSS-platser i lokalbehovsanalysen	John Henriksson	2019-06-13	2019-09-30	✓	
Bidra till en utbyggnadstakt som motsvarar behoven av LSS-platser med hjälp av faktabaserade beslutsunderlag.	John Henriksson	2019-02-28	2019-12-31	✓	
Kommunen saknar utförare av ickevals-alternativ för personlig assistans					
Dialog med utförare av personlig assistans	John Henriksson	2019-02-28	2019-12-31	✓	
Kostnader inom äldreomsorgen för utskrivningsklara personer från slutenvården som kommunen inte klarar att ta emot i tid.					
Möjliggöra för snabba insatser vid behov i samband med utskrivning från slutenvården	John Henriksson	2019-01-01	2019-12-31	✓	
Felaktiga beslutsunderlag på grund av bristande inrapportering av statistik avseende LSS					
Kvalitetssäkring av inrapportering av statistik inom LSS-området.	John Henriksson	2019-02-28	2019-12-31	✓	
Färre utförare inom daglig verksamhet på grund av för låg ersättning					
Dialog med utförarna inom daglig verksamhet	John Henriksson	2019-02-28	2019-12-31	✓	
Färre utförare på grund av låg ersättning inom hemtjänsten.					
Dialog med utförare inom hemtjänsten	John Henriksson	2019-02-28	2019-12-31	✓	
Risk att planerade åtgärder avseende lokaler och arbetsmiljö inte genomförs i förväntad takt,					
Projektdirektiv och	John Henriksson	2019-02-28	2019-09-30	✓	

inriktningsbeslut för ombyggnad av Björbackens vård- och omsorgsb. arbetas fram					
Risicanalyser och individuella bedömningar görs regelbundet vid inflyttning till Björkbacken	John Henriksson	2019-01-01	2019-12-31	✓	
Viten för icke verkställda beslut inom omsorgen av personer med funktionsnedsättning					
God framförhållning och kontroll av kommande behov	John Henriksson	2019-01-31	2019-12-31	✓	
Risk för allvarliga missförhållanden inom äldreomsorgen					
Kunskap i verksamheten om rapportering enligt lex Sara	John Henriksson	2019-02-28	2019-12-31	✓	

Verksamheterna har under 2019 genom åtgärder, antingen eliminerat eller minskat konsekvenser av riskerna.

Sammanfattande bedömning

Verksamhetsområdena uppfyllde de flesta nämndmålen och bidrog till uppfyllelse av de strategiska målen för kommunen. Verksamhetsområdet äldreomsorg bedömdes inte uppfylla nämndmålen *Boende på vård- och omsorgsboende är nöjda med mat och måltider* samt *Brukarna är nöjda med de aktiviteter som erbjuds inom vård- och omsorgsboendet*. Aktiviteter för att förbättra nöjdheten inom dessa områden kommer att fortgå under 2020.

Verksamhetsområdena uppfyllde grundförutsättningarna ekonomi i balans och attraktiv arbetsgivare samt hållbar kvalitetsutveckling. Identifierade utvecklingsområden som verksamheterna kommer fortsätta arbeta med under 2020 är intern och extern samordning, samlad kompetensutvecklingsplan, systematiskt arbetssätt vid uppföljning, standardiserade bedömningsmetoder samt systematisk uppföljning för verksamhetsutveckling.

De omvärldsfaktorer som främst kommer att påverka verksamhetsområdena under 2020 är:

Digitalisering - Förvaltningen behöver öka takten av digitalisering för att möta framtida behov och förväntningar samt effektivisera administrativa processer.

Socialpsykiatri - En resursfördelningsmodell och en tydlig samverkansmodell för socialpsykiatri behöver tas fram. Det finns i dagsläget målgrupper som hamnar utanför traditionella bedömningsgrunder eller uppfyller kriterier för olika nämnders verksamheter vilket påverkar ansvarsfördelningen.

Lokalförsörjning - Förvaltningen har underskott på bostäder för både personer med funktionsnedsättning och äldre vilket medför långa väntetider och förmodade viten. För att bättre möta dessa gruppers efterfrågan behöver förvaltningens behov av särskilda boenden tydliggöras och konsekvensbeskrivas i tidigt skede för att kunna erbjudas när behovet uppstår.

Delar av Björkbacken kommer att omvandlas och utgöra en del av ett framtida äldrecentrum i Tyresö. Omställningen innebär en stor förändring med ett minskat antal vård- och omsorgsplatser och därmed ett minskat personalbehov. Anpassningen från nuvarande till förslagen kapacitet medför även ökade kostnader för själva omställningen. Verksamhetens anpassning till de nya förutsättningarna kommer att fortgå under 2020.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, LUS - Förändringen av kommunens betalningsansvar vid utskrivning från slutenvården kommer ha en stor inverkan på myndigheten.

VO	Verksamhet	Aktivitet	Status	Innehåll	Effekt 2019 (tkr)	Effekt 2020 (tkr)	Kommentarer/ Konsekvenser
ÄO	Hemtjänst	Uppföljning och nyprövningar	Genomförd	Beslut uppdateras efter den enskildes aktuella behov	200		
ÄO	Hemtjänst	Optimering av personalresurser	Genomförd	Fördela om personalresurser	300		
ÄO	Hemtjänst	Ökad kundtid	Genomförd	Optimering av personalresurser.	1 000		
ÄO	Dagverksamhet	Minskad personalkäthet Solgläntan	Genomförd	Ej tillsatt avslutad samt planerad tjänst.	650		
ÄO	Dagverksamhet	Tillsättning timvikarie	Genomförd	Ej tillsätta all frånvaro med timvikarie. Samtliga pass skall godkännas av enhetschef	130		En koordinator anställdes under senare delen av 2019. Viss effekt redan 2019.
ÄO/FO	Dagverksamhet	Översyn transporter och övriga kostnader	Pågår	Planera rutterna till och från dagverksamheterna.			
ÄO	Boende	Förändrad inriktning Björkbacken från oktober	Genomförd	På grund av ett ökat behov av permanenta demensplatser omvandlas 10 korttidsplatser till permanenta platser från oktober. Från oktober öppnas även en korttidsavdelning på Björkbacken.	1 000		
ÄO	Boende	Utökad kapacitet Björkbacken	Genomförd	Utökad med en permanent somaplatser på avdelningen Viljan	100		Blev i slutändan en utökning med 2 platser

ÄO	Boende	Förändrad inriktning Björkbacken från april	Genomförd	Omvandling korttidsplatser till soma permanent på Viljan i april	900	Resultat i färre personer i kö på soma permanent och antalet köpta somakorttidsplatser minskade.
ÄO	Boende	Restriktivare tillämpningsanvisningar av somatisk korttid	Genomförd		100	
ÄO	Boende	Effektiva resursanvändning	Genomförd	Effektiva bemanning och ökat samarbete på Björkbacken	1 500	
ÄO	Boende	Vakanshållning enhetschef	Genomförd	Enhetschefstjänsta vakant ca 4 mån på Björkbacken	280	
FO	Boende vuxna LSS	Omförhandla nuvarande platser	Genomförd	Externa köp gruppbostäd.	270	Åtgärdad, med i prognos för helår.
FO	Daglig verksamhet	Hemtagning Daglig verksamhet	Genomförd	Minskade reskostnader.	50	Helårseffekt endast dec 2019.
FO	Kontaktpersoner	Ändrade avtal kontaktpersoner	Genomförd	Ändrad ersättning till kommunens fördel	70	

FO	Boende barn	Förhandling av avtal	Genomförd	Enskild plats, externt köp	180	540	Överflyttat ärende från IFO, volymökning. Förhandlat ned priset.
----	-------------	----------------------	-----------	----------------------------	-----	-----	--

Möjliga beslut på längre sikt, FO

- Mer restriktiv vid beviljande av tid vid Personlig assistans

Myndigheten har redan påbörjat ett arbete med att tillämpa en mer restriktiv beräkning/bedömning av timmar för personlig assistans. Det har kommit flera prejudicerande praxis från HFD, bland annat HFD 2017-682 och HFD 3527-14 som ligger till grund för bedömningen som kommunen gör. Idag har kommunen fått tillbaka flera rättsfall till kommunens fördel från individer som har haft insatser i generös omfattning men där Tyresö Kommun minskat omfattningen. En möjlighet för kommunen är att vara än mer restriktiva i bedömningen. Det innebär dock risker för negativ publicitet i media och te x funktionshinderråden. Det innebär även en risk att vi får betala tillbaka retroaktiva beslut till utförare.

Möjliga politiska beslut på längre sikt, FO

- Upphandla Daglig verksamhet enligt LOU istället för LOV

Tyresö Kommun tillämpar LOV inom flera verksamhetsområden, bland annat Daglig verksamhet. Syftet med LOV är bland annat att främja valfriheten för individen och det sociala företagandet. I dagsläget har vi dock endast ett företag utöver kommunens verksamhet inom LOV Daglig verksamhet inom kommunen. De flesta företagen ligger därmed i andra kommuner vilket ger som konsekvens att kostnaderna och miljöpåverkan för taxiresor är höga. Valfriheten innebär också höga krav på flexibilitet (öppettider) vilket bland annat ger högre personalkostnader. Att avsluta LOV till förmån för LOU medför troligtvis en lägre kostnad för kommunen.

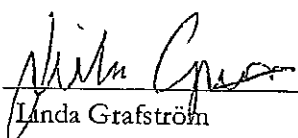
Datum 2020-03-05
 Tid 18:30–21:13
 Plats Myggdalen, plan 1

Beslutande Se närvarolista

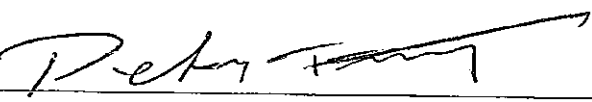
Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid 2020-03-12 Äldre- och omsorgsförvaltningen

Paragrafer 15–28

Sekreterare
 Linda Grafström

Ordförande
 Tony Thorén

Justerande
 Peter Freij

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Äldre- och omsorgsnämnden
 Sammanträdesdatum 2020-03-05
 Datum då anslaget sätts upp 2020-03-13
 Datum då anslaget tas ned 2020-04-01
 Förvaringsplats för protokollet Förvaltningens för liv och hälsa arkiv

Underskrift
 Linda Grafström

		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Tony Thorén (L)
 Susann Ronström (S)
 Peter Freij (M)
 Carl-Johan Karlson (S)
 Bo Furugård (S)
 Marie-Louise Larsson (L)
 Lilian Nylinder (MP)
 Roger Gusthage (M)
 Anna Steele (C)
 Mattias Eriksson (KD)
 Ronnie Norén (SD)

Ersättare

Kurt-Erik Thorild (S)
 Alexander Enkvist (L)
 Tina Rosén (V)
 Yvonne Sternberg Taubert (V)
 Jan-Åke Svensson (M), §§ 19-28
 Anton Gimle Hjelte (M)
 Lillian Edberg (M)
 Ewelyn Schlossman Jangrot (M)

Övriga

John Henriksson, förvaltningschef, äldre- och omsorgsförvaltningen
 Linda Grafström, nämndsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen
 Eva Lindgren, kvalitetscontroller, kommunstyrelseförvaltningen, §§ 15-18
 Marija Aleksic, controller, kommunstyrelseförvaltningen, §§ 15-20
 Åsa Tenggren, kvalitetscontroller, kommunstyrelseförvaltningen, §§ 15-20
 Hanna Dahlgren, anhörighetkonsulent, kommunstyrelseförvaltningen, §§ 15-18
 Sofia Bågander, samordnare/biståndshandläggare, äldre- och omsorgsförvaltningen, §§ 15-18
 Nathalie Sjöberg Åkerström, biståndshandläggare, äldre- och omsorgsförvaltningen, §§ 15-18

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Frånvarande

Frida Linder (S)

Peter Söderlund (MP)

Jörgen Nilsson (SD)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

UTDRAG

§ 13

Dnr 2020/GVN 0010 004

**Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens
verksamhetsberättelse 2019****Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut**

1. Verksamhetsberättelse 2019 för verksamhetsområde 6 Gymnasium inklusive gymnasiesärskola och verksamhetsområde 7 Vuxenutbildningen med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
2. Uppföljningen av effekterna av åtgärderna för att få en ekonomi i balans godkänns.

Särskilt yttrande

Fredrik Bergquist (M) lämnar in ett särskilt yttrande för de tjänstgörande moderaternas räkning (bilaga).

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2019 för gymnasie- och vuxenutbildningens verksamhetsområden 6 Gymnasium inklusive gymnasiesärskolan och verksamhetsområde 7 Vuxenutbildningen. Verksamhetsberättelserna redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2019 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. De åtgärder som vidtagits under året för att få en ekonomi i balans redovisas. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt riskhanteringsplanen.

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

En prövning av barnets bästa har inte genomförts och bedöms inte vara aktuellt i detta ärende.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--

Ordförandeförslag

1. Verksamhetsberättelse 2019 för verksamhetsområde 6 Gymnasium inklusive gymnasiesärskola och verksamhetsområde 7 Vuxenutbildningen med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
2. Uppföljningen av effekterna av åtgärderna för att få en ekonomi i balans godkänns.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bifaller ordförandeförslaget.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bifaller ordförandeförslaget.

Bilagor

Verksamhetsberättelse 2019 GVN till ordförandeberedning.pdf

Åtgärder gymnasiet och vuxenutbildningen.pdf

Tjänsteskrivelse verksamhetsberättelse GVN.pdf

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

SÄRSKILT YTTRANDE

2019-03-09

Verksamhetsberättelse 2019

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, § 13

Vi Moderater vill särskilt hylla vuxenutbildningen som år efter år fortsätter hålla en god kvalitet samt lyckas skapa ett ekonomiskt överskott det är beundransvärt. Det är tragiskt att det nya styret fortsätter låta denna verksamhet rädda upp gymnasiets dåliga ekonomi. Det är inte en hållbar ekonomi. Gymnasiet gjorde ett minusresultat på -3 437 tkr och vuxenutbildning 3 366 tkr så totalt -71 tkr. Detta är en förbättring mot prognoserna men fortfarande ett väldigt tråkigt resultat.

Vi Moderater vill också lyfta fram Gymnasiesärskolan som har en välfungerande verksamhet och mycket nöjda elever. Vi vill poängtera att det är positivt att det har gjorts åtgärder för att få en budget i balans från förvaltningen sida.

Vi Moderater är oroad över den negativa trend som finns bland de indikatorer som mäts där flertalet tyvärr sjunkit och det som står ut är Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala gymnasieskolor som är nere i bottenivåer på 48,74%. Här behövs det krafttag för att få bukt med den negativa trenden.

Att Tyresö gymnasium har utmaningar med kränkande behandling är ingen nyhet. Det är däremot synd att det nuvarande styret (S, MP och L) inte tidigare varit intresserade av att lyfta frågan. Först efter våra påtryckningar i nämnden ska förvaltningen se över möjligheten att ge oss mer information. Vi frågar oss hur gymnasiet ska kunna vara attraktivt och ge en

välfungerande skolgång till eleverna när det finns problem med kränkande
behandlingar.

Detta kan också vara en av anledningarna till att endast 44 % av de
tillfrågade elever på Tyresö gymnasium som anger att de kan
rekommendera min skola till andra elever.

Att den socialdemokratiska regeringen vältrar över migrationskostnader på
kommunerna är något som behöver förändras.

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'F' followed by a horizontal line.

Fredrik Bergkuist (M)
för den Moderata gruppen.

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Karin Sundström
Utredare
08-5782 95 09
karin.sundstrom@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2020-02-14

1 (4)

Diarienummer
2020/GVN 0010

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Verksamhetsberättelse 2019 för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Barn- och utbildningsförvaltningens förslag till beslut till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

1. Verksamhetsberättelse 2019 för verksamhetsområde 6 Gymnasium inklusive gymnasiesärskola och verksamhetsområde 7 Vuxenutbildningen med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
2. Uppföljningen av effekterna av åtgärderna för att få en ekonomi i balans godkänns.

Barn- och utbildningsförvaltningen

Elisabet Schultz
Förvaltningschef

Martin Lundell
Skolchef gymnasium och vuxenutbildning

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2019 för gymnasie- och vuxenutbildningens verksamhetsområden 6 Gymnasium inklusive gymnasiesärskolan och verksamhetsområde 7 Vuxenutbildningen.

Verksamhetsberättelserna redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2019 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. De åtgärder som vidtagits under året för att få en ekonomi i balans redovisas. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt riskhanteringsplanen.

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

En prövning av barnets bästa har inte genomförts och bedöms inte vara aktuellt i detta ärende.

Viktiga händelser

I januari 2019 bildades förvaltningen för liv och hälsa där gymnasie- och vuxenutbildningssektorn ingick som en av fyra sektorer. Under hösten 2019 påbörjades en omorganisation som innebar att sektorn fr.o.m. 13 januari 2020 ingår i barn- och utbildningsförvaltningen.

- Antalet sökande och antagna till de nationella programmen på Tyresö gymnasium har ökat jämfört med föregående år. Detta trots nämndens tidigare beslut att fasa ut bygg- och anläggningsprogrammet.
- Profilen med e-sport på el-dataprogrammet är efterfrågad och finns också som individuellt val på övriga program.
- En projektgrupp har tillsatts för att utveckla en ny profil, elbil på fordonsprogrammet.
- Arbetet med att certifiera Tyresö gymnasium som motorbranschcollege pågår.
- Cirka 68 procent av eleverna har fått sitt förstahandsval till gymnasiet, vilket är högt i länet.

- Fortsatt hög efterfrågan på vuxenutbildning, främst yrkesutbildningar.
- Det ekonomiska resultatet för Tyresö gymnasium har förbättrats.
- Det ekonomiska resultatet för vuxenutbildningen redovisar fortsatt ett överskott.

Sammanfattande slutsatser

Bedömningen är att gymnasie- och vuxenutbildningen bidrar till det strategiska målet att Tyresöborna behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses snabbt och enkelt. Genom samverkansavtalet i Stockholms län kan gymnasieelever söka till ett mycket brett utbud av utbildningar. Vuxenutbildningen erbjuder ett brett utbud av kurser och utbildningar, både dag- och kvällstid samt på distans. Gymnasie- och vuxenutbildningen bidrar delvis till att bidra till det strategiska målet om delaktighet. I de länsgemensamma enkäterna kan utläsas att studerande och elever inte tycker att de i tillräcklig utsträckning kan vara med och påverka utbildningen. Näringslivet är en samarbetspart i de programråd och branschråd som genomförs. När det gäller det strategiska målet om hållbar infrastruktur arbetar verksamhetsområdet med att utveckla utbildningsmiljöer och bidrar därmed delvis till målet. Inom gymnasiet och vuxenutbildningen genomförs många insatser för att skapa goda livsvillkor som förebygger ohälsa och bidrar därmed i hög grad till det strategiska målet. En gymnasieutbildning är enligt forskningen en viktig faktor för att motverka utanförskap och en sämre hälsa. Vuxenutbildningen har startat en studio för att stödja studerande i behov av särskilt stöd. Det kommunala aktivitetsansvaret innebär att ungdomar 16-20 år som varken studerar eller arbetar ska ges stöd.

Gällande kvalitetsarbetet så har verksamheterna arbetat vidare med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Verksamheternas kvalitetsgarantier är i hög grad uppfyllda. Skolinspektionen har avslutat sin granskning av gymnasiesärskolan. I jämförelse med andra kommuner så ligger Tyresö över riksnittet när det gäller att ta en gymnasieexamen inom fyra år. Tyresö gymnasium ligger lägre, vilket delvis överensstämmer med andra gymnasier i Stockholms län som erbjuder yrkesprogram.

Verksamhetsområdena gymnasium inklusive gymnasiesärskola och vuxenutbildning redovisar ett underskott på 0,071 mkr för 2019. En åtgärdsplan

upprättades under våren och har fått effekt innevarande år. Tyresö gymnasium har förbättrat sitt resultat kraftigt från ett underskott på 8,8 miljoner kronor 2018 till ett underskott på 2,2 miljoner kronor 2019. Vuxenutbildningen redovisar ett överskott på 3,3 miljoner kronor.

Sjukfrånvaron är låg medan personalomsättningen ligger över kommunsnittet.

Verksamhetsberättelse 2019 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

#härtrivsnyatankar

tyresö kommun

Verksamhetsberättelse 2019

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse 2019	1
Viktiga händelser	2
Uppföljning och analys av mål och resultat	3
Måluppfyllelse	3
Fokusområde - Trygga hela livet	3
Fokusområde - Delaktiga tillsammans	5
Fokusområde - I balans - för hållbarhet och hälsa	7
Särskilda uppdrag	10
Nämnduppdrag	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Grundförutsättningar - Hållbar ekonomi.....	10
Grundförutsättningar - Hållbar kvalitetsutveckling	11
Grundförutsättningar - Attraktiv arbetsgivare	13
Kvalitetsgarantier	14
Verksamhetsuppdrag - Analys och slutsatser	14
Verksamhetsmått	16
Ekonomi	17
Resultaträkning per verksamhetsområde	17
Driftredovisning per verksamhet.....	17
Kommentar.....	19
Uppföljning av riskhanteringsplanen	20
Risker	20
Åtgärder kopplade till risk	20
Kontrollinsats kopplad till risk	21
Sammanfattande bedömning	23

Viktiga händelser

I januari 2019 bildades förvaltningen för liv och hälsa där gymnasie- och vuxenutbildningssektorn ingick som en av fyra sektorer. Under hösten 2019 påbörjades en omorganisation som innebar att sektorn fr.o.m. 13 januari 2020 ingår i barn- och utbildningsförvaltningen.

- Antalet sökande och antagna till de nationella programmen på Tyresö gymnasium har ökat jämfört med föregående år. Detta trots nämndens tidigare beslut att fasa ut bygg- och anläggningsprogrammet.
- Profilen med e-sport på el-dataprogrammet är efterfrågad och finns också som individuellt val på övriga program.
- En projektgrupp har tillsatts för att utveckla en ny profil, elbil på fordonsprogrammet.
- Arbetet med att certifiera Tyresö gymnasium som motorbranschcollege pågår.
- Cirka 68 procent av eleverna har fått sitt förstahandsval till gymnasiet, vilket är högt i länet.
- Fortsatt hög efterfrågan på vuxenutbildning, främst yrkesutbildningar.
- Det ekonomiska resultatet för Tyresö gymnasium har förbättrats.
- Det ekonomiska resultatet för vuxenutbildningen redovisar fortsatt ett överskott.

Uppföljning och analys av mål och resultat

Måluppfyllelse

Fokusområde - Trygga hela livet

Strategiskt mål

Tyresöbornas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses, snabbt och enkelt

Bedömning	Trend
	→

Vuxenutbildningen erbjuder ett stort utbud av kurser och utbildningar och erbjuder undervisning på dag- och kvällstid samt även på distans för de elever som har svårt att binda sig till fasta tider. Andel elever som når godkända betyg på vuxenutbildningen uppgår till 84 procent.

Genom gymnasiesamverkan i länet erbjuder Tyresö kommun ungdomar ett mycket brett utbud av gymnasial utbildning. 80 procent av Tyresöeleverna får sin gymnasieplats utifrån sina första eller andrahandsval (68 procent får sitt förstahandsval).

På Tyresö gymnasium pågår ett omfattande arbete med att utveckla yrkesintroduktionsutbildningarna och e-sportverksamheten på Tyresö gymnasium, som är ett led i att skapa trygghet genom flexibla utbildnings- och omställningsmöjligheter. Storsthlm:s elevenkät i årskurs 2 pekar på att trygghet och trivsel på skolan ökat sedan förra mätningen. Gymnasiesärskolans elevenkät visar att de allra flesta elever är trygga i skolan.

Det kommunala aktivitetsansvaret har nått i stort sett alla ungdomar mellan 16-20 som ingår i målgruppen för aktiviteter till gymnasiala studier.

Nämndmål

Gymnasieutbildningen skapar trygghet genom flexibla utbildnings- och omställningsmöjligheter som leder till arbete eller studier

Bedömning	Trend
	→

Genom gymnasiesamverkan i länet erbjuder Tyresö kommun ungdomar ett mycket brett utbud av gymnasial utbildning. Att över 80 procent av Tyresöeleverna har erhållit gymnasieplats utifrån sina första eller andrahandsval, är ett mycket gott betyg till grundskolans verksamhet och att flertalet elever gör väl underbyggda gymnasieval. Efter fullföljd gymnasieutbildning har andelen ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar efter 2 år, varit mellan 71 procent och 78,5 procent under åren 2006 till 2017. Av eleverna på Tyresö gymnasium är 67 procent (2017) etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter avslutad gymnasieutbildning. Tyresö gymnasium är bland de 25 procent bästa i landet avseende andel elever som är etablerade på arbetsmarknaden två år efter avslutad gymnasieutbildning.

Det pågår ett omfattande arbete med att utveckla yrkesintroduktionsutbildningarna och e-sportverksamheten på Tyresö gymnasium, som är ett led i att skapa trygghet genom flexibla utbildnings- och omställningsmöjligheter. Av eleverna som gått yrkesintroduktion arbetar eller studerar 12 av 15 elever. Kvalitetsutvecklingen av APL har fortsatt. Storsthlm:s elevenkät i årskurs 2 pekar på att trygghet och trivsel på skolan ökat sedan förra mätningen. Framför allt uttrycker eleverna att de är mer nöjda med skolans arbete mot mobbing och att man upplever ökad arbetsro.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Gymnasieskola - andel elever (%) som svarar "Jag trivs bra i skolan"			89.00%	i.u.
Gymnasieskola - andel som får sitt förstahandsval		64.00%	68.50%	68.10%
Gymnasieskola - Trygghet och trivsel, sammanvägt från elevenkäten åk 2 (%)	75.00%	72.00%	44.00%	53.00%

Kommentar

Källan till det första nyckeltalet avser Stockholmsenkäten som genomförs vartannat år.

Nämndmål

Gymnasiesärskoleutbildningen har en trygg utbildningsmiljö

Bedömning	Trend
	→

För att skapa en trygg utbildningsmiljö på gymnasiesärskolan görs varje läsår anpassningar för nya elever för att skapa en trygg miljö. En omstrukturering av lokalerna har genomförts och uppehållsrummet har flyttas för att skapa större ytor och nya möjligheter till social samvaro på rasterna. Denna förändring har genomförts tillsammans med eleverna som även varit praktiskt delaktiga i genomförandet. Gymnasiesärskolans elevenkät visar att de allra flesta elever är trygga i skolan.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Gymnasiesärskoleutbildningen - andel elever som svarar "andra elever stör ordningen" (%)			50.00%	50.00%
Gymnasiesärskoleutbildningen - andel elever som svarar "det är studiero på lektionerna" (%)			73.00%	77.00%
Gymnasiesärskoleutbildningen - andel elever som svarar "Jag känner mig trygg i skolan" (%)			95.00%	92.00%

Nämndmål

Tyresö kommun har vuxenutbildning som skapar trygghet genom flexibla utbildnings- och omställningsmöjligheter som leder till arbete eller vidare studier.

Bedömning	Trend
	→

Vuxenutbildningen erbjuder ett brett utbud av kurser och utbildningar och erbjuder utbildning, dag- och kvällstid samt på distans. Vuxenutbildningen kommer att starta lärlingsutbildning måleri under våren 2020 och se över möjligheter att starta fler yrkesutbildningar efter de kompetensbehov som efterfrågas av olika branscher. Vidare kommer utbildningar starta vid fler tillfälle per år för att skapa ökad flexibilitet. Utbildningarna ska också anpassas ytterligare efter samhällets och elevernas behov.

Den länsövergripande studerandeenkäten visar att de studerande anser att utbildningen ger en bra grund för arbete och vidare studier.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Vuxenutbildning - Min utbildning ger mig ökade möjligheter till arbete eller vidare studier		4.6	4.5	4.3
Vuxenutbildning - Sfi/sfx -studier gör det lättare att få arbete		4.3	4.2	4.4
Vuxenutbildning - Sfi/sfx -studier gör det lättare att studera vidare		4.4	4.3	4.5
Vuxenutbildning - andel elever som anger att: "Jag får välja hur jag redovisar mina kunskaper"		3.3	3.4	3.7

Kommentar

Källan är den länsövergripande studerandeenkäten och maxvärdet är 5.

Fokusområde - Delaktiga tillsammans

Strategiskt mål

Tyresöborna är medskapare och delaktiga i kommunens utveckling

Bedömning	Trend
	

Resultatet i Tyresö gymnasiums elevenkät visar att elevernas möjlighet till inflytande i undervisningen har minskat sedan föregående år, men andelen är högre än länet som helhet. Insatser för att förbättra detta är bl.a. föreläsningar och utbildningsinsatser för skolans personal. Resultatet i introduktionsprogrammets elevenkät är högre. Vuxenutbildningens länsövergripande studerandeenkät visar att inflytandet behöver öka, men skolan ligger något över länsnittet. Näringslivet deltar i programråd. Samtliga klasser på Tyresö gymnasium deltar i skolråd. Programråd har genomförts med byggnadsindustrins yrkesnämnd (BYN) och fordonsbranschen samt elprogrammet. Även vuxenutbildningen deltar i många olika samarbeten med näringslivet. Inom svenska för invandrare har man sedan lång tid tillbaka ett samarbete med bussbolaget Nobina när det gäller bussförarutbildning.

Nämndmål

Gymnasieelever har förutsättningar att ha inflytande i utbildningens utformning

Bedömning	Trend
	

För att ge förutsättningar för gymnasieeleverna att ha inflytande i utbildningens utformning har föreläsning för skolans personal genomförts. Föreläsningen handlade om inflytande kollektivt, individuellt, formellt och informellt med syftet att utveckla synen på inflytande och vad skolan har och vad som saknas och vad som behövs för att förstärka elevernas inflytande på skolan. Skolråd genomförs kontinuerligt.

Elevinflytande skattades lågt i elevenkäten. Den länsgemensamma elevenkäten genomförs i årskurs 2 och Tyresö gymnasium kommer göra en uppföljning i årskurs 3.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Gymnasieskola - andel elever (%) på Tyresö gymnasium som anser att de får vara med och påverka hur man arbetar på lektionerna	41.00%	46.00%	39.00%	33.00%
Gymnasieskola - inflytande	42.00%	46.00%	39.00%	33.00%
Gymnasieskola - Inflytande i skolan (Stockholmsenkät)			57.00%	57.00%

Nämndmål

Näringslivet och andra intressenter har möjligheter till inflytande i gymnasieutbildningens utformning.

Bedömning	Trend
	

Tyresö gymnasium har genomfört flera möten med olika branscher. Programråd med BYN genomfördes under våren för att höra aktuellt från byggbranschen och delge branschen om det minskade söktrycket till byggutbildningen och avvecklingen av bygg- och anläggningsprogrammet på Tyresö gymnasium.

Möten med olika aktörer inom fordonsbranschen för utveckling av ny profil på fordonsprogrammet samt ansökan till Motorbranschcollege har genomförts. Ett programråd med elbranschens representanter och ETG har genomförts.

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Antal fysiska och digitala forum				4

Nämndmål

Studerande har inflytande och påverkar utbildningens utformning

Bedömning	Trend
	

Resultatet från den länsövergripande studerandeenkäten visar att studerandes inflytande på utbildningen är ett utvecklingsområde. Resultatet visar dock att eleverna på C3L har inflytande på utbildningen i något högre utsträckning än länsnittet.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Vuxenutbildning - studerande som anger att de är nöjda med inflytandet de har över undervisningen		4.1	4.1	4.1
Vuxenutbildning - Mina erfarenheter används i undervisningen			4.0	4.0

Nämndmål

Näringslivet har möjlighet att vara delaktiga i utbildningens utformning

Bedömning	Trend
	

Genom de olika SFY- och SFX-utbildningar som genomförs på C3L finns ett nära samarbete och kontakt med näringslivet. C3L har sedan länge ett väletablerat samarbete med bussbolaget Nobina där C3L samarbete runt bussförarutbildningen med den teoretiska delen förlagd på C3L.

C3L har deltagit på olika näringslivsmässor, genomför handledarutbildning för APL handledare och har täta kontakter med APL platser.

Gemensamma yrkesråd genomförs med Haninge och Nynäshamn. Vuxenutbildningen deltar i branschråd inom handel och bygg inom Storsthlm samt deltar i Vårdsnätet som är ett nätverk för att utveckla vårdutbildningarna.

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Antal fysiska och digitala forum				4

Fokusområde - I balans - för hållbarhet och hälsa

Strategiskt mål

Tyresö är en kommun som skapar goda livsvillkor som förebygger ohälsa

Bedömning	Trend

Tyresö gymnasium har arbetet intensivt med att förtydliga elevhälsans insatser. Gymnasiet arbetar med projektet problematisk skolfrånvaro tillsammans med grundskolan, elevhälsan och arbetsmarknads- och socialsektorn för att få elever med hemmasittarproblematik att komma till skolan. Inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret genomförs i nära samarbete med Ung i Tyresö insatser för att följa upp alla ungdomar 16-19 år som inte går i gymnasiet. Uppsökande verksamhet med hembesök har genomförts. Tyresö kommun har en relativt låg andel ungdomar som varken arbetar eller studerar och har en hög gymnasiefrekvens. På vuxenutbildningen har Studion för elever i behov av stöd och handledning permanentats och skolan har sökt statliga bidrag för att utveckla studion till ett lärcentrum.

Nämndmål

Tyresö kommun fångar upp alla ungdomar 16-20 år och erbjuder stöd till utbildning och försörjning för att motverka psykisk ohälsa.

Bedömning	Trend

Elevhälsoteamprocesser (främjande, förebyggande och åtgärdande) är formulerade inom vissa områden. Arbetet för att öka elevernas närvaro i projektet "Problematisks skolfrånvaro" tillsammans med grundskolan, elevhälsan och arbetsmarknads- och socialsektorn har fortskridit.

Kommunala aktivitetsansvaret (KAA) i Tyresö har nära samverkan med Ung i Tyresö med månatliga avstämningsmöten kring vilka unga som befinner sig i sysselsättning och stöd inom verksamheten. KAA skickar brev eller vykort och om det finns ett känt telefonnummer till familjen och/eller ungdomen sker även kontakt via telefon eller sms. Uppsökande verksamhet med hembesök ingick som en del av KAA:s aktiviteter.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
(N17434) Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)	78.54%	74.48%		74.48%
Gymnasieskola - Antal ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret				312
Gymnasieskola - Har du känt dig mobbad/trakasserad i skolan			11.00%	11.00%
Gymnasieskola - Psykisk hälsa				55

Kommentarer

Nyckeltalet psykisk hälsa är från Stockholmsenkäten 2018 som genomförs vartannat år. Index uppgår till 55 och överensstämmer med måttet på länsnivå. Flickor mår sämre än pojkar. Det är samma mönster i hela länet.

Kommunala aktivitetsansvaret

Statistik från Skolverket läsår 18/19

	Antal rapporterade	Folkmängd i åldersgruppen 31/12 2018	Andel rapporterade (%)	Kvinnor (%)	Män (%)
Samtliga kommuner	71 446	498 277	14	43	57
Stockholms län	18 689	111 285	17	43	57
Tyresö	312	2 854	11	44	56

Kommentarer

Statistiken är från läsåret 18/19 och visar det totala antalet som varit inrapporterade till KAA. Andelen ungdomar registrerade inom KAA understiger både värdet för riket och Stockholms län. Från och med den 1 juli 2018 omfattar kommunens aktivitetsansvar inte längre ungdomar som går ett introduktionsprogram, vilket gör det svårt att göra jämförelser bakåt i tiden.

Nämndmål

Vuxenutbildningen ger individuellt utformat stöd till alla studerande i syfte att de ska nå sina studiemål.

Bedömning	Trend
	

Vuxenutbildningen har genomfört kompetensutveckling för all personal kopplat till att skapa bättre förutsättningar för eleverna att nå sina mål med utbildningen. Förstelärare tillsammans med skolledningen planerar och håller i kompetensdagarna. C3L har sökt statligt bidrag för att utveckla Studion till ett lärcenter där alla elever ska ges ökade möjligheter till specialpedagogiskt stöd efter deras förutsättningar och behov. Mentorskapet på yrkesutbildningarna har utvecklats.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019-12
Vuxenutbildning - Jag är nöjd med den studie- och yrkesvägledning jag fått (SFI)			61.00%	72.00%
Vuxenutbildning - Jag är nöjd med den studie- och yrkesvägledning jag fått (vuxenutbildning)		4.2	4.3	4.3

Strategiskt mål

Tyresö har en tillförlitlig och hållbar infrastruktur för hög livskvalitet

Bedömning	Trend
	→

Vuxenutbildningen och gymnasiet arbetar med att gemensamt utveckla nya utbildningar för att utveckla kommens utbildningsmiljöer. Yrkesutbildningen målerilärling kommer starta. Det förekommer olika samarbeten i kommunen bland annat mellan gymnasiet och äldreboenden och C3L och hemtjänsten.

Nämndmål

I Tyresö kommun skapas innovativa utbildningsmiljöer som omfattar flera verksamheter.

Bedömning	Trend
	→

Samarbeten mellan C3L och Tyresö gymnasium har genomförts för att utveckla yrkesutbildningar. Det pågår samarbeten med andra kommunala verksamheter som äldreboenden och fritidsgårdar.

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019-12
Antal aktiviteter för att skapa innovativa utbildningsmiljöer och samutnyttjande av lokaler.				

Nämndmål

Tyresö kommun planerar för utvecklad infrastruktur för utbildning och en innovativ miljö som omfattar en bredd av verksamheter.

Bedömning	Trend
	→

Diskussioner mellan gymnasiet och C3L är påbörjade rörande nya utbildningar. Yrkesutbildningen målerilärling kommer att starta. Samarbeten sker med hemtjänsten där C3L genomför HLR-utbildningar för personalen.

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019-12
Antal aktiviteter för att skapa innovativa utbildningsmiljöer och samutnyttjande av lokaler.				

Särskilda uppdrag

Titel	Status
Tillgänglighetsplan - Tillgänglighetsplanens förslag och aktiviteter behandlas för respektive verksamhetsområde vid framtagandet av nämndplan. Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen	✓
<p>På Tyresö gymnasium sker ett målmedvetet arbete för att öka möjligheter för pedagogisk inkludering. Tyresö gymnasium arbetar med att NPF (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) säkra klassrum.</p> <p>En översyn av tillgänglighet av studiehandledning på nationella program genomförs och en utveckling av att utöka digital undervisning.</p> <p>Kompetensutveckling av lärare i strategier för inkluderande undervisning genomförs.</p> <p>På vuxenutbildningen fortsätter arbetet med studion för studerande i behov av särskilt stöd.</p>	
Integrationsstrategi - Integrationsstrategins förslag och aktiviteter behandlas för respektive verksamhetsområden vid framtagande av nämndplan. Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen	✓
<p>På Tyresö gymnasium sker ett målmedvetet arbete för att öka möjligheter för pedagogisk inkludering. Yrkesintroduktionsutbildningarna fortsätter för elever med svenska som andra språk. Utbildningen har utvecklats med en orienteringskurs om att kunna leva och verka i samhället.</p> <p>Vuxenutbildningen har en viktig roll i integrationsarbetet. Vuxna lär sig svenska genom SFI. C3L genomför flera yrkesutbildningar med SFI, bl.a. barnskötare, vård och bussförare.</p>	
Ta fram en kommunövergripande biblioteksplan som gäller folkbibliotek, gymnasiebibliotek och skolbibliotek. Biblioteksplanen ska tas fram under 2019.	✓
Biblioteksplanen är antagen av kommunfullmäktige och togs fram av biblioteket tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningssektorn.	

Grundförutsättningar - Hållbar ekonomi

Alla kommunens verksamhetsområden ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser

Grundförutsättningar med inriktning på kommunens verksamheter

Bedömning	Trend
	

Gymnasie- och vuxenutbildningssektorn redovisar ett underskott på 0,07 mkr för 2019. Verksamhetsområdet vuxenutbildningen bedrivs inom ramen för tilldelade resurser. Verksamhetsområdet gymnasium inklusive gymnasiesärskola bedriver inte sin verksamhet inom tilldelade resurser.

Nämnden ansvar för fyra verksamheter; vuxenutbildningen, Tyresö gymnasium, Tyresö gymnasiesärskolan och beställare gymnasiet. Två av dessa bedrivs inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser, dvs. 2/4.

Inget av verksamhetsområdena redovisar en prognossäkert inom +/- 1 % jämfört med augusti.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Antal verksamhetsområden som bedriver sin verksamhet inom budgetram			2	2
Andel verksamhetsområden med prognossäkerhet augusti inom +/- 1,0 %				0.00%

Kommentar

Nämndens verksamheter bedrivs inte inom sin budgetram. Inom nämnden finns fyra verksamheter, Tyresö gymnasium, beställarenheten, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. Gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen bedrivs inom budgetram.

Grundförutsättningar - Hållbar kvalitetsutveckling

Mål och intentioner i lagstiftning eller motsvarande nationella styrdokument är uppfyllda i syfte att skapa värde och förbättrad situation för medborgare och intressenter med hänsyn till deras behov och förväntningar

Bedömning

Systematiskt kvalitetsarbete med ämnesgrupper och programlag genomförs inom gymnasiet.

Verksamheterna har genomfört utbildning i enlighet med lagstiftningen och övriga styrdokument som är relevant för området. Inga allvarliga brister eller risker har förekommit under perioden. Skolinspektionen har avslutat sin granskning av gymnasiesärskolan och anser att samtliga brister är åtgärdade.

Utlovade kvalitets- och servicenivåer är uppfyllda

Bedömning

Kvalitetsgarantierna i hög grad uppfyllda.

Det pågår ett arbete med att utveckla arbetet med kursutvärderingar inom gymnasiet.

Hållbar kvalitetsutveckling säkerställs och drivs av engagerade och kompetenta chefer och medarbetare

Bedömning

Ett arbete har genomförts med att implementera ledarfilosofi och medarbetarfilosofi.

Flera förstelärlädda utvecklingsinsatser på Tyresö gymnasium och vuxenutbildningen har genomförts, som digitalisering, internationalisering, ämnesintegrering och analys av avbrott.

Verksamheterna förbättras och utvecklas genom effektiva och innovativa processer och arbetsätt

Bedömning

Flera riktlinjer inom beställarenheten har setts över och nya har beslutats av nämnden. Informationen på hemsidan har förbättrats och flera nya e-tjänster har implementerats. Digitaliseringsarbetet på Tyresö gymnasium har fortgått och både nyanställda och övrig personal har deltagit i interna utbildningar. Alla pedagogiska planeringar lagras i lärplattformen Vklass, vilket är ett sätt att öka den pedagogiska inkluderingen. Internationaliseringsarbetet är ett innovativt arbetssätt. Vuxenutbildningen tar ett ytterligare steg i digitaliseringen och har bytt lärplattform till Vklass, för att skapa en enhetlighet i kommunen.

Varje verksamhet redovisar hållbara resultat som ligger i framkant i jämförelse med andra aktörer inom samma område

Bedömning

När det gäller folkbokförda Tyresöelever ligger värdet för gymnasieexamen inom fyra år och betygsmedel över rikssnittet. För Tyresö gymnasium är andelen lägre och har sjunkit sedan föregående år och uppgår till 48 procent. Betygspoängen ligger ungefär på samma nivå som tidigare. Andelen Tyresöelever med indraget studiemedel, dvs. hög ogiltig frånvaro har minskat, men är fortfarande över rikssnittet. 84 procent av de studerande på vuxenutbildningens grundläggande och gymnasiala nivå får godkända betyg (även distanskurser). Detta är en minskning sedan tidigare, vilket kan bero på att antalet satta betyg ökat med 12 procent, från 2 246 satta betyg 2018 till 2 517 satta betyg 2019.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
(N17467) Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala gymnasieskolor, andel (%) (alla)	53.88%	56.35%	53.19%	48.74%
(N17461) Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	71.66%	70.15%	76.10%	74.41%
(N17491) Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, kommunala skolor	12.8	12.4	12.7	12.7
(N17500) Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning hemkommun, genomsnitt (alla)	14.2	14.4	14.7	14.5
Gymnasieskola - Andel elever med indraget studiebidrag pga. frånvaro	15.00%	15.00%	13.00%	11.90%
Gymnasieskola - Andel elever på Tyresö gymnasium som anger att de kan rekommendera min skola till andra elever.		61.00%	32.00%	44.00%
Vuxenutbildning - Andel elever (%) som uppnått godkända betyg på grundläggande nivå och gymnasial nivå	90.1%	91.7%	91.7%	83.6%
Vuxenutbildning - Jag kan rekommendera min skola till andra (SFI)		4.5	4.3	4.4
Vuxenutbildning - Jag kan rekommendera min skola till andra (vuxenutbildning)		4.2	4.3	4.1
Vuxenutbildning - Jag känner mig trygg i skolan (SFI)		4.6	4.5	4.8
Vuxenutbildning - Jag känner mig trygg i skolan (vuxenutbildning)		4.4	4.5	4.5

Grundförutsättningar - Attraktiv arbetsgivare

Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare dit medarbetare söker sig, är engagerade och utvecklas

Bedömning	Trend
	→

Det har varit många sökande till de utlysta tjänsterna som studie- och yrkesvägledare, biträdande rektor m.m.

Ingen medarbetarundersökning har genomförts 2019.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019-12
(U17200) Medarbetarengagemang (HME) gymnasieskola - Totalindex (alla)	79		77	i.u.
Medarbetarengagemang (HME) - Totalindex			81	i.u.

Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap

Bedömning	Trend
	→

Ingen medarbetarundersökning har genomförts.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
(U17202) Medarbetarengagemang (HME) gymnasieskola - Ledarskapsindex (alla)	80		80	
(U17203) Medarbetarengagemang (HME) gymnasieskola - Styrningsindex (alla)	77		75	
Medarbetarengagemang (HME) - Ledarskapsindex			82	
Medarbetarengagemang (HME) - Styrningsindex			79	

Tyresö kommun har engagerade medarbetare

Bedömning	Trend
	→

Ingen medarbetarundersökning har genomförts.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
(U17201) Medarbetarengagemang (HME) gymnasieskola - Motivationsindex (alla)	79		76	
Medarbetarengagemang (HME) - Motivationsindex			81	

Tyresö kommun erbjuder goda anställningsvillkor och arbetsförhållanden

Bedömning	Trend
	→

Sjukfrånvaron ligger på en låg nivå för både vuxenutbildningen och Tyresö gymnasium och gymnasiesärskola.

Personalomsättningen har varit relativt hög och överstiger kommunsnittet. Det beror bl.a. på att de högskoleförberedande programmen på Tyresö gymnasium har fasats ut och en utfasning av bygg- och anläggningsprogrammet har påbörjats. Antalet elever på introduktionsprogrammen har minskat och därmed behovet av personal. På C3L är skolledningen ny, vilket kan påverka personalomsättningen.

Indikatorer Gymnasium inkl. gymnasiesärskola

Nyckeltal	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019-12
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	2.41%	2.84%	2.56%	2.42%
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	1.02%	1.82%	2.32%	2.40%

Indikatorer Vuxenutbildning

Nyckeltal	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019-12
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	0.88%	1.16%	1.55%	1.81%
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	2.20%	1.71%	4.80%	1.12%

Kvalitetsgarantier

Kvalitetsgarantierna är i hög grad uppfyllda.

Det pågår ett arbete med att utveckla arbetet med kursutvärderingar inom gymnasiet.

Verksamhetsuppdrag - Analys och slutsatser

Gymnasie- och vuxenutbildningssektorn redovisar ett underskott på 0,07 mkr för 2019. En åtgärdsplan upprättades under våren och har fått effekt innevarande år. Ekonomisk kostnadsmedvetenhet och åstramning i många led där det har varit möjligt har genomsyrat verksamheterna. Tyresö gymnasium har förbättrat sitt resultat kraftigt från ett underskott på 8,8 miljoner kronor 2018 till ett underskott på 2,2 miljoner kronor 2019. Vuxenutbildningen redovisar ett överskott på 3,3 miljoner kronor.

Tyresö gymnasium

Antalet sökande och antagna till Tyresö gymnasium ökade inför läsåret 19/20. Framför allt är det el- och energiprogrammet som ökar. Profileringen på E-sport inom el-dataprogrammet har varit rätt satsning och antalet sökande ökade markant jämfört med tidigare år. Gymnasiet har också börjat ett arbete med att införa profilen el-bil på fordonsprogrammet. Arbetet med marknadsföringsinsatser fortsätter för att öka antalet elever som söker till Tyresö gymnasium 2020.

Andelen elever med gymnasieexamen inom fyra år är låg i jämförelse i landet och har minskat sedan tidigare år. Andelen som är etablerade på arbetsmarknaden två år efter examen är bland de 25 procent bästa i landet för elever från Tyresö gymnasiums yrkesprogram.

Andelen elever på Tyresö gymnasium som svarar positivt i länets elevenkät om inflytande behöver öka. Skolan genomför skolråd och har genomfört en föreläsning för personalen om hur man kan öka elevers inflytande.

I gymnasiesärskolans elevenkät kan vi se att de allra flesta är trygga. Tyresö gymnasium har gjort en uppföljning av de elever som tagit examen från Tyresö gymnasiesärskolas nationella program 2015-2019. Av 26 elever som tog examen har 20 (77%) en sysselsättning varav 14 arbetar.

Det pågår ett arbete med att utveckla yrkesintroduktionsutbildningarna och enligt skolans uppföljning arbetar eller studerar 12 av de 15 som avslutat sin utbildning 2019.

Alla gymnasieelever i Tyresö

Storsthlm's rapport om gymnasiebehovet visar att behovet av gymnasieplatser kommer öka fram till 2027 med cirka 22 000 platser.

Över 80 procent av Tyresöeleverna har erhållit gymnasieplats utifrån sina första eller andrahandsval, vilket är högt i länet. Andelen Tyresöelever med gymnasieexamen inom fyra år ligger över genomsnittet i landet.

Gymnasiefrekvensen med antal elever i åldersgruppen 16-18 år som studerar på gymnasienivå är mycket hög. Ett ökat antal elever är i studier inom gymnasieskolan efter 20 års ålder och inför läsåret 2019-20 är ett drygt femtiotal elever födda 1999 eller tidigare registrerade.

Till det dryga tiotal elever som stod utan gymnasieplats i början av augusti skickades information ut om möten med studievägledare från Tyresö gymnasium och kommunala aktivitetsansvaret KAA. De som inte antagits till skola kan delas in i tre grupper: behöriga elever med för låga meritpoäng till gjorda val, elever som sökt skolor utanför länet och som får ett negativt besked strax innan skolstart samt elever som saknar behörighet till nationella program och inte kommit in på sina val. Elever utan behörighet till gymnasiet erbjuds alltid en plats på Tyresö gymnasiums introduktionsprogram.

För läsåret 2018-2019 beviljades ett ökat antal enskilt riktade tilläggsbelopp/verksamhetsstöd till Tyresöelever med behov av särskilt stöd utöver det stöd som ryms inom programpengsersättningen. Ett ökat antal elever får stöd av elevassistenter för att hantera sin skoldag. Cirka 3% av Tyresöeleverna får särskilt stöd i form av studieplats på resursskola eller studieplats på nationellt program med tilläggsbelopp/verksamhetsstöd.

Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) är den skyldighet kommunen har att följa upp de ungdomar under 20 år som har fullgjort sin skolplikt men inte genomgår gymnasiala studier eller fullföljt sin gymnasieutbildning med examensbevis. Syftet med den uppföljning som genomförs är i första hand att motivera ungdomar som saknar sysselsättning att studera och i andra hand visa på andra aktiverande insatser. I jämförelse med genomsnittliga värden för länet och riket har Tyresö en mycket högre andel ungdomar som deltagit i en åtgärd inom KAA. Registrerade åtgärder med höga värden är studie- och yrkesvägledning, förmedla arbete/söka-jobb-aktivitet samt studier inom komvux. Under försommaren skedde uppsökande verksamhet till gruppen ungdomar där information om sysselsättning saknades och därefter kvarstod 2 ungdomar som KAA ej fått kontakt med.

Antalet asylsökande minskar, vilket bl.a. påverkar antalet elever på introduktionsprogrammen.

Migrationsverkets har gjort en striktare tillämpning gällande ersättning för asylsökande elever än tidigare och ansökan ska sökas göras av vistelsekommun och inte skolkommun. Det innebär att statsbidraget blivit lägre än beräknat och påverkar beställarenhetens resultat.

Vuxenutbildningen

Under 2017 och 2018 ökade elevantalet på C3L. Detta är en trend som trots högkonjunkturen hållit i sig. Det är både Tyresöbor och elever från annan kommun som söker utbildning. Det är en ökad efterfrågan på yrkesutbildningar. Detta är bl.a. en följd av den nya gymnasielagen som trädde ikraft juli 2018. Under året har det varit kö till SFI, men vid årsskiftet 2019/20 kunde alla börja omgående. För att bli mer flexibla kommer C3L göra det möjligt att starta en utbildning under fyra gånger om året. Vuxenutbildningen redovisar ett överskott. Resultatet på den länsövergripande studerandeenkäten ligger generellt på länssnittet men elevdemokrati och möjligheter att påverka innehållet i undervisningen behöver utvecklas.

Verksamhetsmätt

Vuxenutbildningen

Nyckeltal	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019-12
Vuxenutbildning - Antal elever vårtermin * exkl. SFI och SFX	832	903	938	920
Vuxenutbildning - Antal elever hösttermin * exkl. SFI och SFX	876	868	1 134	898
Vuxenutbildning - totalt antal elever på SFI	468	524	612	696
Vuxenutbildning - totalt antal elever på SFX	129	238	393	567
Vuxenutbildning - Antal elever i gymnasial yrkesutbildning	563	538	564	615
Vuxenutbildning - Antal elever som genomfört YH-utbildning	28	25	26	0
Vuxenutbildning - Antal elever i YH-utbildning	73	48	26	0
Vuxenutbildning - Antal elever som genomfört yrkesutbildning under året.	213	237	225	172

Elever gymnasiet och gymnasiesärskola

Antal gymnasieelever	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2019	Utfall 2019
Gymnasiet				
Enskild regi	790	817	839	873
Kommunal i andra kommuner	778	813	814	806
Landsting	12	15	11	14
Summa	1580	1645	1664	1693
Tyresö gymnasium	522	498	505	461
varav från andra kommuner	155	140	164	143
varav nyanlända ej folkbokf i Tyresö	60	37	30	16
varav folkbokförda i Tyresö	307	321	311	302
Summa gymnasieelever exkl sär	1887	1966	1975	1995
Gymnasiesärelever				
Enskild regi	6	7	8	8
Kommunal i andra kommuner	3	5	5	7
Summa	9	12	13	15

Tyresö gymnasiesärskola	35	31	28	31
varav från andra kommuner	21	19	13	20
varav folkbokförda i Tyresö	15	12	15	11
Totalt elever folkbokförda i tyresö	1911	1990	2003	2020
varav gymnasiet	1887	1966	1975	1995
varav gymnasiesärskolan	24	24	28	26

Kommentar

1 693 + 302 = 1 995, dvs. folkbokförda Tyresöelever på skolor utan för kommunen och på Tyresö gymnasium

Ekonomi

Resultaträkning per verksamhetsområde

Totalt Gymnasie- och vuxenutbildningssektorn Tkr	Helår 2019 intäkter	Helår 2019 kostnader	Helår 2019 nettoresultat	Helår 2018 nettoresultat	Förändring fg år
VO 6 - Gymnasiet	250 399	-253 836	-3 437	-692	-2 745
VO 7 - Vuxenutbildningen	49 328	-45 965	3 366	5 684	-2 318
Totalt	299 727	-299 801	-71	4 992	-5 063

Driftredovisning per verksamhet

VO 6 - Gymnasiet Tkr	Helår 2019 intäkter	Helår 2019 kostnader	Helår 2019 nettoresultat	Helår 2018 nettoresultat	Förändring fg år
Beställare					
Nämnd		-105	-105		-105
Gemensam administration, sektorchef	539	-637	-98	398	-496
Förvaltningschef och stabkostnader*	2 818	-2 687	131		131
Beställare Gymnasiet	247 042	-248 912	-1 870	7 522	-9 392
Totalt beställare	250 399	-252 341	-1 942	7 920	-9 862
Utförare					
Tyresö Gymnasium	0	-2 165	-2 165	-8 835	6 670
Gymnasiesärskola	0	670	670	223	447

Totalt utförare	0	-1 495	-1 495	-8 612	7 117
Totalt Gymnasiet	250 399	-253 836	-3 437	-692	-2 745

Gymnasiet redovisning av intäkter helår Tkr	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse 2019
Kommunbidrag	215 621	215 497	125
Försäljning	25 390	23 614	1 776
Övriga intäkter	6 030	10 714	-4 684
Intäkter totalt	247 042	249 824	-2 781

Vuxenutbildning per verksamhet Tkr	Helår 2019 intäkter	Helår 2019 kostnader	Helår 2019 nettoresultat	Helår 2018 nettoresultat	Förändring fg år
Nämnd		-105	-105		-105
Gemensamma kostnader	539	-637	-98	134	-232
Förvaltningschef och stabkostnader*	908	-866	42		42
Grundläggande kurser	2 777	-3 507	-730	351	-1 081
Lärling	1 363	-1 415	-52	535	-587
SFI och SFX	23 011	-19 092	3 919	5 206	-1 287
Särvux	273	-131	142	118	24
Uppdragsutbildning	407	-238	172	-246	418
Yrkeshögutbildning		-87	-87	-35	-52
Gymnasiala kurser, yrkesutbildningar	20 050	-19 887	163	-379	542
Totalt vuxenutbildning	49 328	-45 965	3 366	5 684	-2 318

Vuxenutbildning redovisning av intäkter helår Tkr	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse
Kommunbidrag (exkl stab)	26 712	26 712	0
Statsbidrag	8 941	5 550	3 391
Försäljning skolplatser	11 566	10 294	1 272
Övrigt	665	2 080	-1 415
Intäkter totalt	47 884	44 636	3 248

*förvaltning liv och hälsa

Kommentar

För verksamhetsområde 6 Gymnasium inklusive gymnasiesärskola och verksamhetsområde 7 Vuxenutbildningen är nettoresultatet per sista december ett underskott om 0,07 miljoner kronor (mkr).

Beställaren gymnasiet

Beställarsidan för gymnasiet redovisar per sista december ett underskott om nästan 2 mkr. Resultatet för året beror främst på att Migrationsverket haft en striktare tillämpning av att ersättning ska sökas av vistelsekommun än tidigare. Detta ledde till lägre statsbidrag än beräknat under året. Det påverkade också den uppbokning som gjordes föregående år med förväntad intäkt som sedan till stor del uteblev och skapade en kostnad 2019. I bokslutet 2019 är ingen sådan uppbokning gjord.

Under året har fler ungdomar genomgått en gymnasieutbildning i Tyresö vilket är positivt. En konsekvens av detta har varit att beställarsidan mottagit fler ansökningar än tidigare gällande verksamhetsstöd för elever med särskilt stöd.

Resursfördelningsmodellen för verksamhetsområden beräknas på prognostiserat antal ungdomar i gymnasieåldern, detta justeras i slutet av året. I år innebär detta att 0,13 mkr erhållits från demografibuffert.

Tyresö gymnasium och gymnasiesärskola

För Tyresö Gymnasium är nettoresultatet per sista december ett underskott med 2,2 mkr. Verksamheten har haft ett sjunkande elevantal och under 2019 beslöt nämnden att fasa ut Bygg- och anläggningsprogrammet vilket även det påverkade elevantalet. Under hösten har elevantalet varit stabilt. Verksamheten har under året arbetat med åtgärder för att kostnaderna ska vara i nivå med intäkterna och en del av åtgärderna presenteras i åtgärdslistan, se bilaga.

För Tyresö gymnasiesärskola är nettoresultatet per sista december ett överskott med 0,7 mkr.

Vuxenutbildningen

Resultatet för 2019 är överskott om 3,3 mkr för verksamhetsområdet.

I huvudsak förklaras den positiva avvikelsen av externa intäkter från försäljning av verksamhet till andra kommuner samt högre intäkter från sökta och beviljade statsbidrag.

Uppföljning av riskhanteringsplanen

Risker

Titel	Riskvärde	Sannolikhet	Konsekvens
Finansiella risker			
Bristande elevantal ger minskade intäkter på Tyresö gymnasium		3	4
Beskrivning:			
Färre elever ger minskade intäkter			
Tyresö gymnasium har genomfört marknadsföring genom olika kanaler. Den digitala marknadsföringen har utvecklats. Det var fler som sökte och antogs till gymnasiet HT 19 än föregående år. Denna risk finns kvar även 2020.			
Minskade statsbidrag påverkar vuxenutbildningens förutsättningar att bedriva verksamhet och utbudet.		3	3
Beskrivning:			
Vuxenutbildningens ekonomi påverkas i hög utsträckning av externa intäkter från bl.a. statsbidrag. Statsbidragen har inte minskat till vuxenutbildningen. Antalet elever till yrkesutbildningarna har ökat.			
Verksamhetsrisker			
Tyresöelever får inte plats på högskoleförberedande program i Stockholmsregionen genom samverkansavtalet		1	3
Senaste kommentar (2019-12-31):			
I analysen efter antagningen höstterminen 2019 kan vi inte se att Tyresöelever inte fått plats på de högskoleförberedande programmen. 68 procent får sitt förstahandsval till de nationella programmen. Förvaltningen deltar i olika nätverk i länet och följer utvecklingen.			
Elevavhopp från vuxenutbildningen leder till försämrade möjligheter till egenförsörjning.		3	2
Elevavhoppet behöver analyseras ytterligare.			

Åtgärder kopplade till risk

Titel	Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status	Färdiggrad
Bristande elevantal ger minskade intäkter på Tyresö gymnasium					
Rektor och personal arbetar utifrån den övergångsplan som tas fram mellan grundskola och Tyresö gymnasium.	Sektorchef	2019-01-31	2019-12-31		
Digital marknadsföring av Tyresö gymnasium	Sektorchef	2019-01-31	2019-12-31		
Marknadsföring genom Öppet	Rektor Tyresö gymnasium	2019-06-13	2019-12-31		

hus och i externa forum av Tyresö gymnasium					
Tyresöelever får inte plats på högskoleförberedande program i Stockholmsregionen genom samverkansavtalet					
Nära samarbete med Storsthlm och följa utbudet i länet.	Sektorchef	2019-01-31	2019-12-31		
Elevavhopp från vuxenutbildningen leder till försämrade möjligheter till egenförsörjning.					
Studievägledning, kartläggning, information och elevstöd	Rektor C3L	2019-01-31	2019-12-31		
Minskade statsbidrag påverkar vuxenutbildningens förutsättningar att bedriva verksamhet och utbudet.					
Marknadsföring för att nå externa vuxenstudenter	Rektor C3L	2019-01-31	2019-12-31		

Kontrollinsats kopplad till risk

Titel	Ansvarig	Rapportera till	Status
Bristande elevantal ger minskade intäkter på Tyresö gymnasium			
Uppföljning av antalet elever som nås vid besök i grundskolan	Rektor Tyresö gymnasium	Sektorchef	
Uppföljning av elever	Rektor	Sektorchef	
Beskrivning:			
Uppföljning av antalet elever:			
-som besöker skolan under besöksdagar.			
-som besöker oss via gymnasium.se.			
-GY-ansökningar.			
-uppföljning av elevprognos.			
Tyresöelever får inte plats på högskoleförberedande program i Stockholmsregionen genom samverkansavtalet			
Analys och slutsatser i samband med gymnasieantagningen	Chef beställarenhet		
Elevavhopp från vuxenutbildningen leder till försämrade möjligheter till egenförsörjning.			
Analys genomförs av förstelärare	Rektor C3L		

Beskrivning:

Genomförs efter varje termin

Minskade statsbidrag påverkar vuxenutbildningens förutsättningar att bedriva verksamhet och utbudet.

Uppföljning av antal studerande   Rektor C3L

Sammanfattande bedömning

Bedömningen är att gymnasie- och vuxenutbildningen bidrar till det strategiska målet att Tyresöborna behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses snabbt och enkelt. Genom samverkansavtalet i Stockholms län kan gymnasieelever söka till ett mycket brett utbud av utbildningar. Vuxenutbildningen erbjuder ett brett utbud av kurser och utbildningar, både dag- och kvällstid samt på distans. Gymnasie- och vuxenutbildningen bidrar delvis till att bidra till det strategiska målet om delaktighet. I de länsgemensamma enkäterna kan utläsas att studerande och elever inte tycker att de i tillräcklig utsträckning kan vara med och påverka utbildningen. Näringslivet är en samarbetspart i de programråd och branschråd som genomförs. När det gäller det strategiska målet om hållbar infrastruktur arbetar verksamhetsområdet med att utveckla utbildningsmiljöer och bidrar därmed delvis till målet. Inom gymnasiet och vuxenutbildningen genomförs många insatser för att skapa goda livsvillkor som förebygger ohälsa och bidrar därmed i hög grad till det strategiska målet. En gymnasieutbildning är enligt forskningen en viktig faktor för att motverka utanförskap och en sämre hälsa. Vuxenutbildningen har startat en studio för att stödja studerande i behov av särskilt stöd. Det kommunala aktivitetsansvaret innebär att ungdomar 16-20 år som varken studerar eller arbetar ska ges stöd.

Gällande kvalitetsarbetet så har verksamheterna arbetat vidare med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Verksamheternas kvalitetsgarantier är i hög grad uppfyllda. Skolinspektionen har avslutat sin granskning av gymnasiesärskolan. I jämförelse med andra kommuner så ligger Tyresö över rikssnittet när det gäller att ta en gymnasieexamen inom fyra år. Tyresö gymnasium ligger lägre, vilket delvis överensstämmer med andra gymnasier i Stockholms län som erbjuder yrkesprogram.

Verksamhetsområdena gymnasium inklusive gymnasiesärskola och vuxenutbildning redovisar ett underskott på 0,07 mkr för 2019. En åtgärdsplan upprättades under våren och har fått effekt innevarande år. Tyresö gymnasium har förbättrat sitt resultat kraftigt från ett underskott på 8,8 miljoner kronor 2018 till ett underskott på 2,2 miljoner kronor 2019. Vuxenutbildningen redovisar ett överskott på 3,3 miljoner kronor.

Sjukfrånvaron är låg medan personalomsättningen ligger över kommunsnittet.

Åtgärder under 2019 för att få en ekonomi i balans avseende gymnasiet och vuxenutbildningen

Aktivitet	Uppföljning hos utförare om utbetalda belopp	Verksamhet	Status	Effekt 19 (tkr)	Effekt 20 (tkr)	Konsekvenser	Antagande/Kommentar
Uppsägning av nedre idrottshallen		Utförare Gymnasiet	Genomförd	27	298	Kostnaden (325 000 / år) försvinner från Sektorn.	Diskussion med fastighetsnärheten, ärendet ligger nu hos fastighet men kostnaden är kvar inom verksamhetsområdet
Ser över totala hyreskostnader	Översyn av debiterad yta jämfört med befintliga ritning.	Utförare Gymnasiet	Genomförd	852		Kostnaden överförs till korrekt sektor/förvaltning.	Ett strukturellt problem som identifierades 2018 som nu hanteras
Minska kostnaden för studiehandledning	Se över organisationen för studiehandledning	Utförare Gymnasiet	Genomförd	300		Antalet timmar med studiehandledning minskar. Viss risk för kvalitén.	Effektivare resursutnyttjande genom större grupper.
Omfördelningen av hyreskostnad	Vuxenutbildningen ska betala för gemensamma utrymmen på gymnasiet	Sektorchef	Genomförd	500		Tyresö Gymnasium minskar sitt negativa resultat, Vux tar sin kostnad. Ingen nettoeffekt sektor	
T.f rektor internt	Sektorchef går in som t.f rektor på C3L under rekrytering av ny rektor	Sektorn	Genomförd	300		Besparing för sektorchef och vuxenutbildning.	Genomförd till T1, engångseffekt.
Utvecklingsledare	Sagt upp sig, ersätts med lärare utan ledningsansvar.		Genomförd	35,5		Lagre kostnad för tjänsten	Genomförd
Personal	Två tjänster (matte och bilje)		Genomförd	60			Genomförd
Lärartjänst	Två tjänster ersätts med en.	Utförare Gymnasiet	Genomförd	284			
Minskad tjänst på skolsköterska.	Minskad behov av skolsköterska.	Beställare Gymnasiet	Genomförd	75	225	Minskad tjänst för skolsköterska med 0,3	
Intäkter Migrationsverket	Pågående process för att säkerställa statsbidrag från Migrationsverket för asylsökande elever	Beställare Gymnasiet	Pågående			Ökade intäkter tack vare ändrade rutiner för att minimera avslag.	
Samverka inom sektorn	Gemensamma utbildningar mellan C3L och Tyresö Gymnasium, ex lärlingsutbildning	Sektorn	Pågående			Minskar kostnader för köpta utbildningar utanför kommunen och ökar intäkten för Tyresö Gymnasium.	Ny rutin implementerad.
							Rektor för C3L och Tyresö Gymnasium startar upp detta.

Bilaga

Datum 2020-03-05
 Tid 18:30–20:17
 Plats Bollmora, plan 1 kommunhuset

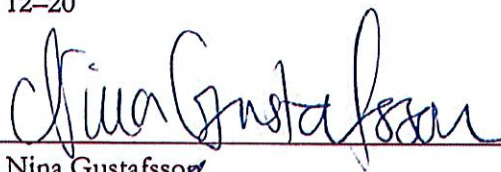
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

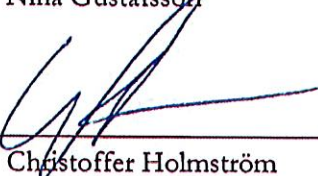
Justeringens plats och tid 2020-03-13, klockan 14:00, Plan 6 kommunhuset

Paragrafer 12–20

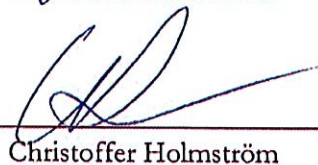
Sekreterare

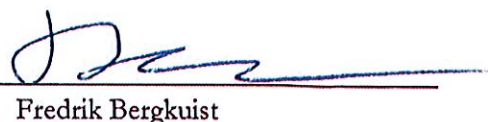

Nina Gustafsson

Ordförande

Christoffer Holmström

Justerande

Christoffer Holmström

Fredrik Bergkuist

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
 Sammanträdesdatum 2020-03-05
 Datum då anslaget sätts upp 2020-03-13
 Datum då anslaget tas ned 2020-04-05
 Förvaringsplats för protokollet

Underskrift

Nina Gustafsson

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Christoffer Holmström (S)
 Agneta Hansson (L)
 Fredrik Bergkuist (M)
 Kristjan Vaigur (S)
 Erisa Gul Khar (S)
 Peter Söderlund (MP)
 Jan-Åke Svensson (M) § 12, 14-20
 Hampus Degramo (M)
 Margareta Baxén (M) § 13
 Jonathan Fritzdorf (SD)

Ersättare

Mandana Mokhtary (S)
 Haralampos Karatzas (L)
 Heinz Sjögren (L)
 Harald Lindkvist (MP)
 Ulla Hoffmann (V)

Övriga

Martin Lundell, Skolchef för gymnasium och vuxenutbildning, Barn- och utbildningsförvaltningen
 Nina Gustafsson, Sekreterare, Förvaltningen för liv och hälsa
 Carina Frisk, Rektor, Barn- och utbildningsförvaltningen
 Elisabet Schultz, Förvaltningschef, Barn- och utbildningsförvaltningen
 Erik Hamner, Chef beställare gymnasium, Barn- och utbildningsförvaltningen

Frånvarande

Nina Barzey (C)
 Mikael Halvarsson (KD)
 Jan Viderén (SD)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Datum 2020-03-18
Tid 13:00–13:40
Plats Sammanträdesrum Bollmora, kommunhuset

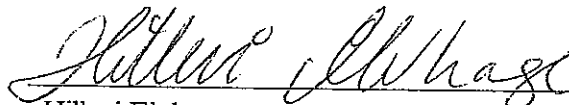
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2020-03-23

Paragrafer 12–25

Sekreterare

Hillevi Elvhage

Ordförande

Anita Mattsson

Justerande

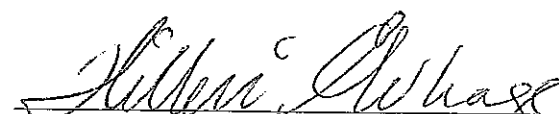

Anki Svensson

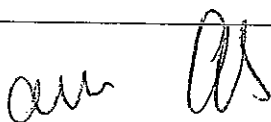
ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunledningsutskottet
Sammanträdesdatum 2020-03-18
Datum då anslaget sätts upp 2020-03-25
Datum då anslaget tas ned 2020-04-16
Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift

Hillevi Elvhage

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Anita Mattsson (S), ordförande

Anki Svensson (M), 2:e vice ordförande

Martin Nilsson (S), § 15-17 och 19-25 till och med kl. 13.23

Susann Ronström (S)

Marie Åkesdotter (MP)

Dick Bengtson (M)

Ulrica Rüs-Pedersen (C)

Per Carlberg (SD), tjänstgörande ersättare för Anders Wickberg (SD)

Övriga

Stefan Hollmark, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen

Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen

Britt-Marie Lundberg-Björk, chef stöd- och servicekontoret, kommunstyrelseförvaltningen

Antonios Arvanitidis, it-chef, kommunstyrelseförvaltningen

Sara Kopparberg, chef samhällsbyggnadskontoret, kommunstyrelseförvaltningen

Robert Hammarstedt, fastighetschef, kommunstyrelseförvaltningen

Emilia Reiding, lokalstrateg, kommunstyrelseförvaltningen, § 13

Helene Bergström, kanslichef, kommunstyrelseförvaltningen

Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen

Frånvarande

Mats Lindblom (L), 1:e vice ordförande

Anders Linder (S)

Mats Larsson (L)

Åsa de Mander (L)

Ajda Asgari (MP)

Inger Gemicioglu (V)

Peter Freij (M)

Fredrik Bergkuist (M)

Anna Lund (KD)

Anders Wickberg (SD)

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

§ 2

Dnr BNS-2020-91/200

**Verksamhetsberättelse 2019 för
kommunstyrelseförvaltningens
verksamhetsområde 15**

UTDRAG

Byggnadsnämndens beslut

- Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 15 2019 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Beskrivning av ärendet

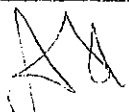

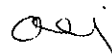
Samhällsbyggnadskontoret har sammanställt verksamhetsberättelse 2019 för verksamhetsområde 15. Verksamhetsberättelsen redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2019 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet.

Ordförandeförslag

Ordförande föreslår att verksamhetsberättelsen godkänns.

Beslutsgång

Ordförande ställer frågan om nämnden bifaller ordförandeförslaget och finner att nämnden bifaller det.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	---

Tyresö kommun
Samhällsbyggnadskontoret
Andréa Hedén
Avdelningschef
andrea.hedin@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE
2020-02-20
1 (3)

Diarienummer
BNS-2020-91/200

Byggnadsnämnden

Verksamhetsberättelse 2019 för kommunstyrelseförvaltningens verksamhetsområde 15

Samhällsbyggnadskontorets förslag till beslut till byggnadsnämnden

- Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 15 2019 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Samhällsbyggnadskontoret

Stefan Hollmark
Kommundirektör

Sara Kopparberg
Kontorschef

Beskrivning av ärendet

Samhällsbyggnadskontoret har sammanställt verksamhetsberättelse 2019 för verksamhetsområde 15. Verksamhetsberättelsen redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2019 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet.

Viktiga händelser under 2019

Under året har ett antal nya lagar trätt kraft vilket kommer att ha en fortsatt stor påverkan på verksamheten framöver. Förändringen ställer betydligt högre krav på att verksamheten har en snabb och smidig hantering av ärenden under hela processen. Enheten ser ett behov av att avsätta mer resurser till utvecklingsarbete och bättre verktyg som svarar mot enhetens behov. Det kommer bidra till en högre effektivitet i handläggningen vilket skapar utrymme för mer tid till service och rådgivning.

För att ge Tyresöborna förutsättningar för hög livskvalitet arbetar verksamheten aktivt med att bedriva tillsyn, åka ut på platsbesök under pågående byggnation och bevaka tillgänglighet- och utformningsfrågor i lovskedet. På så vis skapar vi väl gestaltade miljöer där plan- och bygglagen efterlevs. Vi ställer krav utifrån de lagar och regler som finns och garanterar därför att byggnaderna och miljöerna blir tillgängliga och användbara för alla, även för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

De sökandes förväntningar på smidiga digitala lösningar och e-tjänster har ökat. Under kommande år behöver verksamheten därför hitta IT-lösningar som både stödjer handläggarna men som även möjliggör för snabbare återkoppling – i arbetet mot en helt digital samhällsbyggnadsprocess.

Det kommer vidare krävas en generell ambitionshöjning i verksamheten för att kunna möta de förväntningar som kunderna ställer. Verksamheten ser ett behov av att arbeta mer strukturerat med ständiga förbättringar i det dagliga arbetet. En omfattande rådgivning, både digital och personlig, är till hjälp för att få så många kompletta ansökningar som möjligt. Det gör också hanteringen av ärenden enklare och mer effektiv.

Verksamheten ser stora möjligheter med att effektiviseras genom att automatisera eller robotisera stora delar av bygglovsprocessen, vilket många kommuner i Stockholmsregionen redan har påbörjat och vissa har kommit väldigt långt med det arbetet. Upphandlingsenheten har avsatt tid för att påbörja en upphandling av ett ärendehanteringssystem för bygglov och SBK under första kvartalet 2020. Enheten har tagit fram en kravspecifikation och IT kommer stötta med kompetens avseende förstudie.

Sammanfattade slutsatser

Tyresö växer och för att möta det ökade behovet av bostäder och samhällsservice omorganiseras ett antal verksamhetsområden till ett gemensamt samhällsbyggnadskontor under januari 2020. Målet är att skapa en organisation som kan genomföra översiktsplanen Tyresö 2035, samtidigt som den klarar av att förvalta färdigställda projekt, kommunala samhällsfastigheter och kommunägd mark. Genom att organisera stadsbyggnadsförvaltningen och tekniska kontoret till ett gemensamt stadsbyggnadskontor stärker vi hela kedjan från initiering till drift.

Under kommande år strävar den nya verksamheten att bygga modern organisation som snabbt kan möta framtidens utmaningar och som präglas av ett nära ledarskap och en stark teamkänsla. Under våren kan enheter och avdelningar komma att förändras för att på bästa sätt kunna möta organisationens nya behov. Framöver kommer mycket fokus att ligga på implementering av ny organisation, införandet av nya arbetssätt och teamaktiviteter för att minska stuprör och främja nya samarbetsformer.

Verksamheten har en generell förhoppning om att den nya organisationen kan skapa bättre förutsättningar för att prioritera det strategiska arbetet och få alla medarbetare på nya SBK att arbeta mot samma mål. Det kommer att krävas tid och resurser för att landa i den nya organisationen, men den väntas ge positiva effekter då verksamheten kommer att arbeta närmare flera av verksamheterna inom nuvarande tekniska kontoret.

Med en fortsatt hög inströmning av ärenden i kombination med de skärpta lagkraven och högre förväntningar från kunderna är det väldigt viktigt att verksamheten har ett väl fungerande förbättringsarbete som under nästa år leder till de effektiviseringar som enheten har strävat efter under en längre tid.

Verksamhetsberättelse 2019

#härtrivsnyatankar

tyresö kommun

Verksamhetsberättelse 2019

Status: Påbörjad Rapportperiod: 2019-12-31 Organisation: Byggnadsnämnden

Innehållsförteckning	
Verksamhetsberättelse 2019	1
Viktiga händelser	2
Uppföljning och analys av mål och resultat	3
Måluppfyllelse	3
Fokusområde - Trygga hela livet.....	3
Fokusområde - Delaktiga tillsammans.....	3
Fokusområde - I balans - för hållbarhet och hälsa.....	3
Särskilda uppdrag.....	4
Grundförutsättningar - Hållbar ekonomi.....	4
Grundförutsättningar - Hållbar kvalitetsutveckling.....	5
Grundförutsättningar - Attraktiv arbetsgivare.....	8
Verksamhetsuppdrag - Analys och slutsatser	9
Verksamhetsmått.....	9
Ekonomi	10
Kommentar.....	11
Sammanfattande bedömning	12

Viktiga händelser

- Under året har ett antal nya lagar trätt kraft vilket kommer att ha en fortsatt stor påverkan på verksamheten framöver. Förändringen ställer betydligt högre krav på att verksamheten har en snabb och smidig hantering av ärenden under hela processen. Enheten ser ett behov av att avsätta mer resurser till utvecklingsarbete och bättre verktyg som svarar mot enhetens behov. Det kommer bidra till en högre effektivitet i handläggningen vilket skapar utrymme för mer tid till service och rådgivning.
- De sökandes förväntningar på smidiga digitala lösningar och e-tjänster har ökat. Det kommer därför krävas en generell ambitionshöjning i verksamheten för att kunna möta de förväntningar som kunderna ställer. Verksamheten ser ett behov av att arbeta mer strukturerat med ständiga förbättringar i det dagliga arbetet.
- Under kommande år behöver verksamheten hitta IT-lösningar som både stödjer handläggarna men som även möjliggör för snabbare återkoppling – i arbetet mot en helt digital samhällsbyggnadsprocess. En omfattande rådgivning, både digital och personlig, är till hjälp för att få så många kompletta ansökningar som möjligt. Det gör också hanteringen av ärenden enklare och mer effektiv.

Uppföljning och analys av mål och resultat

Måluppfyllelse

Fokusområde - Trygga hela livet

Strategiskt mål/Nämndmål

Tyresöbornas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses, snabbt och enkelt

Bedömning

Verksamheten arbetar hårt för att vara professionell och smidig, samtidigt som en hög kvalitet samt service bibehålls. Utmaningen under året har varit att fortsätta att utveckla och effektivisera bygglovsverksamheten genom att ta tillvara de möjligheter som digitalisering och robotisering kan ge. Genom att dra nytta av nya smarta lösningar kan mer resurser till service och verksamhetsutveckling frigöras.

Fokusområde - Delaktiga tillsammans

Strategiskt mål/Nämndmål

Tyresöborna är medskapare och delaktiga i kommunens utveckling

Bedömning

Under året har verksamheten sett en kraftig ökning av dess nöjdhetsindex (NKI). Under perioden 2016-2018 upplevde verksamheten en negativ trend - från en godkänd nivå 2015 till ett mycket lågt resultat 2018. Med en total ökning under det senaste året på 15 enheter från 45 till 60 så är resultatet i paritet med det NKI-resultat som verksamheten hade 2015.

Fokusområde - I balans - för hållbarhet och hälsa

Strategiskt mål/Nämndmål

Tyresö är en kommun som skapar goda livsvillkor som förebygger ohälsa

Bedömning

För att ge Tyresöborna förutsättningar för hög livskvalitet arbetar verksamheten aktivt med att bedriva tillsyn, åka ut på platsbesök under pågående byggnation och bevaka tillgänglighet- och utformningsfrågor i lovskedet. På så vis skapar vi väl gestaltade miljöer där plan- och bygglagen efterlevs. Vi ställer krav utifrån de lagar och regler som finns och garanterar därför att byggnaderna och miljöerna blir tillgängliga och användbara för alla, även för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

För att möjliggöra att balansen för tillsynsärenden når en mer normal nivå under de närmaste tre åren krävs att verksamheten avsätter minst en tjänst till inom tillsynsområdet i form av en handläggare eller en administratör.

Strategiskt mål/Nämndmål

Tyresö har en tillförlitlig och hållbar infrastruktur för hög livskvalitet

Bedömning

Målet har bedömts svårt att applicera på verksamhetens ansvarsområden.

Särskilda uppdrag

Titel	Status
Tillgänglighetsplan - Tillgänglighetsplanens förslag och aktiviteter behandlas för respektive verksamhetsområde vid framtagandet av nämndplan. Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen	
Kommentar: Förvaltningen bevakar att reglerna om tillgänglighet enligt plan- och bygglagen efterföljs i planarbetet, vid byggsamråd och i samband med att bygglov ges.	
Integrationsstrategi - Integrationsstrategins förslag och aktiviteter behandlas för respektive verksamhetsområden vid framtagande av nämndplan. Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen	
Kommentar: Stadsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att utformningen av boendemiljöer och det offentliga rummet ska vara inkluderande för alla invånare. Frågan hanteras inom ramen för planprocessen, i genomförandet av Översiktsplanen samt löpande gestaltning av livsmiljöer.	
Förvaltningen arbetar för att skapa en tillgänglig miljö och ställer krav på byggherren utifrån de regler och krav i EU:s grundläggande krav på byggnadsverk, plan- och bygglagen (PBL), plan- och byggförordningen (PBF) och Boverkets byggregler (BBR), som ska garantera att byggnader blir tillgängliga och användbara för alla, även för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.	

Grundförutsättningar - Hållbar ekonomi

Alla kommunens verksamhetsområden ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser

Grundförutsättningar med inriktning på kommunens verksamheter

Bedömning

Titel	Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
Fokus på resultat - Ny taxa	Johan Forsberg	2019-01-01	2019-12-31	
Kommentar: Den nya taxan är på plats och började gälla 1 juli. Med några mindre justeringar som togs i kommunfullmäktige i november är verksamheten väldigt nöjda med resultatet.				
Fokus på resultat - Vi ökar medvetenheten om vad som påverkar vårt resultat	Johan Forsberg	2019-01-01	2019-12-31	
Kommentar: Alla är delaktiga och följer upp hur det går för verksamheten. Vi går igenom förutsättningar och tar fram aktiviteter utifrån nämndmålen.				

Titel	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Ekonomiskt resultat, Tkr	836	-918	-1 090	-566

I och med att den nya taxeringsmodellen trädde i kraft 1 juli 2019 har intäkterna för bygglovsenheten ökat. Som ett resultat av den nya taxan ligger verksamhetsområdets intäkter nästintill i linje med det budgeterade resultatet. Under året har de utökade kostnaderna framförallt bestått av införandet av den nya taxeringsmodellen samt nya programlicenskostnader, kostnader som tidigare inte ingick i budget, vilket inneburit att övriga kostnaderna ligger över de budgeterade.

På grund av en miss vid budgetinmatningen, i kombination med en ny chef och en studentmedarbetare, har även personalkostnaderna överstigit de budgeterade. Sammantaget har dessa faktorer bidragit till att verksamheten redovisar ett underskott om 566 tkr per 2019.

Nyckeltal	Utfall 2019
Andel verksamheter enligt verksamhetsområdets driftbudget som bedrivs inom budgeterat ram	0 %
Andel verksamhetsområden med prognossäkerhet augusti inom +/- 1,0 %	0 %

Grundförutsättningar - Hållbar kvalitetsutveckling

Mål och intentioner i lagstiftning eller motsvarande nationella styrdokument är uppfyllda i syfte att skapa värde och förbättrad situation för medborgare och intressenter med hänsyn till deras behov och förväntningar

Bedömning

Bygglovsenheten har under 2019 behövt lägga mycket tid på att anpassat rutiner och IT-stöd för att verksamheten ska uppfylla de krav som den nya lagstiftningen ställer, vad gäller handläggningstider och hanteringen av ärenden. Kundernas förväntningar på smidiga digitala lösningar och e-tjänster som stöttar dem vid en ansökan har ökat. De har också högre förväntningar på snabb och kontinuerlig återkoppling vad gäller ärendets status. För att kunna uppfylla kundernas förväntningar måste verksamheten ha en effektiv och digitaliserad handläggning.

Utlovade kvalitets- och servicenivåer är uppfyllda

Bedömning

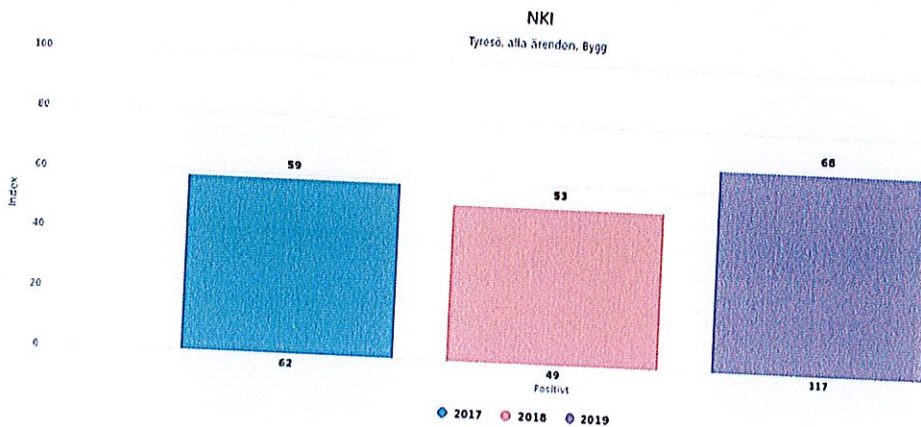
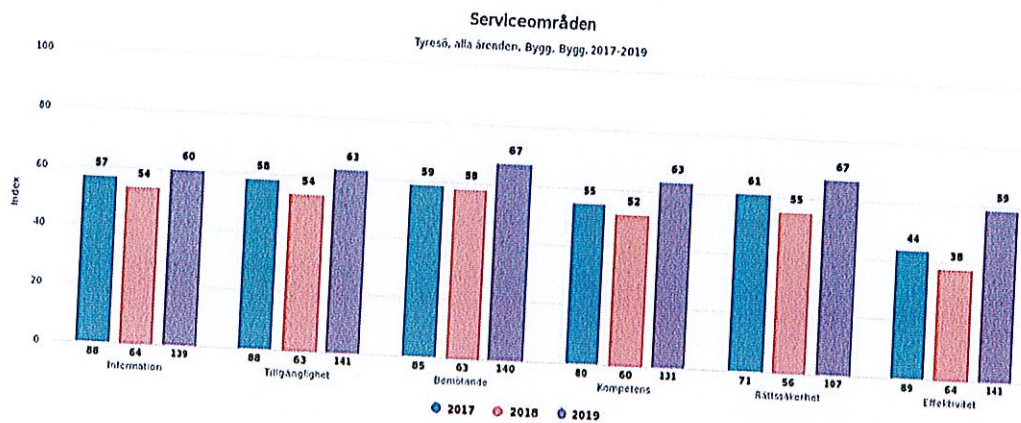

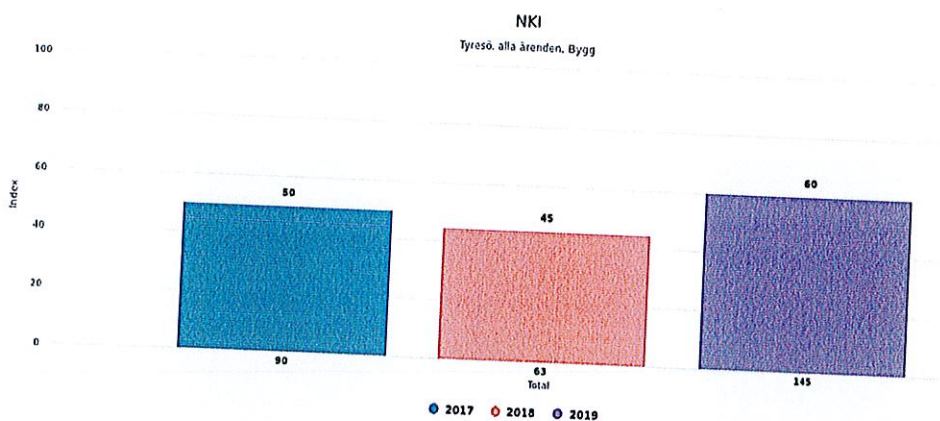
Handläggningstiderna är fortsatt korta, både för lov- och anmälsärenden. Tiden från inkommen ansökan till begäran om komplettering är 19 dagar för helåret. Under året har således verksamheten lyckats anpassa sig efter de nya lagkraven som kräver att komplettering begärs inom 21 dagar.

Titel	Utfall 2018	Utfall 2019
Bygglov - andel elektroniska ansökningar	41 %	52 %
Bygglov - Handläggningstider mäts varje månad (antal veckor)	3,3	3,3
Bygglov - Handläggningstider i Attefallärenden mäts varje månad	1,5	1,1
Nöjd Kund-Index - totalt	45	60
Bygglov – Antal dagar från inkommen ansökan till begäran om komplettering.	28	19

Något som är väldigt positivt för verksamheten är den kraftiga ökning av nöjdukndindex (NKI) som skett under året. Jämför vi resultatet med andra likvärdiga kommuner har Tyresö med årets resultat passerat det genomsnittliga resultatet för storstäder och storstadnära kommuner.

Den största förändring som verksamheten har genomgått under året som med stor sannolikhet också har störst genomslag i NKI-resultatet är en anpassning till de nya lagkraven som innebär att sökanden får en återkoppling i ärendet senast 3 veckor från att ansökan har kommit in. Det har generellt inneburit att återkopplingen sker 9 dagar snabbare, från inkommen ansökan till begäran om komplettering, 2019 jämfört med 2018. Samtidigt har handläggningstiderna förbättrats något under året.

Hållbar kvalitetsutveckling säkerställs och drivs av engagerade och kompetenta chefer och medarbetare

Bedömning

Verksamheten arbetar systematiskt med mallar och rutiner - gruppens arbete fortgår under nästkommande år med syftet att göra verksamheten så effektiv som möjligt inom givna ramar. Den nya mötesstrukturen för arbete med ständiga förbättringar har fungerat bra under året, sett ur ett utvecklingsperspektiv. Arbetet med att ta fram en intern kunskapsbank har gått framåt och förväntas att implementeras under slutet av året.

Verksamheterna förbättras och utvecklas genom effektiva och innovativa processer och arbetssätt

Bedömning

Verksamheten ser stora möjligheter med att effektiviseras genom att automatisera eller robotisera stora delar av bygglovsprocessen, vilket många kommuner i Stockholmsregionen redan har påbörjat och vissa har kommit väldigt långt med det arbetet. Upphandlingsenheten har avsatt tid för att påbörja en upphandling av ett ärendehanteringssystem för bygglov och SBK under första kvartalet 2020. Enheten har tagit fram en kravspecifikation och IT kommer stötta med kompetens avseende förstudie.

Varje verksamhet redovisar hållbara resultat som ligger i framkant i jämförelse med andra aktörer inom samma område

Bedömning

Handläggningstiderna är fortsatt korta, både för lov- och anmälsärenden. Tiden från inkommen ansökan till begäran om komplettering är 19 dagar för helåret. Under året har således verksamheten lyckats anpassa sig efter de nya lagkraven som kräver att komplettering begärs inom 21 dagar.

Grundförutsättningar - Attraktiv arbetsgivare

Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare dit medarbetare söker sig, är engagerade och utvecklas

Bedömning

En hög andel av medarbetarna rekommenderar bygglovsenheten (enligt det senaste resultatet från 2018). Under 2020 sker en större omorganisation där delar av stabsfunktionen centraliseras och under den processen råder anställningsstopp. Fler personer inom staben har under slutet av 2019 avslutat sin anställning, vilket får konsekvenser för verksamhetens utvecklingsarbete på kort sikt.

Nyckeltal

Personalomsättning, andel (%)	Utfall 2019
Andel av de anställda som rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare*	9.23 %
	87 %

* Detta värde följs upp i medarbetarenkäten vartannat år och utfallet biläggs när ett nytt värde finns. Senaste utfall avser 2018.

Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap

Bedömning

Verksamheten har under året fortsatt att erbjuda sina chefer att närvara vid kommunens ledarutvecklingsprogram. Verksamheten arbetar med att identifiera och följa upp risk- och friskfaktorer. En handlingsplan har arbetats fram under hösten och kommer att följas upp samt diskuteras vid enhetens APT framöver.

Tyresö kommun har engagerade medarbetare

Bedömning

För att behålla kompetenta och engagerade medarbetare framöver behöver verksamheten skapa förutsättningar för medarbetarna att utföra ett bra arbete. Framför allt genom att möjliggöra ett arbetsätt som stödjer och tar tillvara förbättringsförslag i det dagliga arbetet. Verksamheten behöver också hitta IT-stöd som bidrar till en effektiv och smidig bygglovsprocess.

Tyresö kommun erbjuder goda anställningsvillkor och arbetsförhållanden

Bedömning

Verksamheten strävar efter att alla ska ha balans mellan arbete och fritid. Bland annat arbetar verksamheten aktivt med att identifiera och följa upp risk- och friskfaktorer. Arbetsmiljön för medarbetarna har i och med årets nya lagkrav påverkats negativt då möjligheterna att styra arbetsbelastningen har minskat och utrymmet för misstag i hanteringen är mindre än tidigare.

Nyckeltal

Den totala sjukfrånvaron inom bygglovsenheten (%)	Utfall 2019
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	7.89 %
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	2.54 %
	5.36 %

Nyckeltal

Den totala sjukfrånvaron inom förvaltningsstöd och samordning (%)	Utfall 2019
	9.31 %

Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	5.77 %
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	3.54 %

Verksamhetsuppdrag - Analys och slutsatser

Under våren genomfördes en gemensam planeringsdag för bygglovenheten och staben, med syftet att förbättra samarbetet över enhetsgränserna. Bygglovverksamheten har under året tagit ett helhetsgrepp när det gäller utvecklingsfrågor och har börjat arbeta mer samordnat och systematiskt. Regelbundna samordningsmöten mellan staben och bygglov har genomförts under året vilket resulterat i ett mer strukturerat arbetssätt för verksamhetsutveckling.

Det har avsatts mer resurser till tillsyn under de senaste åren. Det är positivt för verksamheten både på kort och på lång sikt. Med nuvarande resurser bedömer enheten att ärendebalansen kan vara nere på en "normal" nivå om ca 5 år. Här ser enheten att behov av att förstärka ytterligare under nästa år. I första hand med mer administrativt stöd då hanteringen av dessa ärenden är väldigt tidskrävande, mycket på grund av den omfattande administrationen. För att möjliggöra att ärendebalansen når en mer normalnivå under de närmaste tre åren krävs att verksamheten avsätter minst en tjänst till inom tillsynsområdet i form av en handläggare eller en administratör.

Bygglovsenheten ser att kundernas förväntningar på verksamheten har förändrats. Med en fortsatt hög inströmning av ärenden i kombination med de skärpta lagkraven och högre förväntningar från kunderna är det väldigt viktigt att verksamheten har ett väl fungerande förbättringsarbete som under nästa år leder till de effektiviseringar som enheten har strävat efter under en längre tid.

Från och med 2020 flyttas sekreterarskapet för nämnden över till kansliet och kommer således inte längre att bemannas av personal från det nya stadsbyggnadskontoret. Arkivkoordinatören har färdigställt och implementerat en ny dokumenthanteringsplan för bygglov. Arkivkoordinatören har även varit en central del i arbetet med dokumenthanteringsplanerna för förvaltningens övriga avdelningar. Tillsynsarbetet avseende obligatorisk ventilationskontroll (OVK) har inte fungerat tillfredsställande under överskådlig tid och verksamheten har haft ambitionen att lösa det under 2019 men det har inte lyckats. Det beror delvis på den pågående omorganisationen och förhoppningen är att frågan kan lösas under 2020.

Verksamhetsmått

Bakgrundsdata	
	Antal
Ansökningar/anmälningar	
Antal nämndbeslut	594
Antal delegationsbeslut	28
Totalt antal beslut	1153
	1181

Handläggningstider - Lov	
	Veckor
Tid från komplett ärende till beslut - medel	
Tid från komplett ärende till beslut - median	3,3
Tid från anmälan till expediering - medel	1,3
Tid från anmälan till expediering - median	14,5
	8

Handläggningstider - Attefall	
	Veckor
Tid från komplett ärende till beslut - medel	1,1
Tid från komplett ärende till beslut - median	0,9
Tid från anmälan till expediering - medel	10,6
Tid från anmälan till expediering - median	5,57

Kompletteringsbrev	
	Dagar
Tid från ansökan till begäran om komplettering	19

Mittbygge	
	Procent
Andel lov- och Attefallsärenden som inkommit via Mittbygge	52 %

Antalet bygglovs- och anmälanärenden ligger för helåret kvar på en relativt hög nivå i jämförelse med tidigare år. Under 2019 kom det in 594 stycken ansökningar och enheten fattade 1181 beslut. De kan jämföras med 2018 då vi fick in 625 ansökningar och det fattades 1238 beslut.

Andelen elektroniska ansökningar har ökat under året ca 40 % 2017 och 2018 till strax över 50 % för 2019. Handläggningstiderna är fortsatt väldigt korta både för lov- och anmälsärenden. Det är också glädjande att se att tiden från inkommen ansökan till begäran om komplettering nu är nere på 19 dagar för helåret. Vilket betyder att vi under året har lyckats anpassa verksamheten efter de nya lagkraven som kräver att komplettering begärs inom 21 dagar.

För att säkerställa att verksamheten kan fortsätta utvecklas i samma riktning framöver och i en situation där byggtakten ökar igen, måste verksamheten genomgå ett stort förändringsarbete. Förbättringsförslag måste fångas upp i det dagliga arbetet och IT-stöden för handläggarna och mot medborgarna i form av e-tjänster bidrar till en effektiv och smidig bygglovshantering.

Ekonomi

Titel	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Ekonomiskt resultat, Tkr	836	-918	-1 090	-566

(TKR)	Kommun- bidrag	Netto-kostnad	2019 Avvikelse	2018 Avvikelse
VO 15 Bygglov	6 257	-6 823	-566	-1 090

Belopp i tkr	2017 utfall	2018 utfall	2019 utfall
Intäkter			
Taxor och avgifter	4 943	6 017	5 765
Kommunbidrag	5 254	5 237	6 257
Summa intäkter	10 197	11 254	12 022
Kostnader			
Personalkostnader	5 238	5 489	6 316
Lokalkostnader	671	723	534
Övriga kostnader	5 206	6 132	5 738
Summa kostnader	11 115	12 344	12 588
Resultat	-918	-1 090	-566

Kommentar

I och med att den nya taxeringsmodellen trädde i kraft 1 juli 2019 har intäkterna för bygglovsenheten ökat. Som ett resultat ligger verksamhetsområdets intäkter nästintill i linje med det budgeterade. Under året har de utökade kostnaderna framförallt bestått av införandet av den nya taxeringsmodellen samt nya programlicenskostnader, kostnader som tidigare inte ingick i budget – vilket inneburit att övriga kostnaderna ligger över de budgeterade.

På grund av en miss vid budgetinmatningen, i kombination med en ny chef och en studentmedarbetare, har även personalkostnaderna överstigit de budgeterade. Sammantaget har dessa faktorer bidragit till att verksamheten redovisar ett underskott om 566 tkr per 2019.

Sammanfattande bedömning

Tyresö växer och för att möta det ökade behovet av bostäder och samhällsservice omorganiserar ett antal verksamhetsområden till ett gemensamt samhällsbyggnadskontor under januari 2020. Målet är att skapa en organisation som kan genomföra översiktsplanen Tyresö 2035, samtidigt som den klarar av att förvalta färdigställda projekt, kommunala samhällsfastigheter och kommunägd mark. Genom att organisera stadsbyggnadsförvaltningen och tekniska kontoret till ett gemensamt stadsbyggnadskontor stärker vi hela kedjan från initiering till drift.

Under kommande år strävar den nya verksamheten att bygga modern organisation som snabbt kan möta framtidens utmaningar och som präglas av ett nära ledarskap och en stark teamkänsla. Under våren kan enheter och avdelningar komma att förändras för att på bästa sätt kunna möta organisationens nya behov. Framöver kommer mycket fokus att ligga på implementering av ny organisation, införandet av nya arbetssätt och teamaktiviteter för att minska stuprör och främja nya samarbetsformer.

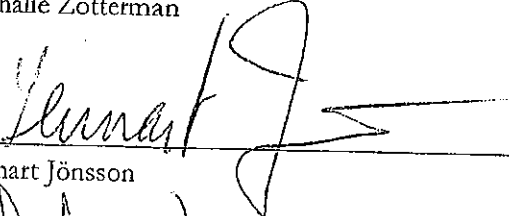
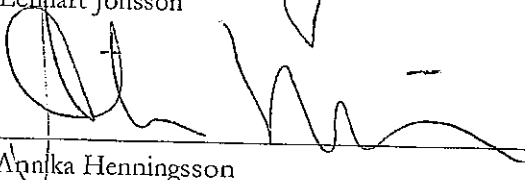
Verksamheten har en generell förhoppning om att den nya organisationen kan skapa bättre förutsättningar för att prioritera det strategiska arbetet och få alla medarbetare på nya SBK att arbeta mot samma mål. Det kommer att krävas tid och resurser för att landa i den nya organisationen, men den väntas ge positiva effekter då verksamheten kommer att arbeta närmare flera av verksamheterna inom nuvarande tekniska kontoret.

Med en fortsatt hög inströmning av ärenden i kombination med de skärpta lagkraven och högre förväntningar från kunderna är det väldigt viktigt att verksamheten har ett väl fungerande förbättringsarbete som under nästa år leder till de effektiviseringar som enheten har strävat efter under en längre tid.

Kundernas förväntningar på smidiga digitala lösningar och e-tjänster som stöttar dem vid en ansökan har ökat. De har också högre förväntningar på snabb och kontinuerlig återkoppling vad gäller ärendets status. För att kunna uppfylla kundernas förväntningar måste verksamheten ha en effektiv och digitaliserad handläggning. En omfattande rådgivning, både digital och personlig, är till hjälp för att få så många kompletta ansökningar som möjligt. Det gör också hanteringen av ärenden enklare och mer effektiv.

Det kommer krävas en generell ambitionshöjning i verksamheten för att kunna möta de förväntningar som kunderna ställer. Verksamheten ser ett behov av att arbeta mer strukturerat med ständiga förbättringar i det dagliga arbetet. Vi behöver också utveckla vår service mot medborgarna och andra aktörer som söker bygglov i kommunen genom ett mer lösningsfokuserat bemötande. Under kommande år behöver vi hitta IT-lösningar som bättre stödjer handläggarna och bland annat ger den snabba återkoppling som kunderna förväntar sig och som kan bidra till en helt digital samhällsbyggnadsprocess.

Datum 2020-03-03
 Tid 18:00–19:10
 Plats Bollmora
 Beslutande Se närvarolista
 Övriga deltagare Se närvarolista
 Justeringens plats och tid Kommunstyrelseförvaltningen 2020-03-06
 Paragrafer 1–7

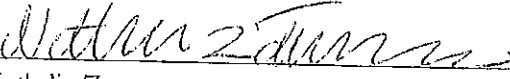
Sekreterare
 Nathalie Zotterman
 Ordförande
 Lenhart Jönsson
 Justerande
 Annika Henningsson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Byggnadsnämnden
 Sammanträdesdatum 2020-03-03
 Datum då anslaget sätts upp 2020-03-10
 Datum då anslaget tas ned 2020-04-02
 Förvaringsplats för protokollet Samhällsbyggnadskontoret

Underskrift

 Nathalie Zotterman

	Utdragsbestyrkande
---	---

Närvarolista

Beslutande

Lennart Jönsson (S)
 Peter Söderlund (MP)
 Annika Henningsson (M)
 Barbro Nordlöf (S)
 Mari Schaub (S)
 Olof Wallentin (L)
 Mikael Onegård (M)
 Christer Crissmon (C)
 Henrik Mellström (SD)

Ersättare

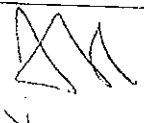
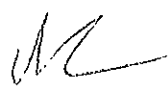
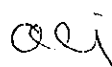
Tommy Blomster (S)
 Alexander Enkvist (L)
 Vasilis Mavroudis (MP)
 Sara Saxton Chirinos (V)
 Klas Torstensson (M)
 Eva von Vogelsang (M)
 Ronnie Norén (SD)

Övriga

Johan Forsberg, bygglovschef, stadsbyggnadsförvaltningen
 Nathalie Zotterman, nämndsekreterare, stadsbyggnadsförvaltningen
 Leo Blym, bygglovhandläggare, samhällsbyggnadskontoret
 Klas Modin, bygglovhandläggare, samhällsbyggnadskontoret

Frånvarande

Anders Henjer (L)
 Mikael Halvarsson (KD)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	---

§ 18

Dnr 2020/BUN 0024 010

Verksamhetsberättelse 2019

UTDRAG

Barn- och utbildningsnämndens beslut

1. Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 1: Förskola och pedagogisk omsorg 2019 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
2. Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 2: Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem 2019 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Särskilt yttrande

Jeanette Hellmark (M) och Richard Norin (C) lämnar särskilt yttrande (bilaga).

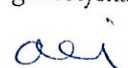
Beskrivning av ärendet

Barn- och utbildningsförvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2019 för barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden VO 1: Förskola och pedagogisk omsorg och VO 2: Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem. Verksamhetsberättelserna redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2019 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt riskhanteringsplanen.

Ordförandeförslag

Ordförande Jannice Rockstroh (S) föreslår att barn- och utbildningsnämnden beslutar att:

1. Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 1: Förskola och pedagogisk omsorg 2019 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	--	--	--

2. Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 2: Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem 2019 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Beslutsgång

Ordförande ställer frågan om barn- och utbildningsnämnden bifaller ordförandeförslaget och finner att barn- och utbildningsnämnden bifaller det.

Bilagor

- Tjänsteskrivelse, verksamhetsberättelse 2019.pdf
- Verksamhetsberättelse BoU 2019.pdf
- Bilaga 1_Indikatorer.pdf
- Bilaga 2_Risker.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	--	--	--

Tyresö kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
Pia Hasselrot
Utredare
08-578 281 47
pia.hasselrot@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE
2020-01-17
1 (4)

Barn- och utbildningsnämnden
2020/BUN 0024 010

Verksamhetsberättelse 2019 för barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden

Barn- och utbildningsförvaltningens förslag till beslut till barn- och utbildningsnämnden

1. Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 1: Förskola och pedagogisk omsorg 2019 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan (2020/BUN 0024 010) godkänns.
2. Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 2: Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem 2019 med mål- och uppdragsuppfyllelse samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan (2020/BUN 0024 010) godkänns.

Barn- och utbildningsförvaltningen

Elisabet Schultz
Förvaltningschef

Beskrivning av ärendet

Barn- och utbildningsförvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelse 2019 för barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden VO 1: Förskola och pedagogisk omsorg och VO 2: Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem (2020/BUN 0024 010). Verksamhetsberättelserna redogör för uppfyllelsen av mål och uppdrag för 2019 i kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. Dessutom redogörs för viktiga åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt riskhanteringsplanen.

Viktiga händelser under 2019

Inom VO1 har förskolechefer bytt titel till rektor och omfattas nu av befattningsutbildningen för rektorer. Förskolans pedagoger har fått utbildning i den nya reviderade läroplanen (Lpfö 18). I enlighet med nämnduppdraget har många förskolor har skapat en bokhörna utifrån de bokgåvor som Kulturrådet delat ut.

Inom VO2 pågår arbetet med att implementera de ändringar som skett under perioden i skollag och läroplan för förskoleklass, grundskolan, grundsärskolan samt fritidshemmet. Vid den regelbundna granskning som gjordes av Skolinspektionen våren 2018 framkom vissa brister i det systematiska kvalitetsarbetet för fritidshemmet och grundsärskolan. Åtgärder har vidtagits och är nu godkända av Skolinspektionen.

Arbete med likabehandling pågår och en webbsida med stöd för rektorer och skolpersonal har tagits fram. Inom satsningen på NPF-säkring (NPF betyder neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) är en kartläggning gjord på alla grundskolor. Förskolan kommer att påbörja arbetet under våren 2020.

Det är fortsatt svårt att rekrytera utbildad personal inom både VO1 och VO2.

Barn- och elevhälsans psykologer samt resurs- och utvecklingscentrum, RUC, har infört ett nytt arbetssätt där personal inte längre är kopplade till en särskild skola utan arbetar övergripande med riktade behovsinsatser utifrån kompetens.

Bemanningsenhetens uppdrag har utökats inom skolan.

Förvaltningskontoret har påbörjat en processkartläggning för att skapa möjligheter till effektivisering och verksamhetsutveckling.

Sammanfattande slutsatser

Under året har övergripande satsningar gjorts för att höja kunskapen om NPF samt likabehandling. Kompetensutveckling inom NPF kommer att fortsätta under 2020 för ökad likvärdighet inom verksamhetsområdet.

Förskolan har hög måluppfyllelse för verksamhetsområdet

Förskolans föräldraenkät visar på genomgående höga resultat, vårdnadshavare är nöjda med den utbildning, undervisning och omsorg som förskolan ger. Gemensamma mallar bidrar till likvärdighet i det pedagogiska arbetet. De skapar även ett större fokus på lärande kopplat till förskolans uppdrag.

Grundskolan har ett bra resultat

Grundskolans resultatutveckling är stabil och hög. I SKR:s årliga resultatsammanställning ligger grundskolan i Tyresö i resultatområdet "25 % av landets bästa kommuner" inom flera mätområden. Meritvärdet ligger över riksgenomsnittet. Utmaningar finns, bland annat en skola som inte har nått upp till förväntat resultat samt ett behov av förbättring inom mätvärdet "andel elever med fullständigt betyg".

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron är fortsatt hög inom VO1 men korttidsfrånvaron har minskat något gentemot föregående år. Insatser pågår för att få den att minska ytterligare. Sjukfrånvaron för VO2 ligger på samma nivå som tidigare år.

Ekonomi

Båda verksamhetsområdena har genomfört året i ekonomisk balans. För VO2 har det inneburit en del effektiviseringar i verksamheten.

Riskhanteringsplan

Åtgärder har gjorts i enlighet med riskhanteringsplanen inom båda verksamhetsområdena.

Utmaningar

Det är fortsatt svårt att rekrytera utbildad personal vilket innebär utmaningar för verksamheten. Det är till exempel svårt att höja kvaliteten på lärandet inom fritidshemmen på grund av bristen på utbildade fritidspedagoger.

Verksamheten påverkas stort av tillgången till funktionella lokaler och har stort behov av att få den kommande lokalförsörjningsplanen fastställd. Många lokaler har även ett stort underhållsbehov.

Verksamhetsberättelse 2019 Barn- och utbildningsnämnden

#härtrivsnyatankar

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1. Viktiga händelser	2
2. Framtidens Tyresö - mål och resultat.....	3
2.1. Fokusområde - Trygga hela livet	3
2.2. Fokusområde - Delaktiga tillsammans.....	3
2.3. Fokusområde - I balans - för hållbarhet och hälsa.....	4
2.4. Särskilda uppdrag	5
2.5. Nämnduppdrag	6
3. Grundförutsättningar.....	8
3.1. Hållbar ekonomi	8
3.2. Hållbar kvalitetsutveckling	8
3.3. Attraktiv arbetsgivare.....	9
4. Risker	11
5. Analys av verksamhetsuppdrag	12
6. Ekonomi	14
6.1. Resultaträkning per verksamhetsområde	14
6.2. Driftredovisning per verksamhet.....	16
6.3. Kommentarer	19
7. Sammanfattande bedömning.....	20
Bilaga 1 Indikatorer	21
Bilaga 2 Risker	29

1. Viktiga händelser

Inom VO1 Förskola och pedagogisk omsorg har förskolechefer bytt titel till rektor och omfattas nu av befattningsutbildningen för rektorer. Förskolans pedagoger har fått utbildning i den nya reviderade läroplanen (Lpfö 18), som även har diskuterats och förankrats via de centrala forumen för kollegialt lärande. Förskolorna har skapat bokhörnor utifrån de bokgåvor som Kulturrådet delat ut. Böckerna belyser olika områden, exempelvis normkritik och olika familjebildningar, vilket skapar intressanta diskussioner och reflektioner som utvecklar barns läs- och språkutveckling.

Inom VO2 Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem pågår arbetet med att implementera de ändringar som skett under perioden i skollag och läroplan för förskoleklass, grundskolan, grundsärskolan samt fritidshemmet. Som en del i implementeringen av Skolverkets läsa-skriva-räkna-garanti kartläggs alla elever i förskoleklass. Vid den regelbundna granskning som gjordes av Skolinspektionen våren 2018 framkom vissa brister i det systematiska kvalitetsarbetet för fritidshemmet och grundsärskolan. Åtgärder har vidtagits och är nu godkända av Skolinspektionen.

Arbete med likabehandling pågår och en webbsida med stöd för rektorer och skolpersonal har tagits fram. Inom satsningen på NPF-säkring (NPF betyder neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) är en kartläggning gjord på alla grundskolor. Förskolan kommer att påbörja arbetet under våren 2020.

Det är fortsatt svårt att rekrytera utbildad personal inom både VO1 och VO2.

Barn- och elevhälsans psykologer samt resurs- och utvecklingscentrum, RUC, har infört ett nytt arbetssätt där personal inte längre är kopplade till en särskild skola utan arbetar övergripande med riktade behovsinsatser utifrån kompetens.

Barnkonventionen blir svensk lag 2020. Insatser har gjort för att förbereda personal och förvaltning på den nya lagen.

Bemanningsenheten har utökat sin verksamhet med fritidshem och de har tagit över vikariehanteringen för 9 av 11 kommunala fritidshem. De två kvarvarande fritidshemmen kommer att gå in i verksamheten under 2020.

Förvaltningskontoret har påbörjat en processkartläggning för att skapa möjligheter till effektivisering och verksamhetsutveckling.

VO1 Förskola och pedagogisk omsorg

Verksamhetsområdets uppdrag är att ansvara för förskola och pedagogisk omsorg för alla barn i förskoleålder i Tyresö kommun. Verksamheten styrs av skollagen och förskolans läroplan. Inom verksamhetsområdet ligger ansvaret för barnhälsan.

VO2 Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem

Verksamhetsområdets uppdrag är att ansvara för grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem för alla barn i grundskoleålder i Tyresö kommun. Grundsärskolan ska ge elever med en intellektuell funktionsnedsättning utbildning anpassad till elevens förutsättningar och så långt det är möjligt motsvara den som ges i grundskolan. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Verksamheten styrs av skollag och läroplan. Inom verksamhetsområdet ligger ansvaret för elevhälsan.

2. Framtidens Tyresö - mål och resultat

2.1. Fokusområde - Trygga hela livet

2.1.1. Strategiskt mål - Tyresöbornas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses, snabbt och enkelt

Bedömning

Målet är i hög grad uppfyllt.

Inom förskolan erbjuds samtliga barn en plats inom tremånadersgarantin. Inom grundskolan erbjuds alla elever en plats, men lokalbrist leder till att alla elever inte kan erbjudas en plats enligt det fria skolvalet.

Vårdnadshavare till förskolebarn upplever att förskolan är en trygg plats för deras barn. I grundskolan uppgår andelen elever som svarar att de är trygga i skolan till 87 procent i årskurs 8 och 84 procent för årskurs 5. Vårdnadshavarna har en mer negativ uppfattning av tryggheten i skolan. En plan finns för att stärka likabehandlingsarbetet inom grundskolan.

2.1.1.1. Nämndmål - Barn- och utbildningsnämndens verksamheter ska främja trygga förhållanden för lärande och utveckling.

Bedömning

Målet är i hög grad uppfyllt.

2.2. Fokusområde - Delaktiga tillsammans

2.2.1. Strategiskt mål - Tyresöborna är medskapare och delaktiga i kommunens utveckling

Bedömning

Målet är delvis uppfyllt.

Lärplattformen Vklass har använts under året men vissa funktioner saknas fortfarande. Vklass har förbättrat kommunikationen med vårdnadshavare, men de pedagogiska vinsterna har inte realiserats fullt ut.

2.2.1.1. Nämndmål - I barn- och utbildningsnämndens verksamheter är barn och elever medskapare i sin egen utveckling och lärande

Bedömning

Målet är delvis uppfyllt.

Inom VO1 är vårdnadshavarna nöjda med barnens delaktighet. Pedagogernas barnfokus synliggörs i den pedagogiska dokumentationen. Ett ledarskapsarbete ska startas för att ge pedagogerna verktyg för det personliga ledarskapet samt att leda arbetet utifrån målen i läroplanen.

Inom VO2 finns det en svag uppåtgående trend men indikatorerna visar att resultaten fortfarande är låga. Det pågår ett arbete för att öka elevernas delaktighet i planering av undervisningen. En arbetsgrupp ska skapa strukturer för förmedling av information till vårdnadshavare om elevernas delaktighet. Mest nöjda är vårdnadshavare och elever med personalens kompetens och deras förmåga att förklara så att eleven förstår.

2.3. Fokusområde - I balans - för hållbarhet och hälsa

2.3.1. Strategiskt mål - Tyresö är en kommun som skapar goda livsvillkor som förebygger ohälsa

Bedömning

Målet är delvis uppfyllt.

Ett flertal initiativ har genomförts eller påbörjats under året för att ge elever tillgång till en skola utifrån sina förutsättningar, bland annat en kartläggning av behov inom NPF, en ökning av antalet platser i lärstudio samt ett projekt för att starta en resursskola med behandling.

2.3.1.1. Nämndmål - Ett förebyggande och hälsofrämjande perspektiv ska prägla verksamheterna för att motverka fysisk och psykisk ohälsa bland barn och elever.

Bedömning

Målet är delvis uppfyllt.

Inom VO1 anser vårdnadshavare att det är en god och utvecklande miljö på förskolan.

Inom VO2 har eleverna svårare att arbeta utan att bli störda, men det syns en positiv utveckling för lågstadiet och högstadiet. Mest nöjda med arbetsron är vårdnadshavare inom särskolan. Elever på mellanstadiet känner inte att pedagogerna räcker till för att ge dem stöd i skolarbetet. Orsakerna ska analyseras och åtgärdas.

Under året har skola och fritidshem genomfört en NPF-kartläggning. Förskolan påbörjar sin kartläggning under våren 2020. Behov har kartlagts, en handlingsplan tagits fram och implementeringen har påbörjats. Handlingsplanen ska följas upp årligen av barn- och elevhälsan. Andra insatser är workshops för kollegialt lärande samt en webbsida med stöd för skolornas arbete med anpassningar av skolmiljön för alla elever.

Elevhälsan har infört ett nytt journalsystem för att kunna sammanställa och analysera statistik från elevernas hälsosamtal. Statistiken kommer att följas upp årligen och ligga till grund för framtida satsningar på elevhälsa.

2.3.2. Strategiskt mål - Tyresö har en tillförlitlig och hållbar infrastruktur för hög livskvalitet

Bedömning

Målet är delvis uppfyllt.

Inom VO1 och VO2 ökar tillgången till wifi, men utbyggnaden pågår i något reducerad hastighet av budgetskäl. Det finns fortfarande ett underhållsbehov i den inre och yttre miljön, men det har gjorts satsningar under året, Krusboda skolas samt flera förskolors utemiljö har rustats upp. Den kommunala lärstudion har utökat sina platser. Arbete pågår för att underlätta övergången mellan förskola och skola med målet att arbeta med ett 1-16-årsperspektiv.

2.3.2.1. Nämndmål - Barn- och utbildningsnämndens verksamheter främjar hållbar infrastruktur för det livslånga lärandet

Bedömning

Målet är delvis uppfyllt.

Inom VO1 går det 14 barn per läsplatta. Inom VO2 har arbetat alla högstadieskolor 1:1 och alla elever inom verksamhetsområdet har tillgång till ett digitalt verktyg någon del av dagen. Lärplattformen Vklass är det huvudsakliga kommunikationsmedlet för skolornas kontakt med vårdnadshavare.

Inom VO1 påbörjas arbetet med källkritik som en del i arbetet mot den nationella IT-strategin.

Inom VO2 pågår ett arbete för att utveckla fritidshemmets kvalitet. En planeringsmall ska underlätta planeringen av fritidshemmets aktiviteter samt främja samarbetet mellan grundskola och fritidshem.

2.4. Särskilda uppdrag

2.4.1. Tillgänglighetsplan

Tillgänglighetsplanens förslag och aktiviteter behandlas för respektive verksamhetsområde vid framtagandet av nämndplan. Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen

Status

Uppdraget är genomfört.

2.4.2. Integrationsstrategi

Integrationsstrategins förslag och aktiviteter behandlas för respektive verksamhetsområden vid framtagande av nämndplan. Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen

Status

Uppdraget är påbörjat.

Barn till nyanlända ska träffa mångfaldssenheten för ett kartläggande samtal med syfte att kunna ge barnen en god start i förskolan, men samarbetet har inte fungerat fullt ut. Barnens språkutveckling ska följas upp i regelbundna språksamtal, vilket 50 procent av förskolorna gör. En rutin har tagits fram och implementeringsarbete pågår.

Under 2020 kommer en extern samarbetspartner, i samarbete med grundskolan, skapa aktiviteter som främjar ett ökat deltagande i föreningsliv för elever i socioekonomiskt utsatta områden.

2.4.3. Biblioteksplan

Ta fram en kommunövergripande biblioteksplan som gäller folkbibliotek, gymnasiebibliotek och skolbibliotek. Biblioteksplanen ska tas fram under 2019.

Status

Uppdraget är genomfört.

2.5. Nämnduppdrag

2.5.1. Fritidshem

Med Skolinspektionens granskning som utgångspunkt förstärks tidigare uppdrag om att utveckla fritidshemmets kvalitet. Fritidshemmet uppdrag är att stimulera elevers utveckling och lärande genom att erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Uppdraget innebär att förtydliga och stärka det systematiska kvalitetsarbetet samt att genomföra kompetensutveckling och rekrytering.

Status

Uppdraget är påbörjat.

En arbetsgrupp har fått ansvar för det fortsatta kvalitetsarbetet. En planeringsmall har tagits fram för att öka likvärdigheten mellan fritidshem och ge möjlighet till uppföljning.

2.5.2. Grundsärskola

Med Skolinspektionens granskning som utgångspunkt och en pågående organisationsöversyn av särskolan behöver kvalitet, uppföljning och dokumentation bli tydligare. Uppdraget innebär att förtydliga och stärka det systematiska kvalitetsarbetet samt att genomföra kompetensutveckling och rekrytering.

Status

Uppdraget är genomfört.

2.5.3. Särskilt begåvade barn och elever

De särskilt begåvade eleverna mår bra av att få stora utmaningar utifrån sina styrkor. De behöver lära och diskutera på sin nivå. De behöver också mötas med respekt och acceptans utifrån sina förutsättningar och behov. Uppdraget innebär att utveckla arbetet med särskilt begåvade elever.

Status

Uppdraget är påbörjat.

En dialog har påbörjats men det finns behov av att ta fram en övergripande plan.

VO1 och VO2 har inte prioriterat området på grund av resursbrist. Arbetet återupptas 2020.

2.5.4. Tillgänglighet

Barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ska mötas utifrån sina förutsättningar och behov av all personal i våra förskolor och skolor och därför breddas den påbörjade tillgänglighetssatsningen. Uppdraget innebär att stärka insatser för att tillgängliggöra förskolor och skolor för barn i behov av särskilt stöd.

Status

Uppdraget är påbörjat.

Inom VO1 har förskolans miljöer utvecklats utifrån ökad kunskap om barns olika behov, till exempel genom en större tydlighet i de olika miljöerna samt att barngrupperna i större utsträckning delas upp utifrån barnens behov. Arbetet med NPF-kartläggning påbörjas våren 2020.

Inom VO2 har NPF-kartläggningen visat att skolans lokaler måste anpassas för att kunna erbjuda en tillgänglig lärmiljö, något som kräver särskilda ekonomiska prioriteringar. Medel har tillsatts och satsningen kan delvis genomföras under 2020.

2.5.5. Innovation

Digitaliseringstakten i samhället går allt snabbare och ställer krav, men möjliggör även nya arbetssätt. Befintlig och ny teknik bör uppmuntras och användas för att skapa effektiva organisationer. Uppdraget innebär att hitta strategier för att stimulera innovation.

Status

Uppdraget är påbörjat.

En investering i Bestyr gör det möjligt att utnyttja tillgänglig elevdata mer effektivt, bland annat uppföljning av elevernas kunskapsutveckling och frånvarostatistik. Resurser kan sedan prioriteras utifrån de behov som framkommer. Artvise sätter begränsningar för den utveckling som kan ske, till exempel krävs ett eget system för att digitalisera arbetet med kränkningar inom skolan.

Barn- och elevhälsan har infört ett nytt system som gör det möjligt att ta fram lättillgänglig statistik från hälsosamtal.

Förvaltningen har genomfört ett antal processkartläggningar med syfte att effektivisera verksamheten och synliggöra förbättringsområden. Arbetet fortsätter under 2020.

2.5.6. Trygghet

Trygga verksamheter där barn och elever trivs, är grunden för ett livslångt lärande. En trygg verksamhet bidrar till färre kränkningar. Uppdraget innebär att kartlägga och utveckla strategier för ökad trygghet.

Status

Uppdraget är genomfört.

2.5.7. Förskola

Det är viktigt att tidigt uppmuntra barns naturliga nyfikenhet och intresse för läsning. Ett skolbibliotek kan ha en central roll redan på förskolan och vara en del av arbetet med barnens språkutveckling. Uppdraget innebär att arbeta mer intensivt med språkutveckling och utveckla små bibliotek på varje förskola.

Status

Uppdraget är genomfört.

2.5.8. Resursskola med behandling

Nämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att ta fram en förstudie för att utreda förutsättningarna för att starta upp en resursskola med behandling i kommunal regi i Tyresö.

Status

Uppdraget är påbörjat.

En förstudie presenterades i maj och arbetet fortgår med att starta upp en verksamhet under hösten 2020 för barn i årskurs 1-6 med möjlighet att utöka till årskurs 9. Lokal finns och en rektor är utsedd. Rekrytering ska påbörjas under våren. Arbetet pågår med ansvarsfördelning mellan förvaltningar och processkartläggning.

3. Grundförutsättningar

3.1. Hållbar ekonomi

Alla kommunens verksamhetsområden ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser

Bedömning

Grundförutsättningen är helt uppfylld.

För VO1 och VO2 är nettoresultatet per sista december överskott om 0,72 miljoner kronor (mnkr), vilket motsvarar 0,07 % av kommunbidraget från kommunfullmäktige.

3.2. Hållbar kvalitetsutveckling

3.2.1. Mål och intentioner i lagstiftningen är uppfyllda

Mål och intentioner i lagstiftning eller motsvarande nationella styrdokument är uppfyllda i syfte att skapa värde och förbättrad situation för medborgare och intressenter med hänsyn till deras behov och förväntningar

Bedömning

Grundförutsättningen är i hög grad uppfylld.

Den reviderade läroplanen för förskolan (Lpfö 18) är implementerad, liksom de ändringar som skett under perioden i skollag och läroplan för förskoleklass, grundskolan, grundsärskolan samt fritidshemmet.

Arbete pågår med likabehandlingsarbetet, kränkingsanmälningar och problematisk skolfrånvaro.

Digitaliseringsarbetet fortsätter med ökad wifi-tillgång inom förskolorna och ett ökat antal digitala enheter inom grundskolan.

3.2.2. Kvalitets- och servicenivåer är uppfyllda

Utlovade kvalitets- och servicenivåer är uppfyllda

Bedömning

Grundförutsättningen är helt uppfylld.

Inom förskolan har samtliga barn har erbjudits förskoleplats inom tre månader.

Inom VO2 erbjuds alla elever en plats i grundskola, men lokalbrist gör att det fria skolvalet inte kan följas fullt ut. De kommunala lärstudierna innebär att elever med omfattande och extraordinära behov som inte kan tillgodoses i en vanlig kommunal skola kan ha sin skolgång i Tyresö.

3.2.3. Hållbar kvalitetsutveckling

Hållbar kvalitetsutveckling säkerställs och drivs av engagerade och kompetenta chefer och medarbetare

Bedömning

Grundförutsättningen är i hög grad uppfylld.

Inom VO 1 och VO 2 finns ett inarbetat och systematiskt kvalitetsarbete där både skolchefer och rektorer är delaktiga. Det görs regelbundna uppföljningar av barns utveckling, elevresultat och prioriterade satsningar, både lokalt samt på verksamhetsnivå. Utmaningen framöver är att säkerställa att befintliga och nya system kan integreras till befintlig teknik.

Bemanningsenheten levererar korttidsvikarier till alla kommunala förskolor under 2019. Vikariehantering för fritidshem har startats upp, under året har 9 av 11 kommunala fritidshem kommit in i systemet. De kvarvarande två läggs till under 2020. Bemanningsenheten har bidragit till ökad kvalitet samt säkrare och effektivare vikariehantering, vilket gynnar barn, elever och personal på förskolor och fritidshem.

Verksamheterna förbättras och utvecklas genom effektiva och innovativa processer och arbetsätt

Bedömning

Grundförutsättningen är i hög grad uppfylld.

Lärplattformen Vklass har implementerats. Förvaltningskontoret har genomfört en processkartläggning för att effektivisera och kvalitetssäkra både myndighetsutövningen och stödet till verksamheterna. Inom VO2 har statistik blivit mer lättillgänglig och kommer att ligga till grund för framtida verksamhetsutveckling. Fler e-tjänster är under utveckling, bland annat en e-tjänst för mottagande av nyanlända barn och elever i förskola och skola. En e-tjänst för kränkingsanmälning testas inom ett pilotprojekt.

3.2.4. Hållbara resultat

Varje verksamhet redovisar hållbara resultat som ligger i framkant i jämförelse med andra aktörer inom samma område

Bedömning

Grundförutsättningen är delvis uppfylld.

I oktober 2019 hade Tyresö kommuns förskolor 14,79 barn per avdelning. Genomsnittet för hela landet var 15,4 barn under 2018. Nationella uppgifter för 2019 publiceras i april 2020.

Grundskolans resultatutveckling är stabil och hög. Tyresös kommunala grundskolor ligger över riksgenomsnittet för meritvärde. I Sveriges kommuner och regioners årliga resultatsammanställning ligger grundskolan i Tyresö i resultatområdet "25 % av landets bästa kommuner" inom flera mätområden. Utmaningar finns i och med att en skola inte har nått upp till förväntat resultat. Insatser kommer att göras för att öka andelen elever med fullständigt betyg.

3.3. Attraktiv arbetsgivare

3.3.1. Attraktiv arbetsgivare

Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare dit medarbetare söker sig, är engagerade och utvecklas

Bedömning

Grundförutsättningen är delvis uppfylld.

Personalomsättningen ligger på 18 procent, jämfört med 15 procent föregående år.

Barn- och elevhälsans nya arbetsmetoder innebär ett bredare uppdrag för personal på resurs- och utvecklingscentrum, RUC, och psykologer vilket kommer att öka likvärdigheten för barn och elever. Kompetensutvecklingen inom NPF och de handlingsplaner som upprättats inom grundskolan ökar attraktionen för Tyresö som arbetsgivare genom att ge pedagoger verktyg för att arbeta med elever med NPF-diagnos.

Minskade anställningsförmåner, som förenklade kollegiala sammankomster, bidrar till en minskad attraktivitet som arbetsgivare.

3.3.2. Gott ledarskap

Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap

Bedömning

Grundförutsättningen är delvis uppfylld.

Tyresö kommuns ledarutvecklingsprogram för skolchefernas ledningsgrupper är pausat under 2019 på grund av den ekonomiska situationen.

3.3.3. Engagerade medarbetare

Tyresö kommun har engagerade medarbetare

Bedömning

Grundförutsättningen är delvis uppfylld.

Ingen ny medarbetarenkät är genomförd sedan augusti 2018. Nästa mätning planeras till hösten 2020.

Tyresös värdeord har förankrats i verksamheten och kopplats samman med förskolans och grundskolans värdegrundsdokument "En förskola och skola för var och en".

3.3.4. Goda anställningsvillkor

Tyresö kommun erbjuder goda anställningsvillkor och arbetsförhållanden

Bedömning

Grundförutsättningen är delvis uppfylld.

Frånvaron är fortsatt hög inom VO1 och VO2 men korttidsfrånvaron ligger under 4 procent. Arbetet med att minska sjukfrånvaron fortgår, bland annat har alla skolledare i VO2 haft en utbildningsdag med HR-avdelningen. Både VO1 och VO2 arbetar med Tyresömodellen. Tyresömodellen är en förenkling av STAMINA-projektet syftade till att skapa bättre arbetshälsa och produktivitet. VO1 deltog i projektet 2017-2018.

Det pågår ett kontinuerligt arbete för att förbättra både inomhusmiljön och utomhusmiljön för pedagoger, barn och elever.

4. Risker

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetade med 19 identifierade risker under 2019. De risker som bedöms ha högst sannolikhet och ge svårast konsekvenser är psykisk ohälsa (risk nummer 8), låg andel behöriga fritidspedagoger (15), låg andel behöriga förskollärare (17), löneglidning och personalomsättning (18) samt risk för höga sjuktal (19). Alla risker samt åtgärder och kontrollinsatser finns samlade i bilaga 2.

Stora insatser har gjorts under året för att säkerställa ett strukturerat arbete med uppföljning av de områden som identifierats som risker. Den statistik som tas in under 2020 kommer att ligga till grund för framtida jämförelser.

Risk 8 Psykisk ohälsa: för att motverka psykisk ohälsa hos barn och elever har förvaltningen satsat på insatser inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Grundskolan har genomfört en NPF-kartläggning och förskolan och fritidshemmen kommer att genomföra kartläggningen under 2020. Kartläggningen ligger sedan till grund för vidare utveckling. Personalen har kompetensutvecklats inom NPF och lärmiljöer har anpassats. Barn och elevers psykiska hälsa kommer att följas genom ett nytt system, PMO. Systemet infördes 2019 och under 2020 kommer dess statistik sammanställas och analyseras.

Risk 15 och 17 Låg andel behöriga fritidspedagoger och låg andel behöriga förskollärare: det pågår ett arbete med att ta fram en strategi för rekrytering och kompetensförsörjning. Insatser har gjorts för att marknadsföra Tyresö som attraktiv arbetsgivare för personal inom skola och förskola. Det finns riktlinjer om bekostade studier för anställd personal och det pågår ett arbete för att skapa enhetlighet inom verksamhetsområdena.

Risk 18 Löneglidning och personalomsättning: lönestatistik tas ut och analyseras årligen för att upptäcka eventuell löneglidning. Analysen visar att löneglidningen minskar inom VO2.

Risk 19 Höga sjuktal: statistik om medarbetarnas sjuktal tas ut och analyseras kvartalsvis. Korttidsfrånvaro följs upp. Tyresömodellen infördes under 2019 inom VO1 och VO2. Bemanningseenheten tar ut statistik varje månad som underlag för analys. Chefernas ledarskap har stärkts genom utbildningar och chefsdagar. Arbetet med värdeorden och dess betydelse för en positiv arbetsplats har pågått under året.

5. Analys av verksamhetsuppdrag

Barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter ger god utbildning, även om utvecklingsområden finns. De långsiktiga insatser som gjorts för att skapa strukturer, riktlinjer, mallar samt system för uppföljning inom verksamheterna har börjat ge effekt och arbetet kommer att fortsätta för ökad måluppfyllelse, effektivitet och likvärdighet. Lokalförsörjningen samt svårigheten att rekrytera utbildad personal innebär utmaningar för verksamheten.

Verksamheterna har i hög grad genomfört och vidhållit anpassningarna i organisationen. De förändringar som gjorts visar effekt och de allra flesta enheterna i egen regi bedöms vara i balans för kalenderåret 2020.

Fortsatta effektiviseringsåtgärder krävs inom beställarsidan grundskola, grundsärskola och mångfaldsenhet som totalt sett visar underskott. En genomlysning av bakomliggande orsaker samt beslut om förändring behöver fattas under 2020.

Under året har övergripande satsningar gjorts för att höja kunskapen inom området neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF, samt inom likabehandling. Kompetensen inom NPF har höjts under året och kompetensutvecklingen kommer att fortsätta under 2020 för ökad likvärdighet inom verksamhetsområdet. Arbetet med att skapa tillgängliga lärmiljöer fortgår och är högt prioriterat. En gemensam plattform har skapats för likabehandlingsarbetet.

Personalomsättningen är stabil gentemot föregående år. Korttidsfrånvaron inom VO1 har minskat något gentemot föregående år, insatser pågår för att få den att minska ytterligare. Löneglidningen har sjunkit något.

Förvaltningens arbete med processkartläggning har synliggjort förbättringsområden och arbetet kommer att fortsätta under 2020.

Verksamheten påverkas stort av tillgången till funktionella lokaler. Under 2019 ökade trycket inom VO2 medan det minskade inom VO1. Det är en ojämn fördelning av tillgång och behov i kommunens olika geografiska delar. Många lokaler har ett stort underhållsbehov. Verksamheten påverkas av den kommande lokalförsörjningsplanen och behöver få lokalfrågan fastställd. SWIFT-projektet säkerställer en likvärdig IT-infrastruktur och har ökat driftsäkerheten för både VO1 och VO2. Arbetet mot IT-strategin fortsätter men i långsammare takt på grund av resursbrist.

5.1. VO1

Förskolans föräldraenkät visar på genomgående höga resultat, vårdnadshavare är nöjda med den utbildning, undervisning och omsorg som förskolan ger. Gemensamma mallar bidrar till likvärdighet i det pedagogiska arbetet. De skapar även ett större fokus på lärande kopplat till förskolans uppdrag.

Forum för kollegialt lärande är en framgångsfaktor där diskussionerna och lärandet i forumen leder till nya teman att diskutera. Upplevelsen är att likvärdigheten mellan förskolorna har ökat och att pedagogernas olika kompetenser sprider sig utanför den egna förskolan.

Den reviderade läroplanen är implementerad och utbildningsinsatser har gjort att den är känd och förankrad i verksamheten. Uppdragen i läroplanen innebär att verksamheten har ett utökat behov av förskollärare, något som är svårt att uppnå på grund av bristen på utbildade förskollärare.

Läsluftet, Skolverkets kompetensutveckling kring språkutveckling, har skapat en medvetenhet kring läsningens betydelse för yngre barn. Arbetet med Läsluftet har kompletterats med de bokhörnor som förskolorna har inrättat och som gett intressanta diskussioner och reflektioner som utvecklar barns läs- och språkutveckling.

5.2. VO2

Grundskolans resultatutveckling är stabil och hög. I SKR:s årliga resultatsammanställning ligger grundskolan i Tyresö i resultatområdet "25 % av landets bästa kommuner" inom flera mätområden. Meritvärdet ligger

över riksgenomsnittet. Utmaningar finns, bland annat en skola som inte har nått upp till förväntat resultat samt ett behov av förbättring inom mätvärdet "andel elever med fullständigt betyg".

Det systematiska kvalitetsarbetet har utvecklats. Arbetet med utvecklingsområden, både för verksamhetsområdet och för respektive skola, utvärderas i de resultatdialoger som skolchefen och rektorerna har fyra gånger om året. I resultatdialogerna märks att antalet elever som riskerar att inte klara kunskapskraven minskar, vilket ger en tydlig signal om att vi gör rätt insatser för eleverna tidigt i deras skolgång. Under året har elevernas resultat digitaliserats vilket innebär att skolledarna enkelt kan mäta elevernas resultat under läsåret.

Arbetet med problematisk skolfrånvaro har förbättrats genom en utvärdering och revidering av befintliga rutiner. En utökning av resurs- och utvecklingscentrum innebär att grundskolan har fått ett utökat stöd i arbetet med elever med för hög frånvaro.

Elevernas delaktighet i undervisningen är på en fortsatt låg nivå även om trenden är uppåtgående. Ett arbete med elevplanering har påbörjats med syfte att förebygga barns och elevers psykiska ohälsa. Målet är att skapa en strukturerad och tydlig undervisning där eleven är delaktig och har kunskap om vilka förväntningar som pedagogerna har på elevens resultat.

De kommunala lärostudierna innebär att elever med omfattande och extraordinära behov som inte kan tillgodas i en vanlig kommunal skola kan ha sin skolgång i Tyresö. En ökad efterfrågan innebär att antalet platser behöver öka. Arbetet pågår för att starta resursskola med behandling för att nå ytterligare en målgrupp.

Fritidshemmen arbetar med en gemensam planeringsmall. Mallen är inte utvärderad men syftet är att öka verksamhetens likvärdighet och kvalitet. Att höja kvaliteten på lärandet inom fritidshemmen är svårt på grund av bristen på utbildade fritidspedagoger.

Utifrån Skolinspektionens granskning har grundsärskolan kvalitetsutvecklat sin uppföljning. Det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter under 2020.

6. Ekonomi

6.1. Resultaträkning per verksamhetsområde

För VO1 och VO2 är nettoresultatet per sista december överskott om 0,72 miljoner kronor (mnkr), vilket motsvarar 0,07 % av kommunbidraget från kommunfullmäktige.

6.1.1. VO1 Förskola

VO1 - Förskola (tkr)	Utfall 2019	Budget 2019	Ändring 2019	Ändring 2018
Beställare				
Kommunbidrag	320 653	330 510	-9 857	-7 851
Intäkter, externa	31 097	31 450	-353	-711
Kostnader	-350 324	-361 960	11 636	9 010
Resultat	1 425	0	1 425	449
Utförare				
Intäkter, interna	215 587	217 597	-2 010	-1 973
Intäkter, externa	3 412	1 927	1 485	921
Kostnader	-217 546	-219 524	1 978	4 611
Resultat	1 453	0	1 453	3 559
Netto VO 1 Förskola				
Resultat	2 878	0	2 878	4 007

6.1.2. VO2 Grundskola

VO 2 - Grundskola utförare (tkr)	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse 2019	Avvikelse 2018
Beställare				
Kommunbidrag	725 212	717 143	8 069	7 264
Intäkter, externa	54 291	57 600	-3 309	5 487
Kostnader	-782 480	-774 743	-7 737	-21 548
Resultat	-2 977	0	-2 977	-8 796
<i>Omföring särskolans resultat från utförare till beställarsida, för jämförelse 2018 - 2019</i>				-2 112
Resultat inklusive särskola utförare	-2 977	0	-2 977	-10 908
Utförare				
Intäkter, interna	554 620	557 620	-3 000	2 144
Intäkter, externa	45 429	39 778	5 651	884
Kostnader	-599 233	-597 398	-1 836	-19 063
Resultat	815	0	815	-16 035
<i>Omföring särskolans resultat från utförare till beställarsida, för jämförelse 2018 - 2019</i>				2 112
Resultat	815	0	815	-13 923
Netto VO 1 Grundskola				
Resultat	-2 162	0	-2 162	-24 831
Netto VO 1 Förskola	2 878	0	2 878	4 007
Netto VO 1 Grundskola	-2 162	0	-2 162	-24 831
Totalt VO1 + VO2	717	0	717	-20 823

6.2. Driftredovisning per verksamhet

6.2.1. VO1 - Förskola och pedagogisk omsorg

För VO1 är nettoresultatet per sista december ett överskott med 2,9 mnkr. Den slutliga avstämningen mot demografi gav 91 barn färre än budgetprognosen, vilket innebär att 9,86 mnkr återförts till demografibuffert.

Beställare VO1 Förskola

VO1 - Förskola (tkr)	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse 2019	Avvikelse 2018
Intäkter				
Kommunbidrag	320 653	330 510	-9 857	-7 851
Externa intäkter	28 412	28 700	-288	-1 450
Statsbidrag	2 685	2 750	-65	739
Summa intäkter	351 749	361 960	-10 211	-8 562
Kostnader				
Myndighet och administration	-11 041	-16 000	4 959	3 048
Alla förskole och omsorgsbidrag / barn	-318 436	-326 000	7 564	10 433
Barnomsorg på obekvämtid	-2 766	-2 500	-266	-1 037
Sociodemografiskt tillägg	-5 006	-5 000	-6	97
Beslutsbaserade tillägg och stöd	-13 075	-12 460	-615	-3 531
Summa kostnader	-350 324	-361 960	11 636	9 010
Resultat	1 425	0	1 425	449

Förskolas beställarsida redovisar ett överskott om 1,42 mnkr. Överskottet, efter demografijustering, beror främst på lägre kostnader för myndighet och administration och kommer av vakanser i staben samt att satsningar inom IT-området har senarelagts som åtgärder för ekonomi i balans. Differensen mellan budget och utfall för ram från kommunfullmäktige är justeringen mot demografibuffert.

Utfallet för förskolepeng är lägre än budgeterat för året, vilket följer av att det är färre barn i kommunen än budgetens demografiprognos.

Utförare i egen regi, VO1 Förskola

VO 1 - Förskola (t.o.g)	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse 2019	Avvikelse 2018
Intäkter				
Tidigare års resultat			0	98
Förskole- och ped. omsorgspeng	203 887	206 667	-2 780	-3 332
Verksamhetsstöd och socio-tillägg	11 700	10 930	770	2 804
Statsbidrag	3 293	1 808	1 485	921
Övriga intäkter	119	119	0	-1 543
Summa intäkter	218 999	219 524	-525	-1 052
Kostnader				
Personal, inkl. intern bemanning	-167 252	-168 486	1 234	6 639
Lokaler	-23 835	-23 822	-13	0
Skolmåltid	-18 675	-18 600	-75	-775
Förbrukningskostnader	-7 784	-8 616	832	-1 254
Summa kostnader	-217 546	-219 524	1 978	4 611
Resultat	1 453	0	1 453	3 559

Utförare i egen regi redovisar ett överskott om 1,45 mnkr. De främsta anledningarna till överskottet är lägre personal- och förbrukningskostnader. Personalkostnaden är lägre på grund av svårigheterna att rekrytera förskollärare samt att förskolorna anpassat personalstyrkan till de förändringar i antalet barn som skett under året. Förbrukningskostnader är lägre än budget och där ingår lokal administration, mindre reparationer av lokaler och inventarier, inköp av inventarier, avgifter till miljö- och hälsobesiktningar, fortbildning och friskvård samt satsningar inom IT och lokalmiljön inom förskolan.

Förskolepeng är något lägre än budget. Detta är en effekt av att det är färre barn i den kull som började i förskolan under hösten. Intäkter för verksamhetsstöd är högre än budget, då antalet nyanlända i förskoleåldern varit fler än budgeterat. Med nya bidrag för läslyft och skapande förskola är intäkterna för statsbidrag högre än budgeterat.

6.2.2. VO2 - Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem

För VO2 är nettoresultatet per sista december ett underskott om 2,16 mnkr.

Den slutliga avstämningen mot demografi gav 72 fler elever i åldern 6-15 år än budgetprognosen, vilket innebär att 8,07 mnkr erhållits från demografibuffert.

Beställare VO2 Grundskola

VO2 - Grundskola (tkr)	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse 2019	Avvikelse 2018
Intäkter				
Kommunbidrag	725 212	717 143	8 069	7 264
Externa intäkter	48 839	53 300	-4 462	1 551
Statsbidrag	5 453	4 300	1 153	3 936
Summa intäkter	779 503	774 743	4 760	12 751
Kostnader			0	
Myndighet och administration	-21 497	-26 000	4 503	4 884
Grundskola, alla elevbidrag / elev	-639 066	-632 000	-7 066	-11 899
Grundsärskola, nettokostnader elevbidrag och egen regi	-36 711	-33 000	-3 711	-1 383
Modersmål	-14 631	-14 000	-631	-1 077
Skolskjuts (inkl. särskola)	-8 206	-9 000	794	-2 154
Externa placeringar, inkl resursskola	-10 802	-11 480	678	1 518
Sociodemografiskt tillägg	-17 221	-17 245	24	-26
Beslutsbaserade tillägg och verksamhetsstöd	-34 346	-32 018	-2 328	-11 411
Summa kostnader	-782 480	-774 743	-7 737	-21 548
Resultat	-2 977	0	-2 977	-8 796
<i>Omföring till beställare Utförare särskolans resultat</i>				-2 112
Resultat inkl inklusive särskola utförare	-2 977	0	-2 977	-10 908

Skolans beställarsida redovisar ett underskott om 2,97 mnkr. Den främsta orsaken till underskottet är högre kostnader för elevbidrag eftersom det var fler elever i kommunen än demografiprognos. Differensen mellan budget och utfall för ram från kommunfullmäktige är justeringen mot demografibuffert.

Ökade personalkostnader inom särskolan bidrar till underskottet, en orsak är fler elever med utökad omsorgsbehov. Det har även varit färre externa placeringar i särskolan samt att moms-kompensation varit lägre vilket har resulterat i lägre externa intäkter än budgeterat.

Fler ansökningar om tilläggsbelopp och verksamhetsstöd har lett till ökade kostnader, samt att antalet nyanlända varit fler än budgeterat. Modersmålsundervisningen har högre kostnader eftersom antalet elever med rätt till modersmålsundervisning har ökat.

Kostnader för myndighet och administration är lägre än beräknat på grund av effektiviseringar. Vakanser i staben har inte tillsatts. Kostnader för skolskjuts har minskat.

Utförare i egen regi, VO2 Grundskola

VO 2 - Grundskola utförare (tkr)	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse 2019	Avvikelse 2018
Intäkter				
Tidigare års resultat				-3 945
Elevpeng	504 710	508 800	-4 090	-1 756
Verksamhetsstöd och socio-tillägg	49 910	48 820	1 090	7 845
Statsbidrag	43 251	38 453	4 798	-588
Övriga externa intäkter	2 178	1 325	853	1 472
Summa intäkter	600 048	597 398	2 651	3 028
Kostnader				
Personal, inkl intern bemanning	-420 973	-423 215	2 242	-10 654
Lokaler	-98 508	-98 372	-136	622
Skolmåltid	-39 419	-39 651	232	-296
Förbrukningskostnader	-40 333	-36 160	-4 173	-8 735
Summa kostnader	-599 233	-597 398	-1 836	-19 063
Resultat	815	0	815	-16 035
<i>Omföring till beställare Utförare särskolans resultat</i>				2 112
Resultat	815	0	815	-16 035

Utförare i egen regi redovisar i december ett överskott om 0,82 mnkt. De främsta anledningarna till överskottet är högre intäkt i statsbidrag, lägre personalkostnader och minskad semesterlöneskuld under året. Varje skolenhet har under året arbetat med starkt fokus på effektivisering för att skapa ekonomisk balans.

Förbrukningskostnader är högre än budget för året, där ingår inhyrd personal, lokal administration, lokalt underhåll och mindre reparationer av lokaler och inventarier, inköp av inventarier, material till elevhälsan samt fortbildning, friskvård och personalaktiviteter. Elevantalet i skolorna ökade från våren till hösten.

6.3. Kommentarer

Verksamheterna har i hög grad genomfört och vidhållit anpassningarna i organisationen. De förändringar som gjorts visar effekt och de allra flesta enheterna i egen regi bedöms vara i balans för kalenderåret 2020.

Fortsatta effektiviseringsåtgärder krävs inom beställarsidan för grundskola, grundsärskola och mångfaldsenhet som totalt sett visar underskott. En genomlysning av bakomliggande orsaker samt beslut om förändring behöver fattas under 2020.

7. Sammanfattande bedömning

Både mål och intentioner i lagstiftning samt utlovade kvalitets- och servicenivåer är uppfyllda. Inom VO1 har samtliga barn erbjudits förskoleplats inom tre månader. I SKR:s årliga resultatsammanställning ligger grundskolan i Tyresö i resultatområdet "25 % av landets bästa kommuner" inom flera mätområden.

VO1 har goda resultat i den årliga föräldraenkäten. Vårdnadshavare till barn i Tyresös kommunala förskolor anser att det är en god och utvecklande miljö på förskolan och de är nöjda med barnens delaktighet.

Inom VO2 är elever och vårdnadshavare mindre nöjda enligt den årliga elev- och föräldraenkäten men det syns en uppåtgående trend för möjligheten att arbeta utan att bli störd. Mest nöjda med arbetsron är vårdnadshavare inom särskolan. Både vårdnadshavare och elever är nöjda med personalens kompetens och deras förmåga att förklara så att eleven förstår.

Flera investeringar och insatser som gjorts under året förväntas att ge effekt under kommande år, bland annat NPF-kartläggningen, förvaltningens processkartläggning samt system för att få ut statistik om elevers hälsa och resultat.

Båda verksamhetsområdena har genomfört året i ekonomisk balans. De främsta anledningarna är högre intäkt i statsbidrag, lägre personalkostnader och minskad semesterlöneskuld under året. Varje skolenhet har under året arbetat med starkt fokus på effektiv organisation för att skapa ekonomisk balans.

Uppdragen om tillgänglighetsplan och biblioteksplan är utfört. Inom integrationsstrategin kommer barn till nyanlända att träffa mångfaldsenheten för kartläggande samtal. Ett avtal har slutits med en extern partner för att öka deltagandet i föreningslivet för elever i socioekonomiskt utsatta områden.

Tre av de åtta särskilda uppdragen är genomförda och de övriga är påbörjade. Det systematiska kvalitetsarbetet har stärkts inom särskola och fritidshem. Förskolan har utvecklat små bibliotek inom arbetet med språkutveckling. Arbeta med innovation och tillgänglighet pågår. Arbetet med särskilt begåvade barn och elever har inte prioriterats under 2019 på grund av resursbrist.

Bilaga 1 Indikatorer

Indikatorernas rubriker motsvarar rubrikerna i verksamhetsberättelsen.

2. Framtidens Tyresö - mål och resultat

2.1 Fokusområde - Trygga hela livet

Det strategiska målet 2.1.1 *Tyresöbornas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses, snabbt och enkelt* saknar indikatorer.

2.1.1.1. Nämndmål - Barn- och utbildningsnämndens verksamheter ska främja trygga förhållanden för lärande och utveckling.

Indikatorer förskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt i förskolan"	95.30%	96.10%	95.40%	96.00%
Andel vårdnadshavare som svarar "Personalen ingriper om något barn behandlas illa på förskolan"	96.70%	80.50%	80.20%	80.00%
Andel personal i kommunal förskola med förskollärlig legitimation per barn	20.4	19.8	20.1	20.1

Indikatorer grundskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt i skolan"		92.20%	93.40%	89.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på fritidshemmet"		68.80%	73.80%	76.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på skolan"		75.10%	80.70%	79.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt på fritidshemmet"		-	-	-
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt i skolan"		87.50%	87.20%	91.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt på fritidshemmet"				91.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på skolan"		74.30%	70.30%	80.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på fritidshemmet"		73.60%	69.30%	80.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt i skolan"		91.40%	88.50%	84.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt på fritidshemmet"		-	-	85.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på skolan"		78.50%	77.00%	71.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på fritidshemmet"		72.00%	76.00%	66.00%
Grundskola, åk 8 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt i skolan"		88.40%	87.60%	84.00%
Grundskola, åk 8 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på skolan"		68.50%	64.90%	65.00%
Andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet "jag känner mig trygg i skolan"		89.80%	86.50%	84.00%
Andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet " I min skola ingriper de vuxna om någon elev behandlas illa"		83.10%	81.30%	79.00%
Andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet "jag känner mig trygg i skolan" (elevenkät)		87.80%	82.40%	87.00%
Andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet " I min skola ingriper de vuxna om någon elev behandlas illa"		70.10%	68.20%	67.00%

2.2 Fokusområde - Delaktiga tillsammans

Avsnitt 2.2.1. *Strategiskt mål - Tyresöborna är medskapare och delaktiga i kommunens utveckling* saknar indikatorer

2.2.1.1. Nämndmål - I barn- och utbildningsnämndens verksamheter är barn och elever medskapare i sin egen utveckling och lärande

Indikatorer förskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Förskolan dokumenterar barnens lärande och delaktighet i verksamheten"	90.7%	81.1%	79.2%	82.0%
Andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"	88.5%	84.6%	84.4%	83.0%

Indikatorer grundskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"		76.80%	78.30%	76.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är med och påverkar de gemensamma aktiviteterna på fritidshemmet"		53.30%	57.00%	57.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen informerar mig om hur mitt barn utvecklas och har det på fritidshemmet"		63.00%	70.70%	57.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen på mitt barns fritidshem är kompetent"		81.10%	86.00%	83.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"		70.40%	66.60%	76.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är med och påverkar de gemensamma aktiviteterna på fritidshemmet"		56.20%	55.00%	66.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen informerar mig om hur mitt barn utvecklas och har det på fritidshemmet"		55.10%	53.20%	51.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen på mitt barns fritidshem är kompetent"		79.00%	78.00%	86.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"		70.40%	69.10%	62.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är med och påverkar de gemensamma aktiviteterna på fritidshemmet"		57.00%	54.00%	52.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen informerar mig om hur mitt barn utvecklas och har det på fritidshemmet"		43.00%	46.00%	25.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen på mitt barns fritidshem är kompetent"		71.00%	67.00%	59.00%
Årskurs 8 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"		70.80%	68.60%	58.00%
Andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet "Jag är med och planerar mitt skolarbete"		61.80%	55.70%	49.00%
Andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet "Mina lärare förklarar så att jag förstår"		92.60%	93.90%	83.00%
Andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet "Jag är med och planerar mitt skolarbete"		51.50%	48.90%	53.00%
Andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet "Mina lärare förklarar så att jag förstår"		77.20%	79.00%	81.00%

1.

2.3 Fokusområde - I balans - för hållbarhet och hälsa

Avsnitt 2.3.1. *Strategiskt mål - Tyrösö är en kommun som skapar goda livsvillkor som förebygger ohälsa saknar indikatorer*

2.3.1.1 Nämndmål - Ett förebyggande och hälsofrämjande perspektiv ska präglade verksamheterna för att motverka fysisk och psykisk ohälsa bland barn och elever.

Indikatorer förskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Andelen vårdnadshavare som svarar "Det är en god och rofylld miljö för utveckling och lärande i mitt barns barngrupp"		68.00%	65.00%	83.00%
Andelen vårdnadshavare som svarar "Mitt barn får den stöd och hjälp som behövs"		90.00%	89.00%	91.00%

Indikatorer grundskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn kan arbeta utan att bli störd under lektioner och arbetspass"		48.00%	56.00%	52.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Fritidshemmets verksamhet och undervisning är stimulerande och utvecklande för mitt barn"		83.00%	87.00%	86.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn kan arbeta utan att bli störd under lektioner och arbetspass"		52.00%	53.00%	62.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Fritidshemmets verksamhet och undervisning är stimulerande och utvecklande för mitt barn"		82.00%	80.00%	86.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn kan arbeta utan att bli störd under lektioner och arbetspass"		55.00%	54.00%	47.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Fritidshemmets verksamhet och undervisning är stimulerande och utvecklande för mitt barn"		66.00%	73.00%	71.00%
Årskurs 8 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn kan arbeta utan att bli störd under lektioner och arbetspass"		49.00%	45.00%	46.00%
Andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet "Lärarna i min skola hjälper mig i skolarbetet om jag behöver det"		93.00%	93.00%	87.00%
Andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet "jag kan arbeta utan att bli störd under lektioner och arbetspass"		67.00%	54.00%	54.00%
Andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet "Lärarna i min skola hjälper mig i skolarbetet om jag behöver det"		86.00%	83.00%	83.00%
Andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet "jag kan arbeta utan att bli störd under lektioner och arbetspass"		56.00%	53.00%	60.00%

2.4 Särskilda uppdrag

2.4.2 Integrationsstrategi

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Andel nyanlända elever som avslutar grundskolan med godkända betyg ¹				Underlag saknas
Andel elever i kommunen i årskurs nio med minst betyget godkänt i svenska som andraspråk	73 %	47 %	52 %	62 %
Andelen nyanlända barn i förskolan som följs upp med ett språksamtal följs upp under hösten				50%

---

¹ På grund av systembyte har vi inte möjlighet att ta fram uppgifter om nyanlända elever. Skolverket mäter inte heller resultaten för nyanlända elever. Via Skolverket är det möjligt att ta fram statistik för elever med svensk bakgrund, elever med utländsk bakgrund som är födda i Sverige samt elever med utländsk bakgrund som är födda utomlands. I Tyresö kommuns kommunala skolor har 46 % av elever med utländsk bakgrund som är födda utomlands uppnått kunskapskraven i alla ämnen. Samma siffra för elever med svensk bakgrund är 80 %.

3. Grundförutsättningar

3.1 Hållbar ekonomi

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Andel verksamheter enligt verksamhetsområdets driftbudget som bedrivs inom budgeterat ram				100 %
Andel verksamhetsområden med prognossäkerhet augusti inom +/- 1,0 %				100 %

3.2 Hållbar kvalitetsutveckling

Barn- och utbildningsnämndens verksamheter främjar hållbar infrastruktur för det livslånga lärandet

Indikatorer förskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Andel barn som har tillgång till dator/läsplatta eller motsvarande på förskolan. Måttet visar antal barn per platta.				7 %
Andel vårdnadshavare som använder lärplattformen Vklass för att följa sitt barns utveckling.				Underlag saknas
Antal barn per årsarbetare i kommunala förskolor			5.7	5.4
Årsarbetare, anställda inom förskola och skolbarnsomsorg (alla)	544	537	560	-

Indikatorer grundskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Andel vårdnadshavare som använder lärplattformen Vklass för att följa sitt barns utveckling.				Underlag saknas
Andel barn som har tillgång till dator/läsplatta eller motsvarande på grundskolan.				87,5 %
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Fritidshem och skola samarbetar kring undervisningen"		86.00%	86.00%	71.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Fritidshem och skola samarbetar kring undervisningen"		77.00%	79.00%	67.00%
Antal skolpsykolog/kurator/skolsköterska/specialpedagog/speciallärare per elev				107
Antal elever/anställd (heltidstjänst) i kommunala fritidshem	21.6	20.3	20.9	20.9
Andel årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen	21.90%	17.10%	16.00%	16.00%

3.3 Attraktiv arbetsgivare

Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare dit medarbetare söker sig, är engagerade och utvecklas

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Medarbetarengagemang förskola (alla)	81		81	-
Medarbetarengagemang grundskola (alla)	79		82	-
Personalomsättning förskola, andel (%)	10 %	13 %	14 %	14 %
Personalomsättning grundskola, andel (%)	18 %	15 %	15 %	20 %
Personalomsättning alla verksamheter, andel (%)	16 %	18 %	15 %	18 %

3.3.2 Gott ledarskap

Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
(U11202) Medarbetarengagemang (HME) förskola - Ledarskapsindex (alla)	79		78	-
(U11203) Medarbetarengagemang (HME) förskola - Styrningsindex (alla)	84		85	-
(U15202) Medarbetarengagemang (HME) grundskola - Ledarskapsindex (alla)	78		81	-
(U15203) Medarbetarengagemang (HME) grundskola - Styrningsindex (alla)	80		83	-

3.3.4 Goda anställningsvillkor

Tyresö kommun erbjuder goda anställningsvillkor och arbetsförhållanden

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet (%)		9.15%	8.05%	8.07%

Bilaga 2 Risker

Uppföljning av riskhanteringsplanen.

Risker

Titel	Riskvärde	Sannolikhet	Konsekvens
1. Att inte i ett tidigt skede upptäcka barn och elever som känner sig otrygga		3	3
2. Brister i lärmiljöer och förhållningssätt		2	3
3. Elevers inflytande i undervisningen är låg		1	4
4. Brist på lokaler		3	2
5. Drogproblematik i grundskolan		3	3
6. IT infrastruktur som har brister		0	0
7. Inne och utemiljö med stort underhålls behov.		0	0
8. Psykisk ohälsa		3	4
9. Ökning av problematisk skolfrånvaro		2	4
10. Osäkerhet kring statsbidrag		2	4
11. Barn- och elevantalet varierar mellan åren.		3	3
12. Barnens bästa beaktas inte i alla beslut		1	4
13. Svårigheter att uppnå den nationella IT-strategin.		2	4
14. Risk för en försämrad resultatutveckling		2	4
15. Låg andel behöriga fritidspedagoger.		4	4
16. Låg andel behöriga lärare.		2	4
17. Låg andel behöriga förskollärare.		3	4
18. Löneglidning och personalomsättning		4	4
19. Risk för höga sjuktal		4	3

Åtgärder kopplade till risk

De risker som har åtgärder kopplade till sig i Bestyr redovisas med status, färdiggrad samt kommentar.

Titel	Kommentar	Status	Färdiggrad
1. Att inte i ett tidigt skede upptäcka barn och elever som känner sig otrygga			
Systematiskt arbete utifrån plan mot diskriminering och kränkande behandling.	VO1 behöver kvalitetssäkra sina planer. Inom VO2 har alla skolor en likabehandlingsplan.		
Hälsosamtal	De genomförs och följs upp. Statistik kommer att analyseras under 2020 via PMO.		
2. Brister i lärmiljöer och förhållningssätt			
Kompetensutveckling inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF.	Ett flertal aktiviteter är genomförda inom skolan, som utbildningar och workshops. Under 2020 sker en satsning på fritidshem och förskola.		
Gemensam trygghetspolicy för våra verksamheter.	Riktlinjen "Trygga barn i Tyresö" är klar. Den är känd inom VO1 och delvis känd inom VO2. VO2 arbetar även med "Plan för skola". Bemanningsenheten informerar alla vikarier om riktlinjen.		
3. Elevers inflytande i undervisningen är låg			
Säkerställa användandet av lärplattform enligt riktlinjer	Åtgärden är genomförd.		
Fritidshemsplaneringsplan	Åtgärden är genomförd.		
Elevplan	Elevplaneringsmall är klar.		
4. Brist på lokaler			
Lokalplanering på kort och lång sikt i samarbete med berörda verksamheter och förvaltning.	Förvaltningen har sammanställt sina behov och lämnat vidare till strategiska lokalgruppen.		
Nyttjandet av befintliga lokaler.			

Bilaga 1 Indikatorer

Indikatorernas rubriker motsvarar rubrikerna i verksamhetsberättelsen.

2. Framtidens Tyresö - mål och resultat

2.1 Fokusområde - Trygga hela livet

Det strategiska målet 2.1.1 *Tyresöbornas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses, snabbt och enkelt* saknar indikatorer.

2.1.1.1. Nämndmål - Barn- och utbildningsnämndens verksamheter ska främja trygga förhållanden för lärande och utveckling.

Indikatorer förskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt i förskolan"	95.30%	96.10%	95.40%	96.00%
Andel vårdnadshavare som svarar "Personalen ingriper om något barn behandlas illa på förskolan"	96.70%	80.50%	80.20%	80.00%
Andel personal i kommunal förskola med förskollärlärolegitimation per barn	20.4	19.8	20.1	20.1

Indikatorer grundskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt i skolan"		92.20%	93.40%	89.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på fritidshemmet"		68.80%	73.80%	76.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på skolan"		75.10%	80.70%	79.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt på fritidshemmet"		-	-	-
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt i skolan"		87.50%	87.20%	91.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt på fritidshemmet"				91.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på skolan"		74.30%	70.30%	80.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på fritidshemmet"		73.60%	69.30%	80.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt i skolan"		91.40%	88.50%	84.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt på fritidshemmet"		-	-	85.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på skolan"		78.50%	77.00%	71.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på fritidshemmet"		72.00%	76.00%	66.00%
Grundskola, åk 8 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt i skolan"		88.40%	87.60%	84.00%
Grundskola, åk 8 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen ingriper on någon elev behandlas illa på skolan"		68.50%	64.90%	65.00%
Andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet "jag känner mig tryggt i skolan"		89.80%	86.50%	84.00%
Andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet " I min skola ingriper de vuxna om någon elev behandlas illa"		83.10%	81.30%	79.00%
Andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet "jag känner mig tryggt i skolan" (elevenkät)		87.80%	82.40%	87.00%
Andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet " I min skola ingriper de vuxna om någon elev behandlas illa"		70.10%	68.20%	67.00%

2.2 Fokusområde - Delaktiga tillsammans

Avsnitt 2.2.1. *Strategiskt mål - Tyresöborna är medskapare och delaktiga i kommunens utveckling* saknar indikatorer

2.2.1.1. Nämndmål - I barn- och utbildningsnämndens verksamheter är barn och elever medskapare i sin egen utveckling och lärande

Indikatorer förskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Förskolan dokumenterar barnens lärande och delaktighet i verksamheten"	90.7%	81.1%	79.2%	82.0%
Andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"	88.5%	84.6%	84.4%	83.0%

Indikatorer grundskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"		76.80%	78.30%	76.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är med och påverkar de gemensamma aktiviteterna på fritidshemmet"		53.30%	57.00%	57.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen informerar mig om hur mitt barn utvecklas och har det på fritidshemmet"		63.00%	70.70%	57.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen på mitt barns fritidshem är kompetent"		81.10%	86.00%	83.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"		70.40%	66.60%	76.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är med och påverkar de gemensamma aktiviteterna på fritidshemmet"		56.20%	55.00%	66.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen informerar mig om hur mitt barn utvecklas och har det på fritidshemmet"		55.10%	53.20%	51.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen på mitt barns fritidshem är kompetent"		79.00%	78.00%	86.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"		70.40%	69.10%	62.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn är med och påverkar de gemensamma aktiviteterna på fritidshemmet"		57.00%	54.00%	52.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen informerar mig om hur mitt barn utvecklas och har det på fritidshemmet"		43.00%	46.00%	25.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen på mitt barns fritidshem är kompetent"		71.00%	67.00%	59.00%
Årskurs 8 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"		70.80%	68.60%	58.00%
Andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet "Jag är med och planerar mitt skolarbete"		61.80%	55.70%	49.00%
Andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet "Mina lärare förklarar så att jag förstår"		92.60%	93.90%	83.00%
Andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet "Jag är med och planerar mitt skolarbete"		51.50%	48.90%	53.00%
Andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet "Mina lärare förklarar så att jag förstår"		77.20%	79.00%	81.00%

2.3 Fokusområde - I balans - för hållbarhet och hälsa

Avsnitt 2.3.1. *Strategiskt mål - Tyresö är en kommun som skapar goda livsvillkor som förebygger ohälsa saknar indikatorer*

2.3.1.1 Nämndmål - Ett förebyggande och hälsofrämjande perspektiv ska prägla verksamheterna för att motverka fysisk och psykisk ohälsa bland barn och elever.

Indikatorer förskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Andelen vårdnadshavare som svarar "Det är en god och rofylld miljö för utveckling och lärande i mitt barns barngrupp"		68.00%	65.00%	83.00%
Andelen vårdnadshavare som svarar "Mitt barn får den stöd och hjälp som behövs"		90.00%	89.00%	91.00%

Indikatorer grundskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn kan arbeta utan att bli störd under lektioner och arbetspass"		48.00%	56.00%	52.00%
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Fritidshemmets verksamhet och undervisning är stimulerande och utvecklande för mitt barn"		83.00%	87.00%	86.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn kan arbeta utan att bli störd under lektioner och arbetspass"		52.00%	53.00%	62.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Fritidshemmets verksamhet och undervisning är stimulerande och utvecklande för mitt barn"		82.00%	80.00%	86.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn kan arbeta utan att bli störd under lektioner och arbetspass"		55.00%	54.00%	47.00%
Årskurs 5 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Fritidshemmets verksamhet och undervisning är stimulerande och utvecklande för mitt barn"		66.00%	73.00%	71.00%
Årskurs 8 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Mitt barn kan arbeta utan att bli störd under lektioner och arbetspass"		49.00%	45.00%	46.00%
Andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet "Lärarna i min skola hjälper mig i skolarbetet om jag behöver det"		93.00%	93.00%	87.00%
Andel elever i årskurs 5 som instämmer på påståendet "jag kan arbeta utan att bli störd under lektioner och arbetspass"		67.00%	54.00%	54.00%
Andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet "Lärarna i min skola hjälper mig i skolarbetet om jag behöver det"		86.00%	83.00%	83.00%
Andel elever i årskurs 8 som instämmer på påståendet "jag kan arbeta utan att bli störd under lektioner och arbetspass"		56.00%	53.00%	60.00%

2.4 Särskilda uppdrag

2.4.2 Integrationsstrategi

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Andel nyanlända elever som avslutar grundskolan med godkända betyg ¹				Underlag saknas
Andel elever i kommunen i årskurs nio med minst betyget godkänt i svenska som andraspråk	73 %	47 %	52 %	62 %
Andelen nyanlända barn i förskolan som följs upp med ett språksamtal följs upp under hösten				50%

---

¹ På grund av systembyte har vi inte möjlighet att ta fram uppgifter om nyanlända elever. Skolverket mäter inte heller resultaten för nyanlända elever. Via Skolverket är det möjligt att ta fram statistik för elever med svensk bakgrund, elever med utländsk bakgrund som är födda i Sverige samt elever med utländsk bakgrund som är födda utomlands. I Tyresö kommuns kommunala skolor har 46 % av elever med utländsk bakgrund som är födda utomlands uppnått kunskapskraven i alla ämnen. Samma siffra för elever med svensk bakgrund är 80 %.

3. Grundförutsättningar

3.2 Hållbar kvalitetsutveckling

Barn- och utbildningsnämndens verksamheter främjar hållbar infrastruktur för det livslånga lärandet

Indikatorer förskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Andel barn som har tillgång till dator/läsplatta eller motsvarande på förskolan. Måttet visar antal barn per platta.				7 %
Andel vårdnadshavare som använder lärplattformen Vklass för att följa sitt barns utveckling.				Underlag saknas
Antal barn per årsarbetare i kommunala förskolor			5.7	5.4
Årsarbetare, anställda inom förskola och skolbarnsomsorg (alla)	544	537	560	-

Indikatorer grundskolan

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Andel vårdnadshavare som använder lärplattformen Vklass för att följa sitt barns utveckling.				Underlag saknas
Andel barn som har tillgång till dator/läsplatta eller motsvarande på grundskolan.				87,5 %
F-klass - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Fritidshem och skola samarbetar kring undervisningen"		86.00%	86.00%	71.00%
Årskurs 2 - andel vårdnadshavare som instämmer på påståendet "Fritidshem och skola samarbetar kring undervisningen"		77.00%	79.00%	67.00%
Antal skolpsykolog/kurator/skolsköterska/specialpedagog/speciallärare per elev				107
Antal elever/anställd (heltidstjänst) i kommunala fritidshem	21.6	20.3	20.9	20.9
Andel årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen	21.90%	17.10%	16.00%	16.00%

3.3 Attraktiv arbetsgivare

Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare dit medarbetare söker sig, är engagerade och utvecklas

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Medarbetarengagemang förskola (alla)	81		81	-
Medarbetarengagemang grundskola (alla)	79		82	-
Personalomsättning förskola, andel (%)	10 %	13 %	14 %	14 %
Personalomsättning grundskola, andel (%)	18 %	15 %	15 %	20 %
Personalomsättning alla verksamheter, andel (%)	16 %	18 %	15 %	18 %

3.3.2 Gott ledarskap

Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
(U11202) Medarbetarengagemang (HME) förskola - Ledarskapsindex (alla)	79		78	-
(U11203) Medarbetarengagemang (HME) förskola - Styrningsindex (alla)	84		85	-
(U15202) Medarbetarengagemang (HME) grundskola - Ledarskapsindex (alla)	78		81	-
(U15203) Medarbetarengagemang (HME) grundskola - Styrningsindex (alla)	80		83	-

3.3.4 Goda anställningsvillkor

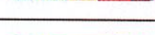

Tyresö kommun erbjuder goda anställningsvillkor och arbetsförhållanden

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet (%)		9.15%	8.05%	8.07%

Bilaga 2 Risker

Uppföljning av riskhanteringsplanen.

Risker

Titel	Riskvärde	Sannolikhet	Konsekvens
1. Att inte i ett tidigt skede upptäcka barn och elever som känner sig otrygga		3	3
2. Brister i lärmiljöer och förhållningssätt		2	3
3. Elevers inflytande i undervisningen är låg		1	4
4. Brist på lokaler		3	2
5. Drogproblematik i grundskolan		3	3
6. IT infrastruktur som har brister		0	0
7. Inne och utemiljö med stort underhålls behov.		0	0
8. Psykisk ohälsa		3	4
9. Ökning av problematisk skolfrånvaro		2	4
10. Osäkerhet kring statsbidrag		2	4
11. Barn- och elevantalet varierar mellan åren.		3	3
12. Barnens bästa beaktas inte i alla beslut		1	4
13. Svårigheter att uppnå den nationella IT-strategin.		2	4
14. Risk för en försämrad resultatutveckling		2	4
15. Låg andel behöriga fritidspedagoger.		4	4
16. Låg andel behöriga lärare.		2	4
17. Låg andel behöriga förskollärare.		3	4
18. Löneglidning och personalomsättning		4	4
19. Risk för höga sjuktal		4	3

Åtgärder kopplade till risk

De risker som har åtgärder kopplade till sig i Bestyr redovisas med status, färdiggrad samt kommentar.

Titel	Kommentar	Status	Färdiggrad
1. Att inte i ett tidigt skede upptäcka barn och elever som känner sig otrygga			
Systematiskt arbete utifrån plan mot diskriminering och kränkande behandling.	VO1 behöver kvalitetssäkra sina planer. Inom VO2 har alla skolor en likabehandlingsplan.		
Hälsosamtal	De genomförs och följs upp. Statistik kommer att analyseras under 2020 via PMO.		
2. Brister i lärmiljöer och förhållningssätt			
Kompetensutveckling inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF.	Ett flertal aktiviteter är genomförda inom skolan, som utbildningar och workshops. Under 2020 sker en satsning på fritidshem och förskola.		
Gemensam trygghetspolicy för våra verksamheter.	Riktlinjen "Trygga barn i Tyresö" är klar. Den är känd inom VO1 och delvis känd inom VO2. VO2 arbetar även med "Plan för skola". Bemanningsenheten informerar alla vikarier om riktlinjen.		
3. Elevers inflytande i undervisningen är låg			
Säkerställa användandet av lärplattform enligt riktlinjer	Åtgärden är genomförd.		
Fritidshemsplaneringsplan	Åtgärden är genomförd.		
Elevplan	Elevplaneringsmall är klar.		

4. Brist på lokaler			
Lokalplanering på kort och lång sikt i samarbete med berörda verksamheter och förvaltning.	Förvaltningen har sammanställt sina behov och lämnat vidare till strategiska lokalgruppen.		
Nyttjandet av befintliga lokaler.			
5. Drogproblematik i grundskolan			
Gemensam drog- och alkoholpolicy	Åtgärden är genomförd.		
Föreläsning	Åtgärden är genomförd.		
Samarbete med kommunpolis	Åtgärden är genomförd.		
6. IT infrastruktur som har brister			
IT-strategi för sammanhållen digitalisering av verksamheterna.	Arbete pågår.		
SWIFT	Arbete pågår och avslutas 2020 enligt plan.		
7. Inne och utemiljö med stort underhålls behov.			
Förbättring av inne- och utemiljöer	Behovet har kartlagts och en investeringsrutin har tagit fram.		
8. Psykisk ohälsa			
Förhållningssätt och lärmiljöer	En NPF-kartläggning har genomförts. Personalen har fått kompetensutveckling inom NPF. Lärmiljöer har setts över och utvecklats.		
Förebyggande arbete	Verktyget PMO har införts och kommer att ge statistiskt underlag till det förebyggande arbetet under 2020.		

9. Ökning av problematisk skolfrånvaro			
Tyresömodellen	Systematiskt och proaktivt arbete pågår.		
10. Osäkerhet kring statsbidrag			
Noggrann bevakning och uppföljning av statsbidrag			
11. Barn- och elevantalet varierar mellan åren.			
Anpassa organisationen till elev- och barnantal			
Ta fram nyckeltal för resurs- och ekonomiska fördelningar.			
Översyn av elevpengens fördelning mellan stadier.			
Öka elevantalen i klasser och grupper där lokalerna tillåter.	Alla skolor behöver utöka sin ventilation för att kunna utöka antalet elever per klassrum. Detta innebär en stor kostnad.		
Långsiktig lokalplanering			
12. Barnens bästa beaktas inte i alla beslut			
Barnkonsekvensanalys			
Kompetensutveckling inom barnkonventionen			
13. Svårigheter att uppnå den nationella IT-strategin.			
Tydligt redovisa kostnader för och konsekvenser av			
Tydliga kravställare till IT vid inköp.			

14. Risk för en försämrad resultatutveckling			
Skolans betyg och meritvärde			
18. Löneglidning och personalomsättning			
Följa och analysera löneglidningen	Statistik tas ut och analyseras årligen. Löneglidningen minskar inom VO2.		
19. Risk för höga sjuktal			
Uppföljning av korttidsfrånvaron.	Statistik tas ut och analyseras kvartalsvis.		
Uppföljning av Stamina och bemanningsenheten.	Tyresömodellen används inom VO1 och VO2 och uppföljning sker kontinuerligt. Strukturer för analys tas fram. Bemanningsenheten tar ut månadsstatistik som underlag för analys.		
Strategi för rekrytering och kompetensförsörjning.	Arbete med strategi pågår. Insatser inom marknadsföring har gjorts.		
Strategier för kompetensutveckling.	Riktlinjer för bekostade studier finns. Arbete med att skapa enhetlighet inom VO1 och VO2 pågår. Riktlinjer om central kompetensutveckling ska tas fram.		
Arbete med medarbetarskapet.	Verksamheten har arbetat med värdeorden under året. Chefsdagar har genomförts.		

Kontrollinsats kopplad till risk

Status och kommentar redovisas för de risker som har kontrollinsatser kopplade till sig i Bestyr.

Titel	Kommentar	Status
1. Att inte i ett tidigt skede upptäcka barn och elever som känner sig otrygga		
Analys av kränkingsanmälningar.	Har genomförts. Digital anmälan testas inom ett pilotprojekt med syfte att ge bättre underlag.	
Resultatdialoger.	Resultatdialoger genomförs fyra gånger per år med analys och återkoppling till nämnd.	
Utvärdering av plan för skola/förskola.	Utvärdering av likabehandlingsplanen pågår. Inget resultat kan redovisas än.	
PMO-statistik (journalssystem för offentlig och privat öppenvård)	Systemet infördes 2019 och statistik tas ut 2020.	
2. Brister i lärmiljöer och förhållningssätt		
NPF-kartläggning	Har genomförts inom grundskolan. Fritidshem och förskola kartläggs under 2020, enligt plan.	
Elev- och föräldraenkät	Genomförs årligen.	
3. Elevers inflytande i undervisningen är låg		
Elev- och föräldraenkät	Genomförs årligen.	
Vklass statistik	Vklass används för kommunikation. Arbete med statistikuttag pågår.	
4. Brist på lokaler		
Regelbundet arbete med befolkningsprognos och särskild bevakning kring inflyttning.	Genomförs men prognosernas träffsäkerhet är ojämn.	
Lokalgruppsmöten	Genomförs.	
5. Drogproblematik i grundskolan		
Stockholmsenkäten	Enkäten genomförs årligen. Resultatet visar att det finns stora problem med droger. Insatser görs.	

6. IT infrastruktur som har brister		
Kartläggning enligt Skolverkets LIKA-verktyg	En första mätning gjordes 2018/2019.	
7. Inne- och utemiljö med stort underhålls behov.		
Lokalgruppsmöten	Genomförs.	
Granskning- och tillsynsrapporter	Genomförs. Granskningen visar att det finns ett stort underhållsbehov i både inom- och utomhusmiljöer inom förskola och skola.	
8. Psykisk ohälsa		
Antalet placeringar	En mätning görs under 2020 som ska ligga till grund för framtida jämförelser.	
PMO-statistik	Systemet infördes 2019 och statistik tas ut 2020.	
9. Ökning av problematisk skolfrånvaro		
Statistik Vklass (Bestyr)	Statistik analyseras och frånvaron bedöms vara för hög.	
Artvise	Statistik från Artvise används men systemet behöver uppdateras för att bli komplett.	
10. Osäkerhet kring statsbidrag		
Systematisk och regelbunden uppföljning av ekonomiskt utfall.		
19. Risk för höga sjuktal		
Uppföljning medarbetarbetarenkäten.	Ingen enkät gjordes under 2019.	

SÄRSKILT YTTRANDE

2020-03-09

Verksamhetsberättelse 2019

Barn- och utbildningsnämnden, § 18

I verksamhetsberättelsen står en hel del positivt och man kan läsa att kvalitén har höjts inom vissa områden däremot finns det risker som vi moderater och centerpartister vill påtala, nedan kan ni läsa dessa samt utdrag från verksamhetsberättelsen i kursivt.

Inom grundskolan erbjuds alla elever en plats, men lokalbrist leder till att alla elever inte kan erbjudas en plats enligt det fria skolvälet.

Vi tycker att denna fråga är viktig och att Lokalförsörjningsplanen ses över noggrant. Det finns flera skolor som är drabbande men redan till lokalförsörjningsplanen 2019 påtalade vi att fler platser på Östra Tyresö måste till.

Barn till nyanlända ska träffa mångfaldssenheten för ett kartläggande samtal med syfte att kunna ge barnen en god start i förskolan, men samarbetet har inte fungerat fullt ut. Barnens språkutveckling ska följas upp i regelbundna språksamtal, vilket 50 procent av förskolorna gör. En rutin har tagits fram och implementeringsarbete pågår.

R *A*

Nyanlända barn ska ha samma möjligheter som andra barn att göra sig förstådda på sin förskola. En viktig nyckel är språket. Det är inte acceptabelt att bara hälften av förskolorna har regelbundna språksamtal.

Tyresö ska vara en attraktiv arbetsgivare, det står tydligt i kommunens mål. Kompetensförsörjningen är något som behöver prioriteras. Våra verksamheter ska ha utbildad personal i så stor utsträckning som det är möjligt. Vi vill även att förvaltningen ser över bemanningssituationen och kommer med nya förslag än de som redan har presenterats. Lärare bör vikariera för lärare framförallt i högre årskurser då elever inte ska förlora värdefull lektionstid.

Tryggheten är något som behöver prioriteras. Vårdnadshavare för årskurs 8 är mindre nöjda än tidigare år och tycker inte att sitt barn är tryggt i skolan. Vårdnadshavare för årskurs 5 är också mindre nöjda än tidigare år om påståendet att personalen ingriper om någon elev behandlas illa på fritidshemmet eller skolan. Det behöver ses över.

En redan dålig siffra på 46 % har sjunkit till 25 % när det gäller Vårdnadshavare som tycker att personalen informerar mig om hur mitt barn utvecklas på fritidshemmet. Den plan som ligger för fritidshemmen hoppas vi snabbt ger goda resultat för den här siffran är allt annat än okej.

Jeannette Hellmark (M)
för den Moderata gruppen.

Richard Norin (C)

Datum 2020-03-04
Tid 18:00–20:50
Plats Bollmora

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid kommunkansliet 2020-03-18

Paragrafer 14–28

Sekreterare
Anette Jansson

Ordförande
Jannice Rockström

Justerande
Jeanette Hellmark

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Barn- och utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum 2020-03-04
Datum då anslaget sätts upp 2020-03-19
Datum då anslaget tas ned 2020-04-10
Förvaringsplats för protokollet Barn- och utbildningsförvaltningens arkiv plan 7

Underskrift
Anette Jansson

		Utdragsbestyrkande
---	---	--

Närvarolista

Beslutande

Jannice Rockstroh (S)
Åsa de Mander (L)
Jeanette Hellmark (M)
Jerry Svensson (S)
Sara Granstrand (S)
Martin Skjöldebrand (L)
Ajda Asgari (MP)
Sonja Gustafson (M)
Eva von Vogelsang (M)
Richard Norin (C)
Jonathan Fritzdorf (SD)

Ersättare

Maria Alves Persson (S)
Anna-Karin Tjälldén (L), Gick kl 19:55
Anders Nystedt (MP)
Christina Granberg (V)
Raymond Moube (C)
Bjarne Vifell (SD)

Övriga

Anette Jansson, Nämndsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen
Anna Johansson, controller, kommunstyrelseförvaltningen
Johan Ahlkvist, skolchef grundskolan, barn- och utbildningsförvaltningen
Nathalie Hanze, controller, kommunstyrelseförvaltningen
Ulrika Månsson, tf. skolchef förskolan, barn- och utbildningsförvaltningen
Soraya Green, utredare, kommunstyrelseförvaltningen
Pia Hasselrot, utredare, kommunstyrelseförvaltningen

Frånvarande

Peter Hjelm (S)
Anja Eklund (MP)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	--	--	--

Margareta Baxén (M)

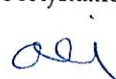
Torbjörn Skarin (M)

Sara Bjällhag (KD)

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Datum 2020-03-31
 Tid 18:30–21:29
 Plats Sammanträdesrum Bollmora, kommunhuset

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2020-04-14

Paragrafer 36–59

Sekreterare
 Hillevi Elvhage

Ordförande
 Anita Mattsson

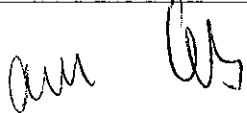
Justerande
 Anki Svensson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunstyrelsen
 Sammanträdesdatum 2020-03-31
 Datum då anslaget sätts upp 2020-04-16
 Datum då anslaget tas ned 2020-05-08
 Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift
 Hillevi Elvhage

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

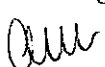

Anita Mattsson (S)
 Mats Lindblom (L)
 Anki Svensson (M)
 Anders Linder (S)
 Martin Nilsson (S)
 Christoffer Holmström (S), tjänstgörande ersättare för Susann Konström (S)
 Christina Melzén (L)
 Marie Åkesdotter (MP)
 Inger Gemicioglu (V)
 Dick Bengtson (M)
 Peter Freij (M)
 Annika Henningsson (M)
 Ulrica Riis-Pedersen (C)
 Anna Lund (KD)
 Per Carlberg (SD)

Ersättare

Alfonso Morales (S)
 Jannice Rockstroh (S)
 Mats Larsson (L)
 Åsa de Mander (L)
 Ajda Asgari (MP)
 Ulla Hoffmann (V)
 Jeanette Hellmark (M), till och med § 46 kl. 21:20
 Mats Fält (M)
 Fredrik Bergkuist (M)
 Chris Helin (M)
 Johanna Björkstén (C)

Övriga

Stefan Hollmark, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen
 Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen
 Sara Kopperberg, stadsbyggnadschef, kommunstyrelseförvaltningen

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Maj Ingels, säkerhetschef, kommunstyrelseförvaltningen
 Inger Lundin, förvaltningschef, kultur- och fritidsförvaltningen
 Karin Ljung, politisk sekreterare, S
 Hampus Rubaszkin, politisk sekreterare, MP
 Tina Rosén, politisk sekreterare, V
 Anna Steele, politisk sekreterare, C
 Helene Bergström, kanslichef, kommunstyrelseförvaltningen
 Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen
 My Lundblad Wistedt, strategisk arkitekt, kommunstyrelseförvaltningen, § 36-37
 Johan Lagerwall, IT-tekniker, kommunstyrelseförvaltningen

Frånvarande

Susann Ronström (S)
 Lisa Månsson (MP)
 Ulf Perbo (KD)
 Anders Wickberg (SD)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Datum 2020-04-15
 Tid 18:30–19:55
 Plats Sammanträdesrum Bollmora, Kommunhuset

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2020-04-16

Paragrafer 36–40

Sekreterare
 Päivi Sandholm

Ordförande
 Anita Mattsson

Justerande
 Anki Svensson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunstyrelsen
 Sammanträdesdatum 2020-04-15
 Datum då anslaget sätts upp 2020-04-17
 Datum då anslaget tas ned 2020-05-09
 Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift
 Päivi Sandholm

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Anita Mattsson (S)
 Mats Lindblom (L)
 Anki Svensson (M)
 Anders Linder (S)
 Martin Nilsson (S)
 Christoffer Holmström (S), tjänstgörande ersättare för Susann Ronström (S)
 Christina Melzén (L)
 Marie Åkesdotter (MP)
 Inger Gemicioglu (V)
 Dick Bengtson (M)
 Peter Freij (M)
 Annika Henningsson (M)
 Ulrica Riis-Pedersen (C)
 Ulf Perbo (KD), tjänstgörande ersättare för Anna Lund (KD)
 Per Carlberg (SD)

Ersättare

Alfonso Morales (S)
 Jannice Rockstroh (S)
 Mats Larsson (L)
 Åsa de Mander (L)
 Ajda Asgari (MP)
 Ulla Hoffmann (V)
 Jeanette Hellmark (M)
 Mats Fält (M)
 Fredrik Bergkuist (M)
 Chris Helin (M)

Övriga

Stefan Hollmark, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen
 Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen
 Helene Bergström, kanslichef, kommunstyrelseförvaltningen
 Karin Ljung, politisk sekreterare, S

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Philip Stewén, politisk sekreterare, S

Tina Rosén, politisk sekreterare, V

Tony Björklund, politisk sekreterare, SD

Päivi Sandholm, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen

Frånvarande

Susann Ronström (S)

Lisa Månsson (MP)

Johanna Björkstén (C)

Anna Lund (KD)

Anders Wickberg (SD)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------